ו' תמוז תשמ"א, 8.7.1981 מיספר 2288 80 עמודים
שנה 45 המחיר: 15 שקלים (פרו

העולם הזה

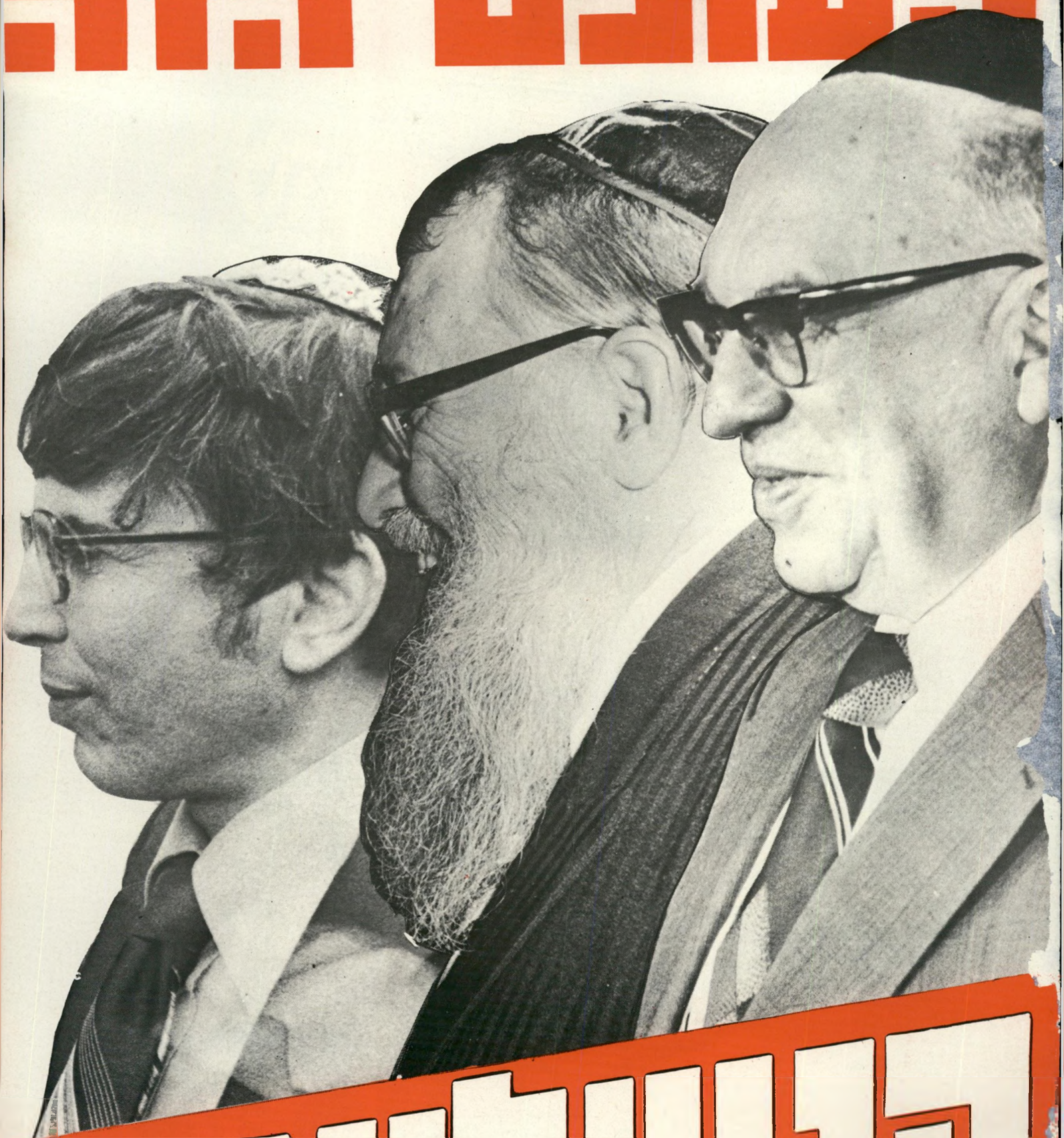

הנוטפיציה

בתמונה:
יוסף בורג, מנחם פרוש ואהרון אבו-חצירא

אילה כיף שותים היום?

תפוזים • תפוחי עץ • אשכוליות • לימונדה

כיף והמשקה מוכן!

סימון מסחר ברישום

טוב לי עם עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבניות: יוסי שנקר • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר ועמנת פרנסקי • ראש המינהלה: אברהם פיטוסי • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, רחוב בן־אביגדור • חפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קו אדום

בשבוע שעבר הופרה אחת המסורות האותנטיות שתרם העולם הזה להווי הישראלי. ביום השלישי בערב לא הוי־פיעו גלילונות השבועון ברחוב דיזנגוף.

הדבר קרה בגלל עיתוי הבחירות. מכיוון שאלה נערכות תמיד ביום השלישי ב־שבוע, לא היתה ברירה אלא לדחות את הופעת הגליון ב־24 שעות. אחרת לא ניתן היה לסקר את המאורע החשוב ביו־תר של השבוע (והשנה): הבחירות לכנסת.

המסורת של יום ג' בערב קיימת כבר מזה 30 שנה. לפני כן היה העולם הזה מופיע ביום החמישי בשבוע, וסיסמתו היתה „יום ה"א הוא יום העולם הזה". הגיליונות היו נמכרים אז ברחוב דיזנ־גוף ביום הרביעי בערב.

כבר היו בעבר חריגים ממסורת היום השלישי. ברוב מערכות־הבחירות הקודמות דחינו את הופעת הגליון ב־24 שעות, כמו הפעם. ובמיקרה חשוב אחד, שעליו סי־פרתי לא מכבר, גרם העולם הזה למהו־מת־רחוב כאשר הוציא גליון מיוחד במו־סורת שהפכה חלק מן ההווי של העיר וגם מוסד בחייהן של מישפחות רבות.

יש מאות רבות של מישפחות באיזור דן שעם רדת הערב של יום ג' אוחזת בהן אי־מנוחה סתומה. על אבי המיש־פחה, או המישפחה כולה, או מישהו מ־בניה, מוטלת משימה: להשיג את העולם הזה, לעבור על עמודיו. אז לוקחים את המכונית, או כלי־תחבורה אחר, או אף הולכים ברגל, ויורדים אל דיזנגוף, כדי לרכוש את הגיליון. אצל מישפחות רבות קשור הדבר מזה שנים רבות ב„יציאה" השבועית של המישפחה לבילויים.

„פעם הייתי חולה," סיפר לי פעם קורא, „ולא יכולתי לנסוע לדיזנגוף כדי להשיג את העיתון. חשבתי שאני מש־תגע. הייתי כמו נרקומאן שלקחו ממנו את הסם!"

גם שלונסקי ואלתרמן

אחת המישפחות האלה, המקיימות את המסורת מזה שנים רבות, היא מיש־פחת איש־הרדיו יעקוב בן־הרצל ואשתו, הזמרת נירה גל.

מוכר ישראלי זקוף כמכונית ביום שלישי
„דיזנגוף זה לא מה שהיה פעם..."

צאי־שבת, לשם סיקור מעצרו של הד"ר ישראל בר, יועצו של דויד בן־גוריון, שהואשם (ולאחר־מכן הורשע) בריגול לטובת ברית־המועצות. אז המתינו מאות רבות של אזרחים בקטע של רחוב דיזנ־גוף, בין רחובות גורדון ופרישמן, וחיכו לגיליון שהופיע במקום בדיוק דקה אחת אחרי חצות — מאחר שאיסור הצנזורה פג בחצות של אותו לילה. ההמונים הס־תערו על מוכרי־העיתונים, והמהומה גמ־שכה זמן רב.

בכל שאר השבועות, שנה אחרי שנה, קיימת המסורת של היום השלישי בערב — בינתיים הצטרפה נירה גל למערכת, והשבוע שוחחה עם האיש העומד במרכז המסורת של יום ג' ברחוב דיזנגוף.

מדווחת נירה גל:

השעה 2 בלילה. רחוב דיזנגוף הסס־גוני שומם ממבקריו, שחזרו לבתיהם כדי לנום את תנומת הלילה. עובדי בתי־הקפה והמיסעדות מנקים את שאריות הסטולת, שהשאירו מבקרי הרחוב.

פה ושם נראה בעל בית־קפה הסופר את פירות עמל־יומו, או שכן שיצא לשוטט עם כלבו לטיול לילי קצר, ונהגי מוניות המחפשים צפורי־לילה.

בקטע הרחוב שבין פרישמן וגורדון עדיין מתרחשת באותה שעה הפעילות היחידה של הלילה. מכוניות נעצרות ליד קפה כסית, שם דולק עדיין האור, המאיר את דוכן־העיתונים האדום הממוקם מולו.

„תן לי את העולם הזה־החדש," צועק בחור צעיר מתוך המכונית. מוכר העי־תונים הצנום לוקח גיליון ומביאו למכו־נית. ליד הדוכן נאספים כמה סקרנים, פותחים את העיתון ומעלעלים בו בשקי־קה, כדי לקרוא את החדשות האחרונות. אחדים מהקוראים הנאמנים האלה מברכים את מוכר־העיתונים הצנום ושואלים לשלו־מו, כאילו היה חבר ותיק, וזה עונה ב־ברכה, שולף גיליון ונותן בחיוך.

מזה 35 שנים ניצב יצחק השם יש־ראלי על מישמרתו ליד דוכן עיתוניו מול כסית. האיש בן ה־69 עלה לישראל מג'־בוטי, המושבה הצרפתית (דאז) באפרי־קה, ב־1924.

עד לפני ארבע שנים עבד ללא רשיון. כל יומיים היה נאלץ לשלם רפורטים שמנים, שכירסמו בהכנסתו.

40 מוכרי־עיתונים עובדים בתל־אביב ורק לפני ארבע שנים קיבלו סוף־סוף דוכנים מעיריית תל־אביב.

את הכסא היחידי שעליו הוא יושב גותן לו משה איש־כסית, הממשיך כיום במסורת של אביו.

יצחק השם עובד שלושה ימים בשבוע בלבד, בהתאם להופעת העולם הזה. שעות־עבודתו: מ־6 אחרי־הצהריים עד 2 אח־רי־חצות.

„הזדקנתי. אין לי כוח לעבוד יותר. היום זה כבר לא מה שהיה פעם," הוא נאנח. ביום השלישי הוא נשאר במקום עד מאוחר בלילה, מצפה לקליינטים הקבו־עים, שאותם הוא מכיר לפי מראה־פניהם בלבד, כי שמות הוא אינו זוכר. הוא יודע שהם לא יחמיצו את הופעת הגיליון ושיגיעו בכל שעה בלילה.

פעם קנו אצלו כל אנשי־הבוהמה. אב־רהם שלונסקי ונתן אלתרמן היו פוקדים אותו, וקונים את העולם הזה באופן קבוע.

יצחק השם מוכר את כל השבועונים, אולם את פרנסתו הוא מבסס על העולם הזה, שאצלו הוא ממש נחטף.

„אני לא יכול להסביר את זה," הוא אומר, „אבל רוב הקליינטים שלי קונים את העולם הזה, ואני ממש מזוהה עם העיתון הזה. כולם יודעים שאצל יצחק השם אפשר להשיג את העיתון מייד עם יציאתו מהדפוס."

ביום השלישי, עם יציאתו של הגיליון, רוכב יצחק השם על אופניו לדפוס ומביא בעצמו, על אופניו, כ־100 גיליונות רא־שונים. את העותקים הנותרים מביא לו המפיץ מהדפוס, באותו ערב וביום הרביעי הוא מוכר את כל הגיליונות.

„אצלי העיתונים פתוחים, כי קהל־הקור־אים שלי אוהב לקבל את העיתון כשהוא פתוח, ואפשר מייד לעלעל בו בלי להת־אמץ. אצל אחרים העיתון מגיע כשהוא סגור." בדפוס חותכים את הגיליונות ה־מיועדים למכירה אצל יצחק השם.

לפתוח פה ולקלל

יצחק מעיין לפעמים בכתוב בעיתון, אולם אינו קורא אותו, מכיוון שראייתו חלשה. קהל הקונים שלו הוא קבוע, ונאמן רק לו. „הם לא יילכו אף פעם למישהו אחר. זה אצלם מסורת של שנים. לכן אני מחכה להם בגשם ובקור, כדי לא לאכזבם." אך רבים מקוראיו המקוריים מתו בינתיים, ואחדים ירדו מהארץ.

מי ומי הם קוראי העיתון? „הם באים מכל שיכבות־הציבור. צעירים, מבוגרים, זקנים, חיילים, קהל טוב מאוד. אני מכיר אותם לפי הפנים, ומזהה אותם בין העוב־רים והשבים בדיזנגוף. הקונים שלי הם בעלי־רמה. רואים את זה עליהם."

יצחק השם תולה את העיתון על דוכנו, פותח את שני השערים, כי, לדבריו, „השע־רים הם שמוכרים את העיתון."

כואב לו הלב על־כך שדיזנגוף זה לא מה שהיה פעם. הקהל השתנה. כסית, שהי־תה פתוחה פעם עד השעה 4 בבוקר, נס־גרת כיום באחת. אין אנשים. הבוהמה מגיעה רק ביום השישי בצהריים.

יצחק השם מדבר על מוישלה איש־כסית באהבה. „הוא דואג לתת לו כוס קפה חם בחינם ושומר עליו מפני בירוי־נים ופירחחים, המנסים לא פעם להטרידו. „כשהתחלתי לעבוד כאן, מוישלה עדיין לא נולד. הוא ממשיך את המסורת של אביו ויש לו לב של זהב."

יצחק מתכוון לעבוד עד שהוא ירגיש שאינו יכול עוד. קשה לו לאכזב את קהל הקונים הקבועים, הבאים מזה שנים על שנים, ושנשארו נאמנים לו. כיום הוא עובד פחות, מקדיש את זמנו לחמשת ילדיו, לתיעשת נכדיו ולאשתו. הפרנסה מספיקה לו, ברוך השם — 15% מהמכירה. „האמת היא שאין לי כבר כוח לעבוד יותר. ה־זמנים השתנו, הנוער הידרדר, יש אנשים המרשים לעצמם לפתוח פה ולקלל. פעם זה לא היה. כולם היו כמו מישפחה אחת גדולה. אבל אין דבר. כל עוד יש בריאות ואוכל להמשיך לעבוד, אני מבליג."

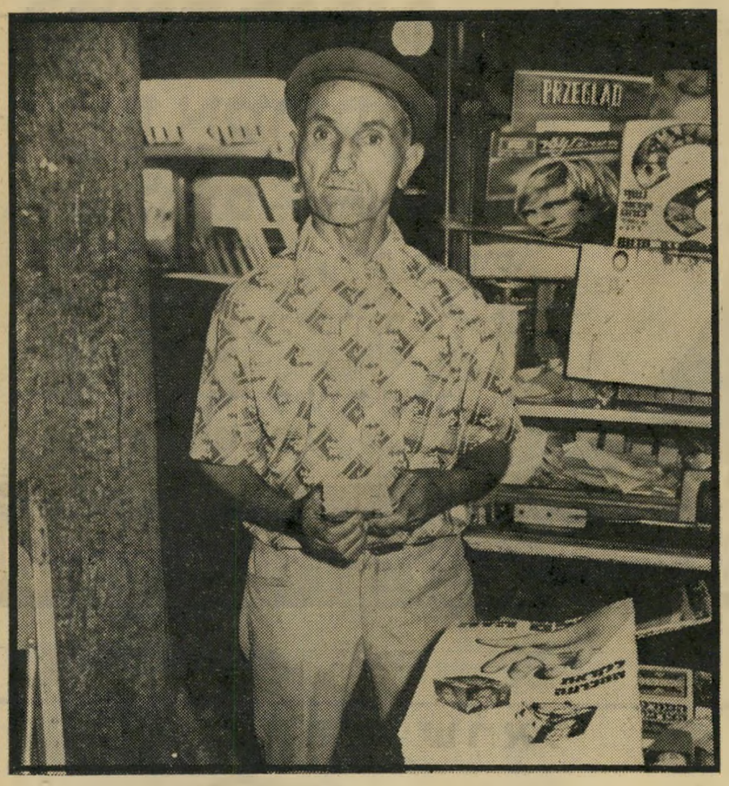

מוכרי־עיתונות ישראלי ליד העץ שלו ברחוב דיזנגוף
„הזמנים השתנו, הנוער הידרדר..."

מכתבים

כורים

הצעה מעשית למנחם בגין.

כדי להבטיח ניצחון מושלם ו־מכריע לליכוד, היה צריך בגין שלגו להפציץ גם את כור תעשיות בע"מ.

איילה פנשושה,
קיבוץ נתיב הל"ה

● ● ●

היה כחולם

הקורא ראה את תצלום הכרזה שהונפה בעצרת המערך, ולא האמין למר־אה עיניו („העולם הזה" 2286).

פשוט לא יאומן. האם יתכן ש־הבאתם תמונה מעצרת בחירות ש־שתיים: שימוש באמצעי מניעה המונעים הריון, והפלות לאחר ה־הריון.

לדעתי לא רק שההפלות גור־מות נזק גופני ונפשי, אלא עלו־לות להפוך נשים פוריות למכונת־הפלות. לדעתי חייבת כל אשה פוריה שמקיימת יחסי־מין ללא שימוש באמצעי־מניעה, להסכים מראש שהיא תיכנס להריון.

ברנרד קובני, רמת־גן

● ● ●

פולין וישראל

המהפכה טורפת את עו־לליה, טוען הקורא.

בארץ מוצאי, פולין, נשמעים קולות־אישום כלפי „הסובלנות המוגזמת" ו„חירויות" שושלות ה־

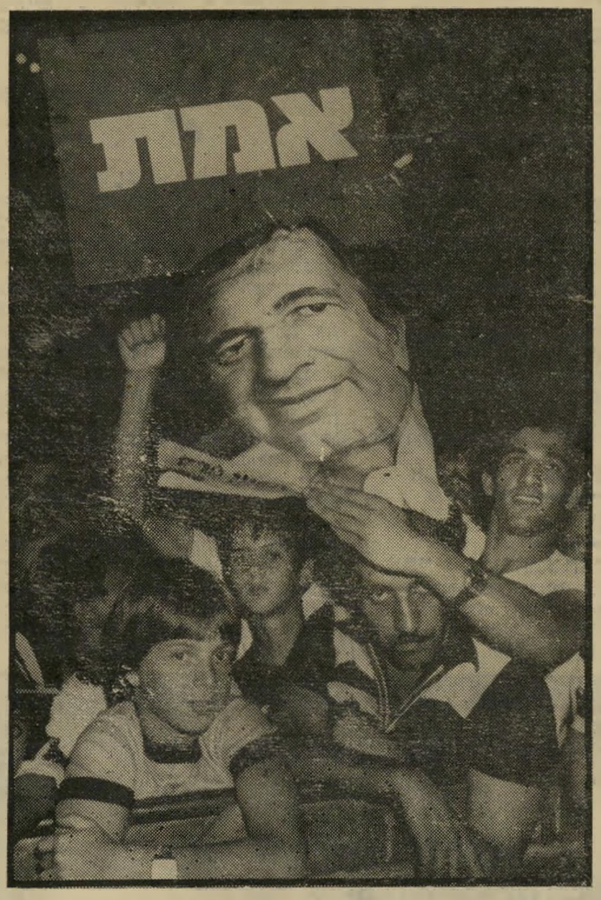

1973 או 1981
גולדה או פרס?

התקיימה לפני שמונה שנים, כש־היתה גולדה מאיר מועמדת המע־רך לראשות־הממשלה? או שמא העלה מישהו את גולדה מאיר ב־אוב? או אולי היא־היא המסתת־רת ב א מ ת מאחורי קלסתרו של שימעון פרס? מכל מקום, חייבים אתם להודות שהדימיון מפתיע: אותו חציר־חיוך, אותו מבט צדק־ני, ואפילו אותה תיסרוקת!

הנרי קולר, תל־אביב

● ● ●

הפלות גורמות נזק

כמה הירהורים וסיכומים אישיים בעיקבות הכתבה „הריון בתיכון" („העולם הזה" 2278).

הנוסחה היחידה הנכונה היא, שכל הנשים הפוריות, ובכללן תל־מידות־תיכון, חיילות, רווקות ו־נשואות בכל העולם, שמקיימות יחסי־מין בצורה טבעית — נכנ־סות או עלולות להיכנס להריון כתוצאה מקיום יחסי־מין. האפש־רויות בעניין קיום יחסי־מין הן מלכים הפולניים במשך הדורות, תוך ציון כי חירויות אלה הן הן אשר הובילו לניוונה של ממשלה מרכזית חזקה, לדילדולו של צבא שהיה מפורסם בעוצמתו ברחבי אירופה כולה, ובסופו של דבר — למחיקתה של פולין מעל מפת אירופה. לאמיתו של דבר תחת אגדת החירויות והסובלנות שלטו אנארכיה, אנואיזם בלתי־מוגבל והתנשאות גזענית כלפי האיכר האוקראיני.

התעמקות בהיסטוריה של פו־לין מעלה הירהורים נוגים בלב לגבי עתידה של ישראל, ביסודו של דבר שורר כאן מצב זהה: כל דאלים גבר, עם סגולה ועם נבחר, פלאטו־שרון הוא שווה ערך ל־פרופסור לייבוביץ' — שניהם יהודים! המהפכה הציונית פירו־שה שלום לישראל, שיווין לישי־ראל — ושיעבוד ומוות לערבי ה־שכן. אך כדאי לזכור: „דמוקר־טיה" פאשיסטית אינה אל אשליה מסוכנת. היא מובילה בהכרח לכך, שערכים הנראים בני־אלמוות מת־מוטטים כבניין־קלפים תחת נשיפ־

(המשך בעמוד 6)

אירופה טורס EUROPA TOURS

מציעה

טיולים נהדרים

* לאירופה.
* ארה"ב, קנדה ומכסיקו.
* המזרח הרחוק.
* דרום אמריקה.

המסלולים - מקיפים ומושלמים.
המדריכים - מעולים ומנוסים.
בתי מלון - טובים, רובם מדרגה א'.

דרוש מסוכן הנסיעות שלך את חוברת טיולינו!

50 שנות נסיון לשרותך!

הטיול הטוב ביותר

אירופה טורס EUROPA TOURS

קול המפרסם

הפעם בישראל

חופשה מהנה

5 ימים בתשלום + 2 חינם

ברשת מלונות ח. שיף *

* דיפלומט ירושלים, טל' 02־710831
* דיפלומט תל־אביב, טל' 03־294422
* מרינה בת־ים, טל' 03־596111
* מרינה תל־אביב, טל' 03־282244
* אריאל ירושלים, טל' 02־719222
* הנשיא ירושלים, טל' 02־631273
* מרינה שארם, טל' 057־99365/7
* מרינה הנסיכה, נתניה, טל' 053־36061

* אפשר לחלק את החופשה בין 8 בתי המלון

התשלום בעת ההזמנה ● לא יתקבל תשלום בכרטיס אשראי
המיבצע לישראלים בלבד ● התוכנית בתוקף עד 20.9.81.

רשת מלונות ח. שיף

מבצע יולי

אגפאמטיק 1008+שי חולצת T מקורית + סרט אגפאקולור+חוברת: "איך להצליח בצילום."

300 ש"ח

אגפאמטיק 3000 עם מבזק אלקטרוני אינטגרלי
+שי כרית מתנפחת+סרט אגפאקולור+חובת: "איך להצליח בצילום."

600 ש"ח

עם אגפא זה מצליח.

Agfa

תשבץ העולם הזה 2288

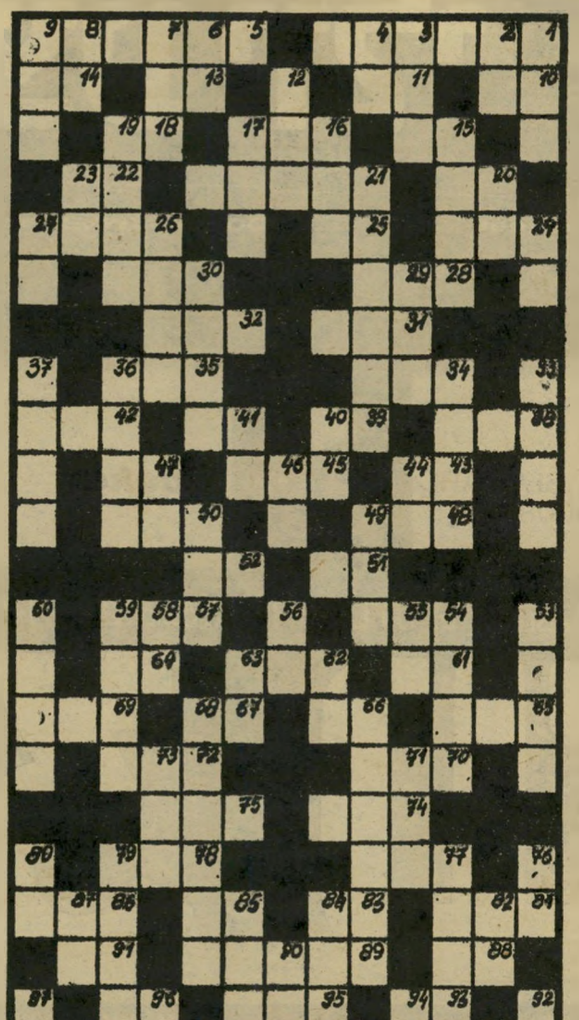

מאוזן:

1) מבנה להגנת החומה ב־ימי קדם, ולשונו של המבקש את אמונגו; 5) נימוס; 10) משפחת מוסיקאים גרמנים; 11) ילדה להוריה; 13) סדרי המשנה והתלמוד; 14) לכד; 15) חוח; 16) אסופת־ספרים; 18) מורא; 20) מוגבל ברחבו; 21) שיח נאה הצומח בגדות הנחלים; 22) עבר לעולם ש־כולו טוב; 24) לאט ובשלווה; 25) שוטר גדודי; 26) איש „דת" במזרח הרחוק; 28) מל־כודת; 30) בנגה; 31) יאיר; 32) אהובה של לאה ב„דיבוק"; 34) מנהיג סיני; 35) עם; 38) נהר ברוסיה; 39) השנה ה־שנייה לפי המניין, לגזרות חמלניצקי; 41) שוכן; 42) מדינה בימי קדם בין הפרת והחידקל; 43) מרגיש; 45) ליקוי, מגרעת; 47) בית בעלי־הכנף; 48) השנה שהפכה כי־נוי לדור מקימי המדינה; 50) עץ בעל פרחים ריחניים — הוא פרח והשוחט שחט; 51) כזה הוא אשמדאי; 52) התוס־פת אחרי השם פלשתינאי. כ־מחווה לישוב העברי; 54) לקט, קבץ; 57) שמש; 61) מוקש; 62) חיבר במלאכת שתי וערב; 64) נמלא גאווה; 65) תחום המושב; 66) דמות מטושטשת; 67) נחלש; 69) קסם, אחיזת־עיניים (ביחיד); 70) מאוס; 72) נפתל, עקלקל; 74) אוסף; 75) כומתה; 77) גילגל, טלטל; 78) בדקדוק, חלק היסודי של המלה; 81) כלי־רכב - „רב תכליתי"; 83) רק חצי „ניחוש"; 85) קוץ הנוצר על עלי הצמח; 86) תקון; 88) מספר העולמות ב־אגדה היהודית (ר"ת); 89) הוא אינגו מעיד על עיסתו; 91) כלי הקשה בתזמורת; 93) איצטבא; 95) ראה את ה־עתיד; 96) עיר בישראל ש־נכבשה בימי יהושע; 98) מתכת יקרה; 100) משאבת ה־דם; 102) אדם, 103) האק־לים בתקופת תמוז; 104) שמה של ספינת ה־כ"ג; 105) האש שדלקה במנורת הזהב שבמשכן ובבית המקדש.

מאונך:

1) מכאוב; 2) צא לדרך; 3) חרוז בשירה, בעל הקבלה בקצב ובמשקל; 4) ידיית ה־רובה; 6) אביון; 7) קצץ, כרת; 8) תנועה שרצה בב־חירות לכנסת; 9) שמו העב־רי של הכוכב „יופיטר"; 12) כינוי לבלוטה בגרון; 15) דיסוננס; 16) כמה. התאווה; 17) סנטורה; 19) אצלנו — ירח, בבבל — אל ובעיראק היה כור; 20) ה„קול" בטרם החליט; 21) השתוממות; 23) מטייל בארץ; 24) אחוריים; 26) קומפוזיטור צרפתי מחבר האופרה „פאוסט"; 27) קידו־מת לאצולה הולנדית; 29) רקורד; 30) משורר „שירי ה־מגילה"; 33) תנא בימי בית שני שישב בתענית; 34) מס־לול לנחיתת מטוסים; 36) ה־ישוב שאליו עבר המרכז ה־רוחני בישראל אחרי חורבן ירושלים; 37) יצר אימפרו־ביזציה; 40) ילדים; 41) נוזל החיים; 44) אריג יקר; 46) כינוי לאחד ממיני הארבה; 47) פעוט; 49) גילה; 50) חילופי־דברים; 53) איכר; 54) שירת גיבורים רבת־עלי־לות; 55) מדבר; 56) מזמר; 58) דבר כמוס; 59) פרח ה־אורכידאה; 60) אבי הבקטר־יולוגיה המודרנית; 62) כוח־עליון; 63) בור לדריכת ענ־בים ליין; 66) סופה גדולה; 68) אחד הפתחים בחומת ה־עיר העתיקה בירושלים; 71) הרוג במלחמה; 73) שרף ב־שמים שונים להעלות ריח־ני־חוח; 76) קוסם; 77) נוטר ב־ימי המנדט; 79) כוכב הלכת „סטורן" (כתיב חסר); 80) רקבובית; 82) היפוכו של אין; 84) נכפף, הוטה כלפי מטה; 85) דומה בדיוק; 87) קרש; 90) הנחה שאדם מקבל על עצמו להוכיחה; 92) נק־רש; 94) גדול כדורגלני דור־נו; 96) ברזל; 97) חיל־מדע; 99) פרחים קלועים יחדיו; 101) אנא! 102) אבי אבנר; 103) שרוח חיים באפו.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

תו של עולל. אכן, המהפכה טור־פת את עוליה.

יצחק טובול, תל־אביב

● ● ●

הידרדרות

מה קרה לנו במערכת הבחירות הזאת?

עד היכן התדרדרנו. במקום מסרים אידיאולוגיים — השמצות

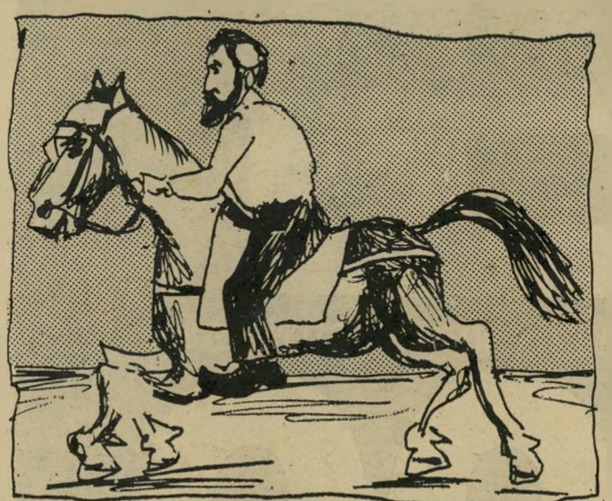

קוזק על הסוס
מפד"ל

אישיות. במקום אני־מאמין מפ־לגתי — זיהום חברתי ואסתטי של המיפלגות השונות. במקום תע־מולת־בחירות אינטלקטואלית — הצגות מביישות של אני־ואפסי־עוד ומחזות תעתועים חסרי־שחר.

נראה שאומה שלמה התדרדרה במורד הלבנטיניות, וצריכה להת־בייש ולהשפיל מבט. צריך לקוות שאחרי הבחירות נשכיל לחשוף עצמנו לביקורת בונה.

דן יחב, תל־אביב

● ● ●

רזוח נקי

התוצאות לא חשובות, העיקר התעמולה.

מה זה חשוב מי יזכה בבחירות

הקוראה מבקשת שיד־עו כיצד היא נראית היום (ולא לפני 25 שנים („העולם הזה", מיכתבים, 2286).

שרונה אהרון־ברזוה
עכשיו

פירסמתם תמונה ישנה נוש־נה שלי, ומתחת לה שמי — ולא במלואו. כדאי שגם קור־איכם ידעו כיצד אני נראית היום, ומה שמי המלא.

שרונה אהרון־ברזוה

ומי ירכיב ממשלה? ממילא האמ־ריקאים יגידו לנו מה לעשות. מה שבכל זאת הירווחנו זה כמה עש־רות שעות של בידור לא־נורמלי בתעמולת הבחירות. לנצח ניזכור את הישבן הילדותי של הליכוד, את הנפוח הידיים של פדוי־השבי אסף יגורי, את עט הזהב של פלאטו, את הקוזק של המפד"ל, את סעדיה מרציאנו, שכל ארבע שנים מבטיח להיות ברחוב יום אחרי הבחירות, את הליצן של ה־חזית להצלת המולדת ואת הענגים הציבעוניים של שינוי. זה היה נפלא. תודה לדימוקרטיה.

בועז הכהן, ירושלים

● ● ●

הפיתרון למשברים

כל־כך פשוט, ועם זאת — כל־כך מסובך.

כאשר ישראל מקיימת פעילות צבאית מתמדת בלבנון, ביבשה, בים ובאוויר, האם הצבת הטילים הסוריים שם אינה אקט של התי־גוננות?

הפעילות הצבאית הישראלית בלבנון היא חיונית לביטחונה ול־ביטחון אזרחיה, אך המיבצעים הצבאיים החריפים והמוצלחים ב־יותר לא יוכלו לשים קץ לפעילות החבלנים, כשם שהפעילות הצב־אית של המעצמה האמריקאית ה־אדירה לא הצליחה בווייאט־נאם.

הפיתרון הפשוט והישר לשרש־רת המשברים הטראגיים, הינו הכ־רה הדדית בין מדינת ישראל והעם הערבי הפלסטיני ומשא־ומתן עם הגוף המייצג אותו.

שלום זמיר, אמירים

● ● ●

סיפוח ושיוויון

כדי לשמור על הביטחון צריך שיהיה שיוויון חברתי.

העובדות בשטח הן: אין אפ־שרות להגן על הנגב במשולש רפיח־אילת־סדום; אין ביטחון של 100% שאפשר יהיה להיכנס ל־סיני בעת הצורך, כדי להגן על הנגב; מכאן המסקנה: ישראל צריכה לשמור על עמדות ביטחון בתוככי סיני, שיכללו את אופירה, ימית והמרחב שביניהן.

מדיניות כזאת תדרוש מאמץ לאומי ניכר, ואותו אפשר יהיה לבצע רק על־ידי מדיניות של צדק חברתי ויתר שיוויון בין חל־קי האוכלוסיה, שיובילו למוטי־בציה לאומית שתאפשר לעם ב־ישראל לעמוד בלחצים.

אלה לא ענייני בחירות, אלא מדיניות עקרונית לטווח ארוך. אסור לנו לחזור על שגיאות הצל־

(המשך בעמוד 8)

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור.
הוצאת שיער בשעווה
* הנחת נלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה•

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

הטעם המדליק

במחיר המצחיק.

1.40 ש׳
לבקבוק!

במשפחה הוחלט:
מאלט

השוה בעצמך
(השואה נכונה ליום 19.5.81)

שם המשקה	מחיר לכוס 200 מ״ל
מאלט	**58 א״ג**
קולה מישפחתי	124 א״ג
טמפו מישפחתי	116 א ג
קריסטל	114 א ג
מיץ פז	95 א ג

פל-ארט

marantz
We sound better.
מרנץ מציג
את הטכנולוגיה של שנות ה-2000
SLIM LINE ● SLIM LINE
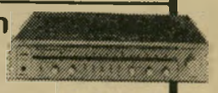
רסיבר טיונר אמפליפייר
בעיצוב חדשני
דגם 2x35w SR 1100
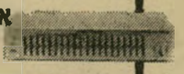
אקולייזר להפרדת הצלילים
ולאיכות שמיעה
דגם EQ 10
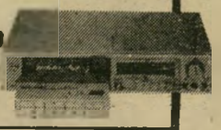
טייפ דק בעיצוב מיוחד
שיא השכלולים
2 ראשים, 2 מנועים
דגם SD 5010
עקב ההוזלות
15% הנחה של משרד האוצר
נציגים בלעדיים בישראל
אלמור
כנר המדינה, ה' באייר 52, ת"א
טלפונים: 03-455620,455938
מעבדת שרות ארצית מרנץ

מרתף לירי"ק
דיזנגוף 190, תל-אביב
(טל' 233892)
מרכז לספרות ולאמנות
הגיע מבחר גדול
של
תקליטים מוזלים
30 שקל האחד.
פתוח יום יום (כולל מוצ"ש)
עד שעה 11 בערב
„ליריק" — ספר ותקליט לכל אחד

כל-בו לכל מקום • אוטובוסים מפוארים ומאובזרים

יוניברס-טורס

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

בנים. הדימיון בין הציונות והצלבנות הוא רב, והתנאים הגיאוגרפיים והדימוגרפיים שבסביבה לא השתנו מאז.

עמי ליבנה,
עין־חרוד (מאוחד)

● ● ●

מדינה קטנה

מה הקשר בין בעלה של האשה המצרית („העולם הזה" 2285) ובין סיפור החצלה של אודטה דנין („העולם הזה" 2286).

אין שום ספק שיש לנו מדינה קטנה, ולאן שלא מסתובבים רואים אותם אנשים. נראה לי שהדימיון בין בעלה (לשעבר) של האשה המצרית, שסיפקה את סיוסף. תנועות המתייחסות לחיי העולם הבא או למשיחיות אינן אלא עוונות על ביקוש הקיים בציבור.

חב"ד צברתי במקום מגורי, באילת. בשכונותי גרה קבוצה של חסידי חב"ד, שגם רב העיר נמנה

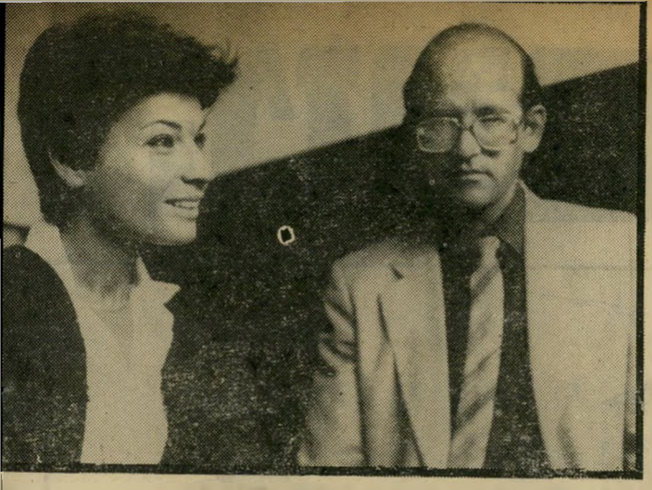

תובעת ביילין וברקוביץ שטרן
לא עוזרת

הדימיון שבין (חבעד לשעבר) והחייט (היום)
שניהם אליעזר בוניאל

פור־השער שלכם בגיליון אחד, ובין החייט המציל את בגדיה של אודטה אינו מיקרי. נדמה לי, אפילו, שמדובר ממש באותו האיש.

ציפה שמטוב, גבעתיים

● הקוראה צידקת. בשני המיקרים מדובר באליעזר בוניאל, והמיקריות אכן מפתיעה.

● ● ●

חובעת תיקון

מתחת לגלופה שליוותה את הכתבה „גרזן בראש" נאמר: פרקליט שטרן ועוזרתו („העולם הזה" 2286).

כמי שמחפש מדי פעם שעשועים בבית־המישפט בתל־אביב (ומוצא אותם שם בשפע), נדמה לי שטעיתם טעות קטנה בדברי הסבר לתמונה. אם איני טועה, הגאה הניצבת ליד הפרקליט היא התובעת הלנה ביילין.

גבריאל אבן־שושן,
רמת־גן

● הקורא אבן־שושן צודק.

● ● ●

חילוני מדורי דורות

„האם לא יקומו אזרחי המדינה הנאורים וינסו למנוע את אובדנה של מדינת־ישראל החופשית?" שואל יוסף לוי (פורום, „העולם הזה" 2285).

ובכן, קמתי, אך קמתי דווקא על

אלמלא כן היו קמלות על הסף, לא כן? והאמן לי, יוסף, שהגורו וחב"ד אינם מוצרים תחליפיים.

כדי למנוע ספקות, אני חילוני מדורי דורות, ובאדיבות דחיתי את חסידי חב"ד שביקשו שאניח תפילין בהיותי חייל. אך יש להתקרב, להקשיב ולשאול; לחשוב, ולחזור ולשאול, כדי לראות את כלל התמונה.

את הידע האמיתי על תנועת

עליהם. מסקנתי היא, שאם דרושים למורשה היהודית שומרי־גחלת — ואני ושכמותי איננו מתאימים — אזי אין כחב"ד. נכון שהם תולים בסלון את תמונת הרבי, ונכון שלעתים הם „נטפלים" לילדים — אך כל הכבוד להם על הדרכים המקוריות שבהן הם מבקשים להפיץ את דיעותיהם, תוך שימוש בסמלים המתאימים, וכל הכבוד להם על ההצלחה.

מנדי זקצמן, מהנדס, אילת

מרצחים

מנחם בגין התנצל בפני סמדר הרן על שהזכיר את הטרגדיה שלה בנאומי־בחירות, כשתקף את „המרצחים הנאציים־הפלסטיניים".

נדמה לי שאין יום שבו הוא אינו תוקף את „המרצחים הנאציים". גם שר־החוץ, יצחק שמיר, תוקף בכל הזדמנות „מחבלים־מרצחים". אכן, יש להסביר דברים לציבור, כיוון שאין אזרחי ישראל, אלה שנולדו אחרי קום המדינה, או שבאו אליה, מכירים במידה מספקת את ההיסטוריה הישראלית ואת ההיסטוריה של האצ"ל, שחלק מהאנשים היושבים היום בממשלת הליכוד נימנים עליו ומתגאים במוצאם זה.

באיזו טרמינולוגיה צריך להשתמש להגדרת אנשים השמים פצצות בתוך שווקים הומים אדם רב, גברים, נשים, זקנים וטף? ולא סתם פצצות, כי אם כאלה הטעונות יפה בשברי־ברזל ובמסמרים, על מנת לפגוע ולהרוג מכסימום בני־אדם? זאת עשה האצ"ל בשנים 8—1936 בשווקי יפו, חיפה וירושלים, במגמה להרוג בני־אדם ללא הבחנה, רק משום היותם ערבים! באותן שנים נרצחו על־ידי אנשי האצ"ל, בדם קר, ביריות אקדחים, גם כפריים רכובים על חמוריהם שהשכימו קום להביא את מרכולתם, עובדי־אורח שהלכו לעיסקיהם, פועלים פשוטים בדרך לעבודתם, וחקלאים בסוכות אבטיחיהם — רק משום היותם ערבים!

קצת קשה לבקש ממר בגין לשמור על הגינות בדברו על מרצחים, אבל לפחות משרד־החוץ שמיר אפשר לבקש הגינות זו, כי הוא הרי יודע יפה במה דברים אמורים.

יצחק חסון, תל־אביב

מלכת האיים

מזמינה את המועמדות הסופיות בתחרות

מלכת המים 81

לחגיגה של נופש באי האושר

כרתים

מציעה לכם את כל תענוגות יוון באי אחד!

בחסות

דיזנהויז

נסיעות ותיירות

ימים משגעים ולילות לוהטים בשבוע של נופש וכף בכרתים הגדול היפה המעניין והמגוון – שבכל איי הנופש של יוון!

מרבית הטיסות לכרתים מלאות
בכדי להענות לבקשות הרבות

הוספנו טיסות

שבועיות בימי שישי בתאריכים:

17, 24, 31 ביולי 7, 14, 21 באוגוסט

8 ימים 7 לילות
כולל טיסה ואירוח
החל מ- **$ 333**

פרטים והרשמה:
אצל כל סוכני הנסיעות.

ארגון ובצוע:
דיזנהויז
בן-יהודה 21 ת"א
טל: 652140

מרים בנימיני

השפעת הירח על כל בני המזלות

הירח משפיע על בני מזל סרטן ✶ הוא גורם אפילו למימי הבארות לעלות ולרדת ✶ כל המזלות נחונים להשפעת הירח ✶ התחזית של האסטרולוגים מושפעת מהירח

בני מזל סרטן מושפעים מן הירח, שהוא השולט במזלם. לירח השפעה חזקה מאד על כל בני־האדם, ובפרט על אלה שנולדו במזל סרטן.

ידוע שלירח השפעה על גאות ושפל, שכוח משיכתו גורם אפילו למימי הבארות לעלות ולרדת. רופאים ווטרינריים מספרים, שבעת שהירח מלא, הם כמעט אינם נותנים שינה לעיניהם, מאחר שהם נקראים לעזור בהמלטות רבות שמתרחשות תחת השפעה חזקה זו. מלבדם, גם אנשים אחרים מעידים על עצמם שקשה להם להרדם כאשר הירח מלא.

באסטרולוגיה מסמל הירח הריון, פוריות, אמהות, שינויים במצבי־הרוח, רגשות, דמיון רב, מופנמות, ורצון לא־סוף ולאגור כל דבר, מרכוש ועד חוויות וזיכרונות. הירח נחשב לכוכב נשי, גם השתנותו התמידית מזכירה את מצבי־הרוח המשתנים אצל האישה.

הירח משפיע לא רק על בני מזל סרטן, כולם נתונים להשפעותיו. החלטות חשובות יכולות להחרץ בגלל מצב־רוח זה או אחר, שיכול להיגרם בגלל מצבו של הירח באותו היום. השמש נמצאת כשלושים יום בכל מזל, ולכן יש אנשים שחודש מסויים בכל שנה אינו נוח להם, ודווקא בחודש זה הם חשים דיכאון, או ההיפך. חודש אחר בכל שנה הוא החודש שבו מוקפים בידידים ובמחזרים, וכל אחד מאיר אליהם פנים.

למזלנו, לא רק השמש היא המשפיעה על דברים אלה, הידיעה שחודש בשנה הוא התקופה המאושרת, לא עוזרת לאיש להשלים עם כך ששאר ימות השנה יהיו אפורים. מהלך הירח הרבה יותר מהיר, הוא נמצא בערך כיומיים בכל מזל. כך שכאשר אסטרולוג מכין תחזית שבועית, הוא מתחשב בעיקר במהלכיו של הירח. כשחודש מסויים נחשב לטוב, גם אותם יומיים מסויימים, שבהם נמצא הירח באותו מזל המשפיע לטובה, גורמים למצב־רוח טוב או רע, לפי מיקומו של הירח.

בקרב העם רווחת הידיעה שכאשר הירח מלא, אסור להאמין להבטחות. למרות שדווקא בימים כאלה אנשים מתפתים להתאהר הצהרות חגיגיות ונלהבות. דברי אהבה הנלחשים על הספסל שבגן־הציבורי, באור ירח מלא, עלולים לגרום לאכזבה גדולה בסוף החודש, כשהירח מצטמק וכמעט נעלם.

כשהירח נמצא במזל כלשהו, ויוצר זוויות הרמוניות עם שאר הכוכבים, השפעתו תהיה טובה. אך אם הוא יצור זוויות דיסהרמוניות עם כוכבים מסויימים, הגורמים לצרות ואפילו לחרס, ה־השפעה עלולה להיות קשה ומסוכנת.

כשהירח במזל טלה — והשפעתו טובה, אנשים ירגישו עירנות, התעוררות והתלהבות להרפתקות, הם יחושו שיש להם די כוח ומרץ לקדם ענייניהם החשובים להם. אך במידה והתקרנות קשות, הביטוי יכול להיות במריבות, במבוכה פוליטית, במילחמות, בפיצוצים ובפיגועים כתוצאה מחפצים מסוכנים, במחלות חקשורות לראש ולעיניים.

כשהירח במזל שור — בהשפעה חיובית, אנשים נזכרים בענייני רכוש וכסף, נהנים לצאת ולקנות דברי־אוכל, או לבלות במיסעדות. נמשכים למוסיקה ומאזינים לקונצרטים.

כשמוקרן אינו חיובי — נגרמות צרות בעניינים כספיים, לפתע שומעים על הפסדים, פשיטות־רגל. נזקים לרכוש, או השחתת דברי־אמנות. בעיות בריאותיות הקשורות לאוזניים ולגרון. ולחקלאים נזקים פיתאומיים.

כשהירח בתאומים — מבצעים מיספר דברים בעת ובעונה אחת, פוגשים ידידים, ונתנים מדיבורים, הרצאות ולימודים. נמשכים לקריאה, והמוח פעיל במייוחד. מארגנים נסיעות וטיולים.

כשהירח נמצא תחת השפעות קשות — ויכוחים, השמצות, רכילות, פירסומים לא נעימים בעיתונות וברדיו. עצבנות, תאונות־אוויר, או תאונות־דרכים. לעיתים עוברים על החוק, ובענייני בריאות נוטים יותר להפרעות בעצבנים, לאלרגיות, אסטמה ודלקת־ראות.

כשהירח במזל סרטן — מתמסרים למישפחה, מארחים בבית, דואגים לילדים, מבלים בחברתם, יוצרים קשר עם הורים מבוגרים, ועם קרובי־מישפחה בכלל. מבשלים יותר, וממציאים מאכלים חדשים ומקוריים. מתייחסים לרגשותיהם של אחרים, הרגישות לסביבה חזקה, והרגשות שולטים.

כשהירח מוקרן רע — קיימת אי־יציבות, מצבי־הרוח משתנים מרגע לרגע, במסעות בים עלולים להיגרם אסונות. לידות קשות, ובענייני בריאות סובלים בעיקר ממחלות קיבה.

כשהירח באריה — רגשות מלאי עוצמה, האהבה מוענקת בנדיבות, מעדיפים הנאות סופיסטיות, יוצאים למקומות של בידור, ומתמסרים לתחביבים ולספורט.

כשהירח מוקרן קשה — עודף מותרות וביזבוז כספים, שריפות פיתאומיות, אסונות ופגיעות בראשי־מדינות ואנשי שם. ישיבות ממשלה עקרות. ובענייני בריאות — בעיות לב, או אפילו מיקרים של שבץ־לב.

כשהירח בבתולה — גישה דקדקנית לפרטים, מצב מצויין לעבודה מדוייקת הדורשת סבלנות. הזיכרון מתחדד, חשים יכולת לעבוד קשה, ומעוניינים לבצע עבודה מושלמת. מתייחסים לדיאטות צימחוניות וטיבעוניות, ומתעניינים במייוחד בענייני בריאות.

(המשך בעמוד 68)

הנסיבות מחייבות אתכם לבצע נסיעה פיתאומית, אתם מעדיפים להישאר בבית, מכיוון שבנסיעה זו אתם לא תרשו לעצמכם לספר את הדברים שמעיקים עליכם באמת. תוכלו לקחת סיכונים לא גדולים בהימורים, קיים סיכוי רב להצלחה. בני מזל אריה יהיו שותפים מתאימים לעסקאות ביכם, ובכלל, הם שבוע יענה על הציפיות של אלה שחיכו לאהבה זמן רב. צאו לבלות בחיק הטבע.

* * *

עבודה רבה ואחריות נוספת יגרמו להרגשת מתח, ולרצון להשתחרר מהעול, על־מנת לנוח ולהרגע. מיפגשים חברתיים בביתכם יגרמו לסיפוק ולהנאה. ידידים חדשים יתווספו לחוג מכריכם. מתח בין בני־זוג יחלוף, וההרמוניה תחזור לשרור ביניכם. בית. הוצאות כספיות עלולות להכניסכם להרגשת מחסור, מומלץ לחסוך במידת האפשר.

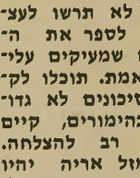

במישור הרומנטי — תזכו לציקלונים ולתשומת־לב רבה, והכל יגיע ללא־מאמץ.

* * *

העיכובים שהיו מנת־חלקכם יוסרו, תרגישו יותר קלי־נשוא וניידים. עניינים כספיים מתחילים להסתדר, סכום כסף ממקור בלתי־צפוי עשוי להגיע ולגרום להקלה זו. מצב־הרוח משתפר, ואתם תקדישו את הזמן לנסיעות ולביקורים אצל ידידים שמזמן לא התראו אתכם. במקום־העבודה צפויים שינויים מפתיעים, הקשורים בעיקר לעובדים חדשים, שיכניסו רוח שונה מזו המקובלת.

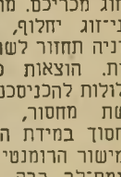

בעייה, שמטרידה וגורמת דאגה מסויימת, מוזנחת על ידכם. אתם מעדיפים להתעלם ממנה, למרות ש־הדבר יכול לגרום נזק. הפחד מפני הפיתרון אינו מוצדק, ועדיף לפתור את הבעייה דווקא בתקופה זו. פרשיות נסתרות בעבודה עומדות להתגלות ולהדהים אתכם, יושרכם האישי יגרום לכם להתלבטויות, ורקשה יהיה להחליט כיצד לנהוג. חוב ישן יוחזר אליכם בימים אלה, ויעזור בתוכנית לשיפוץ הבית.

* * *

בני מזל אריה נמצאים בתקופה בלתי־נוחה. חרדות ואי־שקט מלווים אותם, וגורמים להרגשת עייפות ולרצון לנוח. שינויים, שנעשים בימים אלה, יגבירו את החששות. עדיף לדחות החלטות חשובות לתקופה שבה תהיו יותר אופטימיים. קשרים עם בני המין השני חייבים עדיין להישמר בסודיות, למרות שהם מוסיפים לביטחונכם־העצמי, צל בלתי־מובן מעיב עליהם. בקרוב יתבהרו השמים.

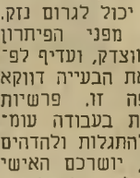

* * *

קשרים מנותקים יוכלו למצוא תיקון בשבוע זה. ידידים וקרובי־מישפחה יבקרו בביתכם, ויוסיפו עבודה. רצוי לנהוג בחיסכון, תוכניות כספיות עדיין לא תוכלנה לצאת לפועל, לפחות במחצית הראשונה של השבוע. בהמשכו תוכלו אפילו לסמוך על מזלכם בענייני כספים. רגישות מיוחדת באיזור הבטן מצריכה השגחה מיוחדת על המזון שאתם אוכלים, ועל התרופות שבהן אתם משתמשים.

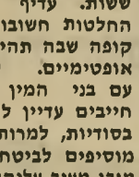

השבוע עליכם להיות זהירים, ההרגשה שהכל „הולך" ללא סיבוכים ועיכובים עלולה להיות מוטעית. לא קל יהיה להבחין מיהם דוברי האמת, ואם הבטחותיהם כנות, לכן רצוי לדחות מתן תשובות חיוביות. פגישה מיקרית עשויה להוביל להמשך קשר, שהיה סוער ואינטנסיבי, אך גם כאן יש להיזהר מדיבורים ויתורים מיותרים. קשרים עם ידידים בחוץ־לארץ יגרמו שימחה ותיקווה לנסיעה.

* * *

העייפות, שתפקוד אתכם בתחילת השבוע, תחלוף במהירות, ומצב־הרוח יגרום לכם עצמכם הפתעה. להתלבטות שהעסיקה אתכם יימצא פיתרון. במקום־העבודה יעריכו את עבודתכם, אך עליכם להיזהר מלדבר על תוכניותיכם בעתיד, הסודיות חשובה בתקופה זו. בני המין השני, שאליהם אתם נמשכים, יתגלו כמסובכים ובעייתיים. הקשר, שכל־כך קוסם לכם, עלול לגרום נזקים, או לפחות קשיים רבים.

* * *

קשתים נמצאים על פרשת־דרכים, ומחפשים דרכים חדשות. במקום־העבודה הדברים חוזרים על עצמם, והתרגשה שאי־אפשר להמשיך בשיגרה האפורה מביאה רעיונות, שכדאי להתייחס אליהם ברצינות. הרהורים על נסיעה לתקופה ממושכת מעידים ומוצאים מהכדאיות ששורה עליכם. לידידים שמעוניינים בקירבתכם קשה להבין את תגובותיכם, ואת רצונכם להתרחק ולהתבודד.

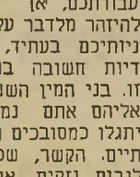

תפקיד שיוצע לכם במקום־העבודה עשוי לגרום להתלהבות, אך רצוי לשקול היטב לפני מתן תשובה חיובית. הכניסה לתפקיד, שאינו „תפור" בדיוק עבורכם, יכולה לעכב התקדמות חשובה יותר — חבל להחמיץ הזדמנות זו. טוב להתייעץ עם אנשי־מיקצוע, שעליהם ניתן לסמוך. חידוש קשרים ישנים מוסיף רעננות ותיקווה. ויתורים מיספר מצידכם יכולים להביא תקופה נעימה ומלהיבה עם בן־הזוג.

* * *

מצב הבריאות דורש השגחה מיוחדת, אין לזלזל בהרגשה לא טובה, ומומלץ לגשת להתייעצות בעניין זה. פעילות ספורטיבית עשויה להוסיף ברוח אלה שאינם יכולים מסיבה כלשהי להשתתף בפעילות מסוג זה, כדאי לארגן נסיעה לצורך ביקור ידידים, זו תוסיף להרגשה טובה. עומס עבודה גורם למתח רב. פרשת־אהבה חדשה גורמת להתלבטויות בין בני־הזוג.

* * *

עניינים כספיים יעסיקו אתכם בתחילת השבוע. רצוי לא לבצע שינויים גדולים, לפחות עד מחצית השבוע. קשרים עם ידידים או קרובים בחוץ־לארץ ירימו את המורל. צפו לקבלת שבחים במקום שבו אתם עובדים, אנשים יכירו בהצלחותיכם. לאורח שיגיע מחוץ־לארץ כדאי להתייחס בקלילות ובהומור, זה יעזור למערכת היחסים ביניכם. במישור הרומנטי חשים סיפוק רב, הדברים שחלמתם, אכן מתגשמים.

אריאלי

מה קורה כשהילד מביא הביתה 4 חברים שובבים?

פותחים טרופית גדולה.

טרופית גדולה
אחת
משתיקה
5 שובבים.

תשלובת תבורי

"אני צועד לאליפות עם סברינה."

נרבי הספורט של סברינה.
הרגליים של האלוף.

sabrina

סברינה ✓ סימן שזה טוב.

התחייה נכשלה. שאר קבוצות הימין הקיצוני הובסו.

אך הימין הקיצוני ממתין לשעתו הגדולה: הקרב על החזרת סיני

היעד הבא: 1982

הימין הקיצוני נכשל, רק שלושה אנשי תנועת התחייה ייצגו אותו בכנסת העשירית. כל התנועות והמיפלגות של הימין הקיצוני קיבלו, יחד, כ־45 אלף קולות. הנתח הגדול ביותר — כ־35 אלף קולות — נפל בידי התחייה.

אך בימין הקיצוני אין יאוש. התפיסות המיסטיות, העומדות בשורש האידיאולוגיה של הימין, מכתיבות למנהיגיו את האמונה בכך שתהליך היסטורי „בלתי־נמנע" יעניק להם את שעת־החסד הגדולה, בעוד זמן לא רב.

לתהליך ההיסטורי הבלתי־נמנע הזה, שלפי תפיסת מנהיגי הימין יוליך אותם אל ניצחונם, יש ארבעה כוחות מניעים, כמניין הזרמים העיקריים המתרוצצים בשוליה הימניים של המפה הפוליטית בישראל.

השורש האחד הוא זה הכלכלי. הד"ר עזרה זוהר דוגל בחיסול מדינת־הסעד המודרנית. סיסמתו היא „לסה פאר, לסה פאסה", בנוסח המאה הקודמת, כאשר למיליונר ולפנסיונר יש שיוויון בהזדמנויות — ולשניהם מותר לישון מתחת לגשרים לענפי החקלאות ולתעשייה הקשורים לענפי החקלאות ולתעשייה ה־

שר. זוהר מאמין שאחרי שתפונה פיתחת רפיח, ילחצו האמריקאים על ישראל להחזיר גם את הגדה המערבית ואת רצועת עזה. כאשר תסרב ישראל, „ייסגרו הברזים" — המימסד הכלכלי יכרע ויפול, ויגרוף עימו גם את המימסד הפוליטי הקיים. זו תהיה שעת הכושר שלו. כ־3,000 אנשים נתנו את קולותיהם לעזרה זוהר.

השורש השני הוא הדתי־לאומני. הרב מאיר כהנא הוא מייצגו האופייני. כהנא מצא בתורת משה סימוכין להקמת מדינה יהודית גזענית, שבמקרה הטוב תהיה „גקייה לחלוטין" מערבים, ובמיקרה הגרוע הם ישמשו כחוטבי־עצים ושואבי־מים, נטולי זכויות־אזרח כלשהן. מכיוון שכהנא דוגל במדינה יהודית שתשתרע „מנהר מצריים ועד נהר פרת", ברור שהמשימה שנטל על עצמו אינה פשוטה. כהנא מאמין שבמוקדם או במאוחר יכירו היהודים באיום הנורא שמציב „הסרטן הערבי", והוא מצידו מבטיח לעשות כל דבר, כדי לזרז את התפתחות המודעות הזאת. כהנא זכה בבחירות בכ־4,000 קולות.

השורש השלישי של אמונת הימין בניצחונו, הוא הביטחוני־כלכלי. מייצגו הנאמן הוא יוסף („יוספלה") טבנקין, איש עין־חרוד מאוחד. הצורך בסיפוח, בהתנחלות ובמדיניות של יד־חזקה מבוסס, במיקרה הזה, על נימוקים „קרים" של ביטחון לאומי. הזרם שמייצג טבנקין לא התמודד בבחירות לכנסת העשירית, אך יש לו נציגים נאמנים במימסד הכלכלי הישראלי ובשתי המיפלגות הגדולות. כאלה הם יוצאי אחדות־העבודה שבמערך — אנשים כשושנה ארבלי־אלמוזלינו, דני רזוליו ומזכיר הקיבוץ המאוחד שנבחר לכנסת, יעקב צור. כאלה הם גם „יוצאי תנועת־העבודה" שהגיעו לליכוד, כאריאל שרון ואמנון לין, או מייצגי אינטרסים חשובים של חברות־נשק ואקדמאים בת־

היום הוא עדיין בתוך חירות. אך הוא יכול

אריק שרון - המנהיג המיועד

להוות את הגשר החי שבין הלאומנות „האידיאולוגית" של חירות והתחייה, ובין הלאומנות „הפראגמטית" של תנועת העבודה הישראלית — ולהנהיג את שניהם.

האידיאולוג

הוא חנן פורת, שבאישיותו הוא משלב את הימין „הביטחוני", הדתי, המתנחל והלאומני.

גדולה, נוטים להדגיש את חשיבות „השייתית בגדה המערבית וברצועת עזה.

בתנועת התחייה יש מעין סינתיזה של כל שלושת הזרמים הללו. אך יש לה גם ייחוד משלה. גרשון שפט, למשל, איש גוש אמונים, הוא נציגו המובהק של הימין המתנחל, הרואה את חזות הכל ב„עשייה". הוא וחנן פורת, האידיאולוג של גוש אמונים, מייצגים גם את הלאומנות הדתית. הפרופ' יובל נאמן, לעומתם, מייצג את הימין „הביטחוני". אך התחומים מעורבבים, לא פעם. נאמן, שאינו איש דתי, הוא בעל השקפות דומות לאלה של מאיר כהנא באשר לאוכלוסיה הערבית הנתונה לשילטון הישראלי. בשיחה שקיים עם כתב היומון הארץ, תום שגב, הוא דיבר על „תזוזת אוכלוסיה בעת מילחמה," וקבע כי המחדל הגדול של מילחמת יום־הכיפורים היה, שצה"ל לא ניצל את ההזדמנות כדי „לרוקן את רצועת עזה מתושביה." וכך הוחמצה, לדבריו, ההזדמנות לפתור „אחת ולתמיד" את בעיית האוכלוסיה ברצועת עזה. נאמן גם טען בשיחה זאת, שמאיר כהנא גורם נזק „לענייין" כשהוא מדבר בגלוי על גירוש ערבים. נאמן הסביר, ש„אלה דברים שצריך לעשות בלי הרבה דיבורים."

ייחודה של התחייה הוא בכך, שהיא מכפיפה את השיקולים „המישניים" — הביטחוניים, הדתיים או הכלכליים — ללאומנות „הטהורה", ההיסטורית. במובן זה, הלאומנות של התחייה היא לאומנות מודרנית, שבה המדינה וצבאה, המדינה וכיבושיה, ולאו דווקא המוסדות הדתיים או העוצמה הכלכלית, הם המכשיר החשוב ביותר להשגת המטרה הלאומית. תפיסה זו באה לידי ביטוי ברור במצע תנועת התחייה ובמערכת התעמולה שלה. דוברי התחייה טענו נגד המחיצות שבין דתיים ולא־דתיים, בין בני עדות שונות, או בין תפיסות כלכליות שונות. כולם יחד חייבים להתאחד, כדי „להחזיר את העם לשורשיו", שורשים שאינם דתיים־טהורים, אלא „ממלכתיים". או, בניסוח הקדום יותר של אותו מושג: מלכותיים. הניסוחים הדתיים, הביטחוניים או הכלכליים אינם אלא אמצעי־הסברה יעילים, כשם שגם

(המשך בעמוד 48)

אתה עדיין יכול לבחור

ולהצטרף לטיול המקיף והמהנה ביותר לאירופה במחיר הנמוך ביותר.

קמפינגטורס

לראות יותר, לבלות יותר ולהנות יותר במחיר הנמוך ביותר

מחירי טיולי קמפינגטורס		לעומת מחירי טיולים אחרים		החיסכון
18 יום אירופה	$ 1182	15 יום כ $1300	כ — $135 + 3 ימי טיול משגע	
25 יום אירופה	$ 1482	23 יום כ $1900	כ — $450 + 2 ימי טיול משגע	
30 יום אירופה	$ 1632		כ — $300 + 7 ימי טיול משגע	

מרבית הטיולים כבר נסגרו.
תר מספר מצומצם של מקומות לטיולים הבאים בלבד:

טיולינו מתמלאים מהר.
הזדרז להרשם עוד תאחר!

גילאי 17-18

ום	לתאריך 16.7.81	6	מקומות בלבד
	10.8.81 - 7	"	"
ום	" 18.7.81 - 7	"	"
	20.7.81 - 5	"	"
	2.8.81 - 6	"	"
ום	" 16.7.81 - 8	"	"
	30.7.81 - 6	"	"

גילאי 20-26

18 יום	לתאריך 9.8.81	12	מקומות בלבד
25 יום	" 4.8.81	6	"
30 יום	לתאריך 21.7.81	8	"
	14.8.81 - 9		"

גילאי 26-40

25 יום	לתאריך 30.7.81	8	"
	12.7.81 - 4		"

ו ההזדמנות האחרונה (בשנה זו) וכל הקודם זוכה
פרטים והרשמה: אצל כל סוכני הנסיעות.

קמפינגטורס Campingtours
חברה מס. 2 בטיולי הקמפינג
8 שנות נסיון - אלפי מטיילים מרוצים.

מקסימום אירופה במינימום מחיר

חולצת סריג ספורטיבית
בפסים עם כיס אחד.
מגוון צבעים מפוליאסטר
כותנה ללא גיהוץ של

הוואי 2000

3
שלש אריזות ויטו
במחיר של שתים
2

מבצע אביב 81
vito
ויטו
קרם מעולה
להרחקת שערות

תן טרמפ לחייל

עיראק: האופוזיציה עושה שרירים

השבועון האמריקאי ניוזוויק הקדיש באחרונה עמודים רבים לסיקור די אוהד של הנעשה בעיראק. השבוע מציין ניוזוויק, ששליט עיראק סאדאם חוסיין יצא נשכר מהתהפכה הישראלית על הכור הגרעיני ליד בגדאד. „הם איבדו כור, שלא היה להם מושג מה לעשות בו," מצטט ניוזוויק דיפלומט מערבי בבגדאד, „אבל הם ממש שטופים בפירסומת־חינם, באהדה וביוקרה רבה בכל רחבי העולם."

הישות הציונית. גם שר־החוץ העיראקי התראיין בניוזוויק. סעדון חמאדי, כלכלן שלמד בארצות־הברית, גינה בחריפות את התוקפנות של „הישות הציונית". המסר שלו, לעומת זאת, היה מתון ביותר. הוא דיבר על מעמדה האיתן של עיראק בקרב הארצות הבלתי־מזדהות, על יחסים טובים עם ארצות־הברית, ברית־המועצות וצרפת. חמאדי הביע את הדיעה שארצות־הברית תצטרך לבחור בין ישראל לבין הערבים, ולא הסתיר את תיקוותו שממשלת רגן תנהל מדיניות יותר מאוזנת במזרח התיכון. על פרשת הכור וספיחיה דיבר שר־החוץ העיראקי בשפיות רבה. לישראל יש פצצות אטום־יות, אמר, עיראק חתמה על האמנה נגד הפצת נשק גרעיני והעמידה את הכור שלה לפיקוח בינלאומי. ההפצצה מהווה ביטוח לשאיפת ישראל להחזיק את הערבים במצב של פיגור טכנולוגי ניצחי. רזרבות הדלק של עיראק יגוצלו תוך 20 עד 50 שנה, ועליה לדאוג למקורות אל־טרנטיביים לטווח ארוך.

נשיא סאדאם שר־חוץ חמאדי
פסוקי קוראן אדומים

קומוניזם פרום קוראן. אלא שמומחים אירופיים אינם מסתירים את ספיקותיהם לגבי יציבות מישטרו של סאדאם. התגובה המפוכחת — פוליטית ולא צבאית — של עיראק על השתוללותו של מנחם בגין, חיזקה אומנם את סאדאם לטווח קצר. אך אין בכך כדי לשנות באורח מהותי את התהליכים הפוליטיים בתוך המדינה, שחיזקו מאוד את האופוזיציה והחישו את התארגנותה. בשבועות האחרונים חלה התקרבות רבה בין שלוש הקבוצות העיקריות בקרב מתנגדי המישטר. השיעים בדרום עיראק, הכורדים בצפון והמחתרת הקומוניסטית הקשוחה, יוצרים עתה חזית מאוחדת נגד סאדאם חוסיין. רבים מהשיעים אוהדים את המישטר באיראן. הם התגברו על המעצורים האנטי־קומוניסטים שלהם, ואילו המחתרת הקומוניסטית גייסה אפילו פסוקי קוראן כדי להצדיק את הברית נגד סאדאם.

המילחמה האומללה נגד איראן היא נקודת התורפה העיקרית של המישטר העיראקי. המצב הפנימי באיראן, הדחתו של הנשיא באני סאדר, רצח המנהיגים החומיי־נסטיים, ובתוכם התלייז מוחמד בהשטי, לא חוללו עדיין את המיפנה המיוחל בחזית. המחיר הצבאי, הכלכלי והחברתי של המילחמה הוא נורא. עיראק ספגה אבידות כבדות. לפי הערכות זהירות נהרגו ונפצעו בחזית האי־ראנית 50 אלף חיילים עיראקיים! רק השבוע חילקה הממשלה יחידות קרקע ל־2000 מישפחות שכולות, וזאת באיזור קטן ויחידת אחד של המדינה. רוב הרפורמות החברתיות וחלק ניכר מתוכניות הפיתוח היומרניות של עיראק הוקפאו בגלל המילחמה. תפוקת הנפט חודשה באורח חלקי. עיראק מפיקה כיום 1.2 מיליון חביות ליום, שליש מהתפוקה שלפני הקרבות. יצוא הנפט חודש אומנם, אבל רק במידה מצומצמת ביותר, והנזק ביתרות מטבע־זר הוא חמור.

סטאליניזם נוסח סאדאם. סאדאם חוסיין, מעריץ גדול של יוסף סטאלין, מנסה להילחם באופוזיציה באמצ־עות טיהורים נרחבים ופולחן אישיות. הטלוויזיה העי־ראקית מקרינה ערב ערב את סיורי סאדאם בחזית, את ביקוריו אצל המישפחות השכולות. אימרות־הכנף שלו, חלקן מפוברק וחלקן מושאל, מוצגות באורח קבע כתורה נשגבה חדשה, אידיאולוגיה של ממש.

סאדאם הוא מייצג מובהק של האגף האזרחי של בהקשר של מילחמה ממושכת נגד איראן יכולת התימרון שלו היא מוגבלת. חלק מהקצונה הפך שעיר לעזאזל. אך סאדאם חייב לטפח את יחסיו עם קבוצה גדולה של קצינים בכירים, כדי לייצב את שילטונו. מעגל הקסמים הזה הוליך את המישטר לשתי מסקנות ברורות: יש לסיים את המילחמה עם איראן בהקדם האפשרי וגם לשפץ, לפחות במידה מסויימת, את היחסים הגרועים עם סוריה.

עבור ארצות־הברית מהווה המצב החדש נסיגה בול־טת. אלכסנדר הייג חושש מאוד מהאופוזיציה החדשה, האנטי־אמריקאית, וגם מאפשרות של מיפנה במדיניותו של סאדאם. השבוע הודיע שר־החוץ העיראקי על הת־נגדות עיראק לבסיסים אמריקאיים במיפרץ הפרסי. פקידים בסטייט־דפרטמנט מייחסים גם התפתחות זו להפצצת־הבחירות של מנחם בגין.

עולם קטן

מפלגת הבעת' העיראקית. בינו לבין המטכ"ל שורר יחס של חשדנות הדדית. עתה מנצל סאדאם את המחדל הצבאי בעניין הכור כדי לבצע טיהורים בתוך הצבא.

החתול נופל על רגליו

בשבוע שעבר נערכו בניו־יורק בחירות לוועד־המנהל של המועצה ליחסי־חוץ, גוף רב־יוקרה ורב־חשיבות בעיצוב האוריינטציה הבינלאומית של אר־צות־הברית. על שמונה המקומות הפנויים התחרו תשעה מועמדים. שר־החוץ לשעבר, הנרי קיסינג'ר, קיבל את מיספר הקולות הקטן ביותר, ולא נבחר.

מומחים מייחסים את כישלונו של קיסינג'ר לתמיכתו הנלהבת מדי בשאה המודח של איראן, מוחמד ריזה פהלאווי. קיסינג'ר עצמו אמר, בהו־מור האופייני לו, שתקרית זו מוכיחה שאפילו לפאראנואיד יכולים להיות אוייבים של ממש.

אבל „הנרי היקר" הוכיח שוב, שהוא יודע ליפול על כפות רגליו. השבוע חתם קיסינג'ר על חוזה עם הטיימס הלונדוני. הוא יכתוב טור של 800 מילים, ויקבל עבור המאמץ 300 אלף דולר לשנה!

הנרי קיסינג'ר
פאראנואיד עם אוייבים

צרפת: המהפכן בארמון אליזה

הרעש הגדול שעשו האמריקאים בשל שיבוץ ארבעה קומוניסטים בממשלת צרפת, לא הרשים במייוחד את הנשיא החדש פרנסואה מיטראן. כשהוא נישא על גלי פופולאריות חסרי־תקדים, אחרי ניצחונותיו בבחירות לנשיאות ולפרלמנט, גינה מיטראן את ההתערבות האמ־ריקאית בענייני צרפת, וביטא בכך את הרגשות הלאו־מיים של כל צרפתי — קומוניסט, סוציאליסט, גוליסט או ז'יסקארדיסט.

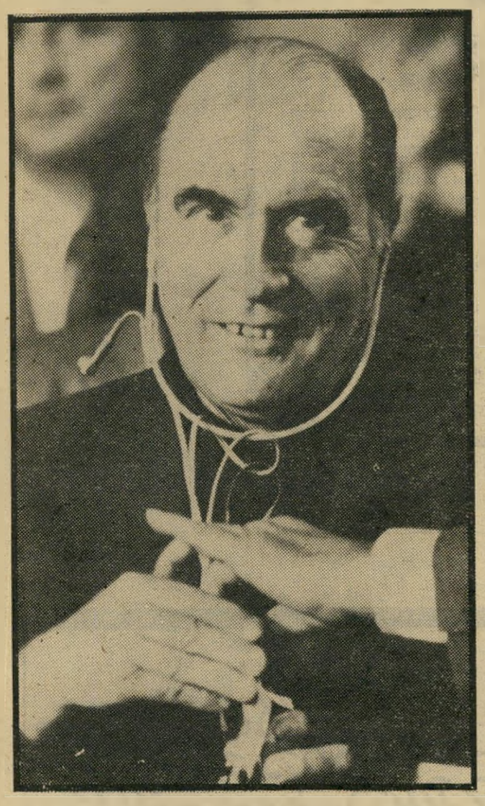

נשיא צרפת מיטראן
ציפצוף ראשון על רגן

אבל הבעיה האמיתית של ארצות־הברית עם מישטרו של מיטראן אינה נעוצה כלל בארבעת השרים הקומוניס־טיים, מעוטי־ההשפעה. בשקט, ללא פירסום מופרז, מינה הנשיא את המהפכן המקצועי והתיאורתיקן המארכסיסטי, רז'י דאבריי, ליועץ פוליטי. דאברייי היה מתומכיו הוותי־קים של צ'ה גאוורה, מומחה לענייני אמריקה הלא־טינית ובעל קשרים ענפים עם כל תנועות־השיחרור באיזור. הוא בילה שנים במאסר בבוליביה, הפך אליל של השמאל המהפכני הצרפתי; וספריו נחשבים לאבן־פינה בכל מחשבה איסטרטגית־פוליטית המדריכה את תנועות־השיחרור בעולם השלישי. עצם מינויו מהווה הצהרת כוונות ברורה של מיטראן, הנחוש בהחלטתו לקיים מדיניות־חוץ עצמאית, סוציאליסטית־הומאנית, בעולם השלישי.

העובדות מדברות בעד עצמן

אחרי 32 חודשי נהיגה אלפי נהגים נהנים להתניע מכוניתם במצברי גולד

לרכב פרטי
36 חדשים
אחריות
פרו-רטה

המצבר האמין ביותר בעולם.
* ללא טיפול
* ללא הוספת מים

* ללא קורוזיה
* מצבר סגור
36 חודשי אחריות פרו רטה

סוכנים לישראל:
אחים פולק בע"מ
סוכנויות · יבוא
תל-אביב, רח' לינקולן 19, טל. 03-284976, ת.ד. 884

הפצה תל-אביב והמרכז:
חשמל שמשון 334033, מוסך אורי BMW 337426, זיק אור 253802, הימליך יעקב 331817, חשמל יעקב 333465, מגדל שלום 650984, פולקסווגן מוסך הדרום 832268, מוסך תרשיה פולקסווגן 336825, פולקסווגן פליקס 331823, מוסך אריה מגרשי התערוכה 441084. בת ים: עוזי שחמרוב 862536. חולון: אזור התעשיה עוזרי משה 803265. יפו: מוטקה 832859. כרעם 831654, אלי את אלי 821463. ראשון לציון: המתניע 941647 רחובות: טכנואור 054-51484, פולקסווגן רכב הנגב 054-51650. רמלה: מאור 054-25094 גדרה: קרני אור בהחנת סונול 055-91877 אשקלון: תלמי הנגב 051-97311. בני ברק: אור נע 774236, מיכה במוסך ביג 708096. פתח תקוה: פסח הלר 912977. כפר סבא: הוד השרון רמות השבים, בן ארי שרת 8-052-31387. אזור נתניה: יורם רז, כפר ויתקין 053-96804, טכנואור חשמל אורי 053-38013.

הפצה באר שבע והדרום:
חשמל "שאול" אזור התעשיה כביש חברון 057-35111. חשמלאים מורשים: מוסך ברעם פולקסווגן 057-72011, איציק חלקי חילוף 057-74045, מוסך הנאמן פולקסווגן 057-77195, פולקסווגן ריטס 057-71744, המניע צומת גילת 057-83424, עוזי צומת קסטינה 055-81868.

הפצה חיפה והצפון:
מצברי גולד חיפה גולדנר, המגינים 100 04-533293, חשמלאים מורשים חיפה והצפון: אור חדש 728655, אוטו אור 666922, מוסך ארז 724374, לפשיץ 524148, מרוץ 669710, פיקס אור 720371, רם אור 643737, מוסך תלפיות 674977, אלטשולר תל חנן 231127, טבעון: עציון 932062. עכו: זרם הגליל 913306. פרדס חנה: כהן שמיר 063-79407. בנימינה: אזרי את בני בתחנת פז 063-61216. חדרה אלקטרו רכב 063-26200, ברנע גולדשטיין 063-22685. נצרת: בודג'נה יוסף 065-56438, מוסך הצפון פולקסווגן 065-72046. עפולה: קואופרטיב התבור 065-93506. כפר תבור: מוסך צפון 067-67702. צפת: אוטוסטרט 067-31142. יסוד המעלה: מוסך יסוד 067-37200. קרית שמונה: פולקסווגן רכב הבשן 067-40939, קואופרטיב גליל עליון 067-40713.

הפצה ירושלים: גוטמן דוד אזור התעשיה תלפיות 02-781818, לוינסון צבי בתי אונגרים 02-283110.

יבואנים ומפיצים בלעדיים בישראל: י.ד. עסקים בע"מ. ת"א טל. 832236

אנשים בעולם

ז'אק שיראק: הכלה הגישה אוכל סיני

ראש עיריית־פאריס, ז'אק שיראק, חגג את טכס הנישואין של וואה דונג פאם עם העלמה אן דאו דונג. הצעירה, פליטה מהודו־סין, הגיעה לצרפת בדיוק לפני שנתיים, והתקבלה על־ידי מישפחת שיראק, שעזרה לה למצוא את מקומה בצרפת. מקום מוצלח לכל הדעות, בהתחשב בעובדה שהצעירה נחשבת לבתו המאומצת של ראש־העיר.

משולם ריקלים: הכוכבת שירדה על היורד

„יקירתי, אני קורא בעינייך את כל חלומותיך," כך אומר, לדברי שבועון גרמני, המיליונר האמריקאי, משולם ריקלים, יורד ישראלי שעזב את הארץ לפני מילחמת תש"ח, לאשת־חיקו העונה לשם פיה.

לפיה היתה תשוקה, מספר השבועון: היא רצתה להיות כוכבת קולנוע. או משולם קנה חברת־הפקה שלמה. חברה שתעשה, כמובן, רק סרטים עם פיה. אבל זה עוד לא הכל: היא רוצה להיות סטאר? אז הוא יהפוך אותה לסופרסטאר. וכך, להסרטת הפרפר הוזמנו למען פיה, המופיעה בתפקיד הראשי, שחקנים זוטרים כמו אורסון וולס וטלי סאוואלס. אחר־כך ירדה על פיה תשוקה חדשה: היא החליטה להיות זמרת. למשולם אין בעיות: הוא דאג לכך שכל החלק הראשון במופע של הזמר פראנק סינאטרה הוקדש אך ורק לה. והיו אפילו מבקרים שאמרו שהתברכה בכישרון גדול. ואם פיה מבקשת מכונית — הרי משולם קונה שלוש: אחת לפיה, אחת למזכירה של פיה ואחת לספרית של פיה. היום שואלת עצמה הוליווד מה עוד תרצה פיה ולמה תייחל, כי הרי באמריקה, כך אומרים, השמיים הם הגבול. מה עוד שמבט אחד קטן בפיה מגלה שתי תכונות חיוניות לנערה בעלת רצון עז ויכולת של ברזל: ראשית היא לא קטינה, אבל נראית כמו לוליטה. ואפילו שעיתונות חו"ל מעריכה את גילו של ריקלים בחמישים בלבד, טוענים חבריו לספסל הלימודים בישראל, שהוא קצת יותר גדול, ועל כן הפרש הגילים ביניהם הוא בדיוק לפי מירשם הרופא. ועוד עובדה אחת המוכיחה שלפיה יש באמת כישרון גדול: היא הצליחה לגרש מעל פני המיליונר העליז את כל הצבריות היפהפיות, שהיו מנת־חלקו עד היום.

תיבו ד'אורליאן: בחזרה לחופש

תמונה זו מנציחה את שיחרורו של הנסיך מן הכלא. לא מדובר, חלילה, במהפיכה צבאית כלשהי, כי אם בעבירה פלילית מן השורה, שבה נאשם נסיך החורג מן השורה: מדובר בתיבו ד'אורליאן, שהוא בנו הצעיר של הטוען לכתר צרפת, הרוזן מפאריס, צאצא לבית הבורבונים. הנסיך תיבו ד'אורליאן חזר לזרועות אשתו לאחר שישב בכלא במשך 14 חודשים. הוא נאשם בפריצה לתוך וילה, כדי להוציא משם תמונות יקרות־ערך.

במשך כל הזמן טען תיבו, הנסיך העוסק לפרנסתו בקנייה ומכירה של עתיקות, שהוא חף מפשע. אלא שזה לא מנע מן המישטרה מלהחזיקו בכלא עד היערך מישפטו. במישפט זה נידון למאסר של שנה על תנאי — וכך קרה הדבר המוזר מכל: הוא ריצה עונש חמור יותר מאשר קיבל. כמובן, שעם הינתן גזר־הדין שוחרר מייד, ואף־על־פי־כן טרם החליט אם יפנה לבג"ץ, כדי לנקות את שמו. התנהגותו המוזרה אינה חריגה ביחס לעברו: כאן ומעולם היה תיבו דמות יוצאת־דופן בנוף האצולה הצרפתית. הוא עסק במלאכות שונות ומשונות כדי להתקיים, פתח גלריה, והיו שסברו כי חלקם של העתיקות שברשותו הגיע אליו בדרכים מפוקפקות למדי.

אשר לחוויית הכלא — תיבו, שבדרך־כלל ניתן בהומור מיוחד, לא התייחס אליה בהומור, כלל וכלל: „זוהי חוויה שלא הייתי מאחל לאיש," הצהיר בצאתו. „הסוהרים התייחסו אלי יפה, אך נדהמתי לגלות עד כמה יכול שמי לעורר פלצות בקרב אנשים מסויימים עד עצם היום הזה".

את זמנו בכלא בילה בקריאה ובלימוד השפה הערבית. הוא שאב עידוד רב מן העובדה שמישפחתו, לפחות, ניצבה מאחוריו כל העת, ואחיו הבכור, אנרי, שהיה צריך להיות המלך הבא של צרפת, אילו היה בצרפת מלך, היה בין הנוכחים במישפטו.

אנשים בעולם

המלכה אליזבט והנשיא רגן: חיקוי לחיים

נראה כי הנשיא רונאלד רגן נהנה מאוד לשחות תה בחברתה של המלכה אליזבט, ואולי אפילו משוחחים השניים על סדרי החתונה המלכותית הקרובה של הנסיך צ'ארלס. אבל זה רק נראה כך. למעשה, זהו חיקוי לחיים בנוסח בוורלי הילס שבקליפורניה, שם מעצבים שני חקיינים מיקצועיים את שני התפקידים של הנשיא והמלכה, ומרוויחים מכך הון עתק.

הרגן שבתמונה העליונה הוא, למעשה, דיוויד בקר, איש ביטחון לשעבר, שהצטרף לכפילתה של המלכה אליזבט, אשה בשם ג'נט צ'ארלס. השניים, הדומים למקור כשתי טיפות מים חיות, עורכים את התרגיל הבידורי של שתיית תה מלכותית מחוף אל חוף.

בקר בין השישים, לא רק דומה לרגן בחיצוניותו. הוא אף הולך כמו הנשיא האמריקאי, מדבר כמותו. ומצליח לחקות את קולו בטיבעיות מדהימה. הוא נבחר על־ידי סוכנות־האמנים של רון סמית, שערכה ראיונות עם כ־1500 מועמדים, כדי למצוא שחקן, שייחקה את השחקן לשעבר.

הגברת צ'ארלס, בת 52, היא עקרת־בית אנגליה, שלמדה בתבונה רבה את כל הליכותיה של מלכתה, והצליחה לשכנע סוכני־פירסום רבים מעבר לאוקינוס, כי לכתר בעל מסורת יש פוטנציאל מיסחרי אדיר בשימוש מודרני לחלוטין.

רוזיה הנין:
מכיפה סרוגה
לכתר מלכות

רוז'ה הנין, השחקן הצרפתי, מכין את התפקיד הראשי להצ־גת הנרי הרביעי מאת פיראנ־דלו, שתהיה אחת האטרקציות הנכונות לימים שבין ה־2 וה־15 ביולי, כשבעיר פו, בדרום צרפת יתקיים פסטיבל בניהו־לו. אין זה הפסטיבל הראשון ואף לא האחרון הנערך בקיץ בדרום־צרפת. חבל ארץ זה עשיר במקומות, שכאילו נבראו מטיבעם לפסטיבלים. לא רק מקומות דוגמת אביניון, או־ראנג' או ניס, שבכולם נער־כים כבר שנים רבות פסטי־בלים למוסיקה ולדראמה, לאו־פרה, למחול או למילחמות שוורים, הם מקומות יפים ביו־תר. הנין, שלאחרונה הופיע בקולנוע בסרט על יהודי אל־ג'יר ומסורת חייהם העתיקה, שהוא בעצמו התחנך על בר־כיה, עסוק מאוד לקראת הפס־טיבל. לא רק משום שהוא בעצ־מו משחק בו, כי אם בגלל גו־לת־הכותרת של הפסטיבל: הו־פעתה של הזמרת אלה פיצ־ג'ראלד, שאינה מרבה לטייל בזמן האחרון.

ליז טיילור: לכבוש מחדש

בגיל 49, כשמאחוריה משברים ואישפוזים, התמוטטויות וניתוחים, הצליחה ליז טיילור לכבוש מחדש. והפעם את המסוכנת והמפונקת שבזירות השעשועים: בימת ברודווי. לראשונה בחייה הוכיחה מלכת מסך־הכסף שהיא יכולה גם לקשוחים שבמבקרי התיאטרון. היא עשתה זאת בהפקתו החדשה של זאב בופמן למחזה של ליליאן הלמן, משנת 1939, שועלים קטנים, שבה גילמה אליזבט טיילור את דמותה של רגינה גידנס — בת למישפחה אריסטוקרטית מן הדרום, המזרזת את מות בעלה והופכת את כל אוהביה לקורבנותיה. הגברת סגולת־העיניים, בתום שלוש הצגות בלבד, מועמדת לפרס היוקרתי ביותר בתיאטרון — פרס הטוני. לכבוד מועמדותה של הגברת סגולת־העי־ניים לפרס הנכסף (אף שלא קיבלה אותו לבסוף, הרי גם מועמדות כמוה בפרס עצמו), ערך המפיק את אחת החינגות המהודרות שידעה ברודווי מעודה: הוא הזמין את שמנה וסלתה של ניו־יורק לסעודת ערב בקסנון, הדיסקוטק הידוע, ולא שכח להדפיס את ההזמנות על נייר סגול, כצבע עיניה של הכוכבת. הלילה התחיל במסיבת־קוקטייל במיסעדת סרדיס המסורתית, לשם הגיעו לא רק סינטור ג'ון וורנר, הבעל, כי אם האם, שרה, הבנות, ליזה טוד ומריה ברטון הבת המאומצת, מרי וורנר והבן, מייקל ווילדינג, ואם אף אירוע בתולדות התיאטרון לא עורר סערה רבה כל־כך כמו ערב זה, הרי גם לרכילאים היה תענוג: הכובש האמיתי, לדעתו, היה לא אחר מאשר המפיק הנועז, זאב בופמן, המסכן מעט את שלוות הקן המישפחתי החמים בווירג'יניה. וירג'יניה רחוקה מברודווי, והשועלים רצים מהר.

לי ואן־קליף: הנבל הפך עורו

זוכרים את הגבל בה"א הידיעה של המערבונים בסיגנון ספאגטי, עם לי ואן קליף בתפקידים הראשיים? אפילו עד אילת הגיע האיש בשעתו. ותמיד חיוך נוראי מסתנן בין שיניו האימתניות, ובכל רגע הוא עשוי לעורר את אקדחיו משנתם הנעימה ולאיים על הגיבור נקי־הכפיים ובר־הלבב. ובכן, הוא החליט להפוך את עורו ולהופיע בתפקיד של מפקח מישטרה בדרמה חדשה, הבריחה מניו־יורק. ובי־נתיים הוא פורט על גיטרה, מנגן במפוחית־פה ונושף בכלי־נשיפה.

לינדה קלסי: מנוחת הלוחמת

ילדת־הפלא של המערכת, בסידרת הטלוויזיה לו גראנט, נחה בין כתבה אחת לשנייה, כשבזרועותיה חתולה הפרסי. „לא ידעתי שום דבר על המיקצוע," הודתה לינדה קלסי על היכרותה עם בילי ניומן, הכתבת המוכשרת של הסידרה. „כל מה שידעתי על עיתונות הצטמצם בסרט כל אנשי הנשיא, אבל אני משחקת אשה עובדת, אשה עובדת באמת, לא איזו בת־לוויה חמודה של סיפרמן".

לינדה נמצאת היום בסוף העונה הרביעית בתפקידה, והיא אינה מפסיקה ללמוד את המיקצוע: היא נרשמה לקורס לעיתונאות, היא משוחחת עם עיתונאים על תהליכי עבודתם, ולמעשה לומדת מכל העיתונאים המראיינים אותה. המאמץ השתלם: עד היום זכתה פעמיים להיות מועמדת לפרס אימי, ורבים מצופי־הטלוויזיה משוכ־נעים שהיא אכן עיתונאית במיקצועה, שהפכה כוכבת.

ברנד שוסטר: הגרמני המשגע את ברצלונה

כך נראה האלוף החדש של הכדורגל הגרמני, כשהוא שליו ושקט בחיק־המישפחה: ברנד שוסטר, המשחק היום בניבחרת ברצלונה, התחיל את הקאריירה שלו בקלן, והפך עד מהירה דמות בינלאומית מוכרת, ולאו דווקא בגלל סגולותיו על המיגרש. הוא אמנם שחקן מבוקש בשל יכולתו הספורטיבית, אך חוץ מזה יוצא שמו לפניו בגלל כמה פרטים אישיים, כמו למשל, העובדה שהוא נראה כמו כוכב קולנוע, יפהפה, בעל עיניים תמימות ומבע־פנים ילדותי. הנער הזה נשוי לאשה יפהפיה, המבוגרת ממנו בשש שנים, וכבר הספיק להיות אב לבן. בעוד ששאשתו אומרת עליו שאין חמים ונעים ממנו בבית, הוא מתנהג בפינוק ובהתבדלות מחבריו על המיגרש. הוא מסרב ללמוד ספרדית, כי לדבריו, „בשביל מה עלי להתאמץ, אם ממילא אני עומד לחזור לגרמניה? !" הוא מדיר את רגליו מן המסיבות החברתיות של שותפיו לקבוצה; והוא מסוגל להניח להם להמתין זמן ארוך, ללא־סוף, באוטובוס המסיע אותם, שעה שהוא הולך „לחפש עיתונים גרמניים". ונוסף לכל זה, הוא מרגיז כמה אנשים בכך שהוא מרוויח 450 אלף מארק לשנה.

לוואל אדמונדס: השפעת המארטיני

ביום קיץ לוהט, ביולי 1978, נראה פרופסור לוואל אדמונדס, מרצה לסיפרות קלאסית באוניברסיטת קיימברידג' ובוסטון, כשהוא נודד מבאר אחד למישנהו. איש לא ידע מה קרה לו, לפרופסור שהפך לפתע פיתאום שתיין. עתה נתגלה הסוד: הוא ערך מחקר עבור ספרו: כדור הכסף־המארטיני בתולדות הציוויליזציה האמריקאי. לא, המארטיני לא נולד במארטינז, שבקליפורניה, כמו שסברו רבים. לפי דעתו של אדמונדס, הופיע המשקה האמריקאי הלאומי במדריך הקוקטיילים העתיק ביותר משנת 1862 של ג'רי תומאס, וזכה לכינוי „כדור הכסף" בגלל סגולותיו הנעלות. היה זה המשקה הידוע של ג'ק לונדון, שהוכן עבורו בבאר החביב עליו באוקלנד, ושנשלח לביתו בצפון קליפורניה. בעיקבותיו נכנס לבית הלבן. אשר לאדמונדס עצמו — המארטיני הטוב ביותר בחייו הוגש לו בוונציה, בבאר של הרי, שנודע כחביב על הסופר ארנסט המינגווי.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

מטומטמים יקרים שלי

עכשיו, כשהכל נגמר כבר, מותר לי להצהיר שאני הצבעתי בעד רשימה שלא עברה אפילו את אחוז החסימה. עד כדי כך. ולא רק זאת אני יכול להצהיר, אלא גם זאת: שאני הצבעתי בעד אותה רשימה, למרות שחששתי שלא תעבור את אחוז החסימה. ועוד אני יכול לומר בלי שום חשש: גם אילו הייתי בטוח לחלוטין שאותה רשימה לא תעבור את אחוז החסימה, הייתי מצביע למענה. עד כדי כך.

אני מצטער צער עמוק על שאותה רשימה לא עברה את אחוז החסימה, ואני שמח שימחה גדולה שהצבעתי ל־מענה. אני אפילו גאה על כך. עד כדי כך.

פעם בארבע שנים אני משתתף בחג־רלה הקרוייה משום מה תהליך בחירות דימוקרטי. בהגרלה הזאת יש לי כרטיס השתתפות אחד ויחיד. בכרטיס הזה אני לא קובע כלום. פשוט כלום. מעולם עוד לא הוכרעו בחירות בקנה־מידה עי־רוני או לאומי על חודו של קול אחד. מבחינת הרוב, המיעוט, הקואליציה או האופוזיציה, לא היתה לקול האחד והיחיד שלי שום חשיבות. כלום. הייתי יכול להישאר בבית ולספור בלטות, הייתי יכול ללכת לים ולספור גרגירי חול ולא להצביע כלל, ושום דבר לא היה משתנה. הייתי יכול גם ללכת לקלפי ולשלשל מעטפה ריקה, והעם לא היה מרגיש בהבדל. שום חשיבות אין לקול האחד והיחיד הזה, שלי, שלך, שלו, מן הבחינה הלאומית.

לקול שלי היתה חשיבות רק מבחינה אחת, שהיא, בשבילי, חשובה מאוד. זו הבחינה שלי. מכיוון שלא יכולתי להכריע דבר עם קולי, יכולתי לעשות איתו רק דבר אחד ויחיד: להביע את דעתי. זו כל משמעותה של ההגרלה הדימוקרטית הזאת, הנערכת אחת לארבע שנים. צריך אדם להיות מטומטם אמי־תי — כמו שהיו, למשל, 200 אלפי אנשים שהצביעו לד"ש בבחירות שהיו ב־1977. היה עליהם להיות מטומטמים כדי לחשוב שקולותיהם יקבעו את גורל הממשלה ואת גורל הארץ, למרות שה־קולות האלה ניתנים למיפלגה שאין לה דיעות בשום נושא, וכל אחד מהבוחרים למענה אינו מביע שום דיעה, למעשה, וכל מה שהוא רוצה הוא שהחבורה האומללה שניצבה בראש הרשימה תהיה תשתתף בשילטון.

וגם בבחירות הפעם היה מיספר לא זעום של מטומטמים — כמה עשרות אלפים, לפי הערכה זהירה, שעם קולם היחיד לא עשו את הדבר הסביר היחיד שאפשר לעשות איתו, אלא הלכו והע־ניקו אותו למען ד"ש מורחבת וגדולה, למיפלגה שאין לה שום דיעה — משום שדיעות רבות כל־כך מתרוצצות בקירבה, הם נתנו את קולם לאותה מיפלגה, משום שביקשו שתחזור לשילטון, כמו שמצביעי ד"ש רצו שמיפלגתם תשתתף בשילטון. הם שכחו, המטומטמים, סלי־חה על הביטוי, שאי־אפשר, פשוט אי־אפשר, לעשות מאניפולציות עם קול אחד ויחיד. קול אחד ויחיד נשאר קול אחד ויחיד תמיד ובכל תנאי, ואם לא עושים עם הקול האחד והיחיד את הדבר הסביר היחיד שאפשר לעשות עם קול אחד ויחיד, אז מבזבזים אותו במיקרה הטוב, כמו שהיה עם ד"ש.

קול כזה הוא מבוזבז במיקרה ה־טוב, כי יש גם מיקרה רע, שבו הקול לא מבוזבז ביכלל.

וזה היה המיקרה הפעם.

הקול האחד והיחיד של כל שוחר שלום בארץ הזאת, שניתן למערך, לא יאפשר למערך להקים ממשלה. המערך ימשיך „לשרת" באופוזיציה. אך הקול האחד והיחיד הזה של שוחרי השלום, של כל אחד ואחד מהם, הכניס לכנסת העשירית את החברה עזה סולודר, ש־ניצבה במקום ה־48 ברשימת המערך לכנסת. החברה סולודר היא חברה ב־אחד מקיבוצי הקיבוץ המאוחד. היא בטוח אשה מאוד נחמדה באופן אישי, לא פחות נחמדה, נניח, משושנה אר־בלי־אלמוזלינו, או מאולה כהן. אבל החברה עזה סולודר, מטומטמים יקרים שלי, היא בעד התנחלות ביקעת־הירדן וברמת־הגולן, ומן הסתם, כמו חבריה בקיבוץ המאוחד, מתנגדת גם לפינוי פיתחת רפיח, אפילו אם זה מביא שלום עם מצריים.

ואולי, מטומטמים יקרים שלי, הצ־לחתם להכניס בקולותיכם האחדים־וה־יחידים את חבר נחמן רז, שגם הוא חבר קיבוץ, וגם הוא, באופן אישי, הטח חמוד ונחמד, אבל גם הוא תומך בהת־יישבות באזורים ש„אין בהם אוכלוסייה ערבית צפופה" וכל שאר הניסים והנפ־לאות. החבר נחמן רז ניצב במקום ה־49 ברשימת המערך לכנסת.

תודה רבה, מטומטמים יקרים. להת־ראות בבחירות לכנסת הבאה, גם אז יחלקו גלולות נגד בחילה לכל מי ש־יהיה מספיק מטומטם בשביל להצביע בכל־זאת מערך.

המצאה גדולה

אתם תיראו עוד איך שכל המד־ענים המפוקפקים ילחכו את העפר מ־נעליו של יעקב מרידור! אתם עוד תיראו איך הם יחזרו בהם, העיתונאים הנלוזים, מכל ההשמצות אשר השמיצו אותו! ההמצאה אשר בידו באמת גדו־לה וחשובה יותר מהמצאת הגלגל. המ־צאת הגלגל כלב על־ידה! העולם החופ־שי ישוחרר כליל, אבל כליל, מהתלות בנפט הערבי, ומעכשיו יהיה תלוי רק בהמצאה של מרידור! אנחנו נחזיק את העולם בגרון. כשנרצה — נלחץ. כשנרצה — נרפה. אתם עוד תיראו!

אני לא סתם מקשקש! עיקרי העוב־דות כבר ידועים. מרידור בעצמו אמר אנרגיה, כשהוא מוכן בדרך הנכונה. כ־ידוע מכינים חמין משעועית, עדשים ושאר מיני קיטניות, וכן שמים שם תפו־חי־אדמה, מעיים ממולאים, בצל, שום ושאר ירקות. את הצ'ולנט מבשלים ב־משך זמן רב על אש קטנה, אחר־כך אוכלים, ואז מתחיל תהליך יצירת ה־אנרגיה. כל מי שאכל בחיים שלו צ'ולנט יודע כמה אנרגיה נוצרת מזה. אנרגיה עצומה!

וזו לא סתם אנרגיה, אלא אנרגיה שניתנת לניצול למען רווחתו של העולם החופשי! ובדיוק על זה, על החמין, מבוססת ההמצאה הגאונית של מרידור. המדענים שלו גילו את הדרך לניצול האנרגיה הגזית השופעת והריחנית שיו־צר תהליך העיכול של הצ'ולנט. כן, רבותי, האדם בעצמו הופך מרגע זה למקור אנרגיה ראשון במעלה, והוא ב־עצמו, כמעכל חמין, מחליף את הנפט!

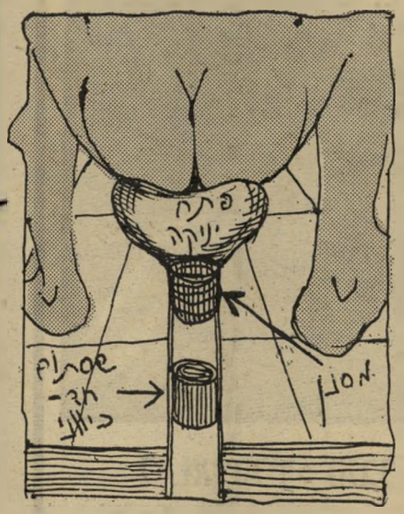

מכשיר יניקה (חתך)

ההמצאה המהפכנית (חתך)

שמדובר בניצול מהפכני של חומרים כי־מיים, והעיקר הוא בכך שנמצאה הדרך לשמר את האנרגיה שהם מייצרים, ול־העביר אותה! ועוד ידוע כבר שלמקו־רות היהודיים יש יד ורגל בהמצאה החשובה, ושאחד הממציאים קיבל את השראתו מספר הבדיחות היהודיות של דרויאנוב!

ולא רק עיקרי הידיעות כבר ידועים. מרידור בעצמו יגלה, אמנם, רק בעוד שבועיים־שלושה מה בדיוק הולך, אבל אני יכול לגלות כבר היום מה ההמצאה, אם כי הפרטים הקטנים לא ידועים עדיין.

ובכן, רבותי, הנה לפניכם ההמצאה: הכל מבוסס על הצ'ולנט, חמין בעב־ריית, שהוא מאכל יהודי עתיק־יומין, ה־נזכר כבר במקורות. המדענים גילו שה־חמין הזה הוא מקור לא־נורמלי של אנרגיה, כשהוא מוכן בדרך הנכונה. כ־ידוע מכינים חמין משעועית, עדשים ושאר מיני קיטניות, וכן שמים שם תפו־חי־אדמה, מעיים ממולאים, בצל, שום ושאר ירקות. את הצ'ולנט מבשלים ב־משך זמן רב על אש קטנה, אחר־כך אוכלים, ואז מתחיל תהליך יצירת ה־אנרגיה. כל מי שאכל בחיים שלו צ'ולנט יודע כמה אנרגיה נוצרת מזה. אנרגיה עצומה!

וזו לא סתם אנרגיה, אלא אנרגיה שניתנת לניצול למען רווחתו של העולם החופשי! ובדיוק על זה, על החמין, מבוססת ההמצאה הגאונית של מרידור. המדענים שלו גילו את הדרך לניצול האנרגיה הגזית השופעת והריחנית שיו־צר תהליך העיכול של הצ'ולנט. כן, רבותי, האדם בעצמו הופך מרגע זה למקור אנרגיה ראשון במעלה, והוא ב־עצמו, כמעכל חמין, מחליף את הנפט!

אחרי השלב הראשון — דהיינו, מצי־את מקור האנרגיה החילופי לנפט, היתה הבעיה שימור האנרגיה והעברתה. ובכן, מדעניו של מרידור פתרו גם בעיה זאת. בכל מקום־ישוב יוקמו מיכלים גדולים, תת־קרקעיים. לכל מיכל כזה יהיו נקו־דות יניקה, שיהיו מפוזרות על פני הקרקע. כל אוכלי החמין באשר הם, תהיה להם גישה קלה ומהירה למיכלי היניקה הללו, שיהיו מצויידים בשסתום חד־כיווני ובמסנן מיוחד. כל מה שאדם יצטרך לעשות לאחר אכילת החמין ועי־כולו, יהיה להתחבר למכשיר יניקה כזה, אשר יעביר מיד את הגזים למיכל התת־קרקעי העצום. נו, ומכאן הדרך להנעת תחנות הכוח כבר קלה וקצרה יחסית.

הגאונות של הרעיון טמונה בפשטותו. אנשים הרי ממילא צריכים לאכול, נכון? אז למה שיאכלו מאכלים שלא יוצרים אנרגיה גזית, כמו אורז למשל, או גלידה וגבינות, כשאפשר לאכול מאכלים יוצרי אנרגיה כמו חמין וקיטניות ביכלל? וכך, בכל מדינה ומדינה בעולם החופשי תהיה פירסומת עצומה לחמין היהודי העתיק והטוב, וכולם יאכלו אותו וייצרו אנרגיה כל יום! ואם זו לא המצאה גאונית ועצומה, שהמצאת הגלגל אפס לידה, אז מה זה?

מוגש קר

אין בנאדם בישראל שלא קרה לו המיקרה הבא: הקפה נמזג לכוס, ומגיע תור החלב. אבל כשהחלב נמזג, מתברר שיש קטסטרופה. המישטח הכהה לא מתבהר. החלב שנמזג שוקע לתחתית הכוס, ולמעלה מופיעות רק נקודות צהבהבות מגעילות. לא ברור ממה בדיוק עשוי החלב בארץ, אבל אין שום ספק שהוא עשוי מחומר מחמיץ, ביחוד בקיץ.

מה עושים בחלב חמוץ? בדרך־כלל מהרהרים לשפוך לכיור ולהדיח במי־ברז. אבל מי שעושה כך מחמיץ הזדמ־נות גדולה. במקום להחמיץ הזדמנות, מוטב להמשיך בהחמצת החלב.

וככה עושים זאת: מוזגים את החלב החמוץ לתוך צינצנת זכוכית ומכסים, אבל לא סוגרים, כדי לאפשר חדירת אוויר. משאירים את העסק כך כמה ימים מחוץ למקרר. ועוקבים בתשומת־לב מדעית אחרי התהליכים המתרחשים בצינצנת. למטה מצטברת שכבת מים, ולמעלה — החומר החלבי שבחלב. את החומר הזה מוציאים בעדינות עם כפית. טעמו חמוץ מאוד.

עכשיו משיגים גבינה לבנה רכה, למ־ריחה, ומערבבים בה את התוצאה ש־התקבלה מהחמצת־היתר של החלב. מי שרוצה יכול להוסיף גם מלח, שמן ותבלינים, ולזלול לבנה מעולה, מוגש קר.

ואגב: זה בדיוק מה שעשה לנו הלי־כוד. היינו אצלו במקרר, והעם החמיץ והתקלקל. אבל במקום לשפוך את העם, הליכוד נתן לנו להחמיץ עוד ועוד, ועכ־שיו הוא יאכל אותנו, מוגשים קר.

מוקדש בהערצה

את השורות הבאות אני רוצה להק־דיש בהערצה לאיש שהביא את ראש־הממשלה, מנחם בגין, בדיוק אל המקום שהוא ניצב בו היום (ובאותה הזדמנות הוא הביא גם אותנו בדיוק אל המקום שבו אנו ניצבים כיום). אני יודע שיש אצלנו נטייה מוזרה להטיל את כל האשמה על היועצים האמריקאים, אבל לפי דעתי הפעם אפשר להפנות לפחות אצבע אחת אל איש ישראלי אחד.

האיש הוא יועצו של מנחם בגין לענייני תיקשורת, אורי פורת. היום אין כבר איש בארץ שלא יודע מיהם גיבורי „רישון" (ראשון לציון), שאורי פורת הוא שהביא אותם למקום שבו הם נמצאים כיום, בתודעת האומה. אנשים כמו „דוק" מאירוביץ, או מה־שמו נחמיאס וכל האחרים, שמדברים בגידופים ומפז־רים בדיחות תפלות לכל עבר, כשכל העסק הוא חיקוי נלעג של גיבורי הסופר האמריקאי דמון ראניון.

אורי פורת הוא האיש שהבין שאם העם שלנו אוהב את גיבורי „רישון" שלו כמו שהוא מתאר אותם, העם שלו יאהב גם את מנחם בגין, אם מנחם בגין יתחיל להתנהג ולדבר כמו דוק מאירו־ביץ ומה־שמו נחמיאס וכל חבריהם. וכך, מהיום שבו הגיע אורי פורת למיש־רד ראש־הממשלה, התחילו ההודעות ש־יצאו מלישכתו של מר בגין להראות כמו הפליטונים על „רישון". בגין די־בר, פיתאום, על הקנצלר שמידט כמו שמה־שמו נחמיאס מדבר על ההוא מ־רחובות שרימה אותו בקלפים, ובגין התחיל לדבר על שר ההגנה האמריקאי כמו שדוק מאירוביץ מדבר על הכלב של השכנה שלו. בקיצור: עכשיו יש לנו רישון הממשלה.

כל ישראל מגיש:
התכניות הטובות ביותר לנופש בישראל.

מלון קיסר — אילת
פאר מלונות אילת, מועדון הלילה החדיש באילת. 504 שקל לזוג, לינה וארוחת בוקר ליום. ילדים עד גיל 12 בהדר הורים 50% הנחה.

קיסרית — קיסריה
כפר הנופש החדיש, 24 שעות ביממה פעילויות ספורטיביות וחוויות בידור וכל זאת במחיר של 440 שקל לאדם כולל מע"מ לפנסיון מלא: כולל כל התוכניות.

מלון קאנטרי קלאב
נופש ספורטיבי ומשפחתי, בחודש יולי תהנו גם מברביקיו עשיר במחיר ארוחת ערב רגילה. (ברביקיו בלבד — 150 שקל לאדם). וכל זאת ב־390 שקל לאדם בחדר זוגי חצי פנסיון. (המחיר תקף גם לאוגוסט).

מלון בלו־ביי — נתניה
פאר מלונות נתניה, 2 בריכות שחיה הדרי אוכל מפוארים — 350. ש' כולל מע"מ לאדם בחדר זוגי, חצי פנסיון, מינימום 4 לילות.

מלון בקעת הירח — אילת
מלון נופש מעולה למשפחות עם ילדים, 2 בריכות שחיה, חדר אוכל בהגשה, — 423. ש' לזוג כולל מע"מ, לינה וארוחת בוקר.

מלון הסלע האדום — אילת
המלון היחיד הכולל בידור ערב ערב, אוכל מעולה, תוכנית לילדים וכל זאת במחיר — 440. ש' כולל מע"מ לאדם בחדר זוגי, חצי פנסיון.

שלמה המלך — נתניה
מלון פאר 4 כוכבים, מועדון בריאות, בריכת שחיה, סאונה, — 366. ש' לאדם בחדר זוגי, חצי פנסיון.

דן קיסריה, כרמל, אכדיה
4 לילות + לילה חמישי חינם (לינה וארוחת בוקר), בקבוק יין וסלסילת פירות בחדר וכל זאת ב־ — 325. שקל לאדם בחדר זוגי לינה וארוחת בוקר (אכדיה וקיסריה בתוקף עד ה־22.7)

גלי כנרת
מלון פאר, לאורחים השוהים 3 לילות, ניתנת שהיית חינם בלילה הרביעי (לינה וארוחת בוקר) וכל זאת במחיר — 3.309 שקל כולל מע"מ לזוג על בסיס חצי פנסיון ל־4 לילות שהלילה הרביעי על בסיס של לינה וארוחת בוקר.

* כל המחירים כוללים מ.ע.מ.
* המחירים בתוקף עד ה־1.8.81
* מכבדים כרטיסי אשראי ישראכרט ויזה
* הזמנות טלפוניות באמצעות כרטיסי אשראי ישראכרט: טל. 7 03־286186

* דולפינריום פתח שעריו — הזדרזו ותהנו ממחירי תקופת ההרצה
* תנאים מיוחדים לקבוצות מעל 15 איש

כל ישראל

במחירי בית המלון ואפילו פחות!

פרטים והרשמה בסניפי „כל־ישראל, תיירות ונופש":
תל־אביב: הנהלת „כל ישראל" אלנבי 95, טל. 286186/7 * **חולון:** תוריקו, רח' סוקולוב 60, טל. 03־847652 * **חיפה:** רח' בלפור 11 טל. 04־643258 * **נתניה:** שרטורס, רח' שמואל הנציב 6, טל. 053־31343 * **עפולה:** אקדמי־טורוול, רחוב הכנסת 10, טל. 065־93123 * **אשקלון:** אשקלונטורס, מרכז נפתי, טלפון 051־29922 * **ראשון לציון:** רח' הרצל 45, טל. 03־946646 * **כפר־סבא:** טמסח, רח' ויצמן 78, טל. 052־22192 * **באר־שבע:** בן־וייס, רח' העצמאות 48, טל. 057־74615 * **פתח־תקוה:** רח' איכילוב 4, טל. 03־911744 * **רעננה:** רן, רח' חנקין 5, טלפון 052־23984 * **רמת־גן:** היסתור, רח' ביאליק 47, טל. 03־721343.

לבני הכותנה המעולים

סרינאים

לא הגדולים ביותר–אבל הטובים ביותר

10% מהאנשים הקונים ITT-שאוב לורנץ הם עשירים.

90% הנותרים הם-נבונים.

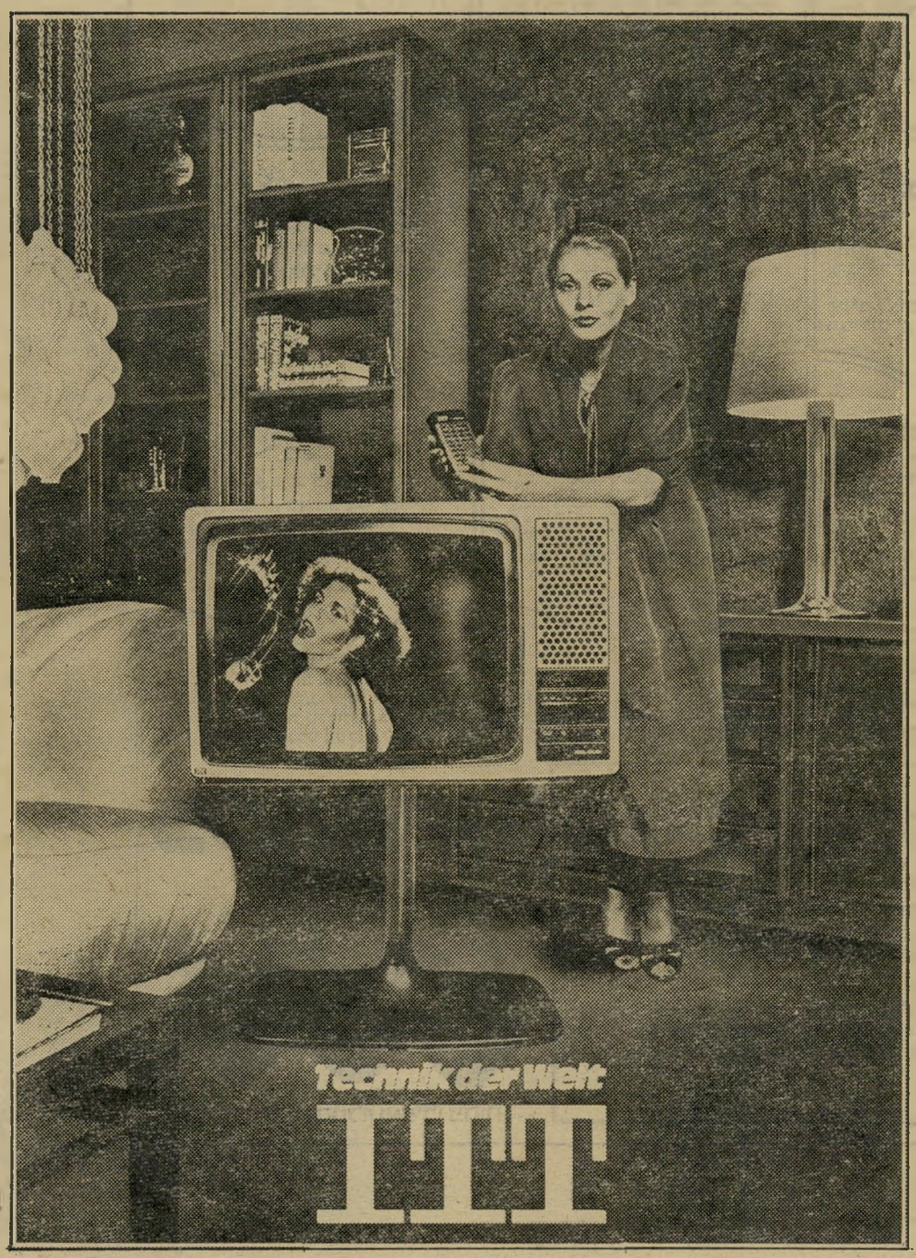

ITT שאוב לורנץ היא טלויזיה צבעונית יקרה, אולי גם היקרה ביותר בשוק. כולם יודעים כי ITT שאוב לורנץ הינה הטלויזיה הצבעונית הטובה בעולם. העשירים קונים אותה כי הם יכולים להרשות לעצמם את הטוב ביותר. הנבונים קונים אותה כי הם יודעים שאינם מספיק עשירים כדי לקנות טלויזיה זולה. ITT שאוב לורנץ היא טלויזיה אמינה וללא תקלות. לכן ההשקעה בה מחזירה את עצמה באיכות לאורך שנים.

ITT

שאוב-לורנץ

היבואן הבלעדי כנר בע"מ

רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

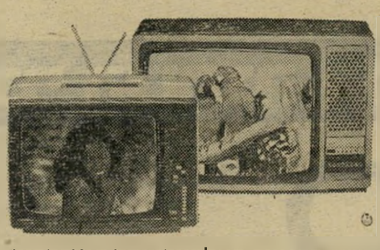

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

הטלויזיה הטובה בעולם.

אנשים

על חשבון מי טס הרב לווינגר במחלקה הראשונה - ובין ארידור ומרידור הולך ופוחת הדור

■ לפי הסקוס ששידר כתב־הטלוויזיה לענייני מיפ־לגות, **ניסים מישעל**, רצה פרס להתפטר מראשות רשימת המערך בעיקבות סקר סודי ש־הביא אליו הפירסומאי שלו, **אליעזר ז'ורבין**, שחזה כי־שלון למערך בבחירות. אבל לא רק פרס נואש אז מסי־כויי המערך. באותם ימים הגיע ח"כ **יוסי שריד** לפאב של

■ מורתדא ערך מסיבת־גן לכבוד עורך השבועון אוק־טובר, **אנים מנצור**, טבה נפגשו, לראשונה אחרי הבחי־רות, **עזר ויצמן** וגיסי־ל־שעבר, **משה דיין**. בתום המסיבה עמד מורתדא לבקר במסיבה של השגריר הקנדי, והציע למנצור להצטרף. אולם לעורך המיצרי לא היו חליפה ועניבה, והוא סירב להופיע

■ במטה התחייה שררה במוצאי יום־הבחירות אווירת נכאים, עם היוודע התחזית של חנוך סמית, שהעניקה לתחייה רק שני מדטים. עי־תונאי חד־עין הבחין בכך ש־ראשי התנועה בוהים בחלל החדר, מביטים בתיקרה ונמ־נעים מלהישיר עיניים לכיוון הריצפה. אמר העיתונאי: „אין ספק שהם פונים לריבונו־של־

■ נראה כי פליטת־הפה של הבדרן **דודו טופז** על הצ'חצ'חים של הליכוד, הש־לה בעלת שרוולים קצרים. „עוד מעט זה יהיה אכזר. אגודת־ישראל תעמוד על כך בקואליציה הבאה. אבל אין לך מה לדאוג: הליכוד הוא ליברלי, והוא ידאג לכך שב־בית תוכלי ללבוש גם להבא שרוולים קצרים."

טבע עשה הצבע בטלוויזיה. לאחרונה מסתבר שאריזור מתחיל להאמין בדברים שהוא מכר לאנשים."

■ במטה ר"ץ היו משוכ־נעים, גם אחרי שידור התח־זית הטלוויזיונית של **חנוך סמית**, שמצביעי התנועה ל־זכויות האזרח אינם מופיעים במלוא כוחם במידגם, ושזה בלתי־אפשרי שר"ץ תיוצג על־

יורם ארידור קל. גם איש־התחייה, חנן פורת (למטה, מימין), יצחק שמיר (באמצע) ומשה ניסים (מימין, למעלה) ומרדכי ציפורי (משמאל, למעלה) זוללים עוגות, ויעקב מרידור (באמצע, למעלה) שותה משקה־ (משמאל) אוכלים בתיאבון. במטה־הליכוד היו שני פעילים עסוקים בהגשת פיתות, עוגות ומשקאות ליושבי השורות הראשונות בשולחן המכובדים. הפוליטיקאים הקפידו שלא לאכול כשהטלוויזיה צילמה, והתנפלו על המזון רק כשחיה ברור שלא ייראו.

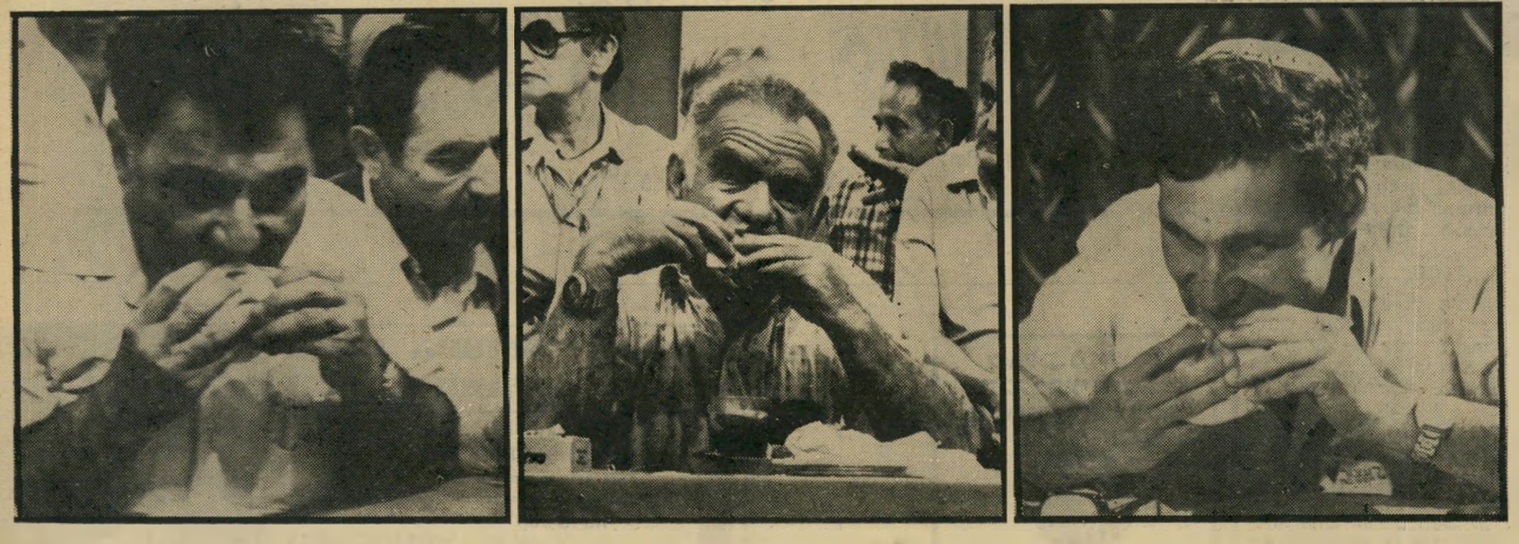

שמיל בתל־אביב, ואחרי ש־שתה קצת אמר: „אני מרגיש שלא נעבור את אחוז־החסימה!"

■ אצל כמה מאנשי גוש־אמונים קיימת תמיהה רבה לגבי מקורות־המימון של **משה לווינגר**. הרב המזוקן מקריית־ארבע חזר ערב־הבחי־רות מארצות־הברית, כשהוא טס במחלקה הראשונה.

■ השגריר המיצרי, **סעד מורתדא**, התחיל לספר בדי־חות בעברית. „אני לא יודע ממה הידידים שלי צוחקים," הודה, „האם מהבדיחה עצמה או מהעברית שלי כשאני מס־פר אותה."

בילעדיהן במסיבה דיפלומטית. רק בקושי שוכנע כי בישראל אפשר לבקר בקיץ במסיבה דיפלומטית בלי אביזרים אלה. אך הוא הסכים לבוא רק אח־רי שידיד ישראלי, שלא הזמן כלל למסיבה הקנדית, התחייב לבוא עימו ולעמוד לידו בכל עת המסיבה — כשהוא לבוש בחולצה בעלת שרוולים קצ־רים, בלי מיקטורן ובלי עני־בה.

■ במסיבה דיפלומטית בלט יו"ר הכנסת היוצאת, **יצחק ברמן**, כשהוא נפיץ סביבו רוח אופטימית. כך אמר לאשה, שבאה למקום בשימ־

פיעה על כל המעורבים בב־חירות. כשניסתה צלמת־עי־תונות לצלם במטה הליכוד את **אליהו בן־אלישר**, מי שהיה שגריר ישראל במצ־ריים, כשהוא אוכל, סינן בן־אלישר לעברה בזעם: „צ'ח־צ'חית!" הצלמת היתה, במיק־רה, מוצא ספרדי.

■ על תסמונת הצ'חצ'חים סיפר גם מועמד של"ץ, **מאיר פעיל**. ביום־הבחירות הוא הסתובב במפוניתו ברחבי ה־ארץ. כשעצר באחד הרמזו־רים, קרא לעברו נהג־רכב שעצר לידו: „צ'חצ'חים, הא?"

עולם, שיעניק להם את המנדט השלישי!"

■ **מני פאר** ניתח את המצב המיוחד של רשימת תל"ם והיקשה: „כשדיין יפ־רוש מתל"ם, האם הוא יחזיר להם את המנדט?"

■ **יגאל הורביץ**, מס' 3 בתל"ם, שמר על חוש־ההומור שלו גם אחרי שהת־בר לו שהוא לא יהיה בכנסת הקרובה. אמר הורביץ על ה־צמרת הבאה של האוצר: „בין **(יורם) ארידור** ו**(יעקב) מרידור** הולך ופוחת הדור."

■ ובאותו עניין הוסיף הורביץ: „מה שלא עשה ה־

ידי ח"כ אחד בילבד. כשהו־דיע **חיים יבין** על תוצאות המידגם, פרשה **שולמית אלוני** את זרועותיה, וכשח־קנית־תיאטרון מנוסה קראה בקול: „איזו דרמה!"

■ העובדה ש**דן בן־אמוץ** הסכים להופיע במקום ה־119 ברשימת ר"ץ עלתה לו ביוקר. נמנע מהטלוויזיה להזמינו בחודש האחרון ל־שיחה בשניים על ספרו הח־דש. בן־אמוץ הפסיד אפיק־פירסומת ביגלל ההוראה שלא לשדר תמונות של מועמדים לכנסת במשך 30 יום לפני הבחירות.

הנכדה של פנים אחר, מעוניינים

■ כשנשאל השבוע המשורר **יונה** (יב"י) **בן־יהודה** מי צריך לדעתו להרכיב את המשלה הבאה ענה: „יב"י ו**ריקן תומס** — הם תמיד נגד כל שילטון."

■ מי שהיתה מועמדת מס' 5 ברשימת שינוי לכנסת, **סטלה לוי**, חשה שעברה הצבאי אינו מוסיף לה מצביעים. לוי, אל"מ (מיל'), היתה קצינת ח"ן ראשית של צה"ל, והיתה ידועה בפסקי־הדין החמורים שפסקה נגד חיילות בעבירות־משמעת. אמרה הקצינה הקשוחה: „חיילות שיזכרו אותי מתקופת שירותי הצבאי בטח לא יצביעו בעד שינוי!"

■ שר־הפנים הד"ר **יוסף בורג**, נראה שליו גם כש־

חסיה מילוא

בתו של מנחם בגין (מימין) הזילה דמעות כשדיבר ראש־הממשלה על הסיוע שקיבל מימישפחתו. משמאל, בתמונה: אחות בגין, אסתר הלפרין.

הודיעו על הירידה הגדולה בכוחה של המפד"ל. ערב הבחירות הוא אמר שהוא ניטרלי לגבי מה שיתרחש אחרי המקום הראשון, והוא מניח שאת אחוז־החסימה המפד"ל תעבור.

■ בדיחה המסתובבת ב־קסטל, מעוזה של המפד"ל, מספרת שנכדתו של בורג הציעה לחבר שלה לשחק במשלה. החבר הסכים ורצה להיות שר־הפנים, אך נכדתו של בורג התנגדה ואמרה: „סבא הוא שר־הפנים, ואין מישהו אחר."

■ בורג עזב את מטה־המפד"ל ביום הרביעי לפנות בוקר, עם הזריחה. כשיצא לרחוב אבן־גבירול הציץ בשעונו ואמר לשומר, שנעל את הדלת: „הגיע זמן תפילת שחרית!" וכך, לפני בית המפד"ל, עמד שר־הפנים, יחד עם עוד תישעה מתפללים שעברו במקום באקראי, והתפלל תפילת שחרית.

■ לקראת תום מערכת־הבחירות רצו יועצי העיתונות של בורג שצמרת המפד"ל

המחר עלול להיות מאוחר

היום כדאי גם לך לרכוש רנו 5 וזאת עקב:
★ ירידת שער הפרנק הצרפתי
★ ההפחתה הזמנית במיסוי
★ הורדת מתח הרווחים שלנו.

מחר
★ המיסוי עלול לעלות לאחר הבחירות
★ מחיר היצרן יעלה מהראשון ליולי בכ־8%
★ שער מטבע החוץ עולה ועולה.

רנו 5 בעלת מנוע 1108 סמ"ק, מכונית חסכונית
בעלת הנעה קדמית, מרווחת, ובעלת גימור
מושלם, עם אפשרות ל־3 ו־5 דלתות.

קנה רנו היום-שיהיה לך טוב ונעים להרבה שנים.

RENAULT

בני משה קרסו: תל־אביב טל. 333242, 226491־2
חיפה טל. 721751, 510296, ירושלים טל.

112,601
נכון לתאריך 5.7.81

„רנו 5"- שלוש דלתות

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* הכנת כלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל־אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

תן טרמפ לחייל

יוסף בורג מסרבת למנות שר־

וייגאל ידין מתפלא שעוד

לצלם אותו

תחגוג את סיום מסע־הבחירות בדולפינריום שבדרום תל־אביב, כדי לזכות בסיקור ע״י תונאי נוסף. אשתו של שר־הפנים, **ריבקה בורג**, התנגדה לכך. היא טענה שזה לא רציני, ושבחירות אינן בדיחה. ריבקה בורג, ילידת חבורון, היא ניצית קיצונית.

■ בחדר צדדי בבניין רשות־השידור בקרייה בתל־אביב ישב סגן־ראש־הממשלה, הפרופסור לארכיאולוגיה **ייגאל ידין**, והמתין לסימן להיכנס לאולפן, לשיחה עם **יעקוב אחימאיר**, צלם־עיתונות זריז, שעבר במקום, מיהר לצלמו, אך לא לפני שידין הביט בו בתימהון ושאל: „מה, יש עוד מישהו שמעוניין בי?״

■ העיתונאי **נחום ברנע** מדבר כינה את **עקיבא נוף**, מס׳ 48 ברשימת הליכוד, שעל כניסתו לכנסת הודיעה הטלוויזיה ביום הרביעי לפנות בוקר, „השסגור של הליכוד״.

■ על פירסומאי העבודה, מישרד דחף, שלפני ארבע שנים עבד עם הליכוד, אמר ברנע: „במקום לנהל את המילחמה הבאה הם ניהלו את המילחמה הקודמת. עובדה: זה כבר קרה.״

■ עורכי התוכנית שעתיים משתיים פנו ערב הבחירות לאישים שונים וביקשו מהם תחזית על תוצאות הבחירות, שישודרו יום אחריהן. עם פירסום התוצאות פנו המנחשים ל**תום שגב**, עורך התוכנית, וביקשו ממנו לבטל את השידור, כדי שלא תתגלה טעותם ברבים. לח״כ **אהוד אולמרט** לא היה איכפת שתתפרסם תחזיתו, שניבאה ניצחון למערך בהפרש של חמישה מנדטים.

■ המראיין **איתן דנציג** שאל את **מוטה גור** אם הגזים כשאמר למפריעי אסיפת־המערך בירושלים „נדפוק אתכם כמו שדפקנו את הערבים.״ ענה לו גור: „מכירים אותי בארץ שאני חזק בסלנג. אני בוחן את הביטויים שלי בשוק, ואם הם עוברים, סימן שאני בעניינים.״

■ **דבורה עומר**, סופרת הילדים והנוער, תצא בשבוע הבא לביקור בפולין, עם עוד שלושה נציגים של אגודת־הסופרים. דבורה, שבעלה **שמואל** הוא מנכ״ל הבימה, אירחה בסתיו שעבר בביתה שבכפר מעש, ליד פתח־תיקווה, את יושב־ראש אגודת־הסופרים הפולניים. חוסר־היכולת לתקשורת הלשונית שביניהם הוקל כאשר כיבדה את האורח בגויאבות. הסופר הפולני התלהב, לקח את כתובתה, ולפני כמה ימים הגיעה לביתה הזמנה לפולין. הסופרת הפופולרית שמחה לקראת נסיעתה הראשונה לגוש המיזרחי, אך הידיעות האחרונות המגיעות מווארשה על קיצוב המזון מדאיגות אותה מעט.

אנשים

ליליאן ויין (מימין) נציגת הפדרציה הספרדית העולמית בארצות־הברית, שהתה במטה־הבחירות של תמ״י במשך רוב שעות הלילה שלאחר הבחירות, לצד ידידה בלונדית זוהרת שבאה עימה מחו״ל. ויין, שהיתה לצידו של אבו־חצירא לאורך כל תקופת מישפטו, סירבה בתוקף לענות על שאלות עיתונאים בנוגע לתוצאות הבחירות, ודיברה רק על „רגשותיה כלפי ישראל״.

ז׳רמן אבוחצירא אשתו של שר־הדתות, היתה במטה תמ״י ביום־הבחירות והגיבה בתדהמה על הודעתו של חנוך סמית על התוצאות. ז׳רמן עזרה ליועצת־העיתונות של הרשימה לענות לעיתונאים שביקרו במטה. למרות ההלם, המשיכה לקבל בטלפון מידע על שיעורי־ההצבעה לתמ״י במקומות השונים בארץ.

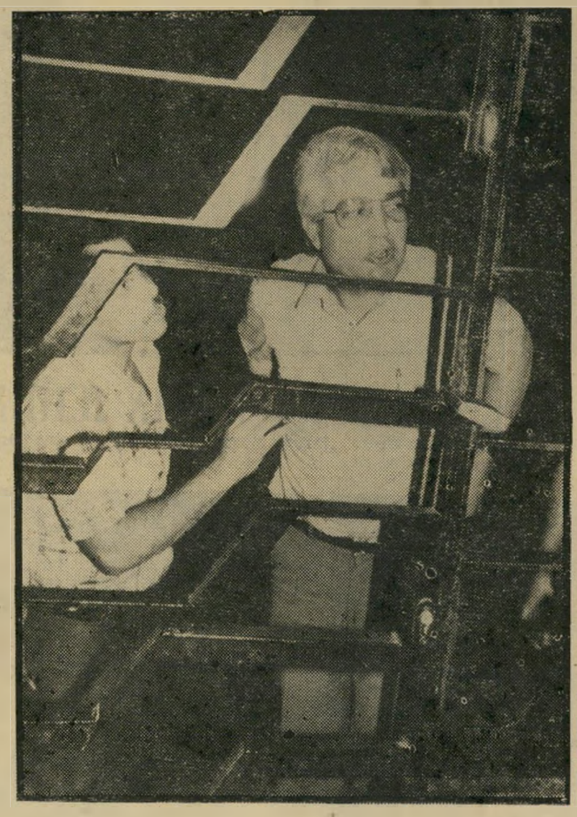

דויד לוי שר־השיכון־והבינוי, הגיע ל„מצודת זאב״ במוצאי יום־הבחירות ורצה לתיכנס לאולמי ז׳בוטינסקי דרך פתח צדדי. הוא נאלץ לעמוד במשך שעה ארוכה לפני השער הנעול ולצעוק, עד שפתחו לו. כמה דקות לכן פינו השוטרים, שהיו בבניין, את הקהל לכיוון הכניסה הראשית, ונעלו את השער האחורי בתרגיל־חסכה, שנועד לאפשר למכובדי הליכוד לתיכנס לבניין ללא התחככות עם קהל־מעריצים רב.

בקבוק מלא רעיונות

AMERICANO APERITIF

יין אפריטיף אדום, על בסיס של יין בתוספת מצוי של שורשים וצמחי שומים. מריר, מעורר תיאבון

טבעי – Natural אמריקנו, מקורר היטב, עם פלח לימון.

על הקרח On The Rocks אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון, עם פלח לימון. לערבב היטב.

Long-Drink חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח ועם פלח לימון להגיש בכוס גבוהה

AMERICANO APERITIF

אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימ
הרביעה החדשה של "כרמל" משקה ראשון־אצלכם בבא

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

ה הרגע להתחתן -

לון דיפלומט בתל־אביב חגגה
ת שרי, ששרה רוק־אנד־רול
, את נישואיה לבחיר ליבה
שש שנים, הגרפיקאי החר־
שלומי גולד. והשימחה היתה

כל חבריהם באו לחגוג עימהם בשימחתם. היה שם גילי גמליא־לי, ספר־צמרת שהוא גם הספר האישי של שרי, שבא במיוחד כדי לעצב את שערה. היו שם ה־אמרגן צביקה כגן, המלהין רוני

כמו על חמאה

את הראשים של שרי ושלומי עיצב טבח המלון מחמאה. הפסלים היו כה יפים, עד שאיש מן המוזמנים לא העז לנעוץ סכינו בחמאה. בנוסף לראשים הכין הטבח מאכלים סיניים, אג־רול ואורז וגם המשקאות היו סיניים אמיתיים.

וייס, הסטיריקאן־תמלילן־מישפטן יואל ריפל ואשתו שנית, שאף היא מישפטנית. אולם הכוכב ה־אמיתי, מילבד החתן והכלה, היה צביקה פיק.

לחוגגים הוגש אוכל סיני טעים,

אגרול ואורז, והמשקאות היו ב־התאם — משקאות סיניים אמי־תיים. המוסיקה הופקדה בידיו האמונות של הדיסקו־ג'וקי ג'ולי־אנו. המוסיקה היתה אולד פאשן, משנות הארבעים והחמישים, וה־שימחה עלתה על גדותיה.

ת' אמהות

אם הכלה (מימין) ואמו של החתן (משמאל) מוליכות את שרי אל החופה. ככל צעירה במעמד זה, התרגשה ביותר, וכן האמהות, שליוו אותה.

„אוהבת את כולן"

תמיד היתה הזמרת, שרי, שרה את השיר הזה כלפי הקהל כולו. הפעם, היתה יכולה, כמובן, לשיר אותו רק לבעלה.

יך להיות יפה!

זה כדאי במיוחד הכלולות, ששרי ציפתה לו שש שנים תמימות.

להיות יפה — בכך עוזר גילי גמילאלי ללקוחתו. גילי שהוא הספר האישי הקבוע של שרי, בא במיוחד אל חדרה, כדי לסדר את שערה למאורע.

פרקליטמלילנים

הפרקליט יואל ריפל, תמלילן וסאטיריקן, ואשתו, שהיא גם עמיתה למיקצוע ופרקליטה בזכות עצמה, מרקדים לצלילי התיזמורת.

בדרך לראשות הממשלה!

עד התעלפות

הגיעו שתי צעירות, אשר באו לחגוג עם כל החבר'ה את הגועל של ה־פאנק. החוגגים אשר רצו להנציח את האירוע הביאו עימם את מצלמותיהם כדי לשמר את הערב באלבומיהם הפרטיים.

החגיגה שנערכה במועדון התי־אטרון בתל־אביב, נועדה לציין את פלישת מוסיקת הפאנק לארץ. המוני בני־נוער חוגגים גדשו את המקום. בתחילה הוקרן סרט קצר בשם שולץ, על שם היוזם של כל החגיגה. אחר כך הוקרן הסרט יוסף יוסף, על איש אומלל שה־חיים לא האירו לו פנים, ושמת בגיל צעיר.

כשעלתה על הבמה להקת קילר הלוהטת, אחזה רוח תזזית בקהל וישתי נערות התעלפו. אחר כך על־תה על הבמה להקת האימפולייט (בעברית: הלא־מנומסים) ש־הסולן שלה, שי אושרוב, הש־תתף בסרט שלושה ימים וילד כשהיה ילד קטן. את ההילולה סיימה להקת כרמוזום, להקתם ה־ניסיונית של רמי פורטיס ושולץ.

ההתלהבות היתה בשיאה. לנו־ער התל־אביבי לא הפריעה העוב־דה שאופנת הפאנק כבר חולפת מן הקהל המערבי. הצעירים באו־לם התנהגו כאילו הם המציאו את הפאנק. הסיסמה היתה: מה שיותר מטורף — יותר טוב. מה שיוצא־דופן — הוא נורמלי. מה שנורמלי — הוא רע.

הדבר בא לידי ביטוי בתלבו־שות. היה שם הכל: החל מהמר־אה ההיפי, עם השיער הארוך ו־גירסת הגל החדש, המורכבת יו־תר, וכלה בגירסה הפאנקית ה־מובהקת — סיכות־ביטחון הנעו־צות בנחיריים, בגדים שמודבקים עליהם חיקויי צפרדעים וזיקיות וכתובות מטורפות.

קילר הלוהטת

חברי הלהקה, בני ה־16 וה־17, אשר מתיימרים להקרא להקת פאנק, אך רחוקים מכך מאוד, מנסים להכניס בקהל האוהדים הצע שלהם את הרגשת הבחילה והגועל על־ידי שירי מונגולואיד ואני רוצה להיות ראש־ממשל

שני כרומו־זומים, שולץ ורמי פורטיס (בתמונה מימין) מאושרים וגינו־חים, איש בזרועות רעהו, לאחר שהוציאו אנרגיה ואכסטזה על הבמה במשך כל הערב. משמאל: מלי, אשתו של שולץ האיום, שהתגלתה כפאנקיסטית.

נימוסים?

שי אושרו ששיחק ב־רט בילדותו, הפך בלתי מנומ־

בלונים

מאת דניאלה שמי

יעקוב מרידור במטה הליכוד עם היוודע תוצאות הבחירות

אנשים

השוטרת הודיעה לגלי צה"ל על פצועים בפיגוע חבלני בהרצליה - והתברר שהיתה זאת מתיחה

■ לפני כמה ימים התקשרה בחורה לטלפון האדום של גלי צה"ל, הזדהתה כיומנאית של משטרת הרצליה ודיווחה על פיגוע חבלני, שהיה בתחנת אגד בעיר. לדבריה, אדם אחד נפצע קשה, עוד כמה עוברי־אורח נפצעו באורח קל ובינוני, ואוטובוס שהיה במקום נהרס כליל. משאל אם הידיעה שמסרה היומנאית תשודר. חשדם של אנשי הטלפון האדום גבר, והם ניסו להשיג מכל גורם מוסמך אישור או הכחשה לידיעה הדרמתית. לבסוף נוצר קשר עם משטרת הרצליה, והתברר שזו היתה מתיחה. „אנו לא משדרים לעולם ידיעה בטלפון האדום ללא קבלת אישור על דורת החדשות של השעה 11 התקרבה, אך אנשי הטלפון האדום, כדרכם, ביקשו לאשר את הידיעה בתחנת מגן דויד אדום בהרצליה, וגם במישרדי אגד. הקווים בשני המקומות היו תפוסים, ומעט לפני החדשות התקשר גבר שהציג עצמו כשוטר מתחנת הרצליה, כך מהגורמים המוסמכים ב־שטח," אמר **צבי רימון**, איש התוכנית, „זוהי הפעם הראשונה ששני אנשים חברו יחד כדי להפיל אותנו בפח ולפרסם מתיחה מתועבת שכזו." לאנשי הטלפון האדום לא ברור מה רצו השניים להשיג על־ידי פירסום הידיעה.

ירדנה מלר מזכירת סיעת הליכוד בכנסת היתה בסוף השבוע האחרון לישכת־המודיעין של הליכוד. פעילים רבים התקשרו אליה על מנת לברר אם סיימו לספור את קולות החיילים, עד שהיא החליטה לנתק את הטלפון.

חגית מור היתה הטלפניסטית היפהפיה במטה הליכוד, שקיבלה את תוצאות ההצבעה בקלפיות שביישובים השונים. כאשר היו התוצאות טובות לליכוד היתה עוזבת את משמרתה ליד הטלפון ומביאה את הדפים שעליהם רשמה את התוצאות לשרים שישבו בשולחן המכובדים.

אורי אבנרי מנתח את משמעות השבר העדתי

ניקמת הצ'חצ'חים

ה גיבור האומלל של מערכת הבחירות היה בדרן, שהפליט בשיא המערכה את המילה האחת שאסור היה להשמיעה בשום פנים ואופן: צ'חצ'חים.

היה זה, אולי, מעשה־הכשל החמור ביותר בכל המערכה. אך כמו שאמר זיגמונד פרויד, לכל מעשה־כשל יש סיבה.

דודו טופז הוא בדרן מנוסה, והוא נותן לקהל מה שהקהל רוצה לשמוע. כישרונו של בדרן טמון ביכולתו לחוש ולנחש את רצון הציבור שלפניו.

כך עשה גם דודו טופז, כאשר עלה על הבמה הריקה בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב, מול כמאה אלף בני קיבוצים ושאר אנשי „ישראל הטובה" שבאו מכל חלקי הארץ. לפחות 90% מן העומדים בכיכר היו אשכנזים. הוא רצה לפתוח את העצרת בדברים פופולריים, לחמם את ליבו של הקהל, לפני עלות ראשי־המיפלגה ע להבמה.

אז יצר את התמונה של „אנחנו" ו„הם" — אנחנו הטובים (קרי: האשכנזים) והם הצ'חצ'חים (קרי: בני „עדות־המיזרח").

הדברים לא היו גורמים לצהלה במקום, ולא היו מעוררים תגובה כה נזעמת ברחבי הארץ, לולא היתה בהם מידה רבה של אמת. טופז פשוט אמר מה שכל אחד ידע בסתר־ליבו: שהמערכה בין המערך והליכוד הפכה במידה רבה מילחמה בין ישראל אשכנזית ובין „עדות־המיזרח".

אשמתו של טופז היתה טמונה בכך שהוא הפליט, בקלות־דעת של בדרן, במילים פשוטות וגסות, את אשר אמרו אחרים בשפת־צופן.

רולטה אשכנזית

ב איזו נקודה החלה מערכת־הבחירות של 1981 לקבל ציביון גיזעני מובהק? היה נדמה, תחילה, שזה קורה עם פרישתו של אהרון אבו־חצירא מהמפד"ל. הנה הוקמה, סוף־סוף, רשימה עדתית אמיתית, בראשות מנהיגים צפון־אפריקאיים אותנטיים, בני מישפחות מייוחסות ומכובדות. הדבר צריך היה להביא לקיטוב, לפתיחת הפצעים העדתיים.

אולם אבו־חצירא נכשל. יש סיבות לכישלון הזה, וחן מחייבות ני־תוח. הוא לא הביא לשכר המצופה.

כמו כימעט תמיד בפוליטיקה, בא השבר במקום ובצורה שאיש לא ציפה להם.

זה קרה בפתח־תיקווה, באסיפה של שימעון פרס.

כמה צעירים מקומיים, צ'חצ'חים במובן המקובל של מילה מיסתורית זו, הפריעו לפרס והתנהגו בצורה ביריונית מובהקת. זה קרה גם קודם לכן במקומות אחרים, כמו במימונה של עולי מארוקו, כאשר נזרקו על פרס עגבניות ושאר ירקות.

הפעם הונצחה התמונה בטלוויזיה ובעיתונים. העם ראה ושמע את הקולות.

בן־לילה תפס המערך, שהיה אז במצב נואש, שהנה נמצא לו לפתע נושא מרכזי למסע־התעמולה הכושל שלו. היה לו מה לאמר, המיפלגות הקטנות יותר בצד הליברלי־השמאלי נגרפו בתאוצה זו, ונאלצו לחקות את המערך.

באותה עת זה נראה כה מובן מאליו, עד כי איש לא חשב על משמעות הדבר. אך יש על מה לחשוב. **מ ד ו ע** זה הפך נושא מרכזי? **מ ד ו ע הרגישו ראשי המערך** ותועמלניו מייד שהנה נמצא נושא המעורר תהודה עמוקה בציבור שלהם? **א י ך** זה קרה ששני המחנות נערכו מייד סביב הנושא הזה?

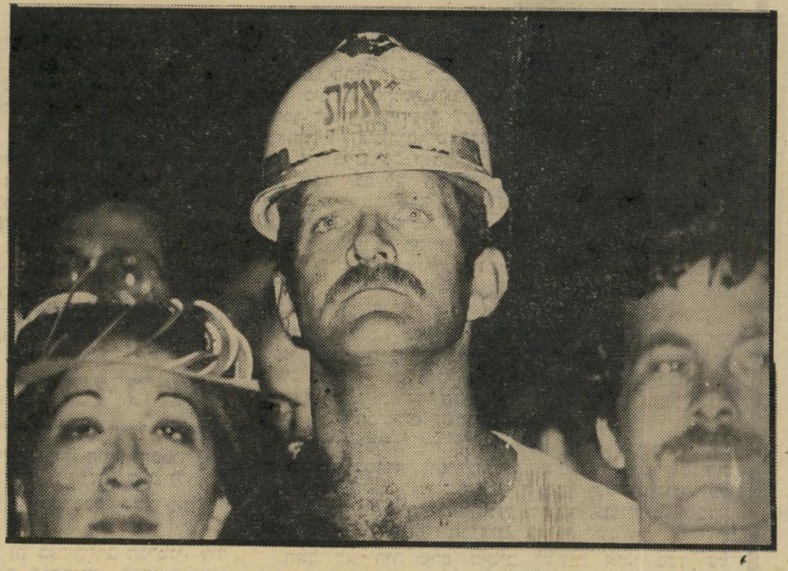

הטובים: קהל אשכנזי בעצרת־הבחירות של המערך

גם שימעון פרס לא יכול היה להעלות על דעתו כי מנחם בגין הטיל על „הצ'חצ'חים" לפוצץ את אסיפות המערך. פרס עצמו, או לפחות עוזריו, צריכים לדעת כי בריונות מסוג זה אינה פוליטית דווקא. היא שולטת כיום בארץ בכל השטחים.

הילדים של שכבות־המצוקה, המקופחות והמושפלות, רואים בבריונות זו ביטוי־עצמי ונקמה במשפיליהם. הם מפעילים אותה בבית־הספר, באולמות־הקולנוע, על שפת־הים, ברחוב. הם התרגלו על כי אשכנזי כמו פרס (אך לא אשכנזי כמו בגין) בא למימונה שלהם, כדי לנצלה למטרותיו. באסיפות פוליטיות הם רואים הזדמנות־פז לנקום במימסד הלבן, המזוהה בעיניהם עם המערך.

כאשר הגיב המערך בפרשת פתח־תיקווה בהתקפת־מחץ על „הביריונים של בגין", היתה הכתובת ברורה לגמרי. מבלי שאיש אמר זאת בפירוש, נרמז בכל האמצעים

הנוקמים: בני „עדות המיזרח" באסיפת בגין בת"א

שהכוונה היא להמוני עדות־המיזרח, התומכים במנהיג הליכוד. סרטי הטלוויזיה, תצלומי העיתונות, הקולות ברדיו — הכל הצביעו לעבר אותו כיוון. אמנם דובר רק על „אספסוף" ועל „ההמון המשולהב", מבלי להעלות מילים בעלות משמעות עדתית ברורה — אך הכל ידעו מה מתחבא מאחורי מילות־צופן אלה.

זה מילא את מיפרשי המערך, שהיו תלויים עד אז רפויים, ברוח חדשה. הספינה זזה. יתכן ששלושה, ואולי אף חמישה־שישה מנדאטים עברו למערך.

החלה היסטריה נגד „הביריונות". דובר על „פאשיזם" ו„חומייניזם". ההתרגשות גרפה עימה חלקים גדולים של הציבור, גם את אותם של המיפלגות הקטנות.

„הרתע הלבן"

כ י אל מי פנתה תעמולה זו? את העצבים החשופים של מי היא גירדה? הפתדים הסתומים של מי התעוררו למראה הסרטים והתצלומים האלה?

הדבר חייב להיאמר בכירור: של הציבור ה א ש כ נ ז י.

בארצות־הברית נפוץ המושג White Backlash. „באקלאש" הוא דימוי הלקוח מן הטבע: כאשר גל נשבר על החוף ומציף את החול, חוזרים ונסוגים המים אל הים, והנמשל: אחרי התעוררות השחורים בארצות־הברית, שתבעו בתוקף את זכויותיהם, בא „הגל החוזר" של הציבור הלבן, שהגיב על התופעה בזעם גיזעני אלים.

יתכן שבישראל מתאים יותר דימוי אחר: המכה החוזרת של הרובה, הנרתע והחובט בכתפו של היורה אחרי שנורה הכדור.

אני מציע להעניק לתופעה זו את השם „הרתע הלבן".

הגיזענות של הצד האחד מזינה את הגיזענות של הצד השני. אחרי כל מחאה או התקדמות של עדות־המיזרח, יש לצפות למכה־חוזרת של הציבור „הלבן", וזו מזינה, מצידה, את המרירות והתיסכול של „עדות המיזרח".

החל בעצרת בפתח־תיקווה רכבה התעמולה של המערך על „הרתע הלבן" וניצלה אותו עד תום, מבלי לקרוא לילד בשמו המפורש. ממעמקי הלב של הציבור האשכנזי השתחררו כוחות גנוזים, בלתי־מודעים אי מודעים־למחצה. המונים התלכדו סביב

(המשך בעמוד 56)

יד רוחצת יד

רק עתה ניתן לגלות את הסיפור במלואו:

באחד מלילות פברואר השנה היתה תכונה מוזרה ליד העיר ההרוסה קונייטרה ברמת־הגולן. מכוניות מיסתוריות התקרבו לעיר משני הכיוונים, כשאורותיהן כבויים. הן עצרו לפני אחד הבתים הבלתי־הרוסים, ונוסעיהן נחפזו להיכנס פנימה. איש לא דיבר, ולא היה בחוץ אור.

המבקרים המיסתוריים היו ראש־ממשלת ישראל, מר מנחם בגין, ונשיא סוריה, הגנרל חאפט אל־אסד. הפגישה נערכה ביוזמת האמריק־אים, אך איש לא נכח ב־חדר, מלבד שני המדינאים (והמודיע האלמוני של מדור זה).

אסד

„ובכן, ידידי," אמר בגין, „שמעתי שיש לך צרות. כל מיני אחים מוסלמיים. מה מזכיר לי פסוק בתנ"ך שלנו: השומר אחי אנוכי? הה־הה־הה. אתה צריך לל־מוד אצל השרותים הנהד־רים שלנו איך לטפל ב־מחבלים!"

„תודה," השיב הסורי, בגימה של ליגלוג. „אבל אני שומע שגם ה־מצב שלך לא הכי טוב. יש לך בחירות, ואתה עומד להפסיד. אתה צריך ללמוד אצל השרותים המצויינים שלנו איך לטפל באופוזיציה. לי אל תדאג!"

„אבל אני דווקא דואג לך, ידידי," השיב בגין. „אחרי הכל, אנחנו הרי שכנים. עוד מימי התנ"ך. שכנים צריכים לעזור אחד לשני..."

„גש לעניין," הפסיק אותו הגנרל. „האמריקאים אומרים שיש לך הצעה."

„תראה, ידידי," אמר בגין. „אתה מבודד בעולם הערבי. כימעט כמו ידידי אנוור בקאהיר. אין לך ידידים. הסעודים הפסיקו לך את הכסף. יש אצלך מחתרת. אבל אם אני אחמם קצת את החזית, זה ישתנה. כל הערבים יתאחדו סביבך. לא תהיה להם ברירה. האופוזיציה שלך תפסיק לשים פצצות. הסעודים יתנו לך הרבה כסף."

„אתה רוצה אחוזים?" שאל אסד. „שמעתי שהיהודים טובים בעניינים כאלה."

„שמעתי שהסורים טובים מאוד בהפגזה של אזרחים," השיב בגין בעוקצנות. אך מייד חזר לנימה הידידותית. „איני מבקש דבר. אני רק רוצה לעזור לך. אנחנו קצת נחמם את הגבול שלך, ואתה קצת תחמם את הגבול שלנו."

„ואז ישכחו את שימעון פרס ויתלכדו סביבך, מה?" הפליט הסורי, ומיצמץ בעיניו הפיקחיות. „אני מבין, יד רוחצת יד. אתה נהנה אני נהנה."

„וגם האמריקאים ייהנו, כמובן," אמר בגין. „הם ישלחו שליח, ויפגינו נוכחות ויוזמה."

אסד התנדב לכבוש את האיזור הנוצרי בצפון־לבנון. בגין התנדב לכבוש את דרום־לבנון, המוחזק בידי אש"ף. אך כשנכנסו לפרטי המיבצע, התגלו שני המדינאים כאנשים זהירים מאוד. הוסכם על המינימום: התקפה של הנוצרים של בגין על הצבא הסורי באיזור זחלה, הפגזת זחלה על־ידי הסורים, הפלת שני מסוקים סוריים בידי צה"ל, הזזת טילים סוריים לביקעת־הלבנון.

„ואז," סיכם בגין, „יבוא השליח האמריקאי ונוכל להפסיק."

הסוף ידוע: בגין ניצח בבחירות בישראל, אסד הפך גיבור העולם הערבי, הסעודים והכוויתים שלחו מיל־יארדים כדי לממן את הצבא שלו „מול האוייב הציוני", בגין ניצל את ההזדמנות והפציץ את הכור העיראקי. רונלד רגן הודיע שהוא מגע מילחמה.

העניין כולו שמור עדיין בסוד כמוס, ואבקש שלא לגלותו לאיש.

בקבוק ויסקי

השגריר של מדינה ידידותית טילפן לי ביום החמישי שעבר. הוא הודיע לי שזכיתי בבקבוק־ויסקי בטוטו שלו.

שבועיים לפני הבחירות סיפר לי השגריר שהוא עורך טוטו בין ידידיו — ישראלים ודיפלומטים זרים. כל אחד התבקש למלא טופס מוכן מראש, ולסמן את מיספר המנדאטים אשר יפלו, בחלקן של המיפלגות שפורטו בטופס.

מסתבר שמבין כל הניחושים, היה שלי הקרוב ביותר לתוצאות.

הנה הניחוש שלי מהיום ה־16 ביוני (לפני פרשת הבריינונות בפתח־תיקווה ושאר ההתפוכות המאוחרות):

הליכוד — 47, המערך — 42, המפד"ל — 8, אגו"י ופא"י — 5, ר"ץ — 1, תל"ם — 3, התחייה — 4, שינוי — 1, רק"ח — 5, תמ"י — 3, אחרים — 1.

זה לא הכי מדוייק — אבל זה היה יותר מדוייק מכפי שהיו כל הסקרים המדעיים.

שמרות.
דיעות קדומות.
הערכה עצמית

באותו הגליון של העיתון שבו התפרסמו התוצאות הראשונות של הבחירות, התפרסמה גם ידיעה קטנה המסבירה את התוצאות האלה יותר מכל המאמרים המלו־מדים של החכמים־אחרי־מעשה — פרשנים, עיתונאים, פוליטיקאים, פרופסורים ומה עוד.

הסיפור כולו נאמר בכותרת:

„מחקר מטעם בית־הספר לחינוך של אוניברסיטת תל־אביב: בעלי רקע כלכלי־חברתי גבוה־יחסית נוש־

רים מההוראה אחרי ארבע שנות־עבודה — המאפיינים של תלמידי הסמינרים, הנשארים בהוראה: שמרנות, דיעות קדומות, הערכה עצמית חברתית גבוהה ואי־נכונות להתנסויות חדשות."

על פי המחקר של הד"ר איתי זק והד"ר תמר הורוביץ, נשארות במיקצוע, אחרי ארבע שנים של הוראה, הבנות הפחות משכילות, בנות השכבות היותר־נמוכות מבחינה חברתית־כלכלית, בעלות התכונות ה־אמורות.

גם מי שאינו מצוי במתרחש בבית־הספר הישראלי, יכול לדמיין לעצמו מהו טיב החינוך הניתן על־ידי מורות כאלה. מי שמצוי במתרחש יודע שרק מיעוט של המורות חורג מן ההגדרה הזאת.

הממשלה הלאומנית־דתית צדקה בהחלט בכך שלא ביצעה את המלצות ועדת־עציוני. אילו היה מעמד המורות משתפר, והיו נמשכות למיקצוע צעירות בעלות אופקים רחבים ומוח פתוח היה הדבר עלול להרוס את סיכוייה של ממשלה כזאת לזכות בבחירות בעוד כמה שנים.

הכל ביגלל טופז קטן

„ג'ליקו היה האדם היחידי שיכול היה להפסיד את המילחמה תוך רבע שעה," כתב וינסטון צ'רצ'יל.

הוא התכוון לאדמיראל ג'ון ג'ליקו, מפקד „הצי הגדול" הבריטי במילחמת־העולם הראשונה.

ב־31 במאי 1916 נתקל צי זה בצי־הקרב הגרמני, ליד ג'וטלאנד בים הצפוני. האוניות הגרמניות ברחו לנמלי־הבית שלהן, אחרי שכמה מהן נפגעו קשה, ועד סוף המילחמה לא העזו עוד לצאת לים. צ'רצ'יל רצה לאמר שאילו היו האוניות הגרמניות מצליחות בהיתקלות זו להטביע את הבריטיות, היתה בריטניה מפסידה את המילחמה בו במקום.

נזכרתי באימרתו של צ'רצ'יל ברגע ששמעתי על התבטאותו המפורסמת של דודו טופז באסיפת־הבחירות של המערך, יומיים לפני הבחירות.

יתכן שדודו טופז היה באותו רגע האדם היחיד שיכול היה להפסיד את הבחירות תוך שלוש דקות, והוא אכן עשה זאת.

אילו הפסיד ג'ליקו את הקרב של ג'וטלאנד, היו בוודאי מאשימים בכך את השר שהטיל עליו את המשימה. במיקרהו של טופז אין להאשים את הבדרן המיסכן, אלא את מי שהטיל עליו את התפקיד.

הדבר כימעט לא ייאמן: יומיים לפני הבחירות, בשיא המתח של המערכה, הניח המערך את ניהול עצרת־הבחירות המרכזית שלו בידיו של בדרן בלתי־פוליטי!

חוסר־אחריות מונומטלי זה לבדו היה מצדיק את העונש, לולא הוטל העונש על המדינה כולה.

תחילה הוצע התפקיד לעמיקם גורביץ, וזה הסכים לקבלו. עמיקם הוא איש רציני, בעל חושים פוליטיים מפותחים. אך איכשהו החליט מישהו שדודו טופז מתאים יותר. הדימיון נחרד מן המחשבה שמי שקיבל החלטה כזאת עלול אי־פעם לקבל גם החלטות על גורל המדינה.

ובעצם, ההחלטה אכן השפיעה על גורל המדינה, אולי יותר מכל החלטה אחרת שהתקבלה ברצינות רבה יותר במהלך מערכת־הבחירות. אם דחף הפסוק האומלל כמה רבבות מבני „עדות־המיזרח" אל זרועות בגין, ואם העביר שניים־שלושה מנדאטים מן המערך לליכוד, הוא עלול להשפיע על גורל המדינה, המרחב, ואולי העולם כולו בארבע (וחצי!) השנים הקרובות. מי יודע אילו תוצאות יירשמו בסיפרי־ההיסטוריה!

הכל ביגלל מסמר קטן.

המידגם של דלפי

בטרם צאתו לקרב האחרון ציווה שאול המלך: „בקשו לי אשת בעלת־אוב ואלכה אליה ואדרשה בה."

ההזדקקות לבעלות־אוב למיניהן היתה מקובלת בכל התקופות. ביוון העתיקה היו פונים אל האוראקל של דלפי, ובמקומות אחרים, לפני כל החלטה חשובה. בעלת־האוראקל היתה יושבת על שרפרף בעל שלוש־רגליים, מסוממת, אחוזת טראנס, ומודיעה לשליטים מה עליהם לעשות.

ביוון ובארצות אחרות היו מקובלות שיטות רבות לקבלת עצות והנחיות מוסמכות. אפשר היה להסיק מסקנות ממעופן של ציפורים מסויימות, מהתנהגותן של חיות שונות, מדרך השחייה של דגים קדושים. שיטה פופולרית אחרת היתה בדיקת המעיים של חיות שהועלו כקורבן.

מנהיגים חשובים שונים לא היו זזים מבלי לקבל מפי האסטרולוגים שלהם הנחיות ברורות, המבוססות על תנועת הכוכבים. אחרים סמכו יותר על דיבריהם של כוהני־דת אחוזי התקף של מחלת־הנפילה.

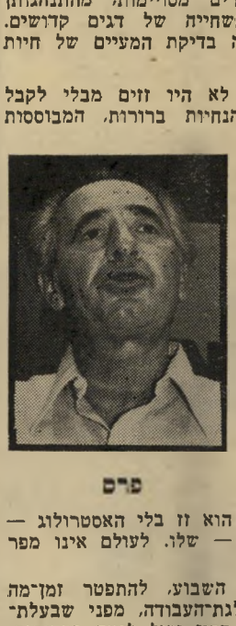

פרס

האוראקל של ימינו הוא סקר דעת־הקהל. הוא מדוייק כמו ההורוסקופים של ה־אסטרולוגים. „המידגם ה־מייצג של האוכלוסיה ה־בוגרת" מתחרה עם המעיים של כיבשה שחוטה. יוליוס קיסר נרצח מפני שלא שעה לאזהרות האוגורים, שבדקו את הקרביים של קורבן ו־לא מצאו בו לב. הם הזי הירו את קיסר שלא לצאת מביתו באידי מארס.

שימעון פרס, כך נדמה, לא היה מוזל באזהרה. אין הוא זז בלי האסטרולוג — סליחה, בלי סקר־דעת־הקהל — שלו. לעולם אינו מפר את הוראות האוראקל.

כך החליט, כפי שנודע השבוע, להתפטר זמן־מה לפני הבחירות מראשות מיפלגת־העבודה, מפני שבעלת־האוב הודיעה לו שרק יצחק רבין יכול לנצח בבחירות. הוא חזר בו כאשר הודיע האוראקל בעוד מועד שחל שינוי: מצב הכוכבים השתנה.

המדינה כולה חזתה בשימעון פרס, כשכינס את העיתונאים במוצאי יום־הבחירות, שעה קלה אחרי סגירת הקלפיות, והוצג כ„ראש־הממשלה הבא של ישראל". על סמך מה? על סמך האוראקל בתיבה, סמיתיוס, שבדק את הקרביים של בוחרי־המידגם.

האם לא היה פרס מיטיב לעשות אילו סמך על האסטרולוגים, או על האוגורים, או על בעלת־האוב מקיבוץ עין־דור, תחת לסמוך על המידגם? יתכן ש־במיקרה זה היה נראה, כעבור שעה קלה, באור פחות מגוחך.

איני מתנגד לאסטרולוגים, לבודקי שאריות של קפה או תה, לבעלות־אוב, לקוראות־קלפים ולסיקרי דעת־הקהל — כל עוד מתייחסים אליהם כאל בידור משעשע. לפעמים הם צודקים — כשם ששעון עומד מראה לפחות פעמיים ביממה את הזמן המדוייק. הנסיון מוכיח כי הסקרים טועים כימעט תמיד, והשאלה היא רק מהו — בכל פעם — גודל הסטייה.

מדינאי המבסס את מהלכיו הגורליים על אוראקל מפוקפק זה — איך אפשר להתייחס אליו ברצינות?

מאת מאיר תדמור

כלכלה

תורה חדשה

באחת ממהדורות־החדשות השבוע נתבשרנו על לידתה של תורה כלכלית חדשה. מקורה של התורה: „מקור בכיר באוצר", שאמר, כפי שצוטט ב„קול ישראל", כי חוסר־אחריות הוא לצפות לעליית מחירים, וכי הבעיה של האינפלציה אינה המחירים, אלא הציפיות לעלייתם.

במילים אחרות: אם עם ישראל „חושב", שמחירי הדלק יעלו, הם באמת יעלו, לא משום שהדלק בחו"ל התייקר (או הוזל), אלא משום שאנחנו „חשבנו" שהוא יתייקר. מה שעשה האוצר עד לאחרונה — הוא מילא את ציפיותינו. ולמה זה נבוא אליו בטענות. אותו היגיון אומר, שאם נפסיק „לחשוב", המחירים לא יעלו, ואם „נחשוב" בצורה „חיובית", מחירי הדלק, הטלוויזיות, הדירות, המכוניות, הלבן והצבעוני הצהובה ואפילו הירקות, ירדו. ואז רבותי, יקרה מה שהבטיח לנו האוצר — המחירים לא יעלו, תיגמר לנו האינפלציה. השקל יהיה יציב, לא יהיה עוד צורך בלוחות של שערי מטבע־חוץ יומיים ביומונים; לא יהיה צורך בביטוח שער. הביטחון בשער יהיה מבוסס על האחריות הקולקטיבית שלנו ו„במחשבה" שהמחירים לא יעלו והאינפלציה תרד.

הצד השני, היותר מעשי של תורה זו, אומר, שליתר ביטחון, כדאי גם להזרים הרבה כסף; כמו למשל 2.8 מיליארד שקל בחודש אחד (יוני); ואז יהיה לאנשים הרבה כסף, וכשיש הרבה כסף, אפשר לחשוב באורח חיובי, לא לצפות לעליית מחירים, ולהיפך, להשקיע את ה„הרבה כסף" בתוכניות חיסכון של האוצר; והאוצר יחזור וישקיע את הכסף ב„אורח חיובי", במיפעלים כושלים, בישיבות לתפארת (של אג"י) ובתקציב הבחירות לכנסת ה־11.

התורה החדשה מבית מידרשו של האוצר, עושה לנו שרות. עד עכשיו היינו סבורים (להבדיל מחושבים) שהאינפלציה מקורה בעודף הצריכה הממשלתית. עכשיו מתבררת האמת לאמיתה. האינפלציה לא היתה ולא נבראה אלא במוחנו מלא הציפיות; כיוון שכך, הבה נסיר את גידולי הציפיות והאינפלציה תחלוף מאליה.

המערב מתאושש

כלכלת מדינות המערב מתאוששת; המיתון הכלכלי, שהיה מנת־חלקן של המדינות המתועשות במערב ובעיקר באירופה וארצות־הברית, הולך ונעלם. למה זה חשוב? ראשית, משום שישראל היא חלק מן המערב המתועש. וסיבה שנייה — כשלהם יהיה טוב גם לנו יהיה קצת יותר טוב.

וכך מציג זאת הצוות הכלכלי של שבועון החדשות האמריקאי „ניוזוויק", באומרו שהדרך להתאוששת תהיה איטית, אך כל המאפיינים הכלכליים העיקריים הם בכיוון הנכון — שיפור, התקדמות.

שלושת המרכיבים העיקריים בסקירה הם: הצמיחה, האינפלציה והביקוש לנפט. התחזית היא שבשנת 1982 יגדל התוצר ב־4%, לעומת כ־2% ב־1980 ו־1979. האינפלציה תגיע ב־1982 לממוצע עולמי של 9%, לעומת 11% ו־13 אחוזים בשנים 1980 ו־1979. ב־1981 תרד צריכת הנפט לכ־47 מיליון חביות ליום, לעומת כ־49 מיליון חביות ביום ב־1980 ויותר מ־51 מיליון חביות נפט ליום ב־1979. יחד עם הירידה בביקוש, חלה גם ירידה במחירי הנפט, וזה לא פחות חשוב.

בסקירה זו יש הרבה נתונים; אחד מהם מעניין ומאלף במייוחד. מדינות העולם השלישי (המתפתחות) חייבות היום לארצות המערב כ־500 מיליארדי דולרים. בנקאי המערב נעשו לאחרונה יותר אופטימיים — הם החלו להאמין ביכולתן של מדינות אלה להחזיר את חובן, וזאת למרות שיעורי הריבית הגבוהים יחסית, שבהם הם חייבים היום.

בנקים

דירוג עולמי

בגיליון יוני של „דה בנקר", ירחון יוקרה בריטי לענייני בנקאות, פורסמה הרשימה המדרגת את 500 הבנקים ה־גדולים בעולם ב־1980. ברשימה מכובדת זו, מצאנו לא רק בנקים אמריקאים ו־אירופים ויפאנים ענקיים, אלא גם אר־בעה בנקים ישראליים.

„בנק לאומי" מדורג במקום ה־98 (לעומת המקום ה־81 ב־1979); „בנק הפועלים" במקום ה־102 (עלייה של שלושה שלבים לעומת 1979); „אי־די־בי"

מספר המשרדים של המערכת

שנה	בארץ	בחו־ל
1975	967	48
1976	991	56
1977	1,021	65
1978	1,046	71
1979	1,074	82
1980	1,099	

אחזקות בנקאיות במקום ה־107 (נסיגה של חמש דרגות ממקום ה־102); ה־אחרון ברשימת „כוחותינו" הוא „בנק המזרחי", שעשה קפיצה מרשימה מה־מקום ה־476 ב־1979, למקום ה־414 ב־שנת 1980.

איך קובעים את מיקומו של בנק בדרוג העולמי. עניין מסובך; נזכיר כמה מרכיבים: היקף המאזן, פיקדונות, הון וקרנות, הכנסות, רווח לפני מס, היחס בין ההון לנכסים ועוד.

עוד מילה. מיספר סניפי הבנקים ב־ישראל הגיע בסוף 1980 ל־1067; סך כל הפיקדונות בשקלים ובמט"ח בסוף 1980 במוסדות בנקאיים הגיע ל־241 מיליארדי שקלים. ההוצאות המינהליות של מערכת הבנקאות הסתכמו ב־1980 ב־4.4 מיליארד שקל, גידול ריאלי של 15.7%. מיספר העובדים במערכת הבנ־קאית גדל ב־6.3%, לעומת 1.1% במשק כולו.

נתונים מחכימים אלה לקוחים מ־דו"ח המפקח על הבנקים, שיפורסם ה־שבוע.

הבורסה

החגיגה התחילה?

באיזו זהירות צריך לתת כותרת. מי יודע? אם באמת תוצאות הבחירות הן שגרמו להתחלת החגיגה, כפי שחזו כל האיצטגנינים של הבורסה; מה יהיה כשתורכב הממשלה. ואיזו ממשלה.

השבוע ניסינו לעשות מלאכה קלה. ביום שישי האחרון פנינו, באורח רש־מי, לכמה בנקים וחברי בורסה אחרים. שאלנו — מה יהיה עכשיו, תנו לנו הערכה זהירה, נניח לתקופה של שלו־שה חודשים. מה על הישראלי הממוצע לעשות, במה ישקיע את כספו. תשובות של ממש לא קיבלתי. כולם זהירים. אצל שני בנקים היתה התשובה: אנחנו צרי־כים לדעת למי מיועדת החליפה, מי הוא המשקיע; אבל, הכי בטוח להש־קיע במניות הבנקים ובקרנות הנאמ־נות שלהם. תודה. בבנק אחר אמרו לי, מה שכתבת בשבוע שעבר, טוב גם לה־שבוע. מי שחושב שהמדד יעלה מהר וגבוה, שייקנה צמודים. מי שרוצה קצת להרוויח, שיקנה קצת מניות חופשיות, מה יש, החגיגה לא התחילה?

והיה שוב אותו ברוקר שאמר לי, תשמע, מי שיש לו כסף, שילך על כל הקופה, במניות אפשר להרוויח, והרבה. רק עצה חכמה ויוצאת־דופן אחת נכנסה לי לרשת. אבל זה לא הבנק

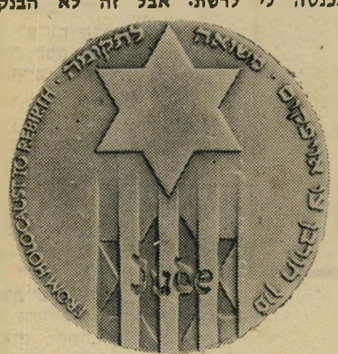

שאחראי לה. את העצה נתן לי יועץ, על חשבונו הפרטי, והרי היא.

זהב למה לא?

מי שרוצה להתנתק לגמרי מהמשק הישראלי, ולא להיות תלוי בקואליציה שתוקם, או לא תוקם, יכול היום לחש־קיע בזהב. המחיר נסוג לגבול 400 ה־דולר לאונקיה, כאשר רק לפני שנה היה מחירו כמעט כפול. מציאה של ממש. אפשר לקנות בבנק, אבל אז צריך לשלם מע"מ. אפשר גם לקנות מטבעות זהב ישראליות „כבדות" שהופצו בסדרות גדולות, בהן הפרמיה הנומיסמטית אינה עולה על 15%. כלומר: מחיר המתכת פלוס 15 אחוז ערך אספני. אז מה כדאי לקנות? קחו למשל מטבעות „בן־גוריון", „בונדס" ומדליית מיבצע יונתן. אלה, אומר המומחה, כדאי לקנות. ועוד עצה: אפשר לקנות כסף, לא מטבעות ושט־רות, מתכת. עליה לא גובים משום־מה מע"מ. רואים אתם. יש עצה.

סגנים – משנים – מנכ"לים

„אין יסוד לידיעה אשר פורסמה ב־עיתונכם מיום 28.6.81 לפיה עומד ד"ר אוטנזוסר לפרוש לגימלאות בקרוב." זהו לשון המיכתב של דובר הבורסה.

וכיוון שד"ר אוטנזוסר אינו יוצא ל־גימלאות, ימשיכו לכהן בבורסה שני מנכ"לים. מהשבוע, על־פי החלטת הנ־הלת הבורסה, יהיו לה גם שני מישנים למנכ"ל(ים) קסלר ושילו, ושלושה סמנכ"לים, מנהל יחידת המחשב, מנהל המיסחר, ומנהל יחידת הביקורת.

מקובל במינהל תקין, שבין היתר, מיספר הסמנכ"לים הוא פונקציה של מיספר העובדים. במיקרה שלנו, של ה־בורסה, מיספרם של סגני המנהל ה־כללי והמישנים למנהל הכללי חוא פונ־קציה של השכמי השכר; ללמדך ש־תואר אינו רק תואר תפקיד, אלא דרך בדוקה לעקוף מיכשולים המאפשרים ל־בורסה לשלם משכורות גבוהות יותר.

עיקר שכחנו: מיספר עובדי הבורסה, שימו לב, מתקרב לשמונים.

ביטוח

ההפסד - 100 מיליון שקל

בעוד שבועיים יתפרסם המאזן של „אבנר", החברה המשותפת לכל חברות הביטוח, חגובה את ביטוח החובה. ה־חברה אינה מחלקת רווחים. כל הכס־פים שברשותה מיועדים לתשלום נזקים. החברה הוקמה על־פי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות־דרכים, שנכנס לתוקף בספטמבר 1976, והשנה יימלאו חמש שנים להפעלתו.

התקדמה ארוכה. זה חשוב, כדי ש־יהיה ברור על מה מדברים. במאזן של „אבנר", שיתפרסם בקרוב, מאזן 1980, יהיה כתוב שההפסד המצטבר של החברה הוא יותר מ־100 מיליון שקל. זה עלול להשפיע לרעה על כיסנו. כש־יעלה שוב התעריף לביטוח חובה ב־ספטמבר. וזה בוודאי ישפיע על המפקח על הביטוח, שבמישרד־האוצר, שבנוסף לעידכון האינפלציוני של הערכי הביטוח, הוא יאשר גם עליה בגלל התוצאות ה־עסקיות של „אבנר" — ההפסדים.

ל„אבנר" כ־600 אלף מבוטחים, שהם בעלי מכוניות, טרקטורים, קטנועים, ב־קיצור כל רכב ממוע, כולל הרכבת. החברה תיגבה השנה כ־600 מיליון שקל בביטוח חובה (נטו — בלי דמים ודמי־גביה). היא גם תשלם יחד עם חברות־הביטוח, כ־50 מיליון שקל לחודש לנפ־געי תאונות. אז כך, אם תהיינה פחות תאונות, נשלם פרמיה קטנה יותר; ו־בעצם למה לא? סעו בזהירות.

חברות

פנסיה חשמלית

קראתם פעם את „הצד השני" של חשבון החשמל שלכם; ובכן, תעריף החשמל הביתי, נכון להיום, הוא 71 אגורות חדשות לקוט"ש (קילוואט/שעה); קצת יותר מ־7 ל"י ישנות. כמה לדעתכם עולה לחברת־החשמל אותו קוט"ש מפורסם? 5.3 סנטים אמריק־אים, וזה כולל כבר את כל הוצאות ההון והתיפעול.

על־פי השער היציג של הדולר, ערכם של 5.3 סנטים הוא 6.2 אגורות חדשות. משהו יותר מ־6 ל"י ישנות. ההפרש 9 אגורות, או כמעט 1 ל"י. וזה הרבה מאוד.

כל צרכן חייב, נוסף על התשלום עבור צריכת החשמל, לשלם גם 17 שקל (170 ל"י ישנות) כ„תשלום קבוע". נש־אלתי, למה צריכה חברה ממשלתית, שבידה המונופול על שרות כה חיוני כחשמל, לגבות את רווחיה כראות־עיניה — פעם אחת על השימוש בחשמל, ופעם שנייה כעונש על כך שאנו כולנו חייבים להיות צרכניה של חברת־החשמל. ובכן, מתברר שלגבייה זו יש הצדקה מלאה.

סיבה ראשונה, הפחות חשובה, היא: עובדי חברת־החשמל הם קבוצת העוב־דים בעלת השכר הגבוה ביותר במשק. מגיע להם. עובדה. הם יכולים לסדר לנו חגיגות „אין חשמל" ורק הם. אז כדי שיהיו בסדר איתנו, מגיע להם משכורת טובה.

סיבה שנייה, עוד יותר חשובה: מן המפורסמות הוא, שעובדי חברת־החשמל נהנים ממוצרי החברה ללא־תשלום. כ־ידוע מייצרת חברת־החשמל — חשמל, וכל עובדיה מקבלים חשמל חינם, יותר מ־1000 קוט"ש לכל עובד לחודשיים. זה הרבה כסף 710 שקל נטו; ועל מה שמקבלים חינם לא צריך לשלם מע"מ, עוד חיסכון של 85 שקל. הם גם אינם חייבים ב„תשלום קבוע"; הרי הם קבועים בחברת־החשמל.

לא רק עובדי החברה פטורים מתש־לום עבור החשמל שהם צורכים. גם הפנסיונרים של החברה פטורים מתש־לום עבור החשמל שהם צורכים. ולא רק אלה, גם השאירים, אשת הפנסיונר זכאית לחשמל חינם. לא רק היא, גם ילדיה הגרים בדירתה זכאים לחשמל חינם. זה ועוד. גם כשאלמנת הפנסיונר גרה, למשל, בבית־אבות, וילדיה גרים בדירתה, אך כתובתה לענייני פנסיה ב־דירתה, ילדיה וכל מי שיגור בדירתה זכאי לחשמל חינם. וזה עוד לא הכל. עכשיו אתם בוודאי מבינים עבור מה אנו משלמים „תשלום קבוע".

דלק

מחירים מחכימים

מחיר ליטר בנזין 94 בנובמבר 1971 היה 0.72 ל"י. באפריל 1981 היה מחי־רו של אותו ליטר 6.5 שקל; פי 90. בנזין 83 אוקטן עלה ב־71' 0.605 ל"י; ב־1981 6.2 שקלים; פי 102. ליטר נפט עלה ב־71 רק 0.26 ל"י; היום — 3.9 שקלים; פי 150. הסולר עלה ב־71 רק 0.205 ל"י, היום 3.7 שקלים; פי 180.

במדינה

העם

מנצחים האמיתיים

מיפלגות הדתיות הפסידו בבחירות, ומחזיקות עתה את המדינה כולה בגרון

שום דבר אינו מצליח כמו ה־לחה," אמר אוסקאר ויילד. בישראל, כך הסתבר השבוע, ל הכלל ההפוך: שום דבר ו מצליח כמו הכישלון, ושום ־ אינו נכשל כמו ההצלחה.

מערך, שהשיג בבחירות האלה ההישג הגדול ביותר מבחי־ המנדאטים שנוספו לו — 15, מת שלושה בילבד שנוספו ל־ וד — הפסיד בבחירות (ראה ון). ואילו הסיעות הדתיות, ש־ דו ביחד ארבעה מנדאטים, היו צחות האמיתיות. המנצחת ה־ רית היתה המפד"ל, שאיבדה מ ח צ י ת כוחה — הפסד שאין תקדימים רבים בהיסטוריה ה־ לגתית של ישראל.

ל שלוש הסיעות הדתיות ביחד ו בקושי את קו עשרת ה־ זים. אולם עשרה אחזים אלה יקו את המדינה כולה בגרון. חוק השמיטה. מניין בא כוה למחנה הדתי?

ש לכך כמה סיבות, הטבועות ות החיים המדיניים של ישר־

חוק האיכפתיות — כאשר זו חשוב מאוד למיעוט קטן, ד שזה לא איכפת כל־כך ל־ רים. חזקה על המיעוט שהוא יט את רצונו על הרוב. ה־ ים חפצים בהגברת הכפייה ה־ ת. ה„חילוניים" אינם מוכנים לחם למען החופש מכפייה ת. הדתיים מנצחים.

חוק השמיכה — כאשר שלו־ שוכבים מתחת לשמיכה צרה , מושכים שני הקיצוניים את מיכה אנה ואנה, ואילו מי ש־ ב באמצע יהיה תמיד מכוסה כ. לא גודלו של המחנה הדתי ג, אלא מיקומו ב א מ צ ע. שני הגושים הגדולים. הדבר לו כוח־מיקוח שאין כדוגמ־ למיפלגות הממוקמות בקצוות דים — רק"ח והתחייה, ואף ושינוי.

חוק הקירבה הרעיונית — יאולוגיה הלאומנית השולטת ק מעניקה מראש יתרון רב יים, מכיוון שהדת היהודית בת כעמוד־התווך של הלאו־ היהודית. משום־כך קל ל־ ם להשיג גם את סיפוקן של

לשון המאזניים

דרישות עזות־מצח. ככל שהמיפ־ לגה השולטת לאומנית יותר, כן גדל תיאבונם של העסקנים הד־ תיים. במצב של שילטון הליכוד הם הגיעו למצב אידיאלי, כי מנ־ חם בגין אינו צריך לאנוס את מצ־ פונו כדי לתת לדתיים את כל חפצם. הוא עצמו דוגל בהגשמת דרישות אלה.

האיית־אלה וזיקני־ציון. כך קורה כי עיתוני העולם מלאו השבוע ידיעות, שבהן הופיעה יש־ ראל בדמותה של מדינה קנאית־ דתית, זרה ומוזרה.

לחגומה, כותרת בוושינגטון פוסט: „גורל הממשלה הישראלית הבאה עשוי להיות תלוי ב־13 חכ־ מים זקנים" — כשהמילים האנג־ ליות מזכירות בפירוש את הפרו־ טוקולים של זיקני ציון. הכוונה היתה, כמובן, למועצת־גדולי־התו־ רה של אגודת־ישראל.

גם ידיעות אחרות הבליטו את העובדה כי כוהני־דת מגודלי־זקן מרכיבים את הממשלה בישראל וקובעים את חוקיה — בדיוק כמו באיראן של האייתּ־אללה רוח־ אללה חומייני.

דבר אחד היה ברור לקוראים לאור ידיעות אלה: ישראל אינה דומה לשום מדינה בעולם המער־ בי, האירופי־אמריקאי. היא דומה למדינות האחרות ב„מיזרח התי־ כון".

Fate of Next Israeli Government May Hinge on 13 Elderly Sages

כותרת ב„וושינגטון פוסט"
כמו אצל חומייני

ראשי־מפד"ל בורג והמר במוצאי יום־הבחירות
אשרי המנוצחים

הכנסת

איזו כנסת?

בוחרי ישראל לא התכוונו לבחור בכנסת, אלא בממשלה

גם אחרי ליל־הדראמה שלאחר יום־הבחירות, כאשר התחזיות של חנוך סמית התנדנדו אנה ואנה על המירקע והביאו פוליטיקאים משופשפים למעשי־שטות ולדיבו־ רי־סרק, לא נרגעה המדינה. עברו חמישה ימים נוספים עד שתוצ־ אות־הבחירות התייצבו סופית.

במשך ימים אלה הוחזקה המ־ דינה כולה במתח: האם אפשר להקים ממשלה? מה יהיה הרכבה? האם מובטח למנחם בגין שהוא יעמוד בראשה?

תוך כדי כך לא שם איש לב לדבר שנשכח גם במהלך הבחי־ רות עצמן: הכנסת עצמה.

בעד ונגד. הבחירות שנערכו בישראל ב־30 ביוני 1981 לא היו בחירות לכנסת העשירית. הן היו בחירות לראשות־הממשלה — „בחירות נשיאותיות".

בוחרי ישראל הצביעו בעד או נגד מנחם בגין, בעד ונגד שימ־ עון פרס. כימעט כל תעמולת־הב־ חירות היתה מכוונת לכך. מומחים יובאו מארצות־הברית כדי לנהל את הבחירות למען בגין ופרס, מתוך מחשבה זו עצמה. למומ־ חים אלה — דייוויד גארת מטעם בגין, דייוויד סוייר מטעם פרס — אין שום נסיון אלא בבחירות אי־ שיות לתפקידים של נשיאים, מושלי־מדינות וראשי־ערים. גם האגודות שהוקמו על־ידי מיליונ־ רים מייובאים — כגון „אזרחים־ למען־פרס" — פעלו בכיוון זה.

חלוקת השלל. תוך כדי כך כימעט נשכח כי הבחירות הן, לכ־ אורה, למילוי מושביהם של 120 חברי־פרלמנט — אנשים שיצטר־ כו לעשות את העבודה הפרלמנט־ רית, לחוקק חוקים, לקבוע תק־ ציבים, להטיל מיסים, לפקח על הרשות המבצעת.

אין ספק שהכנסת העשירית תשקף מחדל ציבורי זה.

כמה מהחברים הגדועים ביותר של הכנסת התשיעית — סקנד־ ליסטים, רודפי פירסום־אישי, טפי־ לים ונוכחים־נפקדים — חזרו אל הכנסת העשירית. לעומתם נעלמו מן הנוף הפרלמנטרי כמה מן ה־ פרלמנטרים המוכשרים והאחר־ איים ביותר.

בנוף הכנסת החדשה ישלוט ה־ עסקן האפור, איש־המנגנון, נציג קבוצת־הלחץ. אנשים מסוג זה ימלאו את שורות הספסלים של המערך, וגם חלק ניכר ממושבי הליכוד.

הכנסת הבאה לא תהיה פורום להתמודדות רעיונית, למאבק על דיעות והשקפות. היא תהיה שוק של מקח־ומימכר בין הגושים ה־ גדולים. הסערות שיתחוללו בה תהיינה סערות מפוברקות של עסקנים — אותם המחזיקים ב־ שילטון ואותם המבקשים להגיע לשילטון. העיסוק העיקרי של ה־ כנסת יהיה בחלוקת השלל.

גלגל מיותר. יהיו שיטענו כי המצב היה שונה, אילו היתה קיי־ מת בישראל שיטת בחירות איזו־ ריות. אך זהו אשלייה. אילו נערכו הבחירות לכנסת העשירית על פי שיטה מחוזית — או אף על פי השיטה הבריטית, שבה בוחר כל איזור בחבר־פרלמנט אחד — לא היה הדבר משנה דבר. גם אז היו הבוחרים מצביעים בעד או נגד בגין, בעד או נגד פרס — מבלי להתחשב בכישוריהם של המועמדים המקומיים.

הפיתרון היחידי הוא הפרדת ה־ בחירות לממשלה מן הבחירות ל־ פרלמנט — השיטה ה„נשיאותית" הטהורה, כנהוג בארצות־הברית ובצרפת. אך אין שום סיכוי להג־ שמת רפורמה כזאת בישראל.

נראה כי נגזר על מוסד הכנסת לשקוע בישראל, להגיע לדרגה של גלגל מיותר במישטר שבו יש רק שתי זרועות שילטוניות — הממשלה ובית־המישפט, כאשר אמצעי־התיקשורת ממלאים, מאי־ נס, חלק מן התפקידים המוטלים במדינה אחרת על הפרלמנט.

גורלו המר של שימעון סיסיפוס

ניקמת האלים

היה היה מלך בקורינתוס, אשר ביוון. שמו היה סיסיפוס.

האלים לא אהבו את סיסיפוס. הוא היה חוטא רשקרן. הוא גם הלשין על צאוס, כאשר זה התעסק, כדרכו בקודש, עם אחת היפהפיות האנושיות.

צאוס התרגז מאוד. הוא שלח את תאנטאנוס, אל־המוות, כדי לשים קץ לתעלוליו של המלך. אולם סיסיפוס התחכם לו. תחת להילוות אל תאנטאנוס, כלא אותו בבור. שם נמק אל־המוות המיסכן, עד ששוחרר.

ניקמת תאנטאנוס היתה נוראה. סיסיפוס נשלח לשאול־התחתית, מארתארום, ושם נגזר עליו לגלגל במאמץ כביר סלע כבד אל ראש גיבעה. בכל פעם, כשהיה מגיע לשם, היה הסלע מתחלק ומידרדר שוב למטה.

זכר הלאה, עד סוף כל הימים.

סיסיפוס לא היה היחיד שנגזר עליו לרצות עונש נורא כזה בשאול תחתית. היו לו אחים־לצרה.

טאנטאלוס, מלך פריגיה, היה שחצן ובוגד. הוא הרגיז את האלים כאשר נהג בבנו באכזריות. על כן נגזר עליו לעמוד עד צווארו במים, כשסלע גדול מרחף מעליו ומאיים לרסקו בכל רגע. הוא לא יכול היה לשתות מן המים, שבהם עמד. ואילו הפירות שהיו תלויים מעל לראשו נסוגו בכל פעם, כשניסה לטפסם.

גם גורלו של איכסיון, מלך תסאליה, לא שפר. האלים זעמו עליו. הם הטילו עליו עונש: הוא נקשר אל גלגל באמצעות נחשים, כשרוח מסובבת את הגלגל.

בנות דאנאוס, מלך ארגוס, רצחו את בעליהן — מעשה גלוז לכל הדיעות. נגזר עליהן לצקת מים לכלי נקוב, שלא התמלא לעולם. עבודה ניצחית, חסרת־תוצאות.

טיטיוס הענק ניצל לרעה את כוחו ופגע באשה. צאוס הזועם הינחה אותו לשאול, שם הוטל על שני נשרים לאכול את כבדו, שצמח שוב ושוב מחדש.

איני יודע כמה חטא שימעון פרס לאלים, וכמה העלה על עצמו את חמתם. אך נדמה שהם הטילו עליו את כל העונשים האלה גם יחד.

כמו טאנטאלוס, הוא שולח את ידו אל פירות־השילטון, הקורצים לו מקרוב, והנסוגים בכל פעם, באמצעות נחשים, שאין צורך לקרוא בשמותיהם, הוא קשור לגלגל הפוליטי המסתובב. הוא יוצק מים מיפלגתיים לכלי נקוב, שאינו מתמלא לעולם. הנשרים במיפלגה ובכלי־התיקשורת מנקרים את כבדו בלי הרף.

אך העונש העיקרי שנגזר עליו הוא עונשו של סיסיפוס. הוא משקיע מאמץ כביר כדי לטפס במעלה ההר אל השילטון — וכבר כדי לטפס במעלה ההר אל השילטון — וכבר פעם, כשהוא עומד ממש להגיע אל הפיסגה, הוא מתגלגל שוב אל התחתית.

כל אלי יוון לא יכלו להמציא עונש אכזרי יותר.

■ ■ ■

אין זה עלה על דעתו של שימעון פרס, באותו רגע מר ונמהר במוצאי יום־הבחירות, להכריז על עצמו כעל ראש־הממשלה הבא של ישראל, על סמך התחזית הרוספת של בדרן סטאטיסטי?

איך זה לא שינה את נוסח הדברים ברגע האחרון, כאשר נמסר לו כי חנוך סמית שינה את טעמו והודיע שנוצר תיקו?

קלות־דעת? תשוקה שאין להתגבר עליה? אי־היכולת לתפקד במצבי־לחץ ולשנות במהירות את החלטותיו עם שינוי הנסיבות?

אלה הם הסברים באנאליים. ההסבר הסיפורתי הוא שפרס פעל כפי שנגזר עליו, במיצוות האלים הזועמים.

זאת לא היתה קומדיה, כפי שנדמה היה. זה היה חלק מטרגדיה מתמשכת.

הוא עלה לגדולה תחת כנפיו של דויד בן־גוריון, ועמד לרשת את ממלכתו של הזקן — והנה הודח הזקן וכוחו של פרס התפורר כאבק.

הוא ניסה לבנות את כוחו מחדש תחת שילטונו של לוי אשכול, ועל סף ההצלחה הכריזה אותו בן־גוריון לפרוש ממפא"י וללכת אחריו למידבר של רפ"י.

הוא ניצח על מערכת־הבחירות של רפ"י, שהכל ניבאו לה ניצחון, וביום הבחירות זכתה הרשימה רק ב־עשרה מנדטים, שהיו חסרי־ערך בהרכב הכנסת הבאה.

הוא בנה את המיפלגה החדשה בסבלנות, עמל בלי הרף, אץ מסניף לסניף ומחוג לחוג — ובבוא היום קטף משה דיין את כל הפירות, הפך שר־ביטחון ואליל לאומי, בעוד שפרס נשאר מחוץ לממשלה.

יומו הגדול יכול היה להגיע כאשר התמוטט השילטון של גולדה מאיר ומשה דיין בהלם יום־הכיפורים, והנה צנח יצחק רבין מן השמיים הכחולים ונטל את הפירות בלי מאמץ.

בעבודה סבלנית של ארבע שנים הצליח פרס למוטט את שילטונו של רבין ולזכות במינוי המערך לתפקיד ראש־הממשלה — והנה קרה הדבר שלא־ייאמן, ושאיש לא ציפה לו — הליכוד הגיע לשילטון.

עכשיו, כאשר ניבא חנוך סמית, בקולות־הדעת החיכונית של מי שמשחק ברולטה סטאטיסטית, כי המערך זכה ב־51 מנדטים ליעומת 47 של הליכוד, מוכרח היה שימעון פרס לזנק קדימה ולתפוס את הפרי לפני שיחמוק.

ושוב התגשמה קיללת האלים. הפירות נסוגו. האבן התגלגלה שוב למטה. הכלי נשאר ריק, והנשרים אכלו את כבדו של שימעון פרס.

■ ■ ■

פעם היה עונש האלים אכזרי במיוחד. סאדיסטי. כי האלים לא מנעו משימעון פרס ניצחון. להיפך. הם הנחילו לו ניצחון נאה. המערך עלה בקפיצה אחת

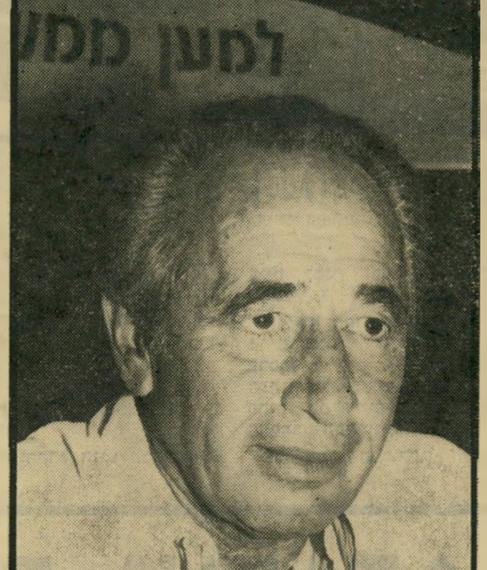

שימעון פרס: וגם כמו טאנטאלוס

מ־32 המנדטים, שבהם זכה בבחירות הקודמות, ל־47 מנדטים — תוספת של 47%. הוא חזר כימעט לכוח שהיה לו בכנסת השמינית — 51 מנדטים.

כך הגיע פרס עד למילימטר אחד מראש־ההר, לפני שהתגלגל לתחתית.

כי ניצחון זה לא היה שווה דבר. האלים חיזקו את הכוחות כך ששימעון פרס אינו מסוגל להרכיב קואליציה.

גם ההמשך נגזר מראש, לפי אותה הקללה.

בהיוודע התוצאות הכימעט־סופיות היה ברור לכל בר־דעת כי אין המערך יכול להקים קואליציה, אף לא במחיר הנורא ביותר של מכירת כל הערכים שבהם דגל במערכת־הבחירות. שימעון פרס, שאינו טיפש, היה צריך לדעת זאת כמו כל מוכר־אבטיחים בשוק.

המעשה הנבון היה להחדות בכך ולהניח למנחם בגין להקים קואליציה משלו, לטובה או לרעה, ולפתות ב־סיבוב הבא של המאבק.

אך פרס לא היה מסוגל לכך. הקללה רדפה אותו. הוא מוכרח היה לעשות נסיון נוסף, חסר כל תוחלת, לגלגל את האבן אל הפיסגה. הוא נפגש עם רבי־החטנים, ניהל עימם משא־ומתן דימיוני.

התוצאה היחידה שהוא נראה כמי שמוכן להיכנע לקנאים החשוכים ביותר, כדי להגיע לשילטון ויהי־מה — וכמי שגם בנסיונו זה העלה חרס בידיו.

כך מיצו האלים את ניקמתם עד תום.

שימעון פרס, שבניצוחו נחל המערך בבחירות אלה הישג גדול יותר מאשר כל מיפלגה אחרת, הוא הקורבן העיקרי של הבחירות.

התיתכן אירוניה אכזרית יותר אף בעולמם הסאדיסטי של אלי יוון?

מה יהיה הלאה? האם הגיעה הטרגדיה לסיומה?

לא ולא. היא תימשך. אין כוח בעולם היכול לשים קץ לקיללת האלים.

יש במיפלגת־העבודה ומחוצה לה פרשנים מחוכמים הטוענים, בקול־רם או בלחש, כי צריכים להחליף את שימעון פרס. שאין להשאיר את גורל המיפלגה בידי איש שהוא מפסידן מיקצועי.

יש ביניהם קטני־אמונה, שאינם מאמינים בקללות אולימפיות, והסבורים כי האשם הוא בשימעון פרס עצמו, בתכונות־האופי שלו, בחוסר־אינטואיציה ו/או בחוסר־כאריזמה ו/או בחוסר שיקול־דעת, בהעדר תכנים רעיוניים, ועוד ועוד.

אך שימעון פרס לא יודח. אי־אפשר להדיח אדם שהנחיל למיפלגה זה עתה ניצחון כה מרשים בקלפיות.

המנהיגות במיפלגה אינה נקבעת על־ידי דיברי־פרשנות. לא הרוסנים והמקטרים בוחרים במנהיג. ההגיון הצרוף והשיקול הרציונלי שווים אף הם בקליפת־השום.

המנהיגות מתגבשת במישחק הכוחות הפוליטיים, בהתנגשות של קבוצות־לחץ, על פי אינטרסים של עסקנים. במערכה זו, אין כיום כוח המסוגל להפיל את פרס, ולהמליך מלך אחר תחתיו.

שימעון פרס יישאר, בראש סיעת־ענק בכנסת, מוכן להפיל את הליכוד בכל רגע.

וגם הפעם ידאגו האלים הסאדיסטיים לכך שקיללתם תתגשם בדרך האכזרית ביותר.

■ ■ ■

כי הקואליציה העומדת לקום בניצוחו של מנחם בגין — גועליציה אמיתית — תהיה רוספת מאוד.

בכך שבוע יהיה נדמה שהנה־הנה היא עוי־מדת ליפול, שדי בדחיפה קלה כדי להפילה.

בגועליציה זו מתחברות כל המגמות התשוכות ביותר במדינה — לאומנות שלוחת־רסן, קנאות דתית אפלה, תאוות־החמס של שודדי הקופה הלאומית, הסחטנות של בעלי תיקים פליליים בהווה ובעתיד. איך יכולה חבורה זו להישאר יחדיו? האם לא יפרק אותה הזועזוע הקל ביותר?

לפני גועליציה זו תעמודנה בעיות נוראות, שאין להן פיתרון. הכלכלה של אריאור תתמוטט, וגם המוח היהודי של מרידור לא יציל אותה. אחרי החזרת צפון־סיני למצרים יהיה אנוור אל־סאדאת נאלץ לשקם את מצבו בעולם הערבי, ובהעדר פיתרון לבעייה הפלסטינית יחמיץ השלום הישראלי־מצרי במהירות. היחסים בין ישראל וארצות־הברית מתקדמים לקראת התנגשות. תעלולי אריק שרון יחמירו את בידודה של ישראל, ועוד.

תוך שנה־שנתיים, כך סבורים אנשיו של פרס, תעמוד הממשלה החדשה מול קיר אטום. היא לא תוכל להמשיך בדרכה, ותתמוטט. תערכנה בחירות חדשות.

ואז, סוף כל סוף, אחרי שנים של עמל ויגע, יזכה פרס בפרי שבו חשקה נפשו.

זהי תיקווה סבירה בהחלט.

אך זהו מיקסם־שווא. עצם התיקווה היא פרי הסאדיזם של האלים, חלק מקיללתם.

■ ■ ■

כי כך זה כבר קרה. הכלכלה של ממשלת־הליכוד כבר התמוטטה. הממשלה כבר חדלה מלתפקד. היחסים עם מצריים כבר הגיעו לעברי־פי־פחת. ההמונים מוכנים לקום על בגין.

ואז התתבר שקיים בפוליטיקה הישראלית כלל: לא חשוב מה קורה בשוש וחצי השנים שאחרי הבחירות. חשוב מה קורה בחצי־השנה שלפני הבחירות.

די היה בכמה תעלולים של אריאור, בכמה פעלולים של בגין, בסידרה של נאומים ובכמה הפצצות, כדי לשנות את המצב מן הקצה אל הקצה.

ואם הגועליציה הזאת תחזיק מעמד במשך ארבע שנים תמימות (וחצי!) יוכל מנחם בגין (או אריק שרון) לכוון את הדברים כך שערב הבחירות הבאות תהיה המדינה נתונה במצור. שהמוני הבוחרים יעקבו מעל מירקעי הטלוויזיה הציבעונית (בהנחה) אחרי מעשי־הגבורה של מנהיגיהם. אפשר להפציץ את בארות־הנפט בסעודיה, להציל את הכורדים בצפון עיראק, לתבוע את הזוית הטילים מבנגאזי או מחרטום.

בקיצור: שום דבר אינו מובטח מראש.

מילבד דבר אחד: פירות־השילטון קרובים עתה לידיו המושטות של טאנטאלוס־פרס כפי שלא היו קרובים מעולם. בכל שבוע יהיה נדמה שהנה־הנה תגיע ידו אל הפירות. והם יסוגו בכל פעם מחדש.

הסלע של סיסיפוס־פרס עולה שוב במעלה־ההר...

סיקרי דעת־הקהל נחלו בבחירות אלה כישלון מדהים -

ושום תירוצים אינם יכולים להעלים את העובדה המרה שהם הפכו מכשירים של תעמולת־בחירות וגם עיוותו את התוצאות

סיקרי דעת הקהל

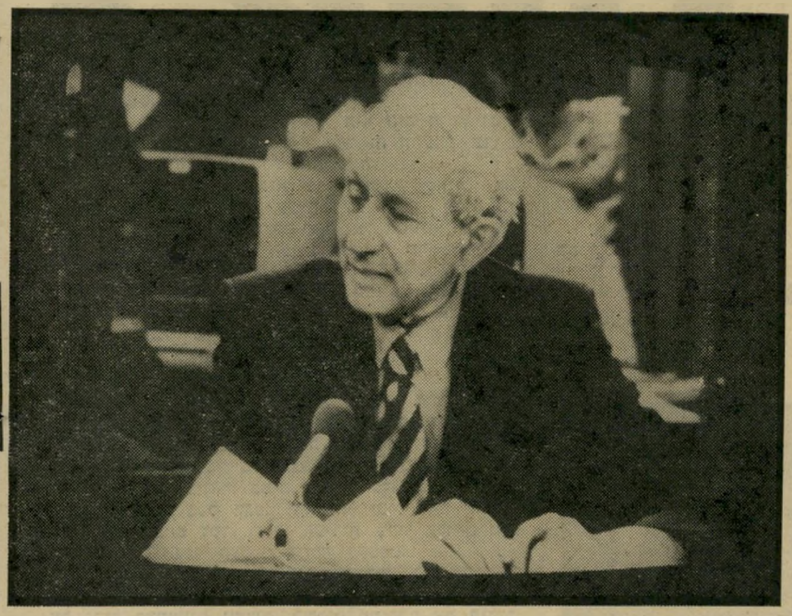

הכהן הוא חנוך סמית, בעל מכון סמית לסיקרי דעת־קהל בירושלים, המפרסם את סקריו השוטפים במעריב. בפירסומו הגדול זכה סמית כשחזה כמעט במדוייק, על־פי המידגם שערך, את תוצאות הבחירות ב־1977.

ב יום שישי, ה־17 ביוני, כמעט שבועיים לפני הבחירות, התפרסמה בעיתון ישראלי התחזית הבאה:

צפויות הפתעות הקשורות בכל המיפלגות המשתתפות בבחירות. הדבר הבולט ביותר באותו יום יהיה — חוסר־הכרעה, או נכון יותר שיוויון בין שתי המיפלגות הגדולות. בכל־זאת מסתמן סיכוי גדול יותר למנחם בגין להרכיב את הממשלה, מאשר לפרס. לשון־המאזניים היא המפתיעה מכולן. לאהרון אבו־חצירא יש סיכוי לזכות במיספר מנדטים, וכתוצאה מכך להיות מחוזר על־ידי שתי המיפלגות. להצלחתו שו אבו־חצירא יש משמעות נוספת — פירוד או קיטוב קל־צוני ביותר על רקע עדתי. פירוד זה נראה כדבר העלול לגרום לאלימות ולהגברת השינאה והאיבה בתוך העם... אנו צפויים להפתעה מדהימה ביותר הקשורה למיפלגה הדתית לאומית... אחת האפשרויות היא, שהמפד"ל לא תזכה למיספר מנדטים כה גדול, כפי שהם מצפים וכפי שאנו רגילים. לכן יתכן מאוד שהיא לא תשתתף בהרכבת הממשלה.

עד כאן התחזית.

מי מסוקרי דעת־הקהל הגיע כבר שבועיים לפני הבחירות למידת דיוק כה רבה?

אף לא אחד מהם. כותבת הדברים היא מרים בנימיני, אסטרולוגית. הדברים התפרסמו בגיליון העולם הזה 2285. סיקרי דעת־הקהל באותה תקופה דייקו הרבה פחות. הם דייקו הרבה פחות גם כאשר התקרבו הבחירות.

אך הדיוק המפוקפק, הערך המדעי הממוטל בספק, והתנודות המוזרות של הסקרים לא הפחיתו מערך התפקיד העיקרי שמילאו הסקרים הללו במערכת הבחירות — כמכשיר תעמולה.

תוצאות בלתי־צפויות

א ליעזר ז'ורבין, בעליו של מישרד הפירסום דחף, הסיק מסקנה חשובה מאוד ממהלך מערכת הבחירות לכנסת ב־1977: עליו להפעיל במלוא המרץ את מכון הסקרים שלו, וכך לזכות באמצעי תעמולה אדיר.

מכון הסקרים של דחף נוסד כבר ב־1962 על־ידי רפאל גיל, המנהל היום את מכון פור"י לסקרי דעת־קהל. אך המכון כמעט שלא עסק בסקרים פוליטיים. ז'ורבין הבין שכדי להקנות אמינות למכון שלו (שרפאל גיל עזב אותו לאחר שהבחין, לדבריו, בסתירה שבין האובייקטיביות הנדרשת מסקר דעת־קהל ובין הסובייקטיביות הנדרשת ממישרד־פירסום), עליו לרכוש כוכב. ואכן, לפני שנתיים רכש ז'ורבין את הכוהנת הגדולה של הסקרים, הד"ר מינה צמח. הד"ר צמח ניהלה את סקר דעת־הקהל של מודיעין אזרחי, שב־1977 חזה בקירוב — אך לא בדיוק, בניגוד למה שנוהגים לומר — את תוצאות הבחירות לכנסת. מאז לא היה למינה צמח מזל כה רב. היא טעתה בחיזוי הבחירות להסתדרות ב־1978, היא טעתה שוב בחיזוי הבחירות להסתדרות השנה, והיא טעתה בשלישית בחיזוי תוצאות הבחירות לכנסת השנה.

אך בין טעות לטעות, עשה אליעזר ז'ורבין שימוש מעולה בסיקרי דעת־הקהל של מינה צמח. חלק מהסקרים הללו פורסמו על־ידי הירחון מוניטין. ירחון זה מנוהל על־ידי חיים בראון, מי שהיה עוזרו של יגאל אלון. לפני שעברה לדחף, הוכיחו הסקרים של מינה צמח כי הפופולריות של רבין עולה בהרבה על זו של פרס. כאשר הסתיימה ההתמודדות במיפלגת העבודה, שירתו הסקרים הללו את המערך.

אך לסקרים היו גם תוצאות בלתי־צפויות.

שבועיים לפני הבחירות כמעט גרם סקר לפרס להתפטר מראשות רשימת המערך לכנסת. סקר דומה גרם לפרס

מדוע הם טועים?

סיקרי דעת־הקהל נערכים ל„מידגם מייצג" של האוכלוסייה, וכוללים בין 600 ל־1200 נשאלים בכל סקר (חוקרת גרמניה שהשתתפה בסימפוזיון שנערך בירושלים בנושא הסקרים טענה כי אין שום משמעות מדעית לסקר המשתמך על פחות מאלפיים נשאלים). מידגם הוא מעין חתך, או חקטנה בקנה־מידה של 3,000:1 של האוכלוסיה כולה בישראל, על ההתפלגויות השונות בתוכה. בכל סקר מריצים הסוקרים כ־100 שאלות, ומחיר כל שאלה למזמין נע בין 1,500 ל־3,000 שקלים. לטעויות הגסות שבתוצאות הסקרים יש עשר סיבות:

● **טעות הדגימה.** זו מוערכת על־ידי הסוקרים ב־3%. ההנחה בטעות זו היא, שמימדיו הקטנים של הסקר אינם משקפים במדוייק את התפלגות האוכלוסיה, אך שיעור הטעויות קטן. זו הטעות היחידה שעורכי הסקרים עצמם מוכנים להודות בה.

● **אוכלוסייה „נמוכה".** שלושה עד חמישה אחוזים מן האוכלוסיה — שאליה מגיעים גם עורכי מסקרים, אינה מסוגלת להשיב כלל על השאלות, או שהתשובות אינן ניתנות כהלכה, ביגלל בעיות של גיל, שפה, או אינטליגנציה.

● **אי־עידכון.** הסוקרים עורכים את המידגם שלהם תוך התבססות על סיפרי בוחרים, או מירשם האוכלוסין, אלה כמעט לעולם אינם מעודכנים, ואין־ספק כי ההתבססות עליהם מביאה לכמה אחוזי טעות.

● **השנתון הסטאטיסטי.** כדי לבדוק אם אמנם מייצג המידגם כהלכה את האוכלוסיה, בודקים עורכי הסקרים את עצמם בהסתמך על נתוני השנתון הסטאטיסטי. אך נתוניו של השנתון אינם מעודכנים, ובמיקרה הטוב הם מבוססים על מיפקד אוכלוסין שנערך לפני יותר משמונה שנים. מוצאם של רבים מנתוני השנתון עצמו בסקרים שנערכו בקרב מידגם של האוכלוסיה, ובסקרים אלה שוררות כל הטעויות המנויות כאן.

● **האוכלוסיה הערבית.** עורכי הסקרים אינם מגיעים כלל לשישית מאוכלוסי מדינת ישראל — האזרחים הערביים. אף לא אחד מהסוקרים לא הצליח, משום כך, לחזות את ירידת חד"ש ועליית המערך ברחוב הערבי.

● **אוכלוסיה כפרית.** המראיינים אינם מגיעים אל תושבי הכפרים הקטנים והקיבוצים והמושבים, וגם התפלגות ההצבעה באיזורים אלה היא בבחינת תעלומה.

● **שאלות מטעות.** אלה נפוצות מאוד דווקא בשאלוני בחירות, כאשר מיפלגות מעוניינות בחלק מהסקרים לשם פירסומם במיסגרת תעמולת הבחירות, ולאו דווקא לשם שימוש אמיתי.

● **השאלונים.** גם כאשר השאלות אינן מטעות במתכוון, והן מנוסחות בידי בעלי מיקצוע, יש להביא בחשבון שחלק מהשאלות מנוסחות כך שיוליכו לטעות בתשובה, ביגלל ניסוח מעורפל מדי, מסובך מדי, ולעיתים ספציפי מדי.

● **המראיינים.** הללו מקבלים שכר נמוך למדי, על־פי מיספר השאלונים שהם ממלאים. הפיתוי לסיים במהירות את העבודה הוא גדול. החוקרים יכולים לגלות שהוטעו רק באשר המראיין המנסה לרמותם אינו מתוחכם דיו. אך גם כאשר המראיינים מנסים לעשות את עבודתם נאמנה, הם טועים לא פעם ברישום התשובות.

● **המרואיינים.** חלק מהמרואיינים נוטים להטעות בּמיתכוון את המראיינים. רבים אחרים מאבדים את ריכוזם במהלך השאלות, ומשיבים תשובות מטעות.

אי־אפשר לומר בוודאות בכמה אחוזי טעות יכולות להסתכם נקודות אלו. במיקרה המוצלח ביותר כמו זה שאירע, אולי, למינה צמח ב־1977, מתקזזות הטעויות אלו באלו, והטעות מסתכמת ב־3% בילבד. אך בדרך־כלל אין חדבר כך. הטעויות עלולות להצטבר, ואף להכפיל את עצמן. הטעות בסקרים עשוייה להגיע במיקרים מסויימים ל־10% עד 15%.

להציע לרבין את המועמדות למישרת שר־הביטחון, עד מהרה התפרסם סקר נוסף, שהוכיח בעליל עד כמה מבורכת היתה השפעת הצעד הזה.

על מהימנות כל הסקרים הללו ניתן ללמוד, למרבית המזל, מהשוואת הסקר האחרון שערכה הד"ר מינה צמח לפני הבחירות ובין תוצאות הבחירות עצמן. הסקר נערך יום לפני הבחירות. מינה צמח חזתה 43 מנדטים למערך — וטעתה ב־4 מנדטים. לליכוד נחזו 43 מנדטים — והטעות היא ב־5 מנדטים. למפד"ל חזו תה הד"ר צמח 7 מנדטים, והטעות היא במנדט אחד. באשר לאגודת ישראל ורשימת האחות שלה, פועלי אגודת ישראל, מסתכמת הטעות בשני מנדטים. הד"ר צמח טעתה גם במנדט אחד לגבי התחייה, בשני מנדטים באשר לר"ץ, ב־מנדט אחד לגבי תמ"י, במנדט אחד לגבי של"י, במנדט אחד לגבי חד"ש, ובשני מנדטים באשר ל"רשימות קטנות אחרות". בסך הכל טעתה הד"ר מינה צמח ב־21 מנדטים, ודייקה בחיזוי תוצאות הבחירות לגבי שתי רשימות בלבד: תל"ם ושי־נוי. אך חשובה יותר מ"אי־הדיוקים הקטנים" היא התוצאה הכוללת: על־פי תחזיתה של הד"ר מינה צמח, לא היה מתאפשר לליכוד בשום־אופן להרכיב את הקואליציה שהוא מנסה להרכיב היום. צירוף המנדטים של הליכוד, המפד"ל, יהיה בגבולות טעות של שניים עד שלו־שה אחוזים. יש לקוות כי לא הימר על סכומים גבוהים מדי. הטעות היתה גדו־לה יותר.

המכון הרביעי, מכון ישראל למחקר חברתי שימושי, לא היטיב לעשות משלו־שת קודמיו. בסקר האחרון שנערך על ידו נחזו לליכוד 47 מנדטים, למערך 39 מנדטים, לאגודת ישראל 5 מנדטים, לר"ץ 4 מנדטים, לשינוי ולתל"ם 3 מנדטים ולתמ"י 2 מנדטים.

בדיעבד, נוטים כל עורכי הסקרים להטיל את אשמת הטעות בקולות „הצפים", אלה המחליטים כיצד להצביע רק ברגע האחרון, לפני הכניסה לקלפי. אולם הם אינם עושים זאת בשעה שהם מציעים את מרכולתם ללקוחותיהם. אז הם מצהירים כי יש בידם שיטה בדוקה ומוכחת — שיעילותה כבר נבדקה בעבר — לחי־שוב התפלגות ההצבעה גם בקרב הקו־לות הצפים. כל אחד מעורכי הסקרים שומר „שיטה מדעית" זו בסוד כמוס. הסיבה להתיימרות ברורה: כאשר „הקו־לות הצפים" מהווים עשרות אחוזים מכלל הקולות, אין כמעט שום ערך לסקר שאי־נו יודע כיצד לחלק אותם בין המפ־לגות השונות.

וכאילו כדי להוכיח עד כמה אסור לס־מוך על הסקרים, בא המידגם הטלוויז־יוני של חנוך סמית בליל הבחירות עצ־מן, מידגם זה נערך על־פי העקרונות שלפיהם נערכים גם הסקרים, אך בשני הבדלים חשובים: המידגם הוא מקיף בהרבה, ונשען על דגימה הגדולה פי 10 מזו שעליה מסתמכים הסקרים. ובמידגם זה גם אין קולות צפים, שאפשר רק לנחש כיצד ינהגו. אין גם נמנעים. למ־רות כל התנאים המקילים, טעה חנוך בהחירות, כשם שטעה בחיזוי תוצאות הבחירות להסתדרות באפריל השנה. ב־סקר שנערך לקראת הבחירות הללו חזה הסקר של מודיעין אזרחי כי הליכוד יקבל בין 30 ל־32 אחוזים, והליכוד זכה ב־27 אחוזים. סקר זה חזה למערך 61%—59%, והמערך זכה ב־64%. לק־ראת הבחירות לכנסת חזה הסקר של מודיעין אזרחי כי יהיה שיוויון — 42 מנדטים למערך מול 42 מנדטים לליכוד, ושלום ירקוני, בעל המכון, אף היה מוכן להמר כי הדיוק של התחזית הזאת תמ"י ואגודת ישראל היה נותן 58 מנדטים בלבד על־פי תחזיתה.

הכהנת

היא הד"ר מינה צמח, שב־1977 ניהלה את מכון הסקרים של מודיעין אזרחי, וחזתה בקירוב את תוצאות הבחירות. בינתיים עברה מינה צמח לנהל את מכון הסקרים של דחף. גם היא, כסמית, לא חזרה על הצלחתה.

„שיטה מדעית"

עורכי הסקרים האחרים לא דייקו יותר מהד"ר מינה צמח. אם זו האח־רונה היא הכוהנת הגדולה של הסקרים, אין ספק שחנוך סמית הוא הכוהן הגדול. בסקר האחרון שערך סמית לפני הבחי־רות הוא טעה ב־3 מנדטים לגבי הליכוד, וכמיספר הזה לגבי המערך, וכן טעה בשני מנדטים באשר למיפלגות הדתיות. גם על־פי תחזיתו שלו לא היה מתאפשר לליכוד להקים קואליציה במתכונת הנו־כחית.

גם מכון הסקרים השלישי, זה של מודיעיין אזרחי, טעה בחיזוי תוצאות סמית במידגם זה במנדט אחד לגבי הלי־כוד, במנדט־שניים לגבי המערך, במנדט אחד לגבי תמ"י, במנדט אחד לגבי תל"ם, במנדט אחד לגבי שינוי, במנדט אחד לגבי אגודת ישראל, במנדט אחד לגבי פועלי אגודת ישראל, ובמנדט אחד לגבי תנועת התחייה — סך הכל בשמונה מנדטים. במהלך הערב אף הגדיל את טעותו, וחזה למערך 51 מנדטים, ואילו לליכוד העניק באותו שלב 46 מנדטים בלבד. שימעון פרס, שרבים ממצביי־רוחו ומהלכיו במערכת הבחירות הושפעו מהסקרים, עשה טעות גם הפעם, ומיהר להכריז על עצמו כעל ראש־הממשלה הבא של ישראל.

היה רק סקר אחד שחזה בקירוב את התוצאות: זה שערך האמריקאי דייוויד גארת, יועצו של בגין.

כוחם של הסקרים במערכת הבחירות הזאת היה עצום, ולא התמצה בהשפעתם על מהלכיהם של מנהיגי המיפלגות. ה־מערך ערך סקר טלפוני בכל יום, בחו־דש האחרון, לאחר שידורי התעמולה ב־טלוויזיה. על־פי סקר זה תוכננה מערכת השידורים שלו לימים הבאים. ירידה שחזו הסקרים בכוחה של מיפלגה זו או אחרת, הניעו אותה להזרים בבת אחת סכומי כסף אדירים לפירסום בעיתונות, או לבצע מהלכים כלכליים ראוותניים.

אמצעי תעמולה

אך חשובה לא פחות השפעת ה־סקרים על תוצאות הבחירות עצמן. הסקרים שימשו אמצעי תעמולה חשוב למיפלגות השונות, והללו פירסמו אותן על־פי תועלתן. את אחת התופעות המש־מעותיות ביותר בבחירות האחרונות ניתן לייחס כמעט במלואה לפירסום הסקרים: הירידה בכוחן של המיפלגות הקטנות. מיפלגות אלו, בעיקר אותן מיפלגות שנמ־צאו במרכז המפה הפוליטית ומשמאל ל־מערך, נפגעו בצורה חמורה משתי „תוצ־אות" חשובות של הסקרים, שהיו בבחי־נת תחזיות המגשימות את עצמן.

האחת: השיוויון שציפו הסקרים האח־רונים בין הליכוד והמערך. שיוויון חזוי זה גרם למצביעים רבים במיפלגות שבמר־כז המפה הפוליטית ובשמאלה לשנות את כיוון הצבעתם ולהצביע למען המערך, כדי „להציל את המדינה" מן הליכוד. בדיעבד התברר כי לא היתה שום מש־מעות להצבעה מסוג זה. המערך אינו יכול, כפי שנראים הדברים עתה, להר־כיב את הממשלה הבאה. אין שום ספק שתופעה זו גרעה כמה מנדטים מתל"ם, שינוי, ל"ע, ר"ץ, של"י וחד"ש. יתכן מאוד שחלק ממצביעיו של משה דיין החליטו אף הם ברגע האחרון להצביע למען הליכוד. דיין, שחשב להיבנות ממקו־מו במרכז, בין הליכוד והמערך, הפסיד משני העולמות.

התוצאה השנייה: מיפלגות שהסקרים נבאו להן כי לא יעברו את אחוז החסי־רה גלויה יותר, ותוך שימוש בסילופים קרא לבוחרי המיפלגות הקטנות להצביע למענו. מינה צמח, מנהלת מכון הסקרים שבבעלות מישרד הפירסום של המערך, אף הודתה בגלוי בראיון לעיתון, כי ה־סקרים פוגעים בסיכויי של"י. אין להניח שהפגיעה לא היתה מכוונת. עורכי ה־סקרים בעצמם מודים שאינם יכולים לומר דבר בטוח כאשר למיפלגות שאינן צוב־רות יותר מ־3% מכלל הקולות („טעות הדגימה"), אך למרות זאת פירסמו עור־כי הסקרים בהתמדה כי מיפלגות מסויי־מות שנפלו „בתחום הטעות" הזה יצברו מיספר מנדטים מסויים — ואחרות לא.

השימוש המאניפולטיבי בסקרים מתאפ־שר משום שהשטח פרוץ לחלוטין. כל אחד יכול לעשות סקרים, ואין שום פיקוח על האובייקטיביות המדעית והדיוק המדעי של עורכי הסקרים. אין שום תקנה או חוק באשר לפירסום הסקרים, וכך קורה שקו־מץ אנשים מפרסמים סקרים, שהיום כבר ברור שבמיקרה הטוב הם מצביעים רק על מגמות כלליות — אך הקהל מתייחס אליהם בחרדת־קודש, ומכוון את הצ־בעתו על פיהם.

בארצות אחרות, בגרמניה המערבית או צרפת, אסור לחלוטין פירסום סקרי דעת־הקהל בשבועות האחרונים שלפני הבחי־רות, כדי למנוע השפעה על תוצאות הבחירות. אך מתברר שהסקרים המתפר־סמים בארץ משרתים את המיפלגות ה־גדולות, בלי קשר למידת אמינותם ודיו־קם. קשה להניח, לכן, שמיפלגות אלו יפגעו במכשיר המשרת אותן היטב.

שלמה פרנקל

סוקרי דעת־הקהל טוענים שיש בידם שיטות בטוחות לבדיקת התפלגות „הקולות הצפים" - אך כשמתברר שעותם, הם מטילים את האשמה על „הקולות הצפים"

מישאל פור"י – מיוחד להארץ

הליכוד מוביל – 43 לעומת המערך – 37

מפד"ל 3—4 מנדטים; תמ"י 2—3; תלם — 3
ר"צ 2—3; התחיה 3; שינוי 1—2

פור"י – 12. 6

סקר מינה צמח — אחרי הסצנה הכוכר ואחרי האליפות:

הליכוד 45, המערך 38, מפד"ל 7, התחיה 5, תל"ם 3

צמח – 22. 6

בסקר „מודיעין אזרחי":

להלן מימצאי הסקר החדש לפרטיו:

מערך — 42	ר"צ — 3
ליכוד — 42	תמ"י — 2
מפד"ל — 8	רשימות ערביות — 2
מפלגות האגודה — 6	שינוי — 1
חד"ש — 5	של"י — 1
תחייה — 4	אחרים — 1
תל"ם — 3	בלתי־מוגדרים — 12.5%

מודיעין אזרחי – 28. 6

נמשכת מגמת העליה של המערך בסקרים

סקר מינה צמח צוחה „הפוך": המערך 43 מנדטים, הליכוד — 40 • הסקר נערך לאחר העימות הטלוויזיוני וההודעה על מועמדות רבין לבטחון

צמח – 29. 6

סקר סודי שנערך בשביל הליכוד:

47 מנדטים לליכוד, 45—46 למערך

ד"ר מינה צמח: המערך 43, הליכוד 43

גארת – 30. 6

הנעה 6×2
במשאית פורד 2117 החדישה
מעניקה לך 3 טון
וחוסכת לך 2 מיליון.

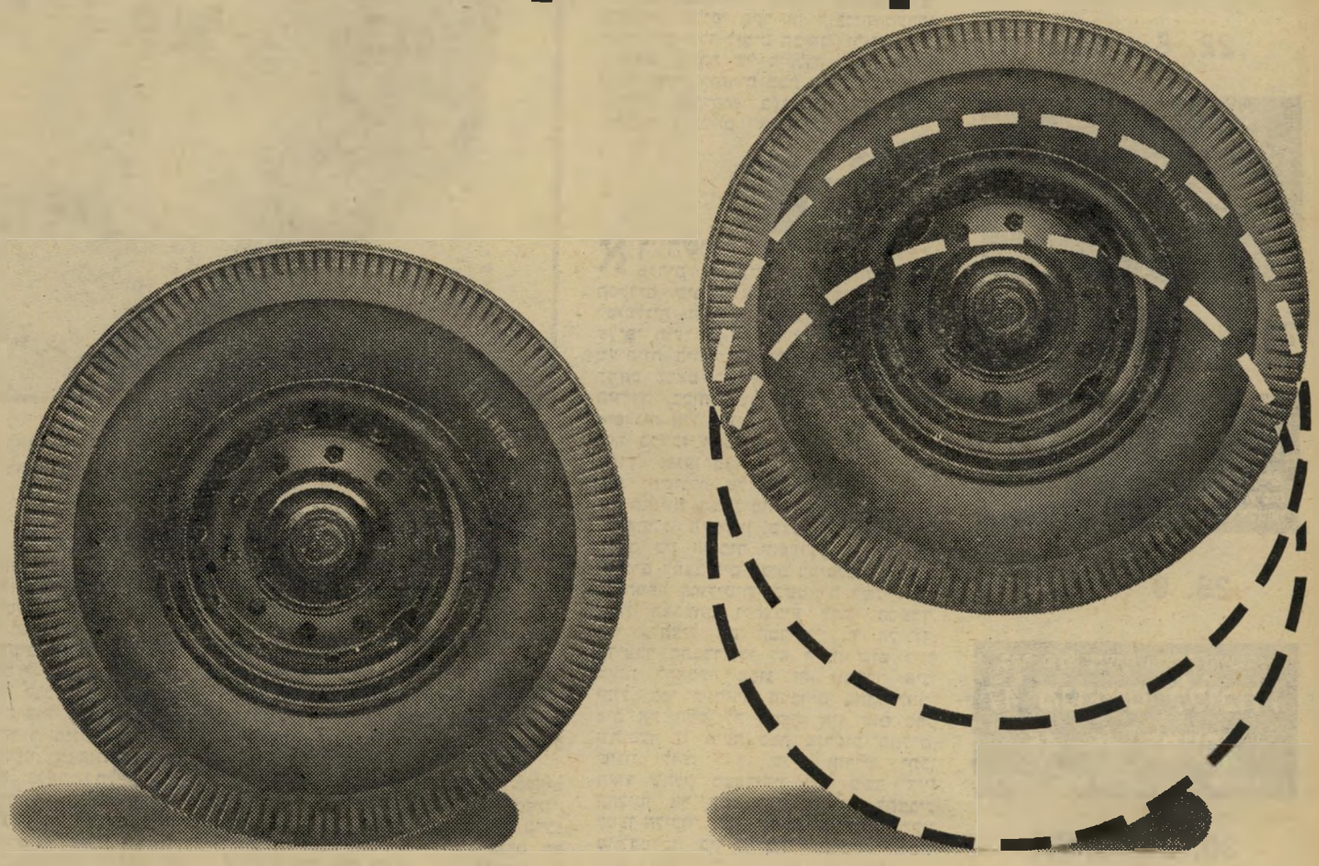

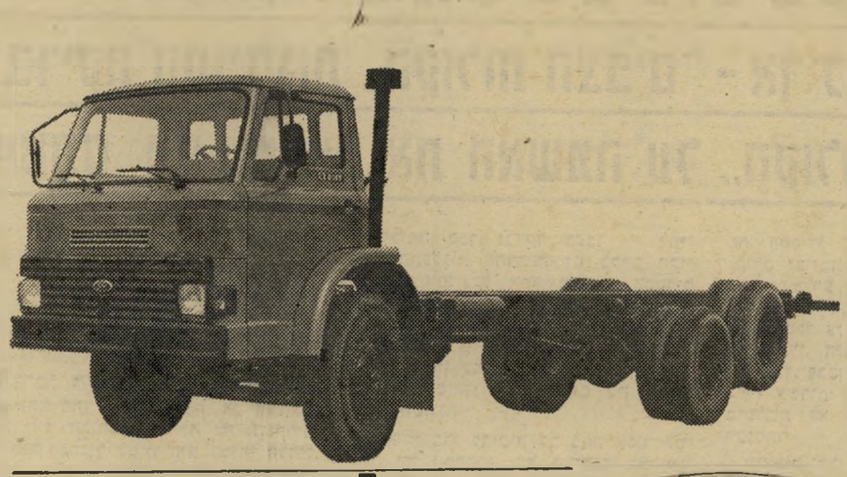

פורד גאה להציג בפניך את השיטה המובילה לחיסכון כספך: ציר שלישי מתרומם במשאית פורד 2117 החדשה.

הציר השלישי המתרומם מעניק לך מיגוון רחב של אפשרויות העמסה, תוך שמירה על אורך חיי הצמיגים ובלאי נמוך. ובנוסף לכך מאפשר לך ליהנות מתצרוכת דלק נמוכה של כ-4 קמ׳ לליטר בממוצע.

כושר ההעמסה המוגדל (עד 15 טון נטו) הוא יתרון נוסף בשיטה, שאינו קיים במשאיות ללא ציר שלישי. ואת כל זאת אתה מקבל במחיר שעולה רק מעט יותר ממשאית 12 טון.

בפורד 2117 ארגז משא גדול (עד 8.8 מטר) הקולט את מטענך המוגדל בקלות ובבטחה.

תן לשיטה של פורד לעבוד בשבילך.

פנה עוד היום לאחד מסוכני פורד ודרוש לראות את פורד 2117 החדשה עם הציר השלישי המתרומם.

פורד נותן לך יותר. Ford פורד לטווח ארוך.

חברה ישראלית לאוטומובילים בע״מ מפיצי פורד בישראל תל-אביב, רח המסגר 43, טל. 03—333221 ירושלים, רח׳ המלך דוד 14, טל. 02—226141
חיפה, רח׳ יפו 145, טל. 04-531171

סוכני משנה: אילת 059-76913; אשדוד 055-32653; אשקלון 051-22284; באר טוביה 055-82454; באר שבע 057-72277; הרצליה 052-55463; יפו 03-828411; נתניה 053-23852; נצרת 065-55266; עפולה 065-23875; קרית ביאליק 04-731291; קרית שמונה 067-40205; ראשון לציון 03-941385; רמלה 054-27681; איזור התעשיה רמת החייל 03-479244, חדרה 063-22937; כפר חיים 053-91462.

תשקיף

בגין רוצה להאנס

מקורבי ראש־הממשלה, מנחם בגין, רמזו לאישים שונים, בעיקר מקרב אנשי המיפלגה הליברלית, על כך שבגין חפץ בלחץ עליו, נגד מסירת תיק־הביטחון לאריק שרון.
בגין מבקש לחץ זה כדי לנסות ולספג מהכטחה מפורשת, שנתן לשרון, למנותו כשר־הביטחון. על הכטחה זו סיפר בגין בסודי־סודות לראשי אגודת־ישראל בעת פגישתו עימם.
בחוגים מדיניים הובע החשש שאם אכן ימונה שרון כשר־הביטחון, יתפטר בו ביום הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל (״רפול״) איתן, מתפקידו, דבר שיגרום לזעזועים בצמרת הצבא.

כמה הרוויח ספי ריבלין?

גובה שכרו של הבדרן ספי ריבלין, שהופיע בתשדיר־התעמולה של הליכוד בבחירות לכנסת, עורר עניין רב בציבור.
כשכר על הופעותיו קיבל הבדרן 800 אלף לירות ברוטו.

ארליך רוצה בחיק

סגן ראש־הממשלה, שימחה ארליך, הפתיע את ראש־הממשלה בהודיעו לו שהוא מעוניין בתיק התעשייה־המיסחר־והתיירות, תחת תפקיד סגן־ראש־הממשלה או נוסף עליו.
בשיחה שהתקיימה השבוע בין השניים הבטיח בגין לארליך תיק זה.

אינפלציה בכנסת

ביוזמתו של שר־האוצר, יורם ארידור, מתכוון הליכוד להעביר בכנסת את החוק ״הנורווגי״ ולהחיל אותו לא רק על שרים, אלא גם על סגני־שרים.
על פי חוק זה פורשים השרים עם התמנותם אוטומטית מן הפרלמנט, ובמקומם נכנסים לכנסת, המועמדים הבאים ברשימת מיפלגתם. כאשר השרים מפסיקים לכהן בממשלה, הם חוזרים לכהן כחברי־פרלמנט, ומלאי־מקומם יוצאים אוטומטית.
אם אמנם יתקבל החוק בישראל, והוא יוחל גם על סגני־שרים, יכנסו על פי ההערכה כ־40 חברים נוספים לכנסת.

דיין הפעיל לחץ

ביום השני האחרון, לפני הפגישה בין ראש־הממשלה ובין מישלחת תל״ם, בראשות משה דיין, התקשרו יותר מתריסר ידידים משותפים של דיין ובגין עם ראש־הממשלה והפעילו עליו לחץ לקבל את דרישת דיין לזכות בתפקיד השר הממונה על שיחות האוטונומיה.
בקשות אלה הגיעו לבגין על־פי יוזמת דיין.

מאזן טוב ל״אל־על״

מאזן אל־על לשנת הכספים 1981—1980, העומד להתפרסם בימים הקרובים, עולה על הציפיות החיוביות של ראשי החברה. על פי המאזן הפסידה אל־על באותה שנה רק 43 מיליון דולר, לעומת הפסד צפוי של 65 מיליוני דולר.
למרות זאת קיימת מגמה שלא לאפשר לאברהם (״בומה״) שביט, שלזכותו נזקפת ההצלחה הכספית של אל־על, להמשיך בתפקידו. אריק שרון הבטיח למנכ״ל מישרד־התחבורה, אריה גרוסברד, שהוא יקבל את התפקיד. גרוסברד מתגורר בביתו של שרון בצהלה.

הבטחות בגין למפד״ל

בין ראש־הממשלה מנחם בגין ובין ראשי־המפד״ל במגעים להרכבת הקואליציה, הציע בגין למפד״ל סגנות ראש־הממשלה, שלושה תיקים ושלושה תפקידים של סגני־שרים.
בגין הבטיח למפד״ל את תיקי הפנים, החינוך והדתות, והציע למנות את ח״כ יהודה בן־מאיר כסגן־שר־החוץ, את ח״כ אליעזר אבטבי כסגן שר־התקשורת ואת ח״כ אברהם מזמד כסגן־שר־האוצר.

יושהה תקציב־הביטחון

ההחלטה על התוספת לתקציב הביטחון תושהה עד למינויו של שרהביטחון הבא. מישרד־הביטחון דורש תוספת של 10 מיליארד שקל (חמישה מיליארד מהרזרבות, שכבר הובטחו, ועוד חמישה מיליארד).
אם ימונה אריק שרון כשר־הביטחון, הוא יצטרך לפרוע את שטר־הקיצוץ, שעליו חתם לבגין, העולה פי שניים על דרישת מישרד־הביטחון לתוספת.

לאן הלכו המנדטים

במפד״ל השלימו בתחילת השבוע את התחקיר הפנימי, שנערך בעזרת מדענים, סטאטיסטיקאים ומחשבים, לגבי השאלה לאן הלכו ששת המנדטים שהפסידה מיפלגה זו בבחירות.
מסקנות התחקיר, שנערך על פי ניתוח כל קלפי בכל איזור־מגורים בארץ, הן שארבעה מתוך ששת המנדטים האבודים עברו לליכוד, ושניים לתחיה. על פי התחקיר שמרו ותיקי המפד״ל ונשי־המיפלגה אמונים למפד״ל, בעוד שהצעירים נטשו ואתה.

חייו של לנדאו ניצלו

רופאיו של שר־התחבורה, חיים לנדאו, הם מלאים סיפוק מן הניתוח שעבר לנדאו בשבוע שעבר.
לנדאו לקה במחלה ממארת, אשר שיתקה את פעולתו בשנה האחרונה. בשבוע שעבר נותח, חלק מרגלו נקטע, אולם הרופאים משוכנעים שהמחלה נבלמה, וכי לא נשקפת עוד סכנה לחייו.

ההדחות הראשונות באוצר

נראה שמסע־ההדחות של הליכוד דווקא במישרד־האוצר.
לעומת זאת קיימת במוסדות־הליכוד החלטה שלא לפגוע בינתיים בעובדי רשות־השידור.

הבנקים נגד המפקח

ראשי הבנקים עומדים לפתוח במסע נגד המפקח על הבנקים, עודד מסר.
ראשי הבנקים הצליחו למנוע את פירסום דבריו של מסר במסיבת־עיתונאים, שנערכה השבוע, שבהם הוא אמר: „אני לא קונה מניות של בנקים, ולא רק משום שאסור לי לעשות כן כעובד בנק ישראל. אני לא מאמין שאם כל הציבור ירצה לממש את מניות הבנקים, יוכלו הבנקים לשלם לו את התשואה הגבוהה שעליה הם מצהירים עתה.״

הבזיון היה של פרס

רק עתה התברר שהצהרתו של דוכר מטה־הבחירות של המערך, ישראל פלג, שהפכה בדיחה לאומית, במסיבת־העיתונאים שנערכה בניו־יורק מוצאי־הבחירות, „אני גאה להציג בפניכם את ראש־הממשלה הבא של ישראל,״ בהתכוונו לשימעון פרס, לא היתה פרי יוזמתו של פלג.
פלג התבקש על־ידי פרס עצמו להציג אותו כך במסיבת העיתונאים.

לוינסון מרחיב את האימפריה

יושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת השקעות אמפ״ל, יעקוב לוינסון, מרחיב את החברה שבראשה הוא עומד. אחרי שמרכז החברה בניו־יורק התרחב ביותר בתקופה האחרונה, ובעיקבות הקמת אמפ״ל אירופה, עוסק לוינסון בהקמת אמפ״ל לוס־אנג׳לס.
באחרונה נשמעה ביקורת על שם החברה שמנהל לוינסון. השם „אמפ״ל״ מורכב מראשי־התיבות של אמריקה־פלסטינה, ולוינסון נדרש עכשיו לשנות את השם לאמריקהישראל.

איש־המוסד אחי השופט

שלמה כהן אברבנאל, מי שהיה המישנה לראש־המוסד למודיעין שנפטר השבוע, אחרי שפרש לגימלאות, היה אחיו של השופט העליון חיים כהן, שגם הוא פרש לגימלאות.

איציק קול אושפז

מנחם „אוזפני הרציה״, שניהל את תעמולת הטלוויזיה של המערך, התמוטט השבוע ואושפז בבית־החולים, כתוצאה מן המאמץ. קול זוקה באולקוס.

לנדאו חוזר ל„מעריב״

יד ימינו של אריק שרון, העיתונאי אלי לנדאו, חוזר לעבודה במערכת מעריב.
לנדאו נמצא בשנים האחרונות בחופשה־ללא־תשלום מהעיתון, שמרבית מניותיו שייכות לחותנו, עובד בן־עמ״י.
לנדאו יעבוד ב„מעריב״ כחודש, ואחר־כך יחזור לשרון. הוא נדרש לשוב ל„מעריב״ כדי שיא לאבד את זכויותיו בעיתון זה.

חסיסה במפ״ם

בקרב החוגים כשמאל־מפ״ם, שחתרו בעבר לפרישת מפ״ם מהמערך, יש תסיסה. שני נציגיו של השמאל, חייקה גרוסמן ואליעזר רונן, לא יהיו חברי־כנסת, וחששם הוא שעובדה זו תחזק את חקו של יעקב חזן, המבקש להביא לחיזוק השותפות בין מפ״ם ומיפלגת־העבודה.
גרוסמן ורונן נבחרו כמועמדי מפ״ם לתפקידי שרים, בתקופה שבה הורו סיקרי־דעת־הקהל כי אין לליכוד כל סיכוי להרכיב את הממשלה. הנוהג במפ״ם הוא שהמועמדים לתפקידי־שרים אינם זוכים במקומות ברשימת־המועמדים לכנסת. כך הפך ניצחון השמאל, במאבק על תפקידי השרים, למפלה, ואילו השר־לשעבר ויקטור שם־טוב, שוויתר על תפקיד של שר, יהיה בכנסת.

מישפט

ש לדוגמה

עונש חמור למיסעדן אלי רונן, ריקבות עבירות תעבורה

עשר שנים שלילת רישיון־ה! שנה מאסר על תנאי! ר־ת אלפים שקל קנס!" אמר פט צבי נוסנבלט למיסעדן אלי . העונשים שנתכו על ראשו עשו על רונן כל רושם. הוא מחייך ומביט בקהל במבט ר. „תראו מה עושים לי." י שהשופט סיים את הקראת הדין, התכופף רונן לעבר בתו נה שניגשה אליו, ונשק לה. ג'קי, התקרב אליו, כאילו ן עליו מפני חמת המישפט. יגורו, עוזי ברק, גחן לעבר פט וביקש דחיית ביצוע עונש לת הרישיון עד לערעור. את ם ביקש לשלם בארבעה תש־ם שווים, שיתחילו בסוף ה־ם.

שופט אמר: „היה לו מספיק להתכונן. הוא הוזהר כבר בעת שעה. אם הוא לא יפקיד היום רישיון־הנהיגה שלו בבית־שפט עד 12 בצהריים ולא יש־את הקנס, הוא ייעצר מייד." נן פנה אל אחיו ושאל במ־ת: „עכשיו ברור לך למה שתי שהשופט ייפסול עצמו?"

יזיון בית־המישפט. ה־ם הרים את קולו כדי להתגבר ההמולה שפשטה בבית־המיש־ואמר לנאשם: „אני מתרה בך לח אותך לחודש ימים מאסר ביזיון בית־המישפט."

י רונן יצא החוצה כשהוא ה באחיו, אשתו, בתו ובני־פחה נוספים. המילים: „נא־נאציזם" נשמעו מתוך החבו־

שופט נוסנבלט הרשיע את רונן בע עבירות תעבורה של נהי־ברמזור אדום ונהיגה רשלנית. עה הגישה לבית־המישפט את עותיו הקודמות של רונן, ש־ו כמה גליונות ארוכים. מתו־יו 31 עבירות תנועה שונות.

ה בפרצוף

השופט מעדיף אגרוף על יריקה בפרצוף

ני מקבל את גירסת הנאשם, כי לא היכה את המתלונן. אני מאמין לו כי רק ירק בפניו. אבל אני רואה ביריקה בפנים עלבון משפיל ונוקב יותר מאשר מכה בפנים. אני עצמי מסוג האנשים המעדיפים אגרוף בפנים על יריקה!" כך כתב השופט עמירם פיאלקוב בפסק־דין שנתן בימים אלה.

הוא דן בעניינו של אברהם מור, נהג מונית, שירק בפניו של נהג אוטובוס. העניין התחיל בחודש דצמבר 1980, כאשר נהג המונית היה בדרכו לתל־אביב, ואוטובוס, שעמד בתחנה ליד תל־השומר, פנה במפתיע לעבר הכביש. נהג המונית לחץ על דוושת הבלמים ומכוניתו הסתובבה על המקום סיבוב שלם. הוא אמנם לא נפגע, אך רדף מייד אחרי האוטובוס. כאשר השיגו בתחנה הבאה, מיהר לעלות על האוטו, והחל צועק ו־מקלל את הנהג. לדבריו, ירק ב־פניו של נהג האוטובוס, שהחזיר לו מכה אשר קרעה את חולצתו. מור אמנם איים בפנייה למישט־רה, אך בדרכו לתל־אביב הספיק להתקרר, ושכח את העניין. עד שהוזמן לחקירה על־פי תלונתו של נהג האוטובוס.

עיבודי ציבור. התובע, עודד אילן, ביקש מהשופט כי יטיל על נהג המונית מאסר על תנאי. „הם שניהם עובדי ציבור, ומילחמות פרטיות מסוג זה עלולות לסכן את קהל הנוסעים" אמר.

אך הסניגור, דרור מקרין, הס־ביר לשופט את הרקע למעשה, ו־הביא את עדותו במישטרה של הנאשם, שטען מלכתחילה שלא היכה ולא תקף, אלא ירק בלבד. השופט השתכנע לא להטיל עונש של מאסר על תנאי, וקנס את ה־נהג היורק ב־5000 שקל. אך ב־פסק־הדין הסביר את השקפתו ה־אישית על ההבדלים בין יריקה למכת אגרוף.

עסקים

לא צריך לשדוד בנקים

ברמאות פשוטה ובתיי־מתוחכמת אפשר להוציא מיליוני לירות מהבנקים

איש לא היה מאמין שזה כל־כך פשוט. שאפשר להוציא את החמצן מהבנקים בקלות כזאת. נכנסים לסניף־בנק גדול, פותחים חשבון־בנק על שם בדוי, רצוי כמובן להצטייד בתעודת־זהות מתאימה, כדי להציגה בפני הפקיד הסקרן. בחשבון החדש והטרי מפקידים מאה אלף לירות, למשל, שתהיה התחלה טובה.

אבל עוד באותו יום, ממש שעות ספורות אחרי פתיחת החשבון, נזכרים שבעצם יש הוצאות דחו־פות, ולכן חוזרים לאותו סניף, ומוציאים כ־95 אלף לירות מיד.

למחרת, בבוקר השכם, בטרם הספיק המחשב העצלן לעדכן את החשבון, חוזרים לאותו סניף, ומוציאים משם שוב סכום של כ־90 אלף לירות, וכך, בזמן קצר וללא כל קושי, מוציאים ממון של כ־80 אלף לירות, מאוצרו הפרטי של הבנק. נראה טיפשי? אולי, אבל שלושה אנשים מרמת־גן, חי זכאי, נתן והבה ואשר אברהם, נאשמים כי בשיטה פשוטה זו עבדו כמעט על כל הבנקים של המדינה, ובמשך שנה הוציאו יותר ממיליון לירות טבין ותקילין.

לפעמים היו אפילו מפקידים את סכום הכסף שבו פתחו את החשבון החדש בצ'ק שאותו הוציאו מחש־בון־בנק מזוייף קודם. וכך גילגלו את השיטה דרך 23 חשבונות־בנק.

חקירה נמרצת. לדברי התו־בעת, זהבה נקדימון, היו משנים לפעמים את שיטת משיכת הכסף. כאשר נזקקו למזומנים עוד באותו יום, היה אחד מהם נכנס לסניף שבו הופקד לפני זמן קצר הכסף, ופונה לפקיד עסוק אחד, ומוציא את הסכום הראשון. חברו היה נכנס לאותו סניף כרבע שעה אח־ריו, ופונה לפקיד עסוק אחר. כיוון שהיתרה טרם עודכנה, כמובן, היה מקבל את מבוקשו ללא־קושי. רק אחרי שהבנקים עמדו על התרמית המהלכת ביניהם, פתחו בחקירה נמרצת, והזהירו פקידים ומנהלי־סניפים, נתפס אחד מהחבו־רה, וכך נתגלה העניין.

השלושה עומדים לדין בפני בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב, כאשר אחד הנאשמים, המיוצג על־ידי עורך־הדין צבי לידסקי, כבר הודה באשמתו ומחכה לגזר־דינו. השניים האחרים, המיוצגים על־ידי עורכת־הדין נירה לידסקי, כופרים באשמתם.

רק כדי להזהיר את המעוניינים ללכת בדרך זו, הרי שהבנקים כבר נקטו שיטות שונות, כדי למנוע משיכה קלה כזו של כספים.

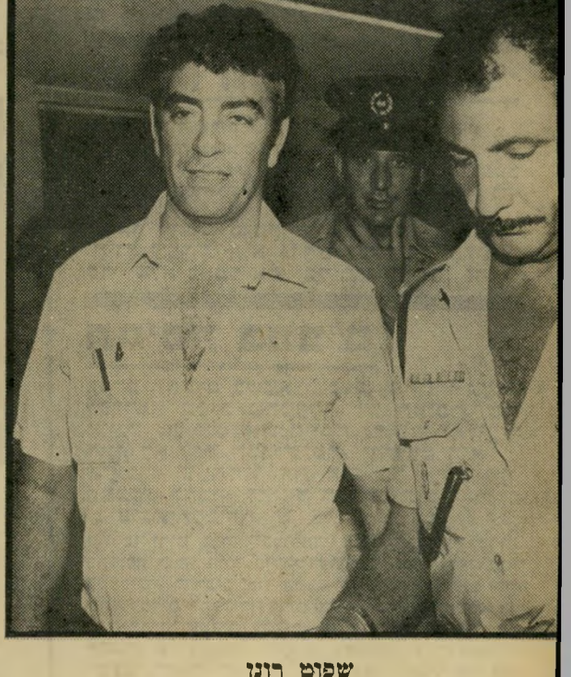

שפוט רונן
„היה לו מספיק זמן להתכונן"

ערבי נזרק למים

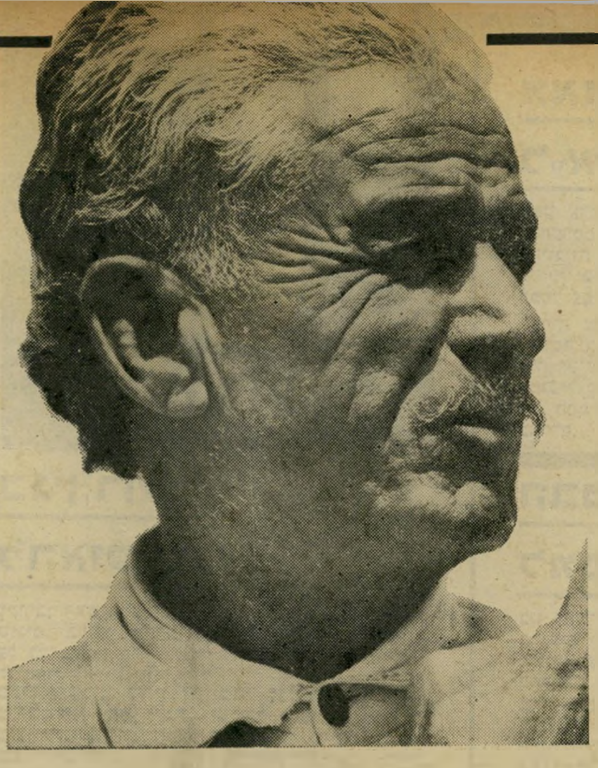

קורבן ח'אדר
„שיהיה אוכל בבית!"

„ילדים שלי לא זורקים אנשים מבוגרים לבריכה," אומר מוצטפה עבדאללה ח'אדר בעברית הרצו־צה השגורה בפיו. „יש להם כבוד לאנשים יותר מבוגרים מהם."

ביום החמישי בשבוע שעבר הגיעה חבורת ילדים, כבני 14, לבריכה הנבנית ברחוב הקוממיות שבבת־ים. איש לא היה שם לא־סור עליהם את הכניסה לבריכה שעדיין לא נפתחה למתרחצים, מלבד מוצטפה ח'אדר, שומר ער־בי, הנראה הרבה יותר זקן מכפי 52 שנותיו.

הוסיף השומר בערבית: „אמר־תי להם: אין כניסה לבריכה. ני־סיתי לגרש אותם." נזכר השומר. „העברית שלי לא טובה, וגם לא רציתי שיהיו לי צרות מהעניין. אבל הילדים לא הקשיבו לי."

כשיצא מוצטפה מהסוכה שלו ורדף אחרי הילדים, שחמקו לש־טח הבריכה, דחפו אותו שניים מהילדים למים וברחו.

לא היה זה סופן של ההטרדות וההתנכלויות לשומר. בערב המח־רת הופיעה שוב קבוצת ילדים, כשהם מלווים, הפעם, בחבריהם המבוגרים יותר, כבני 17—16.

„לא ידעתי מה לעשות," סיפר מוצטפה, שקומתו נמוכה מאוד (1.52 מ'), „הם היו הרבה בקבו־צה. פחדתי מהם."

הילדים חמקו שוב לתוך שטח הבריכה, אך קבוצה קטנה, שנש־ארה עומדת ליד הבוטקה של ה־שומר, מיהרה לחטט בחפציו, בז־מן שרדף אחרי מילדים האחרים. כשברחו לבסוף כולם חזר הזקן לבוטקה, וגילה שמארנקו נגנבו 28 אלף לירות.

„כל הכסף לקחו לי!" צעק ה־ערבי. „כל הכסף שאספתי בעבו־דה של שלושת החודשים האחרו־נים, ואותו רציתי להביא הביתה לרפיח, לאשה שלי, תפחה ולתיש־עת הילדים שלי. בשבילם אני עו־בד, שיהיה אוכל בבית!"

השומר מיהר לתחנת־המישטרה הקרובה, והתלונן על הגניבה. למחרת היום הופיעו כמה ילדים מהקבוצה בבריכה, וסיפרו לשומר שהם יודעים מי האחראי לגניבות.

„רצו כסף בעד זה שיגלו לי מי גנב," אמר מוצטפה. „איזה חוצ־פה זו? לא מספיק שגנבו ממני כל מה שיש לי, גם רוצים תשלום בש־ביל זה?"

למקום הוזעקה המישטרה. ניי־דת, בפקודת הפקד יצחק סבן, פתחה במירדף אחר הנערים, ש־תוצאותיו הביאו ללכידת הנערים ולעצירת החבורה, שבידה נמצא לבסוף הכסף הגנוב. הכסף הוחזר למוצטפה, אך לא בשלמותו.

„קיבלתי רק 27 אלף לירות," הוא מתלונן, „הילדים גנבו ממני 28 אלף לירות! איפה החינוך של־הם, איפה?"

הסיפור עורר סערה בין ערביי רפיח, ותואר בעיתון הערבי־ירו־שלמי אל־קודס כהתנכלות מכוו־נת.

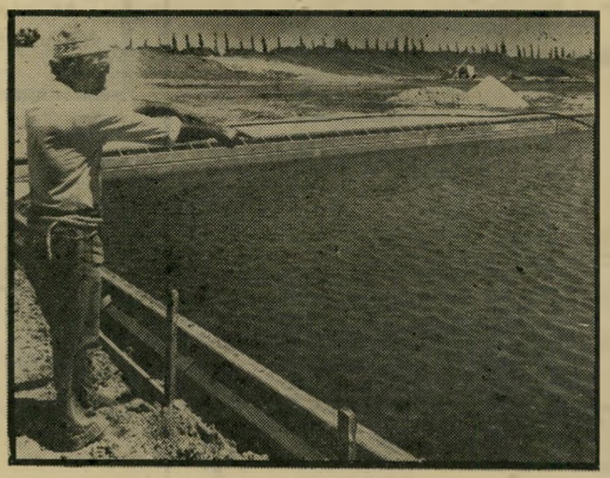

שומר ח'אדר מצביע על מקום הפיתוי לבריכה
„לא רציתי שיהיו לי צרות..."

עם כמה כסף אתה נוסע לחו"ל?

- ויזה - הכרטיס היחיד המאפשר לך משיכת מזומנים בכל יום ב...100 אלף סניפי בנקים ברחבי העולם.
- יותר מ-3 מליון סוחרים ברחבי העולם יכבדו את הכרטיס ואותך.

ויזה - יותר טוב מכסף

ניתן להוציא כרטיס "ויזה" בינלאומי לשלושה חודשים בלבד.

ויזה כרטיס האשראי של קבוצת בנק לאומי בנק דיסקונט

אברהם גינדי
אדם ואיש עסקים

בית מעניק לאדם מחסה, נוחות ותחושת בטחון. כך היה וכך יהיה. בעידן המודרני, כש„החוץ" סוער ומלא מתחים, נכון הדבר שבעתיים. יותר ויותר זקוק האדם לבית משלו, ליצור לעצמו את עולמו הפרטי. ובאמת, מושגים כמו ,איכות חיים, ,איכות דיור' ו,איכות סביבה' הפכו למושגים שגורים כמעט בפי כל. גם חברות הבנייה הבונות את הבתים אינן פועלות בחלל ריק, אלא מתאימות את עצמן לצרכי הציבור. יתירה מזאת, חלקן אף צועדות לפני המחנה וקובעות לעצמן קני מידה של איכות דיור שלא היו מקובלים עד כה. אחד המובילים ביוזמה ברוכה זו בארץ הוא, ללא ספק, אברהם גינדי. רבות כבר נכתב בעתונות על המצליח הצעיר „הבונה בתים שאנשים אוהבים", אבל עם המרץ הבלתי נדלה שלו ועם התחדשותו המתמדת תמיד אפשר יהיה להוסיף ולכתוב עליו.

על מה הפעם ? ראשית, על הבתים שהוא בונה.

מאז הקמתה של החברה, בשנת 1972, בנתה החברה 1000 יחידות דיור בקירוב. „כל בניין שאני בונה הוא חלק ממסע הפרסום שלי", אומר אברהם גינדי, „ואולי הפרסום הטוב ביותר". באמיתות קביעה זו אפשר להיווכח בקלות בשטח. פשוט, צריך לראות את הבתים שהוא בנה ובונה.

איפה ? בראשון לציון, עיר הולדתו ומגוריו, שאותה „מילא בבנייניו". בראשון בנתה החברה שכונות מגורים צעירות בצד בנייני יוקרה כמו „קרית מנחם", „נוה כצנלסון" ו„רמת כוכב" עד שהפכה עיר היין הנשכחת לגורם משיכה לצעירים רבים. גם בפתח תקוה, ברחובות וברמת השרון מתנשאים לתפארת בנייניו של אברהם גינדי. זה שנה וחצי הולך ומוקדם הפרוייקט היוקרתי של החברה ברחוב בורלא בצפון תל־אביב: דירות בנות חמישה ושישה חדרים שכל מה שצריך לעשות הוא פשוט להיכנס ולגור בהן. אפילו השטיחים מקיר אל קיר כבר פרושים.

לא התעצלנו. נסענו לשטח לראות ולהתרשם:

בנייני אברהם גינדי מוקפים גינה מטופחת. הגינות עשירות בצמחיה ובמתקני משחק לילדים. סביב לגינה תאורה דקורטיבית, המוסיפה נופך מיוחד לבניינים בערבים. הכניסה לבניינים עוברת דרך לובי מפואר שבו תקרה דקורטיבית, ריצוף מיוחד, מראות זצמחיה שופעת. בדרך כלל, סגור הלובי בקיר זכוכית גדול, כך שלא ניתן כמעט להבחין בין הגינה הפנימית והחיצונית. לא אחת כשאתה עומד מול הפאר הזה, אתה תוהה, בית או שמא בית מלון ?

בכל בניין חדר תרבות המיועד לבילוי של קטנים וגדולים כאחד.

לאחר שחזרנו מלאי התפעלות מהסיור בשטח, לא יכולתי שלא לשאול את אברהם איך מגיעים לרמה כזאת של איכות דיור.

— „על ידי בחירה נאותה וקפדנית של הצוות המקצועי", משיב אברהם ומוסיף, „אדריכלים, מהנדסים, אדריכלי נוי, טכנאים והנדסאים, מטובי הכוחות והשמות בענף הם המפעילים האמיתיים של החברה".

דבמה מתמצה תפקידך ? אני שואלת.

— „בקביעת מדיניות החברה, בבחירת צוות צעיר, דינמי ומיומן המודע לשליחות המוטלת עליו ובהנייחתו. ,המעסיק העיקרי שלך הוא הדייר הרוכש את הדירה' — זוהי ההנחיה החשובה ביותר שאני נותן לצוות. ולכן, רק מובן מאליו, שהשירות שהלקוח מקבל הוא אמין, מדויק ומהימן".

עם הדרכה כזאת, לא ייפלא איפוא שפרס העובד המצטיין לשנת 80 הוענק למר אהרון כהן, מנהל אתר בניה בחברה: והחברה עצמה זכתה בתואר „הקניה הטובה ביותר" בענף, בסקר שנערך על ידי ד"ר מינה צמח עבור „מבט" (העתון הכלכלי), ובתואר „העסק הנבחר" בענף קבלני הבניה שנערך בעידוד משרד התמ"ת.

ומה באשר לעתיד ? אני שואלת.

— „עיקר פעילותה של החברה בשנים הקרובות יתרכז בבניית בנייני מגורים אקסקלוסיביים, מלונות פאר ומרכזי עסקים, תוך הקפדה על איכות החיים

הסביבתית. בים חמלח, למשל, ייבנה בית מלון מפואר, בן 5 כוכבים ו־300 חדרים מפוארים, בריכת שחיה ומתקני יוקרה אחרים".

ומי יודע, אולי נראה בתל־אביב בתים יפהפיים בסגנון ה־"BAUHAUS", כמו אלה שנבנו בארץ בשנות ה־30 ואפשר עדיין לראותם ברחובות מאז"ה, מונטיפיורי ומלצ'ט. באחת משיחותיו של גינדי עם שלמה להט, ראש עירית תל־אביב, הציע ראש העיריה לגינדי כל סיוע אפשרי, אם זה האחרון יירתם לבניית בתים יחודיים אלה בתל־אביב. ובכלל, מה צפוי לנו בענף הבניה בארץ? אני שואלת.

ההשקעה הטובה במשק

— „עליה מתמדת במחירי הדירות", פוסק אברהם חד משמעית. ועד כמה שזכור לי, טען זאת אברהם גינדי לפני שנתיים, כשמחירי הדירות נעצרו לזמן מה, ונבואתו התאמתה יותר מהר משחשבנו.

אם כך, נוכל לייעץ לכל מי שעיניו בראשו, שההשקעה הטובה ביותר במשק הישראלי, היא דירה.

עד כאן, על אברהם גינדי איש העסקים. אבל מאחורי איש העסקים מסתתר האיש שאהבתו לאנשים באה לביטוי לא רק בדירות שהוא בונה, אלא בזמן הרב שהוא מקדיש לפעילות וולונטרית ציבורית.

אברהם הוא נשיא בני ברית ראשונים בראשון לציון, הוא חבר בוועד השוטר בעירו, חבר בוועדה הציבורית למען ילדי לסרי ובאגודת ידידי הפועל ראשון לציון. כשצריך להרים תרומה הוא עושה זאת בנדיבות רבה. לאחרונה, תרם במבצע „טלתרום" למען הילד הנכה בישראל דירה בת 4 חדרים. „פעילות זו", אומר אברהם, מעניקה לי סיפוק רב ואילו היה לי, הייתי מקדיש לה זמן נוסף". כן, אומנם מצליח ועשיר, אבל בראש ובראשונה, אדם.

צ'ין ואברהם גינדי בשיחה על סגנון ה"בהאוז"

אם את אוהבת שמסתכלים עליך...

אבי מורן

■תל-אביב: גרוזנברג 5 ■חיפה: נורדוי 20, יפו-פינת הבנקים (8.00-17.00) ■נתניה: שמואל הנציב 8
■גבעתיים: ויצמן 13 ■פתח-תקוה: ההגנה 14 ■רחובות: הרצל 175 ■באר-שבע: ההסתדרות 73

רחל מרחלת על כל העולם

אהבת חלב ודבש

יש לו כל מה שצריך בשביל לשגע אותי על כל הראש: קול עמוק, המשגע את כולנו, יופי טיבעי, וגם הצלחה לא חסרה לו. זהו **יהודה תמיר** מלהקת חלב ודבש.

אבל לא רק אני, כנראה, לא סחורה בשבילו. יהודה תמיר החליט שגם המזדנבות המיקצועיות לא סחורה, ומצא לו

יהודה תמיר
יופי טבעי

אהבה חדשה — **אורי**, קצינה צעירונת בת 23, המשרתת בצבא־קבע, והיא יפהפיה מהממת, שרק אחד כמו יהודה יכול להרשות אותה לעצמו, בלי לפחד כל הזמן שיגנבו אותה ממנו.

וכל־כך טוב הם נראים ביחד, שזה עוזר לי אפילו להתגבר על הקינאה הבוערת שלי. פשוט קשה להחליט איפה פה נגמר הדבש, ואיפה מתחיל החלב.

למאמינים אהבה

אנשים שמבינים במוסיקה אומרים לי שהוא משהו, ואני מאמינה כמו כלום. הם אומרים לי שיש לו ייחוד, ואני מאמינה. הם אומרים שיש לו טעם מעודן, ואני מאמינה. הם אומרים שהוא אחד המוסיקאים הטובים היום, ואני מאמינה. הם אומרים שהוא עובד עם **אריק איינשטיין, שמוליק קראוס ויהודית רביץ**, ואני מאמינה. הם אומרים לי, בקיצור, שהוא מלחין מחונן ושמו **אבנר קנר**, ואני עדיין מאמינה.

ועכשיו אומרת אני להם משהו, וגם אתם תשמעו באותה הזדמנות. בין כל הייחודים, הטעמים המעודנים, המוסיקה, ואריק ושמוליק ויהודית, נשאר לו גם קצת זמן לאהבה. אתם מאמינים? ושמה **דלית עופר** ושהיא בעצמה עוסקת במוסיקה אתם מאמינים? ושהיא חיילת אמיצה בצה"ל אתם מאמינים? ושהיא עורכת את מיצעד־הפיזמונים העבריים בגלי צה"ל, אתם מאמינים? ושני אלה, אבנר ודלית, מאוהבים ואפילו גרים ביחד אתם מאמינים?

איפה נורית איפה?

נורית בלאו
כבר לא בלאו

היה היתה פעם בתל־אביב ג'ינג'ית מהממת. היו רואים אותה הגברים, והיו נופלים המומים, כל־כך היתה מהממת. וגם דוגמנית היתה אותה **נורית בלאו**.

ופיתאום, יום אחד, כמו שלפני זה היה היתה, פיתאום איננה מאוד. איפה נורית בלאו שהממה את הגברים? שאלתי. מה את יודעת, אמרו לי השבוע, מצאה בעל!

עכשיו אני הייתי המומה. נורית? בעל? מה? איפה?

כן, אמרו לי. השבוע, בדיוק השבוע, שלחה נורית בלאו מיכתב לכולם־כולם, ומאיפה שלחה? מעיר־ההימורים לאס־וגאס! ובמיכתב מה הודיעה? שהיא התחתנה לה עם מיליונר יהודי כשר, ושמו **מנדה**, שחוץ מזה שהוא יהודי אמיתי ויהודי עשיר, הוא גם מהמר ידוע ומוכר מאוד בעיר־ההימורים. ותדעו לכם, כותבת נורית, שפה לא הכסף וההצלחה וההימורים העיקר, אלא היהודי עצמו, שבו היא מאוהבת. ואם זה לא הימור טוב, אני לא יודעת הימור טוב מהו.

ומי שלא היה המום עד עכשיו מנורית בלאו, שיתחיל להיות המום מעכשיו.

ששון לעליזה

מי שאוהב סיפורים מסובכים עם פוליטיקה, יש לי אחד בשבילו.

קודם כל נגמור עם הפוליטיקה. אני יודעת את הסוד הכי שמור בעיר, והוא: למי הצביעה הזמרת שאף פעם לא נס ליחה, **עליזה עזיקרי**? ובכן, היא הצביעה לתל"ם. ולמה לתל"ם? לא! לא ביגלל דיין, אלא דווקא ביגלל שר העבודה והרווחה, ישראל כץ, שטיפל בה כשהיתה ילדה ונמצאה בפנימיה לנערות חסרות־בית.

עליזה עזיקרי
מסובך

עכשיו, כשגמרנו עם הפוליטיקה, ניגש לסיפור המסובך. רק לפני חודש סיפרתי לכם ש**ששון שבתאי**, מפיק ההצגה הנועזת דקמרון, יש רומן עם כוכבת ההצגה, הפסלת־שחקנית **דליה עזר**, שעובה למען ששון את השחקן **נחום שיץ**. הסתבכתם? זה עוד כלום. כי עכשיו מתברר ששון עזב את דליה, שעזבה למענו את נחום, והוא עכשיו עם עליזה, שהצביעה בעד כץ, ושניהם כבר בילו ביחד בחו"ל, ומה שמסובך לא פחות חזרו משם ביחד, והם עדיין ביחד.

את מי היא משגעת?

פעם שרה **רומי הלחמי** בלהקה צבאית. זה היה פעם. כבר אז אמרו לה שהיא תהיה גדולה. כבר אז. ולמה אמרו לה? כי כבר אז היה לה מה שנקרא יופי אכזותי וגם כישרון, כבר אז.

והכל נשאר, רק שבינתיים, חוץ מלהיות

רומי הלחמי
על גדול

זמרת, נעשתה רומי גם דיילת, ואילו עכשיו היא שחקנית, והיא מכוכבת בהצגה חדשה ששמה משגעים פילים. רומי עסוקה מאוד מאוד, כי יש הרבה פילים לשגע, אבל לא רק פילים.

לרומי אמרו תמיד: את תמיד תלכי על גדול. ובכן, פילים הם גדולים, נכון? אבל לא רק פילים גדולים משגעת רומי, אלא גם מיליונר גרמני גדול וגם צעיר ושמו **ג'ו**, שרק ראה את רומי והשתגע.

ממש בית־משוגעים הארץ הזאת.

המלכה והמשורר

שלי ברלינסקי, היפה האמיתית, היתה מלכת־המים האחרונה שלנו. היא כל־כך יפה ומתוקה, שלא כל־כך הסתדר לי לראות שהיא לבד. לאחרונה באה הנפש הרומנטית שלי על סיפוקה. שלי, בתו של השחקן זאב ברלינסקי, מצאה לה אהבה, ולא סתם אהבה, היא התאהבה במשורר.

המשורר הפרטי של שלי, השר לה סרנדות, אינו אלא **רוני סומק**, בן לדור המשוררים הצעירים.

המלכה והמשורר עשו לי טוב על הלב כשראיתי אותם יחד, רוויי אושר ונחת.

שלי ברלינסקי
אהבה

במדינה

מישטרה

הקצין שסרח

פיפורו של קצין, שנפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא

עוד לפני חצי שנה הוא היה מלך אולם־המעצרים. לבוש בהי־דור, בעל גוף נוקשה, היה נושא מחת זרועו תיקים ובקשות מעצר. עצירים היו נושאים אליו עיני־ם — מתחננות או שונאות.

השבוע ישב בעצמו על ספסל הנאשמים, שבר־כלי. פניו היו כבו־שות בזרועותיו, והוא לא העז להישיר את מבטו לעבר השופט מחוזי חיים דבורין, בפניו עמד דין. הגבר שהיה חסון וגדל־גוף פני חצי שנה, הפסיד כ־30 קי־וגרם ממישקלו מאז מעצרו. הוא ידל זקן שחור, שזור בהרבה בן, ועיניו היו אדומות, עמוקות חוריהן.

ג'וק באוכר. ששון דורי היה ציין־תביעות במרחב ירקון בתל־ביב כמעט 20 שנה. כל עורכי־דין הכירוהו וידעו כי הוא נוק־זה ותוקפני, ודורש תמיד מעצר מיידי, כולם הוכו בתדהמה כאשר עצר ששון, בינואר השנה. אחר ך הוגש נגדו כתב־אישום על בע עבירות של נטילת שוחד, ר־וד תשע עבירות של הוצאת כסף טענות שווא. הסתבר כי הקצין קשוח היה מבטיח לעצירים מסו־רים לטפל בהשגת עורכי־דין ש־יצגו אותם בהליך המעצר וגם אחר כך. לפעמים היה באמת פונה עורך־דין ומבקש ממנו לייצג חשוד, אבל לרוב היה משלשל את כסף שקיבל מהעציר לכיסו, מבלי שיכיר עורך־דין.

בכליו נמצא פינקס מלא שמות מיספרים. זמן רב חקרה המישט־ה את כל עורכי־הדין שנזכרו ב־פינקס־הסתרים, כדי לברר את מלוא אשמתו של דורי. כאשר הו־ש כתב־האישום ביקש דורי מ־סניגורו, אורי רון, להודות בשמו בכל ההאשמות. הוא גם דאג כי הכסף שנלקח, כאילו לצורך תש־ום לעורכי־דין, יוחזר במלואו מתלוננים.

במשך כל הזמן שבו טענו ה־תובע והסניגור לעונש, לא נשא דורי את עיניו. קהל המאזינים איפה בקוצר רוח לשמוע את ה־קצין לשעבר יקום כדי לשאת את דברו האחרון לשופט. והוא אכן קם ואמר: „התגייסתי למישטרה מייד עם סיום שירותי בצה"ל. זה בדיוק 24 שנים. אבל לצורך חי־שוב גילמלאות זה כמו 27 שנים."

הופיע דרורי וסיפר:

עסקתי בתסקידים מיבצעיים נב־רים. הייתי בסיור, בסמויה, לי־מדתי נהיגה תקופה מסויימת, אבל מאז 1963 עבדתי בחקירות. לא בחרתי את התפקידים, מלאתי כל מה שהוטל עלי במישטרה.

מאז מעצרי אני נמצא בבידוד שלא יאומן. אי אפשר להעלות את בדמיון. אני נתון בתא צר ומצחין שגודלו 2×2. מטר וחצי ממני נמצאים שירותים פתוחים מעלים סירחון. ורק לאחר שאדו־ני השופט התערב, ניתן לי לטייל כחצי שעה ליום, וגם זאת לא בכל יום.

אני על סף איבוד צלם אנוש. לא החלפתי מילה עם איש מאז מעצרי. אפילו השוטר השומר על תאי אינו מבין עברית, ואני אינ־י דובר גרוזינית ואינגו יכולים לדבר. מאז פורסמה תמונתי בעיתון היו עלי אימים רבים (העד מתייפח). גם במזון ניסו להרעיל אותי ולהת־נכל לי. שמו לי ג'וק באוכל, ו־אחר כך נודע לי שבשפת האסי־רים פירוש הדבר גזר־דין מוות. התלוננתי על המיקרה, אבל אמרו לי שאני צריך לשמוח שלא מצא־תי עכבר.

האב אנס את בתו בת הארבע־עשרה, כאשר אמה עוזרת לו בביצוע המעשה

אבא ואמא אנסו אותי

תובעת פיפקי
„זכותי לעשותך לזונה בכביש!"

המישפחה גרה במושב במרכז הארץ, ולה שתי דירות באותו בית. באחת הדירות מתגוררת האשה המבוגרת, עם 21 הילדים, ובדי־רה השנייה מתגורר האב עם ה־אשה הצעירה.

לפי כתב־האישום הכריז האב, ביום אחד בחודש מארס השנה, כי הוא רוצה לבעול את כל בנו־תיו. האשה הצעירה הציעה כי הראשונה בתור תהיה מרגלית* בת ה־14 וחצי, שהיא גם בתה.

מרגלית לא ידעה על המזימה, וכאשר המזינו אותה הוריה להת־גורר בחדר־השינה שלהם הסכי־מה. יומיים־שלושה אחרי שעברה לגור עמם, הוציא האב את אשתו מהחדר, סטר למרגלית על לחיה ואמר לה שאם לא תסכים לשכב איתו יהרוג אותה בסכין. כאשר גילתה התנגדות שרט אותה ב־צווארה ואנס אותה.

למחרת, בשעת צהריים, קראה האם למרגלית והורתה לה לגשת לאביה. מרגלית סירבה בתוקף. אך אמה שיכנעה אותה כי המדו־בר בשיחה בילבד. הילדה נענתה לבקשת האם והלכה עימה.

הפעם, בנוכחות האם, אמר ה־אב לילדה כי אמה מסכימה ש־הוא יקיים איתה יחסי־מין. „והוא יעשה כל מה שהוא רוצה, כי אני הפרי שלו וזכותו לעשותני זונה בכביש" — כך תיארה הילדה את דבריו.

כאשר נגע בה האב החלה מרג־לית לצעוק במלוא גרונה. האב תפס אותה וסתם את פיה. האם ניגשה ופתחה בכוח את רגליה של הילדה, ועזרה לאב לשכב עם בתו.

אחרי הפעם הזו המשיכה מרג־לית להתגורר בחדר הוריה. היא לא העזה יותר להתלונן או לב־כות. היא היתה עדיין, לדברי כתב־האישום, תחת ההלם של המכות, התקיפות והאיומים ש־

* השם בדוי.

מאז אותו מיקרה הפסקתי לא־כול. אני אוכל רק מה שאשתי מביאה לי מהבית. עוברים עלי ימים שלמים בלי מזון ובלי מים, מחוך פחד. (קולות בכי נשמעים מתוך האולם, אשתו של הנאשם מכסה את עיניה בידיה).

למרות כל מה שעשיתי אני נש־בע כי מעולם לא מעלתי בחקירה אותה ניהלתי. איני אומר שמגיע לי פרס, אבל כל המישגים שלי נבעו מכך שחברים פנו אלי ביגלל בניהם שהסתבכו, וביקשו שאדאג להשיג להם עורכי־דין שייצגו אותם. השוחד שקיבלתי זה עבור הריצות הללו שעשיתי.

ג'וק בפה. לא היה לי כוח לגבל מישפט ארוך ומייגע, ש־היה גורם סבל נוסף למישפחתי ולי. אבדתי וחק של 27 שנים ב־משטרה. מישפחתי גרה בצריף מרוחק שאין לידו שכנים. כל שנותי חסכתי בקופת־גמל, והס־כום של כ־60 אלף שקל שהצ־בר שם הוא הסכום היחיד שנותר למישפחתי.

אדוני! ראה בהרס הטוטאלי ל־מישפחתי ולי. אין מי שיתפקד ב־בית. אני מוכן להישבע, אדוני, כי איש לא ביקש ממני לחבל בחקי־רה. הייתי מתרוצץ בזמני החופשי, בערבים ובלילות, כדי לעזור ל־אנשים.

צריכי היה פתוח לכל אחד, וזה הגיע עד אבסורד, שכל מיני אנ־שים שאכלו אצלי וישנו אצלי, אמרו שהם לא מכירים אותי כ־אשר התבקשו להעיד.

אדוני, הוריתי לעורך־הדין שלי להודות בשמי בכל האשמות. אני יודע שטעיתי, ואני מתחרט על כך. אני כבר אבוד לחלוטין. ב־בית־המעצר מהלכים עלי ג'וקים. ביקשתי שיעשו ריסוס. היום הת־עוררתי כי טייל לי ג'וק על הפה. בנוכחות שני שוטרים שליוו אותי נזרקה עלי סיגריה בוערת מבין האסירים. בבית־הסוהר לא תהיה לי כל הגנה, כל עבודתי היתה תמיד עם עבריינים, והם יחפשו אותי — חיי בסכנה!

אנא, חוס עלי, תן לי סיכוי בעתיד הלא רחוק.

עו"ד כאן דברי דרורי.

השופט דבורין נעץ בו מבט רגע ארוך וקבע כי מאחר שהמיקרה הוא בלתי־רגיל, ייתן את גזר־הדין מאוחר יותר. השבוע גזר השופט שלוש שנים וחצי מאסר בפועל על הקצין.

דרכי חיים

אל תשליכני

לעת זיקנה

הזוג הצעיר גנב מקשישים וביתי־המישפט הורה להם לפצות את הקשישים

„הנאשם, בחור כבן עשרים, יחד עם דודתו, גם היא צעירה, חודר בעורמה לבתי־קשישים וגו־זל את ממונם, כדי להשתמש בו לתענוגות חייו ולתשלום חובותיו ממישחקי־קלפים. כך נפלו קורבן למעלליו שישה קשישים וקשי־שות, שהצעיר ביניהם הוא בן 63 והקשיש בן 90 שנה." כך כתב השופט אורי שטרוזמן בגזר־הדין שחרץ לניסים איסטמבולי, ושלח אותו למאסר בפועל של שנתיים, ועוד שנה מאסר על־תנאי.

„במדינתנו נעשה נסיון לפרוש רשת־הגנה לקשישים, כדי שלא יהיו קורבן למצוקה חומרית, על־ידי הבטחת קיצבת־זיקנה וזכויות סוציאליות. ימים רבים עובד ה־קשיש מנעוריו ועד זיקנתו, כדי להבטיח את עתידו הכלכלי," ו־איסטמבולי יחד עם דודתו החליטו להוציא מהזקנים את כספם בתח־בולות שונות. הם היו שוכרים מו־נית ונוסעים לאיזור השרון, שם איתרו מראש את בתיהם של ה־קשישים, והיו נכנסים אליהם בתו־אנות שונות. פעם הציגו עצמם כעובדים סוציאליים של העיריה, ונכנסו לדירה כדי לבדוק את מצבו של הקשיש. בפעם אחרת טענו כי נשלחו על־ידי העיריה לנקות את הדירה.

בשישה מיקרים כאלה גנבו מ־הקשישים כסף מזומן שהיו בארנ־קיהם ובבתיהם, החל מסכום של 70 שקלים במקום אחד, ועד 5000 שקלים במקום אחר.

כסף צמוד. הסניגור, סמי יו־נה, ניסה לשכנע את בית־המיש־פט להקל בעונש, כי שולחו הוא בעל עבר נקי, הודה מייד בכל העבירות שיוחסו לו, ובעצם פותה לעבירה על־ידי דודתו הצעירה.

אבל השופט מצא כי במיקרה זה ההרתעה של עבריינים־בכוח חשובה גם היא עד מאוד. „העני־שה מיועדת גם להרתיע אחרים מלהשיג שלל בבית ישישים או ישישות חסרי־אונים, נגד מעללי־הם של צעירים חסרי מצפון ותא־בי בצע." אמנם זוהי הרשעתו ה־ראשונה של הנאשם, הסכים השו־פט „אך הוא ביצע את העבירות, שהיו מתוכננות וחוזרות על עצ־מן כחודש ימים, בלי שמצפונו יציק לו ויאמר לעצמו חדל."

וכך, מילבד העונש, חייב השו־פט את איסטמבולי לפצות את קורבנותיו כך:

למר אלזה בבא — 700 שקלים.

למר ברנרד ליבוביץ — 5000 שקלים.

למר שלום מזרחי — 300 שק־לים.

למר מרדכי שלזינגר — 2000 שקלים

לגברת מריה דודיס — 70 שק־לים.

לגברת דינה גולדמן — 150 שק־לים.

כל הסכומים הללו צמודים מיום ביצוע העבירה.

התיישבות

ניקוי האורוות

בפרשת בשר־הפיגולים היה מעורב גם מושב נחלי — והמושבניקים החליטו לטהר את האווירה

כאשר שמע שמואל (ביבי) גר־שוני, שבעיקבות המלצתו של מז־כיר תנועת־המושבים, אריק נחמ־קין, מונה שמואל מקלר למזכיר איגוד משקי עופות לרבייה, רחת מזעם. בנהלל היו שמועות בקשר לעסקיו של מקלר, וביבי איים שאם לא יסולק מקלר, תתפוצץ פרשת פגרי־העופות, שנמכרו ל־איטליזים בכל רחבי־הארץ. מקלר לא סולק — והפרשה התפוצצה, כשהיא גוררת את נהלל עמוק ל־תוך הצחנה.

עוד לפני שהתפוצצה הפרשה, היו בחירות להנהלת־המושב. בד־רך־כלל לא נהגו אנשי הציבור המתגוררים במושב להצביע ב־בחירות הללו. אך הם שמעו שיש סכנה להמשך שילטונם בנהלל, ואריק נחמקין, עמוס הדר ותומ־כיהם גייסו את אוהדיהם, והכריעו את הכף בבחירות להנהלה. תומ־כיו של מקלר זכו לרוב. כך נב־חרו אמנון הדר, בנו של ח"כ ה־מערך עמוס הדר, שהוא קרוב־מישפחה של מקלר, בן־ציון וולף, שהוא שותפו של מקלר, יהודה שפירא, שהוא קרוב־מישפחה אחר של מקלר, ויואב בנטוב, שהוא חברו הטוב ביותר.

זמן קצר לאחר הבחירות הללו התפוצצה הפרשה, והיום שמואל מקלר הוא אחד הנאשמים העיק־ריים בפרשת בשר־הפיגולים. ב־נהלל התחילה תסיסה נגד ההנ־הלה. לפני חודשיים התקיימה פגישה של מתנגדי ההנהלה, וב־עיקבותיה פנה אחד המושבניקים, יוסף אורי, אל רשם האגודות, ו־טען כי הבחירות להנהלה לא היו חוקיות. הרשם פסק שהטענה מוצדקת, אך ההנהלה לא נכנעה בקלות. היא הודיעה שהבחירות, על כל דקדוקיהן, יערכו בפעם אחרת, ואילו הפעם אפשר להס־תפק בכך שאסיפה כללית של תושבי נהלל תאשר את כשרותה של ההנהלה הקיימת על־ידי הצ־בעת אמון.

אך באסיפה הכללית נגרמה ל־הנהלה הפתעה מרה. רוב עצום של תושבי נהלל הצביעו אי־אמון, ובעיקבות כך נערכו בחירות חד־שות להנהלה. הפעם לא העזו אריק נחמקין ועמוס הדר להביא את תומכיהם. ולפני כחודש נבחרה בנהלל הנהלה חדשה, ש־נכלל בה רק אחד מחברי ההנהלה הקודמת.

הישראלי העומד לדין באשמת סיוע לאחד מעשה לרצח בלוס־אנג'לס טוען במיכתב ששלח מהכלא ל„העולם הזה":

„לא רצחתי!"

ב־8 באוקטובר 1979 מצא אזרח אמריקאי שקית ניילון בפח־אשפה ובה חלק מרגל אדם. האיש הזעיק את משטרת לוס־אנג'לס, וזו פתחה בחקירה. עד מהרה מצאה המישטרה חלקי גוויות של גבר ואשה. החקירה הוליכה אל מלון „בונה־וונטו" שבלוס־אנג'לס, והתברר כי הנרצחים הם זוג ישראלי. החקירה הוליכה אל כמה ישראלים אחרים, שהיו מעורבים בעיסקי־סמים יחד עם חזוג ראובן. היו אלה יוסף זכריה, יהודה אביטל, ירדנה טראגן ואלי קומרצ'רו. שלושת הראשונים נעצרו. קומרצ'רו הצליח להימלט, ורק כשעמד להיפתח המישפט השנה, הסגיר עצמו למישטרה, לפני כמה חודשים. קומרצ'רו שיגר לארץ מיכתב שבו הוא מתאר את גירסתו על מה שהתרחש בחדר־המלון בלוס־אנג'לס, ולאחר מכן.

נאשם קומרצ'רי
חלומות זוועה

אני חוזר ואומר שאני לא עד־מדינה כמו שיש כאלה הטוענים, מפני שאין לי שום חסות של עד־מדינה.

בבית־הסוהר אני יושב בבידוד, כמו כל האסירים, וסובל גם מהאנטי־שמיות שהזכרתי בהתחלה, וגם על זה אספר לכם: נמצא איתי באותה קומה בבית־המעצר יצור נאצי, שעומדת נגדו אשמה של חילול בתי־כנסת, בתי־קברות ומוסדות יהודיים. לי עצמי אין שום קשר איתו, אבל מה שקורה זה, שאחד השוטרים מקלל אותי כל הזמן מאז שהגעתי לכאן, אותי ואת בני מישפחתי, שבאים לבקר אותי.

מה שקרה לפני יומיים עובר כל גבול. היה לי עוד תקל איתו, כמובן ביוזמתו, ואז הוא החליף חדרים ביני לבין הנאצי העצור (החדר שלי קצת יותר מרווח, בחדר של הנאצי היו צלבי־קרס וסיסמות, וברגע הראשון הזדעזעתי ובחילה אחזה אותי. כמובן שלאכול לא הייתי מסוגל. אחרי שהפעלתי את כל בני מישפחתי, שטיפלו בנושא דרך מנהל בית־המעצר, עורך־דין וחוקרים, הועברתי לחדר אחר, ואם זו לא אנטי־שמיות, אז אני לא יודע מה זה אנטי־שמיות. כמובן, שהיו עוד מיקרים במשך החודשיים, אבל אין טעם לפרט כרגע.

עד כאן מיכתבי, אמנם בקיצור, על מה שעברתי ואני ממשיך לעבור במשך תקופה של שנתיים, יותר כקורבן של פשע מאשר כשותף לפשע.

הפאתוס וחקרי הגופות
צ'ארלס מאנסון

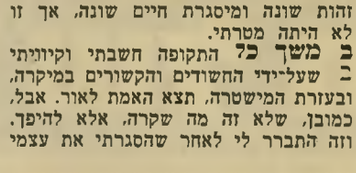

„רגע אחרי שאמרתי צ׳חצ׳חים רציתי להרביץ לעצמי!" מספר הבדרן שפליטת־הפה שלו תיכנס להיסטוריה של ישראל

שאינו רציף, מכיוון שהיא בבאר־שבע, עם כלב בשם שום־איש, ו־הוא בתל־אביב, עם חברה צמודה המתגוררת עימו.

במהלך הרומן מחליטה דנה לע־שות ילד עם דודו, והוא מבקש זמן להחליט אם זה בראש שלו, כשהוא מטלפן, מסתבר לו שהיא כבר החליטה — והפילה.

מגלה לו כי לדנה היתה מחלת־דם ממארת שממנה נפטרה, וכי ההריון קירב את הקץ. דודו נד־הם. איזה הריון? הרי עשתה הפ־לה! הרופא מגלה לו שדנה לא הפילה, ונפטרה כשהיא בהריון.

ויש עוד סיפור, על רומן שמנהל דודו עם צעירה יפהפיה החיה עם איש־עסקים יפהפה הנמצא בנסי־

„אני קורבן של מערכת

א ין ספק — הוא יכנס להיס־טוריה, ומילת־הרחוב „צ׳ח־צ׳ח" תיזכר לדראון־עולם.

המנחה דודו טופז חלם שנים רבות על היום שבו יהיה שמו ני־שא בפי־כל. עבודה שקדנית ומא־מצים רבים השקיע במשך 14 שנים, כדי להפוך כוכב.

זה קרה לו בשנה שעברה, כ־אשר קיבל על עצמו להנחות את שעשוען־הטלוויזיה שחק אותה וזה קרה לו עתה, בעצרת־הבחי־רות של הליכוד, כאשר ראש־הממשלה מנחם בגין ציטט אותו מילה במילה והלהיב נגדו את ה־המונים. דודו טופז הפך כוכב, דיוקנו היפהפה הופיע בעמודים הראשונים של עיתוני־הצהריים, הוא צוטט בהרחבה בכל אמצעי־התיקשורת. אבל הוא עצמו ירד למחתרת, אם כי לא סירב לדבר עם עיתונאים.

מי שמכיר את טופז מקרוב אמר: „הנרקיסיזם שלו חוגג. הוא אוהב את זה. הוא יצר את הסיטואציה במו ידיו."

למחרת הופיעו התנצלויות של דודו טופז בכל העיתונים. ההת־נצלויות היו מלוות, כמובן, בת־מונתו היפהפיה. הוא שידר התנצ־לות בקול השלום של אייבי נתן, שאף הסתיר אותו בדירתו במשך שלושה ימים. הוא הדליף לעיתו־נאים שהוא מבקש להיפגש עם ראש־הממשלה.

דודו טופז הפך, ללא צל של ספק, אחד הגיבורים הפחות־סימ־פאטיים של מערכת הבחירות, ש־היתה מלוה באלימות ובשיגאה, ושהוכיחה כי פער העדות עדיין שריר, קיים וחזק. (ראה עמוד 29).

ילדה בעלת כתם־לידה

ל פני כשבועיים הוציא דו־דו טופז לאור את ספרו כתם לידה. זהו ספר המכיל חמישה סי־פורים קצרים, שלדבריו הם בין־גראפיים. בסיפור הראשון הוא מתאר חברות הדוקה עם בת־כי־תתו בת ה־7. באחת הפעמים, כ־מיהג ילדים, הוא הראה לה והיא הראתה לו. באותה הזדמנות גילה לתדהמתו כתם־לידה, כעשרה סנ־טימטרים מעל למיפשעתה של ה־ילדה. מאז, במשך שנים ארוכות, חיפש טופז כתם־לידה אצל כל ה־נשים שעימן שכב. וכמו שהוא אומר בעצמו, בענווה אופיינית: הן היו רבות, רבות מאוד.

כשבגר והיה לאיש, הגיע ללוס־אנג׳לס. ושם, במסיבת־שחיתות הוליוודית, הכיר חתיכה־לא־נור־מלית, אשתו של איל־נפט מטכ־סאס. וכשהם הגיעו לאן שמגיעים בסופו של דבר שני אנשים המג־לים עניין זה בזה, הוא גילה, לתדהמתו, אצל אשת המיליונר כתם־לידה, בדיוק עשרה סנטי־מטרים מעל למיפשעת. ואז הת־ברר לשניהם, שתחת לשבור שי־גיים באנגלית הם יכולים לעבור לעברית. זו היתה, כמובן, בת כי־תתו בת ה־7 מתל־אביב, שנישאה למיליונר טכסאסי. אכן, עולם קטן.

סיפור אחר הוא על ברל־ה־תו־ריד־ת׳כובע, שהיה יושב בפינת הרחובות בן־יהודה—קרן־קיימת, ומשעשע את תלמידי בית־הספר של זרם־העובדים א. ד. גורדון, שבו למד דודו. בסיפור אחר מג־לה דודו איך עשה אהבה עם לוד־קה, נערה צ׳כית, מבלי שהיא הביגה מילה עברית, ומבלי שהוא הבין מילה צ׳כית. באותה הזדמ־נות גילה, לדבריו, את התגלית המרעישה כי לאהבה שפה משלה.

הסיפור הרביעי, הנקרא „צמח בר", הוא סיפור טראגי על נערה בשם דנה, אותה הכיר דודו מאחרי הקלעים בהופעה בבאר־שבע. דנה, אלמנת־טייס, ודודו מנהלים רומן

הימים ימים קשים. לדודו עדי, לא ברור אם הוא יבחה את שחק אותה. חלום חייו עומד או לא־עומד להתגשם. הוא מגיע לבאר־שבע, והם נוסעים לנואיבה. היא צוללנית מיקצועית, ומסתבכת כימעט בתאונה. הרופא מסרב לאשר שהיתה זו תאונת־צלילה. זמן רב לאחר־מכן מתקשרת אליו חברה משותפת, ומספרת שדנה התאבדה. הוא מגיע להלווייה הרוס וכואב, פוגש שם את הרופא, ש־עות. לימים מתגלה לאיש־העסקים כהומו־סכסואל ודודו אומר „לך תדע".

„אני הולך להשתין"

מ די פעם שב ועולה בסיפו־רים מישפט, שהפך בעיקבות מיקרה־הצ׳חצ׳חים למשמעותי ב־

שחק אותה דודו טופז עם איציק קול, מנכ״ל **אולפני הרצליה**, מפיק התוכנית **שחק אותה** ובמאי סרטי התעמולה של המערך בבחירות. **מימין:** טופז עם תמי בן־עמי, כשנבחרה למלכת־הפים. **משמאל:** טופז כשהנחה את תחרות מלכת המים.

יותר. דודו מכה על חטא ואומר „אני עם פליטות־הפה שלי.“

ואכן, פליטת־הפה בעניין הצ׳חים לא היתה פליטת־הפה הראשונה שלו. הוא מפורסם בהן, בפליטות־הפה שלו.

בנשף איגוד־אמני־ישראל, שהתקיים בשנה שעברה בהיכל התרבות בתל־אביב, היתה לו פליטת־פה שהביכה לא רק את האמנים, אלא גם את הקהל. דודו הציג את הזמרת יפה ירקוני. פליטת־הפה הראשונה היתה כשהציג אותה כ„זמרת שהיתה כוכבת עוד לפני שאני נולדתי.“ אף אשה אינה אוהבת שמזכירים לה את גילה. היה זה הרע במיעוטו. יפה, שהיא זמרת מיקצועית ביותר, נראתה זוהרת ויפה בשימלת־ההופעה שלה, ודודו פלט משהו כמו „תראו כמה שהיא זקנה, אבל במצב טוב.“

הוא, כמובן, התנצל מייד. אחר־כך התנצל בעיתונים ושלח זר־פרחים.

הבחירות"

פליטת־פה נוספת היתה לדודו בנשף שאותו אירגן אייבי נתן ב־מלון הילטון בתל־אביב. דודו אירגן מסע־התחמות למען הענקת פרס ישראל לאייבי הוא סיכם עם מנהיג מיפלגת־העבודה, שימעון פרס, שיבוא ויחתום. בשולחן סמוך ישבו יצחק רבין, אשתו לאה, הדוברת שלו גיבה לגיר ומנחה שעה טובה מני פאר עם אשתו קרני.

דודו הציג את פרס כראש־הממשלה הבא של ישראל. היה זה עוד לפני שהוכרע המאבק רבין־פרס במיפלגת־העבודה. מישהו צעק: „מה עם רבין?“ דודו קלט את הקריאה והזמין את רבין. רבין אמר: „אני הולך להשתין,“ ועזב את האולם.

דודו, בנו של השחקן המנוח אליהו גולדנברג ואשתו לילי, הוא צעיר שאפתני ביותר. הוא התחיל את הקאריירה שלו בלהקה צבאית. אחר־כך ניסה כוחו בתיאטרון, שיחק תקופה מסויימת בתיאטרון חיפה והשתתף בתפקיד הראשי במחזה־המחאה הצ׳ילי, מול תיקי דיין. כשלא מצא דרכו בתיאטרון הסב את מיקצועו והפך לבדרן־מנחה. הוא כתב את החומר שלו בעצמו והתפרסם במיוחד בזכות המערכון שלו על העיר תל־אביב.

כל חייו ניסה דודו „לעשות את זה.“ חברים שהתחילו את הקאריירה שלהם יחד איתו, כמו שלמה ארצי ומני פאר, הצליחו והפכו כוכבים, והוא הצליח בסך הכל להנחות תוכנית של לימוד אנגלית בטלוויזיה הלימודית. כאשר קיבל את ההנחייה של שחק אותה היה המאושר באדם, הפך מוכר. אנשים עצרו אותו ברחוב ובקשו חתימה. הוא הפך אליל־נוער. והוא אהב את זה.

דודו אוהב את הערצת ההמונים. הוא זקוק לה. מי שמכיר אותו טוען, כי העובדה שעמד מול קהל של 200 אלף איש, בכיכר מלכי ישראל, העבירה אותו מעט על דעתו. הוא הרגיש כוח רב והעז להתבטא כפי שהתבטא.

„יש לי הרבה חברים...“

ב ראיון עם שרית ישי הסכים טופז לענות על השאלות הבאות —

● כמה ימים לפני הבחירות פגשתי אותך במים־עדה של שמיל, וסיפרת לי כי אתה עומד להצביע עבור הפרופסור עזרה זוהר, מ־תנועת עצמאות. מדוע, אם כן, הופעת בשביל המערך?

אני לא איש־מערך. הדיעות שלי הן לא הדיעות של המערך. עשיתי שגיאה, ואני מצטער עליה. טילפנו לי מהמערך עשר פעמים, ביקשו והתחננו, אז לבסוף הסכמתי. אבל לא הצבעתי בשביל המערך.

● מדוע קראת לאנשי הליכוד צ׳חצ׳חים?

זו היתה פליטת־פה אווילית, שאני מתבייש בה. יש לי הרבה חברים שהם בני עדות־המיזרח. וזו חוץ מזה, זה לא מושג עדתי — יש צ׳חצ׳חים פולניים ויש צ׳חצ׳חים רומניים. בשפה עברית יוצאת סימן־רוי כשאני עובר ברחוב. זו סימפאטיה שאני לא זקוק לה. עשיתי שגיאה ולא מגיע לי שום דבר. אני מדבר על אנשים שהם, או על השכנים בבית שלי, שהם עראקים ומרוקאים, שבאו ואמרו לי: דודו אנחנו מכירים אותך, ניצלו אותך משני הצדדים.

● כך אתה מרגיש, שניצלו אותך משני הצדדים?

כן, גם המערך וגם הליכוד לקחו אותי ועשו ממני מטעמים. בסך הכל פליטת־הפה שלי היא משהו שכולם אומרים, אלא שאני אמרתי את זה ברגע קריטי מאוד ובאוזני 200 אלף אנשים.

„החברה שלי עיראקית"

● איך הרגשת מיד אחרי שאמרת את מה שאמרת?

רציתי להרביץ לעצמי, ואחרי זה עליתי לבמה, אחרי שאפי נצר אירגן שירה בציבור, ואמרתי: „אני רוצה להסביר משהו. הליכוד מנסה ליצור רושם שהמערך הוא אשכנזי, ואני בטוח שיש פה היום בני כל עדות־המיזרח, עירא־קים...“ הקהל פרץ במחיאות־כפיים סוערות, „מרוקאים...“ שוב מחיאות־כפיים סוערות. וכך עברתי על כל העדות, כשבין עדה לעדה הקהל מחא־כפיים. אבל את זה לא ציטטו באמצעי־התיקשורת.

איך אפשר להגיד עלי שאני גזעני? יצאתי שלוש שנים עם בחורה צפון־אפריקאית, החברה הנגרה כחית שלי היא ממוצא עיראקי וזה אבסורד לחשוב שאני גזעני או עדתי. אני יכול לומר בפירוש, שאני מגנה ומתעב את הוולגארים ואת הברבארים באשר הם — אשכנזים או ספרדים.

● האם דיברת עם ראש־הממשלה, מנחם בגין, והסברת את התנהגותך?

לא רוצה לדבר איתו, זה מיותר לי? בהתחלה חשבתי שאני רוצה לדבר איתו, אחר־כך חשבתי על זה שהוא בעצם הסית את כל ה־המונים נגדי. הוא שלח אותם אלי הביתה, והם איימו עלי ברצח. הוא בפירוש אמר להם: „לכו אליו הביתה.“ מתי אכל בגין בפעם האחרונה חומוס עם סחוג? מה הוא בכלל יודע על המושג צ׳חצ׳ח? אפילו להגיד את זה נכון הוא לא יודע! הוא מכיר מושגים כמו עם־סגולה ועוד כאלה התבטאויות מהמאה ה־19.

● האם מנהיג מיפלגת־העבודה, שימעון פרס, דיבר איתך לאחר מעשה?

שום דבר, אף לא מילה אחת. אני מאוד מאוכזב מזה. הם היו צריכים להגן עלי, אך לאחר מעשה, הם התעלמו ממני לגמרי.

● האם קיבית תשובה עבור הופעתך בעצרת המערך?

לא!

הפשלה הראשונה

דודו טופז עם הזמרת יפה ירקוני, בנשף אירגון אמני ישראל, שהתקיים בשנה שעברה. דודו התכוון להחמיא לה על הופעתה הנאה, תחת זאת עשה פשלה ואמר שהיא זקנה במצב טוב. הוא התנצל בפני יפה מעל גבי העיתונות, ושלח לה זר־פרחים.

דוריאן גריי

כך מכונה טופז בן ה־34 על־ידי כל מכריו. דודו לא השתנה במשך עשר השנים האחרונות. בעוד שרבים מחברין הקריחו, וגידלו כרס, הוא המשיך להיראות צעיר יפהפה וספורטיבי, כאילו היה צעיר בעשר שנים מגילו.

תר תיקנית פירוש המילה צ׳חצ׳ח הוא „פירחח“ או „בריון“.

● איך זה קרה לך? מדוע אמרת את מה שאמרת?

קשה להסביר. איך זה קרה לפרס שהוא אמר חומיניסטים? בשפה שלו זה צ׳חצ׳חים! איך זה שבגין קורא לאנשים מסויימים נאצים? להם יש שפה כזאת, ולי יש שפה כזאת. אני בא מהעם. מי לא אמר צ׳חצ׳ח למישהו שהפריע לו בקולנוע, או לסוחר שרימה אותו, או לנהג טכסי שדיבר אליו בגסות? אין לזה כל קשר עדתי! הייתי קורבן של מערכת הבחירות!

● אומרים שהמערך הפסיד ביגלל שלושה מנדטים?

אני חושב שביגלל שימעון פרס הם הפסידו יותר, וביגלל הספר של יצחק רבין הם הפסידו עוד יותר. אבל פרס ורבין ישבו לבטח בבתיהם, יש להם שומרי־ראש, ואילו אני, לעומתם, הייתי צריך להסתתר על נפשי.

● האם אתה פוחד לחוץ פיץ כעת לפני קהל?

אתמול הופעתי בבית־שאן. עליתי על הבמה כשהכריזו את השם שלי, היו מחיאות־כפיים קצובות וילדה הגישה לי זר־פרחים. עמדתי נרגש ואמרתי להם: אין לכם מושג כמה טוב עשיתם לי, תרשו לי לתת לכם הסבר על השטות שפלטתי. מישהו צעק: התנצלת מספיק, עכשיו שחק אותה! בסוף ההופעה באו אלי, לחצו לי רדיים ואמרו: בגין בא לכאן פעם בארבע שנים, אתה בא לכאן במשך ארבע השנים.

● איך אתה מסביר את זה?

אני לא מבין את זה. אני לא מדבר על מערכניקים שעושים לי

(המשך מעמוד 13)

ההתנחלות ו„העשייה" הם מכשיר ואמצעי להשגת העיקר.

עיני הימין הקיצוני נשואות אל ה־עתיד. לאנשיו אין ספק שהוא שייך להם. בטווח הקרוב, ובמישור הפוליטי האקטואלי, מדובר במערכה נגד פינוי פיתחת־רפיח, או, כפי שמנוסחים הדברים בכרזות של תנועת התחייה: „לעצור את הנסיגה מסיני".

על־פי הסכמי קמפ־דייויד אמורה מדינת ישראל לפנות את הפיתחה בעוד כשמונה לפנות את עשרות אלפי התומכים. שחלקם חמוש ונכון להפעיל את נישקו, ואז יתפוצצו הסכמי קמפ־דייויד; או שמחיר הפינוי יהיה כה כבד, עד שהליכוד, ותנועת החירות במרכזו, יתנפץ לרסיסים, הממשלה תיפול, ובבחירות תיצבורנה מיפלגות הימין די כוח כדי לבטל את הסכמי קמפ־דייויד.

במקביל תנוהל המערכה על פיתחת־רפיח גם במישור הפרלמנטרי. אנשי התחייה למדו את הלקחים מן ההצבעות על הסכמי קמפ־דייויד וחוק ירושלים, נגיים לקראת הבחירות האחרונות, צברה התחייה תמיכה בשיעור של עשרות אחוזים. אין שום ספק, כי התמיכה בתנועת התחייה בקרב חיילי צה„ל גדולה בהרבה מן התמיכה בה בקרב האוכלוסיה הכללית. בשנת הלימודים הקודמת כבר היה צחי הנגבי, איש התחייה, יו„ר אגודת־הסטודנטים הגדולה והחשובה ביותר בארץ, הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית בירושלים. מחליפו, ישראל כץ, טוען שהוא איש הליכוד, אך אין כל הבדל בין דיעותיו לבין דיעותיו של

שר־החינוך יגאל אלון ואהרון ידלין חינכו דור שהצביע למען הליכוד, ואילו שר־החינוך זבולון המר חינך דור חדש אשר יצביע למען הימין הקיצוני

חודשים. בסמוך לחתימת ההסכמים הללו, ביצע גוש־אמונים התנחלות בלתי־חוקית בפיתחת־רפיח, סמוך לקו הגבול הנוכחי עם מצריים. בתהליך השגור זכתה התנחלות זאת — עצמונה שמה — להכרת השילטונות. שם יימצא בסיס הכוח של אנשי הימין.

הם מקווים להביא לפיתחה עשרות אלפי תומכים. הלוז הקשה יהיה מורכב ממתנחלי הגדה המערבית, רצועת־עזה הסמוכה ורמת הגולן. רבים מאלה הינם למעשה פונקציונרים של גוש־אמונים והמימשל הצבאי. המשכורות, המשולמות להם מקופת המדינה בכל מיקרה, יאפשרו לנהל את המערכה ללא קשיי פרנסה מיותרים.

לא מן הנמנע שרבים מאנשי ההתנחלויות שיגיעו לפיתחת־רפיח יהיו מזויינים בנשק, ומאורגנים במיסגרות צבאיות משלהם. זהו בדיוק המצב היום: אנשי ההתנחלויות מאורגנים ביחידות של הגנה מרחבית, ומחזיקים, ככל אנשי ההגמ„ר, את נשקם בביתם. ברור לכל, כי יחידות אלה נשמעות להנהגת גוש־אמונים, ולאו דווקא למטכ„ל של צה„ל. כרגע, כאשר הרמטכ„ל, רב־אלוף רפאל איתן, מיישר קו בכל עניין ועניין עם הימין הקיצוני, אין שום סתירה בין השניים. אך סתירה כזאת עשויה להתעורר בקרב על פיתחת־רפיח, ויתכן כי לראשונה בתולדות מדינת־

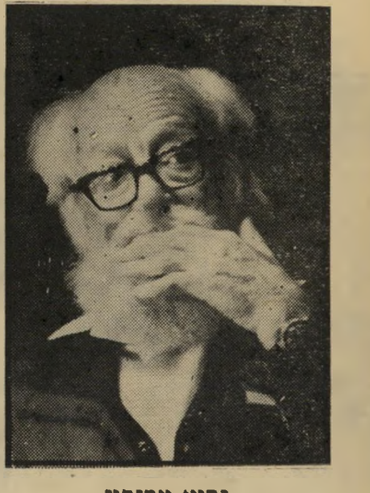

נביא מבנקין
ובניו

ישראל יתייצבו פאלאנגות חמושות של הימין נגד חיילי צה„ל.

בנה של חברת־הכנסת גאולה כהן, איש התחייה צחי הנגבי, אמר לכתב העולם הזה שאינו יודע כיצד ינהגו אנשי גוש־אמונים בשעת מיבחן כזו, אך הוא מקווה שירתעו ממלחמת־אחים. אך צחי הנגבי אינו איש גוש־אמונים, אינו דתי, והוא מתגורר בירושלים.

למערכה על פיתחת־רפיח מטרה אחת ויחידה, מוצהרת וגלויה: לפוצץ את הסכמי קמפ־דייויד, כדי למנוע כל אפשרות של פינוי הגדה המערבית ורצועת־עזה תמורת שלום ישראלי־פלסטיני. אנשי הימין הקיצוני לא יודו בכך בגלוי, אך הם מנהלים מערכה טקטית על גבם של מתנחלי פיתחת־רפיח. לא הפיתחה עצמה מעניינת אותם. אך הם סבורים שתוצאת הקרב על הפיתחה תקבע את תוצאת הקרב על ארץ־ישראל השלימה.

המערכה שתתנהל בשטח עצמו תוכרע, לדעת אנשי הימין, באחת משתי דרכים: או שצה„ל לא יהיה מסוגל

התיכון חממה של הימין

התחיך שהביא לעליית הליכוד לשילטון, לפני ארבע שנים, התחיל בבתי־הספר ובאוניברסיטות לפני תריסר שנים ויותר. במישאלים שנערכו בבתי־ספר תיכוניים בסוף שנות ה־50' ובתחילת שנות ה־70' התגלתה אהדה גוברת והולכת למיפלגות הימין. כאשר הגיעו תלמידי התיכון לאוניברסיטות, התרחש הבלתי־נמנע: בזו אחר זו נפלו אגודות־הסטודנטים בקאמפוסים השונים בידי אנשי חירות, אחרי שבמשך שנות דור היתה השליטה הבלתי מעורערת בהן בידי צעירי מפא„י. בקדנציה הנוכחית יכהנו בכנסת רוני מילוא ומיכה רייסר מחירות, ודרור זייגרמן מהמיפלגה הליברלית שבליכוד, שהיו יושבי־ראש של אגודות־סטודנטים.

מגמה זאת, שכבר לפני עשור שנים בישרה את עליית הליכוד, מחריפה והולכת, ועתה היא משרתת את הימין הקיצוני. במישאלים שנערכו בבתי־ספר תיכוניים וגם מהמערכה שהם מנהלים למען סיפוח רמת הגולן. כל ממשלה שירכיב מנחם בגין תהיה בעלת בסיס צר מאוד, וברגע המכריע תהיה תלויה בקולותיהם של אנשים כמו הח„כ־הרב חיים דרוקמן, איש המפד„ל, הנאמן לגוש־אמונים, או הפרופסור משה ארנס, איש חירות, ואחרים המתנגדים עד היום להסכמי קמפ־דייויד. התחייה יודעת שתוכל לצבור תמיכה גם בתוככי מפלגת־העבודה, שכן אנשי הקיבוץ המאוחד, למשל, אינם מסתירים עמדתם, שהמחיר שמשלמת ישראל תמורת הסכם השלום עם מצריים הוא „כבד מדי". תיקוות הימין היא, שבעת המערכה על פיתחת־רפיח יוכל גם להפיל את הממשלה על רקע זה.

אך תיקוותם של אנשי הימין הקיצוני אינן מבוססות רק על סיכויים בטווח הקרוב ובמישור הפוליטי בילבד. ברור להם כי אם תיכשל המערכה על פיתחת־רפיח,

אידיאולוג אידד
ודורו

יתנהל הקרב הבא, הגדול והמכריע, על עתיד הגדה המערבית ורצועת־עזה. מערכה זו תתנהל בעוד חמש שנים ויותר, כאשר יהיה צורך לקבל החלטה על „המעמד הסופי" של האזורים הללו.

וכאן נושא הימין הקיצוני את עיניו אל הנוער.

חוטבי־עצים, ובוגדים

מאז 1967 החלו מאות אלפי תלמידים בישראל את כיתה א' של בית־הספר היסודי במציאות חדשה. מציאות שבה

מחנך דוידי
ותלמידיו

הגדה המערבית ורצועת־עזה „שייכות" לישראל, כמוהן רמת הגולן וחצי האי סיני; מציאות שבה ערבים מן השטחים הם פועלי ניקיון, פועלי בניין ומדיחי־כלים במיסעדות; מציאות שבמיסגרתה נתפסת ישראל כמעצמה, המתנחלים הם חלוצים, והערבים הם „רוצחים" ו„מחבלים", הזוממים להשמיד את ישראל, אך כשרים לשמש כחוטבי־עצים ושואבי־מים. מה שנראה לאזרחים הבוגרים יותר של המדינה כמצב חדש, ולעתים א־נורמלי, נראה טבעי בעיני הצעירים, שכל תודעתם התגבשה ב־14 השנים האחרונות.

אל התודעה הימנית שכפתה המציאות עצמה, נוסף הסחף ימינה במערכת החינוך הישראלית, שלא רק שלא היתה לה שום ביקורת על מציאות זו, אלא אף העניקה לה לגיטימציה. פיארה וקילסה אותה. תהליך זה החריף בארבע השנים האחרונות, כאשר שימש זבולון המר, איש המפד„ל, כשר החינוך. אך אין להגזים בחשיבות „תרומתו" של המר. הוא המשיך לצעוד בדרך שסללו קודמיו.

תלמידי תנועות־הנוער חונכו על כך ש„ציונות" ו„הגשמה" פירושן התנחלות בגדה המערבית וברצועת־עזה. הם למדו בשיעורי־מחנך שמיכתב השמיניסטים, ש־נשלח לפני כעשר שנים לגולדה מאיר, הוא תופעה של בגידה. יותר ויותר חיילי צה„ל בילו את כל שירותם הצבאי כחיילי כיבוש — והמערכת החינוכית הכשירה אותם לכך היטב. לתהליך זה כימעט שלא היו נוגדנים מעברו השני של המיתרס הפוליטי. היו אלה תנועות־הנוער החלוציות, השמאליות לכאורה, שחינכו את אנשיהן להליכה להתנחלות בקיבוצים החדשים בפיתחת־רפיח, ברמת הגולן ובבקעת הירדן. השמאל שמחוץ למערך היה נטול כוח כימעט לחלוטין, ירק„ח הנגבי, כשם שרבים מאוד מתומכי חירות אינם שונים בדיעותיהם מאנשי התחייה.

לתהליך זה, המוליך חלק עצום מהנוער הישראלי לזרועות הימין הקיצוני, היו, בשנים האחרונות, שתי סיבות עיקריות, שהאחת תלוייה ברעותה.

צנחן, מצביא ומתנחל

בצד התהליכים הללו, העשויים ל־העניק לימין הקיצוני תמיכה המונית בעתיד הלא־רחוק, התרחשו תהליכים אחרים, כלכליים בעיקרם, שמעניקים לו תמיכה מצד מוקדי־עוצמה בחלקאות, בתעשייה ובענף המיסחר הישראלי.

הכלכלה הישראלית נקשרה יותר ויותר בכלכלת השטחים. יותר ויותר פועלים באים משם למשק הישראלי. פועלים אלה לא רק שהם זולים מעמיתיהם בישראל, הם גם מהווים כוח רב־עוצמה להורדת השכר הכללי במשק הישראלי. הגדה המערבית ורצועת־עזה הפכו גם לשוק נרחב לסחורות ישראליות, והשטחים הינם „הארץ" שעימה יש לישראל מאזן מיסחרי (עודף יצוא על יבוא) מעולה.

השטחים החדשים שנפתחו לפני ההתנחלות, העניקו מרחב מחייה לדור השני והשלישי של בני הקיבוצים והמושבים שבתחומי הקו הירוק, כאשר משבצות הקרקע ביישובים הוותיקים כבר לא הספיקו לקליטת הדור החדש. בין ישראל והשטחים נוצרו יחסים קולוניאליים טיפוסיים. אנשים כאריאל שרון, רפאל איתן וייגאל הורביץ הם מייצגים מובהקים של הקולוניאליזם החקלאי (הנשען גם על תעשייה חקלאית). אנשים כדן טולקובסקי ובני פלד מייצגים את הקולוניאליזם התעשייתי, ורבבות של בעלי מיסעדות, בעלי מוסכים, בעלי בתי־מלאכה ובתי־חרושת קטנים בענפי הטכסטיל והמזון, או ספקי סיגריות ושימורים רואים בינתיים בכמה חברי־כנסת של חירות, המדברים בשם „האזרח הקטן", את הנציגים שידאגו להמשך הזרמת כוח־עבודה זול מן הגדה והרצועה, ולהמשך זרימת הסחורות לשם.

מה מפריד בין הימין הקיצוני ובין העתודות הגדולות של כוח־אדם התומכות בעמדותיו כבר היום? ראשית — מנחם בגין, העומד בראש הליכוד ומצליח לסחוף את ההמונים הלאומנים אל צידו. ושנית — הימין הקיצוני לא השכיל להעמיד מתוכו מנהיג בעל שיעור־קומה. תנועות הדוגלות ב„יד חזקה" וב„גו זקוף" זקוקות היו, תמיד ובכל מקום, למנהיג שיצליח לבטא את הציווים הללו ולסמל אותם בדרך שתסחוף את ההמון.

אך הזמן יעשה את שלו. מנחם בגין יפנה את הזירה הפוליטית במוקדם או במאוחר, ואם תחסם דרכו של אריאל שרון לראשות תנועת החירות והליכוד, הוא עלול להפוך המנהיג הגדול של הימין הקיצוני, ומי שיוליך אותו אל השילטון.

לאריאל שרון יש כל מה שזקוק לו מנהיגו של הימין הקיצוני לורמיו השונים. הביוגראפיה שלו מתאימה: בן איכרים, צנחן, מצביא ומתנחל. גם האופי שלו מתאים: תאב־שילטון וחסר מעצורים, בעל כושר ביטוי המספיק להעברת מסרים פשוטים ו„חזקים". וחשוב לא פחות: אריאל שרון יכול ללכת סביבו את הימין הקיצוני לפלגיו השונים. מוצאו בתנועת־העבודה, הוא מיטיבו של גוש־אמונים ומבאי חצרו של הרבי מלובביץ. הוא יוכל לדבר בשם הביטחון, בשם ההתיישבות, בשם הדת ובשם הלאום — ולסחוף את ההמונים. **שלמה פרנקל**

„המחנך" אהרון דווידי, שהיה מאנשי יחידה 101 והיום הוא מאנשי התחייה; הרב צבי יהודה קוק, שגידל דורות של אנשי גוש־אמונים, ישראל אלדד־שייב ורבים אחרים. תוצאותיה של מערכת החינוך הזאת, הן הנותנות תיקווה לאנשי הימין הקיצוני.

מני פאר, מנחה „שעה טובה" שיצאה השבוע לחופשה, מספר על נשואיו ויוצאי־הדופן, יחסו לאשתו קרני, לקאריירה שלו ולפוליטיקה, על הבעיות של הפקת התוכנית וויכוחים עם הנהלת הטלוויזיה

אני יכול רק להתווכח. אחרי הכל, מומי לפיד הוא המנהל. אז מה אני יכול לעשות?

התחתנתי עם קרני בניסואי מכסיקו, כי אני כהן והיא גרושה

אמרתי לקרני שאם נתחתן היא תהיה אשתי השניה אחרי הקאריירה

אני מנוע מלספר בדיחות פוליטיות, ביגלל תפיסת התוכנית על־ידי מנהלי הטלוויזיה

מופעלים עלי לחצים עצומים מצד אנשים הרוצים להופיע בתוכנית

אנשים חושבים שלהופיע ב„שעה טובה" זה כמו לקבל את פרס קנלן

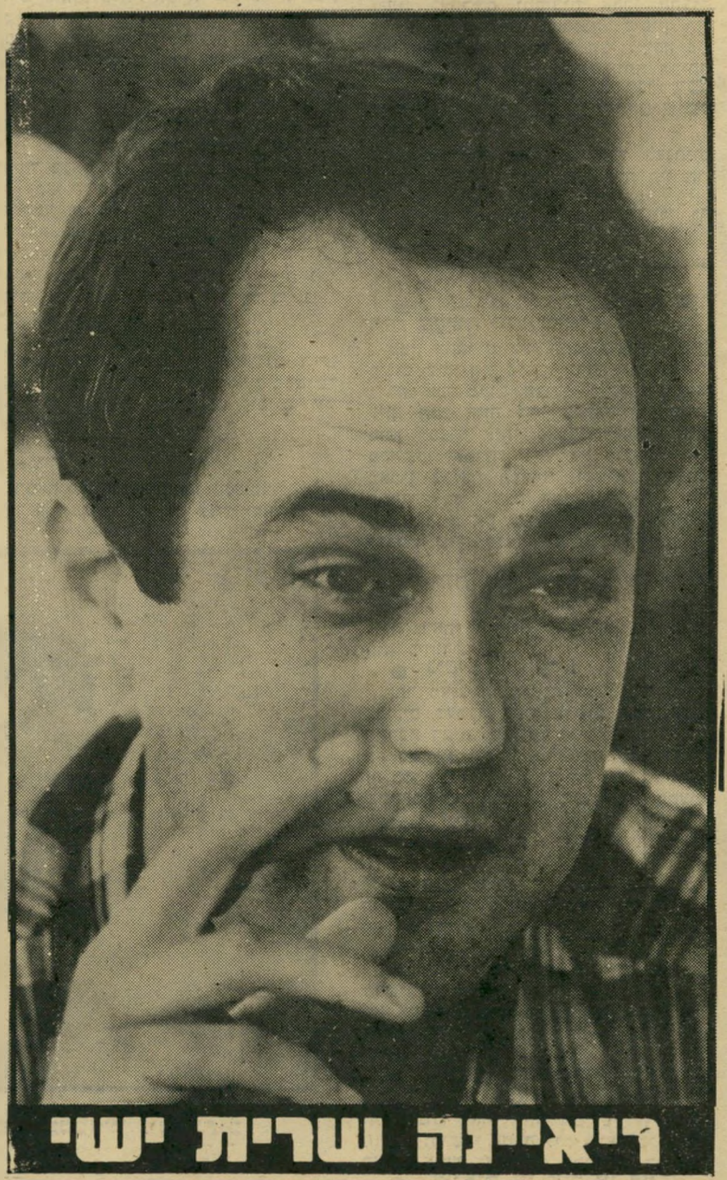

ריאיינה שרית ישי

„אני הולך בין הטיפות!"

ביום השישי האחרון לא שודרה תוכנית „שעה טובה" עם מני פאר.

„שעה טובה" יצאה לחופשה בת חודשיים. זו היתה הזדמנות לתפוס שיחה עם מנחה התוכנית והכוכב הכמעט בלעדי שלה, מני פאר.

אם יורשה לי וידוי אישי, אספר כאן כי את מני אני מבירה כמעט מתחילת הקאריירה שלו, עוד כשהיה שחקן לא ידוע, כמעט אלמוני, בתיאטרון „אהל". בשנים ההן נהגתי להתבלבל בינו ובין דודו טופז, אז עדיין גולדנברג. מני פאר, אז עדיין באוור, היה צעיר יפהפה, בעל פני תינוק. היתה לו חברה בשם חנה, זו שהיתה גם היא שחקנית מתחילה והיום היא חוזרת בתשובה, והיתה לו אהבה עצומה לתיאטרון, שנדמה היה כי היא מהווה אז את כל עולמו.

מי היה מעלה בדעתו שמני באוור יתפתח בכיוון שהתפתח! מי היה מעלה בדעתו שהצעיר שרצה לגלם תפקידים רציניים בתיאטרון, ושהתרגז כל פעם שמישהו העז להעניק לו תפקיד קומי, יהפוך ברבות הימים מנחה, בדרן וכוכב טלוויזיה?

מני של השנים ההן היה שונה ממני של היום. הוא היה נער־בוהמה אופייני: בתי־קפה, „כסית", מסיבות עד אור הבוקר. היום מני הוא איש־מישפחה, המנהל אורח־חיים שמרני למדי — כמעט שאינו נראה בבתי־הקפה שבאופנה, הוא מגיע לפרמיירות, תמיד עם קרני, אשתו.

דרכו אל ההצלחה לא היתה מהסוג של צ'יק־צ'אק. לפירסום ולתוויות־הכוכב המודבקת לשמו קדמו שנים ארוכות של עבודה שקדנית ולימודים. מני ידוע כאיש קפדן. הוא לומד את החומר לפני שהוא עולה על הבמה, או לפני שהוא מראיין לפני מצלמות הטלוויזיה.

יש הטוענים נגדו כי הוא חסר־שיניים. יש הטוענים כי הוא קליל מדי. אותם המשווים אותו עם ירון לונדון טועים טעות גסה. מני פאר אינו מראיין בסיגנון ירון לונדון, ו„שעה טובה" אינה תוכנית־ראיונות בסיגנון „עלי כותרת". את „עלי כותרת" אפשר היה לראות בחדר־השינה. את „שעה טובה" רואים בחדר־האורחים.

מני פאר הוא מראיין קליל בסיגנון לא־מחייב. אך הוא רגיש ומתייחס בשיא הרצינות לעבודתו הטלוויזיונית.

„אני הולך בין הטיפות!"

(המשך מעמוד 49)

אחרי הכל הוא חיכה יותר מעשר שנים לתוכנית טלוויזיה משלו.

קרני ומני פאר מתגוררים בדירת־גג מטופחת בשכונת נאות־אפקה בתל־אביב. את הקירות מעטרות עשרות תמונות יקרות־ערך. מני הוא אספן ציורים מאז שהיה כרוז במכירות פומביות. הוא גם לומד לתואר שני בתולדות־האמנות ב־אוניברסיטת תל־אביב. לבני־הזוג פאר שלושה ילדים — עופר, בן השבע וחצי, אילן, בן חמש ואורי בן השלוש.

■ ■ ■

● ספר לי על קצה המזלג על הרקע שיר.

נולדתי בקיבוץ תל־יצחק לפני כמעט 35 שנים. מטעמים שלא קשורים בי עקר־נו לתל־אביב. עד שאבי נפטר, הוא היה בעל עסק של כלי־עבודה, שעבר בירושה מסבי. אמי עבדה איתו. אחי, רמי, עוסק באספקה למזגנים. בתל־אביב למדתי ב־עממי בדגמא ואחר־כך בתיכון עירוני דל"ת, שהיה אז עדיין עם הריח של זרם העובדים. קראנו למורים בשמות פר־טיים, ובין התלמידים היותר מפורסמים של בית־הספר היו אריק איינשטיין וטו־פול, שלמד שם עד השישית, דן שילון, דודו טופז ושלמה ארצי.

זה היה בית־ספר שהיתה בו פעילות רצינית של חוג דרמתי. והיתה גם תחנת רדיו, שדן שילון, שהיה מורה לאזרחות, היה המנהל שלה, כשאחיו, יגאל, תלמיד בית־הספר והיום במאי טלוויזיה, היה הטכנאי והמפעיל. אני הייתי אחד הקריי־נים. בכל כיתה היה רמקול, והיינו מע־בירים דרכו את השידורים. כבר אז, אני רן. נרשמתי ללימודי תיאטרון אצל ניסן נתיב, הוא עשה לי בחינה, וקיבל אותי באמצע השנה הראשונה.

● האם סיימת את לימודיך אצל ניסן נתיב?

כן, מייד לאחר מכן קיבלתי תפקיד ב־הצגה ימים בין העצים, לצידה של מרים ברנשטיין כהן.

● תפקיד חשוב?

איפה! תפקיד של בארמן מנגב כוסות עם ארבעה משפטים. אני זוכר, שבאחת ההצגות הראשונות פנה אלי נתן כוגן, ר־מרוב שהתבלבלתי, אמרתי את כל ארבעת המישפטים כמונולוג, וככה גמרתי את ה־תפקיד במכה אחת. אחר־כך התקבלתי ל־אוהל, והייתי ויולן אצל שקספיר ומשרת אצל מולייר.

אחר־כך, כשפיטר פריי בא לנהל את אוהל, קיבלתי תפקידים יותר טובים מ־ויולן או כיסא. השתתפתי בשודשים ב־תפקיד מנהל־חווה צעיר, שמפטר את יהו־דה גבאי, שהיה צמית אנגלי. גבאי היה אז חבר הנהלת אוהל, ואני הייתי שכיר, וההגאה של שכיר לפטר מנהל הוכיחה לי כמה צדק סטניסלבסקי. עשיתי את ה־תפקיד כל־כך טוב, וקיבלתי ביקורות נה־דרות. אחר־כך קיבלתי תפקידים גדו־לים, שחירבנתי אותם אחד־אחד.

● למה, אתה שחקן רע?

לא. פשוט זו היתה טעות, שגם היום לפעמים יש החזורים עליה. אנשים חוש־בים שאני מתאים לתפקידים קומיים, וזה לא נכון.

● האם אתה רוצה לחזור לי תיאטרון?

נרפאתי מהחלום לחזור לתיאטרון, אבל אילו היו באים אלי עם צו־קריאה, הייתי רוצה לעשות תפקידים שעשה בזמנו עו־דד תאומי: את ויקטור, את סלואן, או את ג'רי, מטיפור גן־החיות.

● מדוע נקטעה הקאריירה ה־תיאטרלית שלך, ואיך הגעת ל־קאריירה רדיופונית?

למזלי סגרו את אוהל. וכמו בספרים, מוטי גלעדי, שהנחה את תיבת נוח, היה צריך להנחות את טקס בחירת מלכת־היו־פי. קראו לי להנחות את תיבת נוח במ־קומו, זה היה ב־1979, ומאז לאט־לאט, התקדמתי. עשיתי את ממני מני במשך שמונה שנים, ויום אחד חגינה אמוץ הציע לי להנחות את עלי כותרת במקום ירון לונדון. התחלקנו בתפקיד — דן מר־גלית, יענקלה אגמון ואני.

■ ■ ■

● יש לי שאלה שאני רוצה לשאול אותך כבר הרבה שנים: מדוע שינית את שמך? האם אתה מאמין שמשנה שם משנה מזל?

לא. זו היתה בעיה טכנית, פרוזאית. אנשים לא ידעו איך לכתוב באוור, וכתו־בו את זה בעשרות אפשרויות. השם יצר לי בעיה, הוא פשוט לא נקלט.

● האם היה קשה לך להיפרד משמך הקודם?

כשיניתי את השם לא חשבתי שאני נפרד מבאוור, חשבתי רק על המודעות ועל התוכנייה.

● כשאתה חושב על עצמך, אתה חושב על מני פאר או מני באוור?

בן־אדם לא חושב על עצמו בשמו. אני ממיד „תפלא כשמראיינים פונים אל עצמי בשמם. לדעתי זוהי תופעה נפשית. זה מוזר שבן־אדם מנוכר אפילו לעצמו, זה מוזר לי כשאני פוגש בן־אדם שהשם שלו אומר לעצמו משהו.

■ ■ ■

● ספר לי על אשתך, קרני.

הכרתי את קרני בשנים שהייתי באוהל. חייתי אז בסיגנון של חוף־שרתון בבוקר, כסית בצהריים ומסיבות אחרי ההצגה. אני זוכר שהכרנו במסיבה. פופיק הת־חיל איתה, כי היא היתה הכי נמוכה בח־דר, אבל בסוף אני לקחתי אותה הביתה.

● האם העובדה שקרני מבו־גרת ממך השפיעה על היחסים בי־ניכם?

היא מבוגרת ממני בסך הכל בשנתיים. פעם, כשהכרנו, השנתיים האלה היו הר־בה מאוד, אבל מאז הן הצטמצמו.

● היה לכם טקס נישואין יו־צא־דופן.

כן, נישאנו בנישואי מכסיקו, כי אני כוהן וקרני גרושה.

● האם זה היה מקובל, או שזה היה מעשה יוצא־דופן?

מבין החברים שלי היינו היחידים, אולי משום שלא היו כל־כך הרבה כוהנים בס־ביבה. מכל מקום, הציעו לי כל מיני הצ־עות, היה איזה רבי בפרדס־חנה שהיה מוכן לפצוע אותי באצבע ולפסול אותי מכהונתי. אמרתי שאני לא מוכן, כי אני מאמין בביאת המשיח, וכשייבנה בית־המקדש אני רוצה להישאר כוהן. מכל מקום, הנישואין נעשו בפרוצדורה חוקית לגמרי, שרק מגעה מאיתנו להתחתן כ־יהודים.

● היה חשוב לך להינשא כ־יהודי?

זה נראה לי מוזר שאני לא יכול להת־חתן כיהודי.

● ניסית לערער?

מהר מאוד התייאשנו. אחרי הכל היינו צריכים לערער לפני אנשים שהם אנשי מערכת דתית, שאנחנו צריכים לבוא אלי־הם בהיגיון, שהוא מחוץ למערכת הדתית. זה כמו לבוא לשופט כדורגל ולשכנע אותו שתקעתי גול. מה זה חשוב אם תקעתי את הגול ביד ולא ברגל, השופט צודק ו־אני צודק. בנישואין דתיים, אם אני כוהן והיא גרושה אי־אפשר להתחתן, ואת לא יכולה להתווכח עם דת! לדת יש מערכת חוקים שלא קשורה לשום היגיון מילבד ההיגיון שלה.

● אתה ממורמר?

לא, אז אני לא אשחק כדורגל, אם לא מרשים לי להכניס גול ביד, אז אני גם לא אעשה חתונה יהודית עם האשה ש־אני אוהב, אם החוקים הדתיים לא מרשים זאת.

● מהי המישפחה שיך עבורך?

קרני בשבילי היא המציאות. פעם ישב־תי שיכור מאחרי הקלעים של הכל ה־תרבות ומישהי אמרה לי: תראה מי באה! ראיתי אותה ואמרתי: המציאות הגיעה.

● מציאות זה טוב או רע?

מציאות זו עובדה.

● ומישפחה?

מישפחה זו הצורה שבה אנחנו חיים. זה תא חברתי שאיש לא מצא לו תחליף.

● מי נמצא במקום הראשון כ־סדום החשיבות שלך, המישפחה או הקאריירה?

האם המילה קאריירה יכולה להיות מוחלפת בעיסוקים מיקצועיים? אז אני זוכר שפעם, לפני הרבה שנים, כשעוד היינו חברים, אמרתי לקרני, שאם נתח־תן היא תהיה אשתי השנייה, ולו רק ביגלל העובדה ההיסטורית שאת העבודה שלי הכרתי לפני שהכרתי את קרני.

קרני מבינה את זה. זהו אורח־חיים שבו אני מסוגל לטלפן מהאולפן לאחר הקלטה, לשאול אם הילדים ישנים ואם היא יכולה להיות מוכנה תוך רבע שעה, כי אני רוצה לצאת לשתות, ואם היא מבינה את זה — היא לא מקנאה. עובדה.

● מקנאה כשאתה מטלפן ורו־צה לשתות משהו אחרי העבודה? אני מכירה כאלה שמטלפנים ש־הם לא חוזרים אחרי העבודה.

הם לא נוהגים בחוכמה. אם הם לא חוז־רים הם לא צריכים לטלפן.

■ ■ ■

● נוסף על הופעות בטלוויזיה וישאר העיסוקים אתה לומד באי־וניברסיטה. לשם מה אתה זקוק ללימודים אקדמאיים?

הרבה שנים אני מתעסק בתולדות־האמ־נות, זה מתבצע במכירות־פומביות שאני עושה המון שנים, אפילו הייתי פעם מוסד קבוע ביפו. מזה שש שנים אני סוקר־תערוכות קבוע בגלי צה"ל. קרני ואני אוספים ציורים ומשתתפים פעילים ב־סימפוסיונים בנושאי ציור. גיליתי שאני יודע על שטרייכמן וזריצקי לא רק מה ציירו, אלא מתי התעטשו ולמה. אלא ש־אני יודע בצורה מנותקת מהרצף הכולל של מה שנקרא אמנות. אז בכדי לעגן את הידע, החלטתי ללמוד באוניברסיטה. השלמתי את לימודי התואר הראשון ב־תולדות־האמנות, ואני מתכונן ללימודי תואר שני, בשילוב עם לימודי פילוסופיה.

● לאן אתה רץ? אתה רוצה להיות דוקטור מני פאר?

ייקח לי עוד הרבה שנים לגמור תואר שני, ואני די מפחד שזה יהיה הסוף.

● פיתאום קם אדם בבוקר ומר־גיש שהוא סטאר, מה זה עושה?

לא היה לי אף פעם בוקר כזה. אצלי זה הלך בצורה הדרגתית. אני מנחה, מנחה הוא כוכב או לא כוכב רק בסך המצטבר, רק בראייה של דברים לאחור. אין למנחה ערב שממנו הוא יוצא כוכב. לזמר יש שיר, לשחקן תפקיד, לפוליטי־קאי תקופה בחיים שביגללה נכנס להיס־טוריה, למנחה אין דקה בחיים שעושה לו את זה. רק אחרי 17 שנים מודים ב־אמריקה שג'וני קארסון הוא המנחה הכי מיקצועי בארצות־הברית.

● וכן אתה מחקה אותו?

אני לא מחקה אותו. אני מעריך עד כדי הערצה את ההתנהגות הטלוויזיונית שלו. גדלתי על ברכי דן בן־אמוץ ואורי זוהר, בתחילת שנות ה־60, כשעדיין היה ריח מדורות של קומזיצים באוויר. היום הקומזיץ הוא אלקטרוני, היום הדוגריות,

כבר בתיכון למדתי מיהו המנהל ומהי דעתו, והבנתי שכרדיקאל אתה מגיע או לבאריקדות או הביחה

החברמניות לא עוברת. הקומזיץ האלק־טרוני לא אוהב את הסיגנון הזה. לכן אני מקנא בג'וני קראסון, שגם לו ודאי יש דוגמות מאבות־אבותיו בנברסקה, שישבו ליד המדורות, אך הוא מעז להתלבש כמו אמריקאי שמת להיות אירופי. הסך הכל של היום הוא ישיבה בצוותא ללא מדורה וללא קירבה. הקומזיץ הטלוויזיוני הוא הרבה יותר מנוכר. אבל נתגעגע גם אליו במאה הבאה. ערבי־הראיונות ינוהלו ב־מחשב, וחנוך סמית יתן תחזיות על התשובות של המרואיינים, זה מעביר בי צמרמורת.

● נסעת לארצות־הברית כדי לצפות בג'וני קארסון, מה לקחת ממנו?

אחד הדברים שאני מצטער שלא לקחתי ממנו הוא המונולוג בן שש הדקות שב־פתח תוכניתו.

● מי מונע ממך מונולוג שכזה?

אני מנוע מלספר בדיחות פוליטיות, ביגלל תפיסת התוכנית על־ידי מנהלי ה־טלוויזיה, הטוענים כי טלוויזיה מישפח־תית בערב־שבת לא צריכה לעסוק בפולי־טיקה. אני חושב שהם דווקא צודקים, אבל בדיחה פוליטית זה לא עיסוק פוליטי, הרי זה מה שעושים ממילא בערב־שבת בסאלון הישראלי, אז למה לא בשעה טובה.

● האם יש לך בעיות עם מני־הלי הטלוויזיה בכך מה שנוגע ל־הנחיית „שעה טובה"?

אין לי בעיות. התוכנית הזאת התחילה כשיענקלה אגמון ואני הפסקנו עם עלי כותרת. דובר על זה שעלי כותרת תמשיך במתכונתה עם ירון לונדון, ושאני אנחה בליל־שבת תוכנית כמו שמוטי קירשנבוים הגדיר אותה: תוכנית לשבת בלי נרות.

1965: פאר עם זהריה חריפאי בסטודיו ניסן נתיב
„רציתי להיות שחקן רציני!"

זוכר, שהיו לי ויכוחים עם המנהל ב־ענייני צנזורה, ומה שלמדתי אז אני סוחב עד היום הזה: שרוב רובם של הוויכוחים, אפילו אם הם מושרשים בדיעות, ברקע, בטעם ובסיגנון, צריך לנהל אותם לגופו של עניין. כבר מהתיכון ידעתי מיהו ה־מנהל ומה דעתו. כבר אז למדתי, שכשאני מתווכח לגופו של עניין אני יכול להצ־ליח, וכי בצורה רדיקאלית אתה מגיע או לבריקאדות או הביתה. ולכן עד היום ב־מקום להתווכח בנוסח הכל או לא כלום, אני מעדיף להגיע לעמק השווה.

● האם כבר אז, בתיכון, ידעת שנכונה לך קאריירה רדיופונית?

לא ממש. למדתי בריאלית, והייתי חבר קלוב התעופה. דאיתי וטסתי. הדרך ה־טבעית היתה ללכת לעתודה וללמוד אווירונאוטיקה.

● למה לא קורס־טייס?

מכיוון שאני סוחב קצרת מהילדות, ולא קיבלו אותי לקורס־טייס.

● איך הגעת מאווירונאוטיקה לתיאטרון?

בו זמנית, יחד עם האווירונאוטיקה וה־דאייה, הסתובבתי בתיאטרון שחרית של עמוס מוקדי, יחד עם טליה שפירא ועוזרא דגן, ואז, כשעמדתי להתגייס לצבא, הב־טיח מורלה בראון, אז קצין חינוך ראשי, להקים תיאטרון רציני בצה"ל. התיאטרון לא קם, וללהקה צבאית לא הלכתי.

● למה?

כי רציתי להיות שחקן רציני ולא בד־

1969: פאר עם אורי גזר, יהודה ברקן, עדנה לב, מייק בראנד ויגאל בשן
„ההצלחה לא באה פיתאום!"

באותו שבוע הנחיתי עלי כותרת, אחד האירחים היה דויד שיפמן, סגן ראש עיריית תל־אביב. השיחה התגלגלה לזה שבחגים המוסלמיים הבניה בארץ משתחקת. שיפמן אמר שהוא מוכן להעלות את כל הפועלים הערביים על משאיות ולשחרר את ארצנו מערבים. זה היה ראיון חריף, בוטה וקשה, שאחריו בא ראיון עם איש מבריק כמו צבי ינאי, שדיבר על תופעת העב"מים שנראו בארצנו.

אני זוכר שמוטי קירשנבוים הסביר לי את אופי התוכנית שעה טובה כך: שיפמנים לא יהיו בתוכנית, ינאים כן. אמרתי טוב. עד היום אני חושב שזה בסדר. בהחלט לא אביא מרואיין שיגרור אותי לוויכוח פוליטי, זה לא מתאים לאופי התוכנית. אבל בדיחה פוליטית אין משמעותה פוליטיקה, משמעותה בדיחה.

● זה בערך אותו דבר.

יכול להיות, אבל בערב־שבת מנהלי הטלוויזיה לא רוצים בדיחות פוליטיות.

● מדוע ויתרת, מדוע לא נאבקת, אם אתה חושב שזה לא צדק?

ניסיתי ללכת בין הטיפות. אחרי כמה תוכניות ראיתי שאני מספר רק בדיחות על החותנת והפסקתי עם זה.

● מדוע לשלמה ניצן מותר לעסוק בפוליטיקה ולך לא?

אל תגידי את זה, שרק לא יקחו לי אותו. שלמה הוגדר כגינה מיוחדת בתוכנית, ותודה לאל שהיא קיימת.

● למה לו מותר ולך אסור?

זה יותר טוב מכלום, ואני באמת מתכוון לזה. ההצלחה של שלמה היא הצלחה שלי, והלוואי שראש־הממשלה היה מתגאה בצוות שלו, כמו שאני יכול להתגאות בצוות שלי, החל מהמפיק, אהרן גולדפינגר, דרך התחקירניות, דליה מור וגוני סביר, ועד לצדי צרפתי, האחראי על הצד האמנותי.

● האם אתה מגיע לתוכנית כנה מראש, או שאתה מעורב בהכנתה?

בראשית כל שבוע אנחנו נכנסים ביחד להדיון, ומשתדלים שבסוף השבוע התינוק יילד.

● מי בוחר את המרואיינים?

יש ישיבת־מערכת, ומחליטים כולם ביחד.

● היכן אתם מחפשים את המרואיינים, בהתחשב בכך שאתם מנועים מלהזמין פוליטיקאים.

מהאוויר שכולנו נושמים. עיתונאים, הכרויות אישיות, פניות ויש כמובן גם תופעות יזומות, כמו למשל הרעיון להזמין לתוכנית את האנשים הכי גבוהים במדינה.

● האם מופעלים עליכם לחצים?

עצומים.

● ממי?

אנשים שרוצים להופיע בתוכנית. יש כאלה שמתקשרים ואומרים שהם ממליצים על עצמם, מנהל מיפעל שעשה מעשה טוב וכאלה. יש כאלה שמתלוננים שכל יורד שמגיע ארצה מופיע והם שהגיעו למען המדינה לא מופיעים. אנשים לא מבינים מה זה שעה טובה, הם חושבים שזה כמו לקבל את פרס קפלן.

● מה עם הלחצים המופעלים עלידי אמנים.

אוהו. זה מתבטא בטלפונים הביתה ושיחות של מגיע לי, כי כולם הופיעו, ולמה לא אני. למזלי, רוב הלחצים בכיוון הזה מופעלים על צדי, בצד הזה אני פחות מתערב.

● מתי אתה מתערב?

רק בקשר למה לעשות עם האמן.

● קרה שפסלת אמן?

לא, אבל הייתי שותף להחלטה אם לשוחח אתו או לא. כשאני חושב שאמן יכול לתרום לתוכנית, אני מדבר איתו. היה ברור שאדבר עם רבקה מיכאלי, על להקת דודה עמדתי בתוקף. היו ויכוחים, אמרו לי הם לא ידברו, אבל התעקשתי ועובדה, זה היה ראיון מדליק.

● את מי אהבת לראיין במיוחד?

ברוב המיקרים אני נהנה מאנשים שמתראיינים בצורה מיקצועית. כל אמני החוץ שהגיעו לתוכנית יודעים, שכמו שאמן יודע לרקוד, לשיר, הוא צריך לדעת להתראיין, זה חלק מהמיקצוע. אהבתי את ג'סיקה, את ביבי אנדרסון, את גידי גוב ודני סנדרסון, אהבתי את יהודה עמיחי וחיים באר ואיציק בן גר, שכמו שהם יודעים לכתוב את עצמם, יודעים לדבר לא את עצמם, כי אם על עצמם.

● את מי לא אהבת לראיין?

היה לי פעם פרופסור שנקר, שסוכם איתו שנדבר על נסיונות לגדל תינוקות־מבחנה. הוא לא עמד בהסכם, ותוכנית כמו שעה טובה לא מאפשרת ראיון לוחץ יותר מפעמיים, אני לא יכול לשאול אותו, זה לא על כותרת, אז יצא בשביל מה הבאתי אותו בכלל. לא היתה לנו ממש פאשלה בתוכנית שמישהו דפק אותנו, אבל היו מיקרים שאנשים התרגשו ולא היו במיטבם. עודד תאומי בא פעם במטרה לקדם הצגה שלו, ולא תפס שמבחינה טלוויזיונית די אם יהיה בתוכנית וידבר על עצמו והצגה תידחף. והשיחה, שהיתה יכולה להיות טובה, לא היתה אישית והיתה משעממת, סתם התגוששות מילולית.

בצבא הדרכתי אווירונאוטיקה ופיסיקה בגדנ"ע־אוויר, ודאיתי להנאתי

● האם כמראיין אתה מעדיף את המרואיינים המספרים על עצמם, או אפילו הנוכשים ירכיבות, או שאתה מעדיף מרואיין המדבר על עבודתו המיקצועית?

אני מעדיף כשמישהו מדבר על עצמו. אני אוהב לשאול את השאלות המעניינות את כולם, ושאף פעם לא נשאלו. אף אחד לא שאל את חנה זמר איזו שימלה היא בוחרת כשהיא מופיעה בתוכנית מוקד בטלוויזיה. כשאני רואה את חנה זמר, אני יודע בדיוק מה דיעותיה, כיצד תנסח את תשובותיה, אבל איך היא מתנהגת כאשה בעולם של גברים אף אחד לא שאל אותה.

● איך אתה בוחר את ביגדי ההופעה שלך?

הגעתי למסקנה שז'אקט וחולצה הם הבגדים הכי נייטרלים.

● בוא נחזור רגע לג'יני קארסון, וגו בגלל העובדה שהודית כי אתה מעריץ אותו. בתוכניתו של קארסון מקובל שהמרואיינים יושבים על הרצפה, ואילו אתה ישבת על כסא גבוה, מה הסיבה?

הכסא הגבוה הוא לא בגלל שאני גבוה, אלא בגלל שהוא נוח לי. אני לא אוהב לשבת על הרצפה, אני לא יכול לשבת בתנוחה כזאת, אני מרגיש לא נוח, ואני לא יכול לשבת ברגליים מקופלות, אני לא יכול לשבת בשום תנוחה אחרת חוץ מזו שאני יושב עכשיו.

● האם אתה מעדיף ראיון בבית או במשרד?

אני מעדיף בבית, אבל אני לא יכול לשבת בבית, אני חייב לצאת מהבית, אני לא יכול לשבת בבית יותר מיומיים, אני מתחיל להשתגע.

● אתה מעדיף לשבת בבית עם אשתך ובנותיך או עם חבריך?

אני מעדיף לשבת עם אשתי ובנותי, אבל אני לא יכול לשבת בבית.

● מה אתה עושה בבית?

אני קורא ספרים, אני מאזין למוסיקה, אני מתעמל, אני עושה ספורט, אני מנסה לשחק עם הילדות, אני מנסה לשחק עם אשתי, אני מנסה לשחק עם החתול, אני מנסה לשחק עם הכלב, אני מנסה לשחק עם הדגים, אני מנסה לשחק עם הציפורים, אני מנסה לשחק עם הצמחים, אני מנסה לשחק עם הבית, אני מנסה לשחק עם השכנים, אני מנסה לשחק עם הרחוב, אני מנסה לשחק עם העיר, אני מנסה לשחק עם המדינה, אני מנסה לשחק עם העולם, אני מנסה לשחק עם היקום, אני מנסה לשחק עם האלוהים, אני מנסה לשחק עם עצמי.

● אתה מעדיף לשבת בבית עם אשתך ובנותיך או עם חבריך?

אני מעדיף לשבת עם אשתי ובנותי, אבל אני לא יכול לשבת בבית.

● מה אתה עושה בבית?

אני קורא ספרים, אני מאזין למוסיקה, אני מתעמל, אני עושה ספורט, אני מנסה לשחק עם הילדות, אני מנסה לשחק עם אשתי, אני מנסה לשחק עם החתול, אני מנסה לשחק עם הכלב, אני מנסה לשחק עם הדגים, אני מנסה לשחק עם הציפורים, אני מנסה לשחק עם הצמחים, אני מנסה לשחק עם הבית, אני מנסה לשחק עם השכנים, אני מנסה לשחק עם הרחוב, אני מנסה לשחק עם העיר, אני מנסה לשחק עם המדינה, אני מנסה לשחק עם העולם, אני מנסה לשחק עם היקום, אני מנסה לשחק עם האלוהים, אני מנסה לשחק עם עצמי.

אני סובב קצרת מהילדות, ולא קיבלו אותי לקורס טייס

1981: קרני עופר, אילן, אורי ומני פאר
„המישפחה היא המציאות!"

(המשך בעמוד 56)

נאווה ארד:

„כשאהיה שרת העבודה והרווחה!"

בערב הבחירות, במטה המערך בתל־אביב, כשחנוך סמית קבע שהמערך מוביל בארבעה מנדטים ואריק לביא אירגן שירה־בציבור, לחש באוזני חוג־יודע־דבר: „דברי עם נאווה ארד, היא תהיה שרת־העבודה־והרווחה בממשלה הבאה." מיהרתי אל נאווה ושאלתי אותה כפי ששואלים שרה־לעתיד:

● **נאווה, איך את מרגישה?**

אני מרגישה טוב.

● **את רוצה להיות שרת־העבודה־והרווחה בממשלה הבאה?**

אני עוד לא חושבת על זה. מה שחשוב לי זה שניצחנו, שהבחירות האלה הוכיחו כי תנועת־העבודה היא התנועה הכי גדולה והכי חזקה במדינת ישראל. מה שחשוב לי, זה שחזרנו להיות ארץ־ישראל.

● **כמזכ"רית נעמ"ת, מה דעתך על הפער העדתי העמוק שנחשף במערכת הבחירות?**

הליכוד גרם לשינאת־אחים של „הם" ו„אנחנו". דיברתי עם חברה שהפריעו לי באסיפה. כשראו שאני מדברת כמותם, נרגעו. אני זוכרת שלכנס במעין־חרוד, שהיו בו בעיקר נשים וילדים, באו בריונים אלימים. נגשתי אליהם ואמרתי: „אתם מצביעים בגין, כל הכבוד! אבל אל תפריעו לנו. אם אתם רוצים, בואו ותישארו איתנו. אחרי הכל אנחנו עם אחד..." הם ישבו בשקט ואמרו לי: נאווה, כל הכבוד!

● **את מארגנת זובי כדי לקבל את תיק־העבודה־והרווחה?**

מי שמכיר אותי יודע, שאני עושה את הכל בדרכי שלי, בשקט. אני לא חושבת שהמאבק על התיק הוא מסובך, וזה לגיטימי שאנשים מעוניינים בנושא מסויים. זה לגיטימי שיש כמה אנשים החושבים שהם מתאימים למלא תפקיד מסויים.

● **ואת חושבת שאת מתאימה לתפקיד הזה?**

למרות שאני צעירה, יש לי נסיון. הייתי במשך שש שנים מזכירה ארצית של איגוד־העובדים־הסוציאלים. במשך ארבע שנים עמדתי בראש נעמ"ת, שלא לדבר על ההשכלה שלי. אבל למה אנחנו מדברות על זה? הלילה אני מבטיחה לך, כשאהיה שר־העבודה־והרווחה אתן לך ראיון ארוך.

ישראל פלג:

„היה מתאים לקרוא לפרס ראש־ממשלה!"

דובר מטה הבחירות של המערך עשה פאשלה. הוא קרא לשימעון פרס „ראש־הממשלה הבא של ישראל" קבל עם, עדה וטלוויזיות מכל רחבי העולם. אני, שהייתי נוכח באולם בשעת מעשה, לא ראיתי בכך דבר יוצא־דופן באותו הרגע, באווירה ששררה במרתף המערך. זה היה נכון, זה היה מתאים. רק לאחר מעשה התברר, כי הפסוק „אל יתהלל חוגר כמפתח" מתאים למיקרה. שאלתי את ישראל פלג, המכונה רוליק, שהיה דובר סיעת המערך בכנסת ומרצה לתיקשורת פוליטית —

● **היית נמחר כאשר תיארת את פרס כראש־הממשלה הבא של ישראל, הלא כן?**

כשהוחלט על עריכת מסיבת־העיתונאים, הראו מימצאי המידגם של חנוך סמית על 51:47 לטובת המערך. ואז הוחלט לעשות מאמץ ולהקים קואליציה בראשותנו. הדברים שאמרתי ביטאו את האווירה האמיתית ששררה במקום, ואת מה שחשו תומכינו ופעיליגו בכל רחבי המדינה. שימעון פרס בעצמו דיבר על הקמת ממשלה רחבה ככל האפשר, שהוא יעמוד בראשה. עם זאת, ראוי לציין ולהדגיש שאני הצגתי את פרס כראש־הממשלה הבא על דעתי שלי, ללא התייעצות עם פרס.

● **מדוע כינסתם מסיבת־עיתונאים?**

על פי דרישת העיתונות מהארץ ומהעולם. לא היה עיתונאי במקום שלא פנה וביקש ראיון עם פרס.

● **לאחר מעשה, האם אתה סבור שמסיבת־העיתונאים היתה במקומה?**

בתנאים שהוחלט עליה — כן! המידגם הראה על פער של ארבעה מנדטים.

● **הייתי במרתף „מרון דכורה" בשעת מסיבת־העיתונאים ואני זוכרת שעד שניפים מישעל, כתב הטלוויזיה, לא העיר את תשומת־ליבו של פרס לעובדה כי היחס שבין הליכוד למערך הוא תיקו, איש לא שם־לב לכך, פרס לפרס, שהודה כי הוא מודע לתוצאות. מדוע, אם כן, דיבר בטון של מנצח אבסוליוטי כמעט?**

פרס קיבל את המימצאים דקה לפני המסיבה. הם הובאו אליו לשולחן כשעמד לפני המיקרופון. אני מניח שהוא עדיין חש, כי התוצאות נותנות לו מנדט מוסרי להרכיב את הקואליציה הבאה.

● **למה לא ביטלתם את מסיבת־העיתונאים?**

אשיב לך כפי שפרס השיב לפוט ג'ינגנס, כתב אי־בי־סי: הסקרים מתהפכים, ועד הבוקר הם יתהפכו שוב.

● **האם אתה מצטער על התבטאותך?**

באותם רגעים ההתבטאות היתה מתאימה. היא ביטאה את התחושות האמיתיות של כולם — גם באולם וגם ברחבי הארץ.

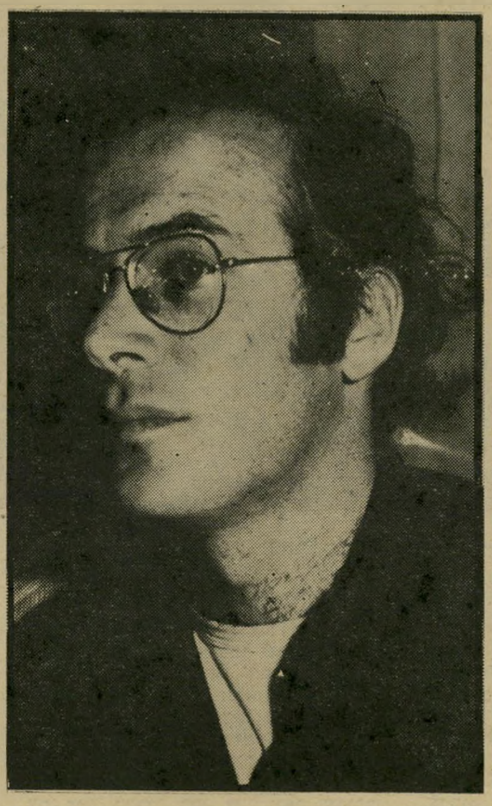

דדי צוקר:

„אני לא מרגיש שאכלתי אותה!"

דדי צוקר, מס' 3 ברשימת ר"ץ לכנסת. לפני ה־30 ביולי, או־טו־טו חבר־כנסת. אחרי ה־30 ביולי — מועמד שנשאר בחוץ.

● **דדי, האם היה כדאי לעזוב את שלום־עכשיו ולהצטרף לר"ץ?**

אני מבין מהשאלה, שמה שאת אומרת זה „חשבת שתהיה חבר־כנסת ואכלת אותה." אז אני אענה לך: אני לא מרגיש שאכלתי אותה! החלטתי להיכנס לפוליטיקה על דעת עצמי — אף אחד לא הבטיח לי הצלחה. עבדתי כמה חודשים מתוך ידיעה, שההצלחה כלל אינה בטוחה. נכשלתי. אנסה פעם שנייה ושלישית. כל החיים לפני.

● **אתה לא מאוכזב מהתוצאות?**

ודאי שאני מאוכזב, אבל אני לא חושב במונחים של „אכלת אותה".

● **האם תמשיך הפעם במיסגרת ר"ץ?**

ודאי. בימים אלה אנחנו בשלב של להחליט מי־עושה־מה־ואיפה. מה אני אעשה, קשור בכיוון שתתפוס התנועה.

● **ומה עם שלום־עכשיו?**

אין לי היום עניין לחזור לפעילות אקטיבית בשלום־עכשיו. אם הליכוד ישלוט בארבע השנים הבאות, יקבלו נושאים אחרים דגש כזה. מאבק מדיני לא יספק אותי. תהיה לנו בעיה של דמוקרטיה וחופש ביטוי של כלי־התיקשורת. המאבק על הדמוקרטיה, שאני רואה אותו כמאבק לחיים או למוות, יהיה המאבק האמיתי. אל תשכחי שההצלחה של שלום־עכשיו לא היתה מותנית במי שהרכיל את התנועה. שלום־עכשיו ניזונה וחיה מהסיטואציה.

● **אתה מתכוון לומר שאין היום שלום־עכשיו?**

המיסגרת קיימת, וברגע שתהיה סיבה לפעולה ודאי יפעלו. כמו שזה נראה היום, זה לא מגרה אותי. והת... לפעילות בשלום־עכשיו צריך גם מוטיבציה אישית.

● **מדוע, לדעתך, הפסידה ר"ץ קולות?**

הפסדנו קולות ביום השלישי בבוקר, בדרך מה... לקלפי. אנשים החליטו לבסוף לבחור מערך.

● **מה דעתך על האפשרות שר"ץ תצטרף לתנועת־העבודה ותשפיע מבפנים?**

אני לא חושב שר"ץ מתאימה למיסגרת כמו תנועת־העבודה. יש אנשים שלא בנויים למיסגרות גדולות. קשה להתעסק בפשרות ובמנגנון.

רפיק חלבי:

„העתיד שלי כמו העתיד של המדינה!"

כתב הטלוויזיה לענייני השטחים, רפיק חלבי, שב ארצה בתום של שהות בת חודשיים בגרמניה ובארצות־הברית. בגרמניה הוא עזר בקידום המכירות של ספרו „סיפור הגדה המערבית", ובארצות־הברית שהה סתם כאורחו של הדוד סם. הוא עזב את הארץ ברעש ובסקנדל, שעוררו הפרופסור ירון ועורך־הדין פאפו, שדרשו את פיטוריו מהטלוויזיה בעיקבות פיר־סום ספרו, שעבר, אגב, את הצנזורה של מנכ"ל רשות־השידור יוסף לפיד. הוא חזר בקול ענות־חלושה, ואי־לולא צפיתי בכותרות של „השבוע — יומן אירועים", לא הייתי יודע שהאיש שב אל מקומותינו.

● **רפיק, לפני שיצאת לחופשה תבעו ירון ופאפו לפטר אותך. האם הם דיברו איתך מאז שחזרת?**

האיש היחידי שדיבר איתי היה מנהל הטלוויזיה, יצחק שימעוני. הוא קרא לי לשיחה, שאל איתי אם הדיעות שלי מפריעות לי בעבודתי, בכיסוי השטחים. אמרתי שלא, ובזה נגמר העניין.

● **האם חזרת לעבודה סדירה?**

חזרתי לפני שבועיים. בהתחלה ערכתי חדשות ובינ־תיים עשיתי כבר שתי כתבות על הנעשה בשטחים.

● **באיזו אווירה התקבלת?**

באווירה של נשיקות וחיבוקים מכל החברים, כולל מנהל המחלקה, טוביה סער.

● **ומה מצבך במחלקת־החדשות?**

אני בהמתנה. אני לא יורה אם הם לא יורים. ואם את כבר שואלת אותי, אז אומר לך: זה הם שצריכים לנצור עכשיו את הנשק.

● **כיצד אתה רואה את עתידך במחלקת־החדשות?**

העתיד שלי הוא כמו העתיד של המדינה.

● **ומה אתה מתכוון?**

חשבתי שאת עיתונאית. שתופסת הכל. איך אמר השר זבולון המר ליורם רונן: „אתה עיתונאי ותיק."

יורק בן־דויד:

„כתבתי לליכוד, הצבעתי למערך!"

המוסיקאי והמעבד יוריק בן־דויד היה אחד הגי־בורים של תעמולת־הבחירות. ביחד עם סולו יורמן כתב את ההימנון המדליק של הליכוד, „הפעם אתה חייב לבחור". איש לא ידע מה הן דיעותיו הפולי־טיות של יוריק, אך לדעת רבים הוסיף ההימנון שכתב לפחות שני מנדטים לליכוד.

● **יוריק, באיזו מיפלגה בחרת?**

הצבעתי עבור המערך.

● **וחדבר לא הפריע לך לכתוב הימנון לליכוד?**

לא, זוהי עבודה. אני כותב פירסומות. זו עוד פירסו־מת, כמו לבנק, כמו למישחת־שיניים או סבון. זה אותי הדבר. אל תשכחי שהליכוד לא עשה משהו רע למדינה. אחרי הכל לא מדובר במיפלגה קומוניסטית או, חלילה, בנאצים. זה בסך הכל הליכוד.

● **האם העלית בדעתך שההימנון יזכה בהצלחה כה גדולה?**

לא ידעתי שהוא יהפוך הימנון. אומרים שהמוסיקה שלי תרמה שלושה מנדטים לליכוד. אני לא חושב שזה יכול להיות, מפני שהעם יותר חכם מכפי שחושבים. העם לא מצביע למען מוסיקה. אחרי הכל, בחירות זה לא פסטיבל־זמר.

● **האם היית מסרב לכתוב הימנון למיפ־לגה כישהי?**

למיפלגה הקומוניסטית ולתנועת התחייה.

● **שותפך, סולו יורמן, אמר שהיה כותב גם בשביל חרב כהנא, ואתה?**

לא, בשום פנים ואופן לא!

● **מה דעתך על הימנון המערך, שאותו כתב דויד קריבושי?**

להימנון הזה נעשה עוול בעריכה. אני מאמין שעם עריכה נכונה הוא היה מתקבל יותר טוב.

יעל גרשון:

„בגין לא מחפש להיות יפה־תואר!"

הגברת שאיפרה את ראש־הממשלה, מנחם בגין, בעימות הטלוויזיוני עם שימעון פרס, היא המאפרת של הטלוויזיה הלימודית, יעל גרשון. היו שטענו כי האיפור הפך את פניו של בגין לפני בובה. היו שטענו כי האיפור הוסיף מימד חשוב וחיוני לפניו של ראש־הממשלה. שאלתי את יעל גרשון —

● **עד מה את מקפידה במיוחד כשאת מאפרת את ראש־הממשלה?**

לבגין אין דרישות מייוחדות. הוא לא מחפש להיות יפה־תואר, הוא מחפש להיות הוא עצמו. אני לא מדגישה שום קו. אני מאפרת אותו רק כדי שהתאורה לא תעשה לו רע, שהוא לא ייראה חיוור מדי, ושהקווים שלו יודגשו, כי הם קווי־האופי שלו.

● **האם בגין מתאפר קשה?**

בכלל לא. הוא לא עושה בעיות. הוא נוח וסימפאטי ונחמד. הוא נותן לי את הפנים שלו, כי הוא יודע שזהו חלק חשוב מהעניין. הוא חייב להתאפר כשהוא מופיע בטלוויזיה.

● **זכר מבני־מישפחתו, את הארם היחיד במדינה הנוגע בפניו של ראש־הממשלה. איך את מרגישה עם זה?**

תראי, זה לא חדש בשבילי. כבר איפרתי אנשים חשובים. בגין הוא לא הראשון. בשבילי זאת עבודה. את אותה השאלה את יכולה להציג לגינקולוג. עבודה היא עבודה, ואני לא מתרגשת. הידיים שלי לא רועדות ואין בכך שום דבר מייוחד. לאפר את ראש־הממשלה ואת אחרון הסטאטיסטים זה אותו הדבר מבחינתי. אני לא לוקחת את זה באופן אישי.

שידור

קיץ ישראלי

הלם הקיץ

המסורת בישראל קובעת, שהקיץ בבתי־הקולנוע הוא מה שנהוג לכנות „סלט מלפפונים". ואין זה, בהכרח, ביטוי מזלזל או פוגע, מן הסוג שבדרנים מסויימים נוהגים להשתמש בו. זהו פשוט תיאור עובדתי: סלט מלפפונים הוא מאכל בריא, קל לעיכול, לא משמין, שאינו משאיר מישקע ואינו מטריד את הקיבה.

זה מתאים בהחלט לאופי של מרבית הסרטים המוצגים בקיץ: מתאימים לבני־נוער בחופשה, קלים לעיכול ואינם מש־אירים שום מישקע.

קולנוע־הקיץ הישראלי חייב להתגבר עתה, בראש ובראשונה, על משבר הבחי־רות. כל יוני ישב עם ישראל בביתו, ומבלי לשלם עבור כרטיס או שמרטף, צפה מדי ערב בתחרויות התגוששות, ב־דיאלוגים מצ'חצ'חי־לשון, בגאצות וב־ניבולי־פה, לפי מיטב המסורת של הקול־נוע המודרני, בגרוטסקות שג'רי לואיס מחוויר לידן, ובקומדיות מטורפות ומצחי־קות עד דמעות. וכל זה, במסגרת מיש־דרי־הבידור המיוחדים במינם שנשאו את השם „תעמולת בחירות".

שיגעון שד אבא. עכשיו, אחרי ש־הכל נגמר, צריך לחזור אל בתי־הקולנוע — עד לפעם הבאה. והשאלה היא, כמובן, אם בתי־הקולנוע מסוגלים לספק בידור באותה רמה.

כרגיל, הלקוחות המבוקשים ביותר בקיץ הם בני הנוער. לא כל אלה יכולים להרשות לעצמם לברוח לחוץ־לארץ, ועדיין מחפ־שים מקום שבו עין ההורים לא תטרידם. עבורם כבר הוכן רפרטואר רחב, לכל מיני טעמים. שיגעון של אבא זה בדיוק לרמה שלהם. הלאגונה הכחולה תעביר כל בת עשר לעולם שכולו נופת־צופים, לחלומות על אי בודד, עם החבר מהכיתה. וגילגול נוסף של טריניטי ובאמבינו יוכיח שוב, עד כמה חביבה יכולה להיות אלי־מות, ועד כמה בלתי־מזיקה יכולה להיות מהלומת אלה על ראש השכן. כל אלה הם מלפפונים של קיץ. אבל צריך לזכור, שגם טיב האריזה חשוב, ובמיקרים אלה אין שום ערבויות.

יש עוד סרטים המתאימים לכאורה להגדרה של סרטי־קיץ, אם כי הם מטעים למדי. העבודה לא בשבילנו, של ג'רי לואיס, הוא אולי מצחיק על פני השטח,

וודי אלן וכוכבת דיוקן־עצמי ב„כי מה שרצית לדעת על המין"
בעיות המין של היהודי המשכיל

כדורגל ב„אולימפיאדה בחיוך"
גם בהצגות בוקר

אבל מריר וממורמר מאוד כאשר בוחנים אותו בתשומת־לב. שר הטבעות נועד להיות סרט מצוייר לילדים, אבל לא רק שאינו ממצה את האפוס של טולקין, יש בו גם כדי לגרום סיוטי־לילה לזאטוטים.

הקטנים מאוד ירוו ללא ספק נחת מן הגירסה המיי־יודע־כמה של הלורד הקטן, והמבוגרים יותר יכולים לטעום מעט מן הנוסטאלגיה של הוריהם בכוכב עזלה. אלה וגם אלה יתאהבו מהר מאוד בבושמן הקטן של האלים משתולל, ויצפצפו על העובדה שהסרט מתעלם למעשה מכל מערכת ה־יחסים שבין הלבנים והשחורים בדרום־אפריקה, כאילו לא היתה קיימת. בקרוב אפשר יהיה להוסיף לרשימה עוד סרט מצוייר, אולימפיאדה בחיוך, שבו אפשר יהיה לחזות אפילו בשעות הבוקר, בדרך חזרה מן הים. ומבלי להסתכן יותר מדי, ניתן להוסיף לרשימה זו גם את הבונד החדש, לעיניך בילבד, שגם הוא יוקרן בקרוב. אמנם ספריו של יאן פלמינג אינם כל כך מתאימים לנוער, אבל כל קשר בינם לבין הסרטים הוא מיקרי לחלוטין. בונד הקולנועי קרוב יותר לסידרה מצו־יירת מאשר לגיבור בשר־ודם, וסרטיו נועדו בעיקר לפיתוח הדמיון של התפ־אורנים. מתאים לכל גיל, בתנאי שאין מתייחסים לעניין ברצינות.

רק למבוגרים. גם למבוגרים יש מי שדאג. כך למשל, שלפו מן המחסנים את הבדיחה הקולנועית המגוחכת ביותר של השנים האחרונות, מעבר לחצות, שכבר הספיקה לכבוש ליבם של מיליונים ב־סצנות מעלפות ומאלפות, כמו הפלה תו־צרת־בית בעזרת קולב, או התעלסויות קרות על פרווה חמה. וכל זה, כאשר פני השחקנים לובשים ארשת של רצינות, כאילו שהם באמת מאמינים במה שהם

הקירקס חי ונושם

אחרי ארבעים ואחת שנה

מכיוון שסירטו של צ'ארלי צ'אפלין הקירקס נמשך כשעה, הציגו אותו בפני המבקרים — אותם שלא הכירוהו ואותם שחפצו לראותו שוב — אחרי סרט צבעוני חדש ומצויר, משהו שצריך להקסים ולרתק את הילדים של 1981, שבאו בחברת הוריהם.

כשהסתיימה ההקרנה של הסרט הראשון, היו הילדים עייפים קצת, די משועממים וחסרי־מנוחה. הם שאלו את ההורים „מה יש עכשיו" ונענו: „סרט של צ'ארלי צ'אפלין." זה בצבעים? שאלו, ונענו בשלילה: „וזה אפילו לא מדבר." הילדים היו מודאגים. ללכת לקולוע זה אמנם תענוג, אבל זה עתה ראו משהו צבעוני, מזמר ומקפץ, וכמעט שנרדמו. אז אולי לא כדאי לקחת סיכון? או, שמא, בכל זאת?

בינתיים כבו האורות והעיניים חזרו והופנו אל המסך. שעה לאחר מכן יצאו מאולם ההקרנה אנשים מאושרים, ילדים ומבו־גרים כאחד. סיבת האושר: הסרט שיצא לאור ב־1927 זכה לתוספת של פסקול מוסיקלי, כולל פיזמון־פתיחה מפי צ'אפלין עצמו.

אין להכחיש, שאם נעשה אי־פעם שילוב מושלם של בידור וקולנוע, ואם היתה אי־פעם שפה שלא הכירה בגבולות ובגושים פוליטיים, צ'ארלי צ'אפלין הוא שייצר אותם. וכל הקרנה חוזרת של אחד מסרטיו מוכיחה, עד כמה קשה להתחרות בו, עד עצם היום הזה.

הקירקס אינו הסרט המורכב, המתוחכם או המצליח ביותר של צ'אפלין, אבל אין זה משנה כהוא זה — הוא עדיין מהווה מקור להנאה צרופה. הסיפור, כדרכו, פשוט עד כדי כך שאין צורך לקרוא לדמויות בשמות כדי לעקוב אחריהן. הנווד, שאין לו מה לאכול, שואל נגיסה מכריך של תינוק, מוצא עצמו בעל ארנק לא לו, נרדף על־ידי החוק והקושעים גם יחד, מגיע בטעות לקירקס ומפיח בו רוח־חיים, מתאהב ברוכבת־סוסים צעירה ויפה, שעליה הוא מוותר, בסופו של דבר, לטובת בחיר־לבה, מהלך על חבל צעיר ויפה. ויש עוד מנהל־קירקס רשע, שמנצל את עובדיו ורודה בבתו החורגת, הרקדנית, וליצנים שאינם מצליחים להצחיק, וחמור מפחיד.

פשוט בתכלית? לאו דווקא. אמנם כל סצינה מצחיקה עד דמעות, בין אם המדובר בסצינה מתוכננת ומסובכת, כמו זו של הנווד המהלך עם חבל עם עדר קופים על גבו, ובין אם המדובר בסצינה פשוטה בתכלית, כמו זו שבה הנווד והרקדנית מגהקים בצוותא. כל תנועה וכל פרט מתוכננים בדייקנות, כאשר התיזמון והעיתוי של ה„גאג" (ההלצה הקולנועית) פועלים כמו שעון שווייצי. ויותר מזה: לכל „גאג" אפשר למצוא משמעות אנושית עמוקה.

הגנב האמיתי והגנב המדומה נמלטים מידי החוק, שרודף אותם באותה מידה של קנאות — בדומה לסרטי־מחאה מודרניים. הנווד נקלע למבוך של מראות (מי זוכר את הגברת משנחאי של וולס), בנסיונו להציל את נפשו מידי שוטר וגנב גם יחד.

צ'ארלי צ'אפלין ומרנה קנדי ב„קירקס"
לא נס ליחו

הוא מהווה גם היום סמל לאדם הפשוט, שהוא קורבן החוק ולמפיריו במידה שווה. הנווד, המנסה ללמוד את תעלולי הליצנים המקצועיים ובו־זמנית מבצע תעלולים מצחיקים פי מאה, מאיר בצורה נוקבת את ההבדל שבין הומור מפוברק והומור אמיתי. ואפשר להמשיך ולהרבות בדוגמות שכאלה בלי סוף; כולן מוכיחות שצ'אפלין לא רק מצחיק את כולם, אלא גם מעורר הרבה מחשבות בלב הצופים.

הצחקותיו נראות אולי עניין של מה בכך, אבל אין הרבה פנטומימאים המסוגלים לגלם בצורה כה מושלמת אוטומט, כפי שצ'אפלין עושה כשהוא מנסה להסתתר מפני רודפיו. וכמה חזרות היו דרושות כדי לשכנע ילד קטן שיוותר על כריך, ועוד בקצב התנועה של צ'אפלין?! או מי, מילבדו, לא היה נראה מגוחך כשהוא מנסה להפיס את דעתו של זאטוט בסידרה של פרצופים מתחנפים?! ולמי שחוזר על הטענה הישנה, שהטכ־ניקה של צ'אפלין פשטנית, והשימוש במצלמה פרימיטיבי, כדאי אולי להזכיר שוב, שבקולנוע חשוב מכל הוא מה שמתרחש לפני המצלמה ולא מאחוריה. ובתחום זה אין מי שיכול, עד עצם היום הזה, להתחרות בצ'אפלין.

עושים. ולסירוגין, אפשר ליהנות שוב מזוג ההומוסכסואלים הפופולארי ביותר של המסך, מקובל כמעט כמו לורל והארדי, הלא הם טוניאצי וסרו, בגילגול השני של כלוב העלזים.

אבל אסור לעשות הכללות. יש עדיין כמה סרטים שהם בהחלט בילוי משובח; שמרוממים את הנפש ומספקים הנאה.

הכפיל הוא סרט כזה — מלא הפתעות, בדיחות קולנועיות ותפניות לא־צפויות. הוא גם צופן בחובו כמה תריסרים של מוסר־השכל. רומיאו ויוליה הוא חג צבעוני מרהיב, שאינו בוגד בשקספיר. ברווזים הוא תרגיל משעשע בחמש דמויות שיורות זו בזו צרורות של דיאלוגים, שנדמה כאילו הומצאו בו ברגע. ולמי שלא הספיק

גולדי האון ב„טוראית בינג׳מין״
הצחוק הפמיניסטי

עדיין לראות אפשר להזכיר את התרגילים הפמיניסטיים של גולדי האון בטוראית בנג׳מין. וכמובן, חובה להזכיר את הפרשנות המייוחדת במינה לבעיות המין של היהודי האמריקאי המשכיל, נוסח וודי אלן, בכל מה שרצית לדעת על המין.

זהו. קצת לכל טעם. בידורים מכל הסוגים — לצופים מכל המינים והגילים.

אורחים

יגלום וישראל

הבמאי האמריקאי־יהודי הנרי יגלום בא לישראל בחברת רעייתו, פטריס טאוסנד, בעקבות אחיו מייקל אמיל (העולם הזה 2285). אבל הוא הגיע לא רק כדי ליהנות מן ההצלחה של סירטו האחרון ברווזים, במוסיאון תל־אביב. יש לו לפחות מטרה אחת יותר מעשית.

יגלום, שהוא ידידו האישי של אורסון וולס (שהופיע בסירטו הראשון של יגלום, מקום בטוח), נדהם לאחרונה כשהבחין באדישות וביאוש אצל וולס, הנחשב עדיין כאחד מגדולי היוצרים שידע הקולנוע אי פעם. הוא שם לעצמו כמטרה, לשנות את המצב ויהי מה. ובאמת, אחרי כמה חודשים של שטיפת־מוח, הצליח לסחוט מוולס תסריט „זהו הסרט הפוליטי הראשון שנכתב אי־פעם.״ מתלהב יגלום מן התסריט, הנושא את השם „טבעת הנחושת הגדולה״. מתואר בו כיצד מדריך פוליטיקאי ותיק, מחניכי הנשיא רוזוולט, עמית צעיר, בן תקופתו של הנשיא ג׳ונסון, בדרך אל קאריירה פוליטית מכוערת.

יגלום, שמשך עד היום את ידיו מכל מה שקשור בהפקה, אפילו כשהמדובר בסרטיו שלו, החליט לחרוג הפעם ממינהגו הקדוש. הוא יעשה כל מה שביכולתו, כולל גיוס כספים, על מנת לאפשר לוולס לביים את הסרט ולהופיע בי באחד משני התפקידים הראשיים. הוא מקווה לשכנע את הישראלי ארנון מילצ׳ן, לממן את הסרט.

כמובן, שאין זו התוכנית היחידה של הבמאי. באמתחתו עוד שני סרטים, אחד שכתב ביחד עם רעייתו פטריס, והשני, שהוא עומד לביים, יקרא רשימותיו של ליאון.

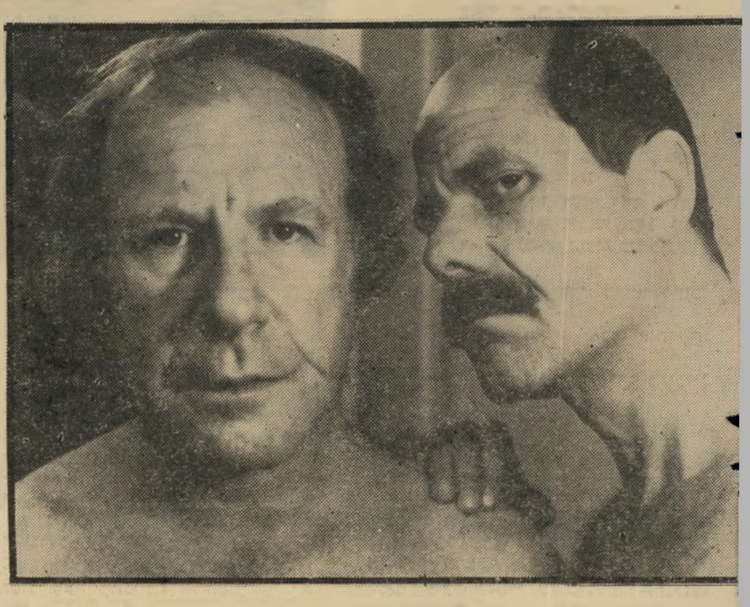

נורמן ז׳אק ׳מייק׳ אמיל ב„ברווזים״
הצחוק המילולי

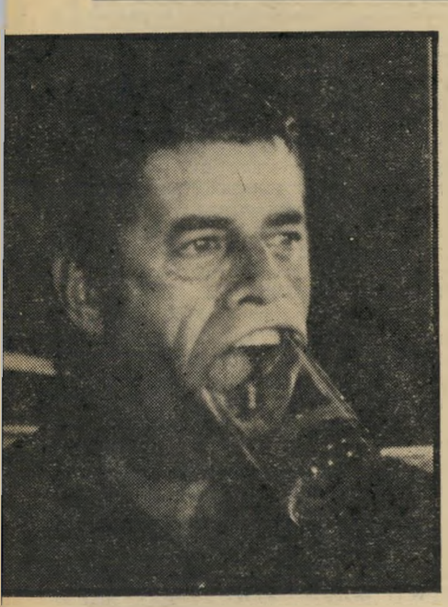

ג׳רי זואים ב„עבודה לא כשבילנו״
הצחוק המר

אנשים פשוטים

מוסקווה אינה מאמינה בדמעות (שחף, תל־אביב, בריתהמועצות) — זהו סרט סובייטי, שאינו עוסק בגיבורי אומה, לא באמני העם ולא באלופי עבודה. עניינו באנשים פשוטים, וליתר דיוק בנשים פשוטות ובאורח־החיים שלהם, בתוך כרך גדול ועמוס.

זהו רומן בשני חלקים, הנפרש על־פני כ־20 שנה, ומספר על שלוש ידידות, שותפות לחדר אחד בבית חלוצות מוסקוואי. גורלן, משלב שבו כולן נערות פתיות שזה עתה הגיחו מן הפרובינציה, מתפצל, ולאחר 20 שנה משחק הגורל בתוצאות הדרך שעשתה כל אחת מן השלוש.

מעלותיו העיקריות של הסרט, שבזכותן כבש לבבות רבים, הן הבלתי־אמצעיות שלו, והטיבעיות שבה מתנהגות שלוש הגיבורות. הן אכן נראות כאנשים חיים ואמינים, ולא כמוצרים סופרלטיביים של תעשיית קולנוע (באיפיון כזה חוטאים המערב והמיזרח באותה המידה). אין שום־דבר יוצא־דופן במה שקורה לשלוש: אחת מהן נישאת לבחיר־ליבה ויוצאת לגור בכפר, בחזרה אל האדמה; השנייה מחפשת אושר מהיר לפני שהיא בת 20 וממשיכה לחפש אותו גם כשהיא בת 40; ואילו השלישית, הנכנסת להריון מגבר המסרב לשאתה לאשה, מצליחה בזכות התמדה ועקשנות להפוך מהנדסת מצליחה, מעין דגל אנושי חי, קיים ונושם, של זכויות האשה והישגיה.

ואמנם, הסרט מתרכז בעיקר בדמות שלישית זו, אשר מהווה את החלק המהנה ביותר של הסרט כולו.

ורה אלנטובה ואירינה מורבייבה: לבשל זהב

קיללות הציוויליזציה

האלים משתוללים (אלנבי, תל־אביב, דרום־אפריקה) — עוד סרט ממדינה, שבעיותיה הפנימיות מעסיקות עולם ומלואו, אבל משום־מה אין להם ביטוי על המסך, לפחות לא בהזדמנות זו. ג׳יימי אויס הוא הידוע בקולנועני דרום־אפריקה, וגם המצליח שבהם, לראיה שני סרטיו הקודמים שהוצגו בארץ, „אנשים מצחיקים״ ו„אנשים יפים״, שהיו שניהם להיטים.

גם הפעם, יש להניח, שחלק גדול מן הקהל ישמח לקראת סירטו החדש, שאמנם אינו תעודי, אבל מגלה, כמו בשתי הפעמים הקודמות, חיבה גדולה לאנשים, לחיות ולנופים של ארץ מולדתו.

ארבעה סיפורים מקבילים נפגשים בסופו של דבר במקום אחד, כאשר כל אחד ספוג בסוג הומור שונה במקצת, לא כולם שווים באורך או בטעם, אבל התוצאה הסופית מבדרת בהחלט.

בסיפור המרכזי — יוצא כושי קטן־קומה, בן שבט ה„בושמן״ שבמדבר קאלאהארי להיפטר מבקבוק „קוקה קולה״ שנפל על מישפחתו מן השמיים, משום שהוא רואה בו קללה. בסיפור השני — מדען ביישן אוסף נתונים על הטבע הפראי על גבול המידבר. בסיפור השלישי — עיתונאית בלונדית נאה מואסת במיסחור של מעשיקיה, ויוצאת ללמד בכפר מרוחק. בסיפור הרביעי — טרוריסט לבן מטיל אימתו על מישטרים חוקיים (פחות או יותר) ונימלט ממדינה למדינה.

אם כי אויס טוען בלי־הרף שהוא רוצה רק לבדר ואין לו מסרים בסרטיו, ברור כאן כשמש שבין הטפותיו השונות הוא מצביע על השחתת הטבע הטהור על־ידי האדם. הדמות החביבה, המשעשעת, ובסופו של דבר גם המפוקחת ביותר, על אף תמימותה, הוא ה„בושמן״ הקטן, שמחפש את קצה העולם, כדי להטיל ממנו את בקבוק ה„קוקה קולה״ תריק.

אשר לסיפור הרביעי, זה של הטירור נוסח אפריקה, הוא לא מצחיק, סהלעג שבו לפרימיטיביות הכושית אינו בשיא הטעם הטוב, כאשר הוא בא מדרום־אפריקה.

סנדרה פרינסלי בג׳ונגל: פילפל מיוחד

(המשך מעמוד 29)

המערך. אנשי־רוח ובדרנים, כולם אשכנזים טהורים, נהרו אל הדגל. הם באו להציל את ארץ־ישראל היפה, השפויה, התרבותית, העובדת.

ורק בלחש — אם בכלל? — הוסיף מי שהוסיף את המילה החסרה: האשכנזית.

הבלורית של עוז

ה גיבור של מערכה זו היה הסופר עמוס עוז.

עמוס עוז הפך את עצמו סמל הצבריות האשכנזית, המיזרח־אירופית — הטיפוס הישראלי המקביל ל„יאסף" האמריקאי — לבן־אנגלו־סאכסי־פרוטסטנטי. הוא מסמל אותו בהופעתו החיצונית, בבלוריתו הבהירה, במוצאו האריסטוקראטי (ממישפחת הפרופסור יוסף קלויזנר, ההיסטוריון הנודע), בשייכותו לקיבוץ (קבוצת חולדה), וגם בהשקפותיו.

מכיוון שהיות מודע לכך, עוז הוא גיזען אשכנזי מובהק.

פעם התנגד פומבית לצירופו של פלוני לחזית־שלום, מפני ש„חיתוך־הדיבור" לא מצא חן בעיניו. „חיתוך־הדיבור" הוא, כמובן, הגדרה גיזענית מובהקת. כל גיזען מלגלג על ההיגוי המיבטא של מי שאינו שייך לגזע שלו.

אחרי פתח־תיקווה הפך עוז דמות דומיננטית בתעמולת־המערך. הוא הובא אל המירקע, כדי להסביר כי המאבק שוב אינו בין שתי מיפלגות, בין שתי קבוצות־עסקנים החפצות בשילטון ובהנאותיו, וגם לא בין שתי תוכניות פוליטיות או חברתיות.

המיזחמה, כך אמר, היא בין „שתי תרבויות".

עוז מיהר להעניק להגדרה מסוכנת זו תוכן תמים, כביכול. הוא העמיד זה מול זה שני שירים — הימנון בית"ר של זאב ז'בוטינסקי ושירה של רחל, „לא שרתי לך ארצי / ולא פיארתי שמך / בעלילות גבורה / בשלל קרבות..."

היה בכך סילוף, או לפחות עיוות. כאשר כתב ז'בוטינסקי „כי שקט הוא רפש / הפקר דם ונפש / למען ההוד הנסתר," הוא לא התכוון לביריונות באסיפות־בחירות, ואף לא לדיקטטורה של פלוגות־סער. הוא הוביל לעבר שתי השורות האחרונות של השיר: „למות או לכבוש את ההר / יחדפ, מצדה, ביתר." הקריאה היתה למרד לאומי, לא לזריקת עגבניות או אבנים.

אך מאזיניו של עמוס עוז הבינו היטב את הצופן. הם ידעו כי המאבק בין „שתי תרבויות" ב־1981 אינו בין הפלמ"ח ואצ"ל, אלא בין התרבות האשכנזית, שהולידה את ארץ־ישראל העובדת, הקיבוץ, סולל־בונה ומפא"י, ובין התרבות של עדות־המיזרח, התרבות של שכונות־המצוקה הזועמות, התרבות של מי שנתלשו מתרבותם המיזרחית, של עדות־המיזרח המתדפקות על השער.

בעצם התכוון עוז להגיד: המאבק הוא בין תרבות ובין חוסר־תרבות.

עמוס עוז הוא איש פיקח, בעל כישרון תעמולתי מזהיר. דודו טופז הוא רק בדרן. אבל המרחק בין השניים היה קטן מכפי שנראה.

טופז פשוט תירגם לישונו הפשוטה את המסר שביטא עמוס עוז בלשונו המתוחכמת.

באותו שלב — החל בערב־הבריונות בפתח־תיקווה וכלה בעצרות־ההמונים בתל־אביב, שבהן דיבר טופז על הצ'חצ'חים ובגין על טופז — היה זה הנושא המרכזי, כימעט הבילעדי, של מערכת־הבחירות. „שתי תרבויות", שתי עדות, „שני עמים" עמדו זה מול זה — האשכנזים מול בני עדות־המיזרח. העובדה שכל צד קיבל גם חלק כלשהו מקולות המחנה השני אינה משנה מצב זה.

התוצאות משקפות את המציאות הדמוגראפית של ישראל. בציבור־הבוחרים של 1981 נוצר כימעט איזון מוחלט בין העדות: 45% אשכנזים, 45% בני עדות־המיזרח. שאר 10% האחוזים שייכים לציבור הערבי, שחלק ניכר ממנו הצביע למען המערך, ובכך הציל את האשכנזים מתבוסה.

התיקו הפוליטי נובע מן התיקו הדמוגראפי. הניכוד והמערך השיגו שיוויון זמני בקלפיות.

נבון לראשות המערך?

ל מחרת הבחירות הציע עורך ג'רוסם פוסט, אריה ראס, התומך במערך, להחליף את הנהגת מיפלגת־העבודה ולהעמיד בראשה את הגשיא יצחק נבון. הוא לא היה היחידי שהגה רעיון זה באותה שעה של חשבון־הנפש.

הרעיון הוא סביר. התוצאות הוכיחו שנפערה תהום בין האשכנזים והספרדים, וכי שני הגושים הפוליטיים הגדולים מייצגים עתה את שני המחנות העדתיים.

בכך טמונה סכנה — הן למדינה כולה, הן למיפלגת־העבודה.

למדינה — כי קיטוב פוליטי־תרבותי־כלכלי־חברתי כזה הוא מירשם בטוח להרס החברה הישראלית מבפנים. למיפלגה — מפני שהריבוי הטיבעי המוגבר של עדות־המיזרח „ברוכות הילדים" מבטיח כי בכל מערכה עתידה יגדל מיספרן.

אין ספק שגורל המערך תלוי ביכולתו לשים קץ לקיטוב עדתי נורא זה, ולזיהוי המערך עם מחנה עדתי אחד. עליו לכבוש בחזרה את העמדות שהיו למפא"י, בימי דויד בן־גוריון, בקרב עדות־המיזרח.

איך עושים זאת? פשוט מאוד: מעמידים בראש המיפלגה מנהיג מקרב עדות־המיזרח. יצחק נבון הפופולרי, נעים־ההליכות בעל התרבות הספרדית המובהקת, ובעל היוקרה של מישרת נשיא־המדינה, הוא האיש המתאים לכך ביותר.

פשוט מאוד. הרבה יותר מדי פשוט.

בימי־הזוהר של האימפריה הבריטית נהגו הבריטים במושבותיהם לשחד את ה־Chiefs, ראשי־השבטים של הילידים. מאז הדה־קולוניזציה הופלו אלה על־ידי גנרלים ועסקנים, או שהפכו עצמם מנהיגים לאומיים.

בימי־הזוהר של האימפריה האשכנזית של מפא"י, כאשר שלט הקיסר בן־גוריון הראשון, נהגה גם מפא"י לקנות Chiefs כאלה — ראשי־חמולות אצל הערבים, „עסקנים עדתיים" אצל הספרדים. השיטה היתה לקנות קולות בסיטונות.

העסקנים העדתיים שצמחו במישטר זה ממשיכים בדרך זו. הם תובעים בכל הזדמנות „ייצוג של עדות־המיזרח" — קרי: של עצמם — בקרב בעלי־הכסאות. כאשר מיפלגה אחת שמה עסקן מיפלגתי במקום השני ברשימה, נאלצה גם השניה לנהוג כן. כאשר הוצב עסקן ערבי במקום העשירי, מיהרה המתחרה שלה לעשות כן גם היא.

המציאות של 1981 הפריכה שיטה זו לחלוטין.

המחוה הנלעגת של המערך, שהציב את יושבת ארבלי־אלמוזלינו במקום השני ברשימה שלו, לא הביאה לו אף קול ספרדי אחד. לא הועילו לו גם העובדה ששלושה עיראקים נמנו עם עשרות מועמדיו הראשונים.

אהרון אבו־חצירא, שפרש מן המפד"ל על רקע סירובה לשבץ ספרדים רבים יותר ברשימתה, נחל כישלון. קולות מפד"ליים רבים יותר ערקו לבגין מאשר לעסקן המארוקאי. כל הפנתרים־לשעבר פשטו אל הרגל, וכל הרשימות העדתיות נחלו תבוסה.

ההמונים שזעקו „בגין! בגין!" — אותם „צ'חצ'חים" שעוררו את לעגו של דודו טופז — לא שכחו כי בגין הוא פולני שבפולנים. הם היו מוכנים למכור אלף דויד לווים מארוקאיים תמורת אצבע קטנה אחת של העולה מברסט־ליטובסק. בגין הוא המסמל בעיניהם את המהפכה הספרדית, את ההתקוממות של בני עדות־המיזרח, את מאווייהם הלאומיים והחברתיים, את שאיפותיהם הכמוסות.

על תופעה זו — תופעה מפליאה למראית־עין — אין תשובה מכנית. הצבת עסקן ספרדי, נחמד ככל שיהיה, בראש המערך, אין בה, כשלעצמה, תרופת למצב. היא יכולה להיות, לכל היותר, חלק מן התרופה.

מהי התרופה? האם יש ביכלל כזאת? האם ניתן עוד לגשר על פני התהום שנפערה? איך? על כך בכתבה הבאה בסידרה זו.

„אני הולך בין הטיפות!"

(המשך מעמוד 53)

בים ביחד על הבמה ונוטלים חלק פעיל בראיונות, מדוע אינך נוהג כך ב„שעה טובה"?

הלוואי שהייתי יכול, זה ממש חבל לי שזה לא כך. אנשים שבאים להתראיין ב־שעה טובה אין להם מנטליות של שיחה, כולל המיקצוענים שבהם. אנשים לא יודעים איך עושים את זה, אנשים עונים רק מתי שהם נשאלים, הם לא מעזים לפתוח את הפה, ניסיתי את זה, אני כל הזמן מנסה.

עם קסאווירה הולנדר לא היתה כל בעיה בכל מה שנוגע לשיחה. היו ויכוחים עם מנהלי הטלוויזיה על חלק מהשאלות, אבל היינו מסתדרים. הבעיה היתה עם הכותרת: זונה, שגורשה מארצות־הברית, למה שתקבל מיקלט בטלוויזיה הישראלית. זה מה שהפריע למנהלים. השיחה כשלעצמה כמו נולדה לשעה טובה.

● פורסם כאילו כנס הסקסולוגים הפעיל לחץ על הטלוויזיה.

זה היה לחץ קטן מאוד. קסאווירה ירדה ביגלל מיברקים וטלפונים מרבנים

> **קיבלתי בת'אטרון תפקידים גדולים, וחירבנתי אותם אחד אחד**

ואישי־ציבור, שנבהלו מזה שזונה תופיע בערב־שבת.

● מדוע העובדה שהולנדר תופיע בתוכנית דלפה החוצה, אני יודעת שנחוג לשמור על סודיות במיקרים כאלה.

היא סיפרה לעיתונאים שתופיע בתוכנית.

● האם לא התמרמרת כשהיא הורשתה להופיע ברדיו ואילו בטלוויזיה אסרו את ההופעה, אחרי הכל מדובר ברשות־השידור?

לא, ברדיו הביאו אותה לחדשות, היא בהחלט שייכת לחדשות.

● האם ויתרת בקשות על קסאווירה הולנדר, האם אינך נלחם כשאתה חושב שאתה צודק?

אני יכול רק להתווכח, אחרי הכל טומי לפיד הוא המנהל, אז מה אני אעשה.

פאר ב„חמסמה"
כמו ירחמיאל הממושקף

● אתה לא מאיים בהתפטרות?

לא חושב שקסאווירה הולנדר היא „קוזס בלי" בשבילי.

● לא קסאווירה הולנדר, אבל העיקרון.

אני בודק כל ענף וענף, אם אעקור את השורש לא תהיה לי אף פעם גינה.

● אתה מרוויח כסף מהנחיית „שעה טובה"?

מעט מאוד. אלפיים שקל ברוטו לתוכנית.

זה יכול היה להרגיז, אבל אותי זה מצחיק.

● אין לך מה להגיד בעניין הזה?

אין לי מה לעשות, אני לא מתווכח איתם.

● זה מה שירון זונדון מרוויח?

הוא עובד על משכורת.

● אתה עובד רשות־השידור כבר 12 שנים, למה אתה לא עוד כד על משכורת?

אני עובד כ„פרי לאנס", כך התגלגלו פני הדברים. יש בזה יתרונות ויש בזה חסרונות.

פעם התארחה בתוכנית זיוה רודן ביחד עם מאירקה פעיל, הזכרנו לפעיל שזיוה היתה פעם כוכבת קולנוע, הוא גילה התעניינות אישית. מאיר שלו סיפר שכשהיה ילד בנהלל היה אוסף את כל התמונות של רודן. יצאה שיחה ספונטנית, זה היה אחד הרגעים הכי טובים של התוכנית, אני אוהב את זה מאוד.

● אתה מצטער שמאיר שלו עזב את התוכנית?

הוא הלך מרצונו להנחות תוכנית אחרת. אבל יש את שלמה ניצן, שהוא מצויין. מה שכן, חסרה לי ביקורת העיתונות. היינו מנועים עד כה מפוליטיקה, אני מקווה שהביקורת תחזור.

● אומרים שהוא גנב לך את ההצגה?

מי?

● מאיר שלו.

איך אפשר לגנוב הצגה ממנחה אני לא מבין. המנחה הוא בעל ההצגה.

■ ■ ■

● כמה זמן אתה רוצה להנחות את „שעה טובה"?

עם שינוי קטן אני רוצה להנחות את התוכנית כל החיים.

● איזה שינוי?

התוכנית חייבת להתפטר מקדושת לילי־

פאר בראשית דרכי
כמו אורי זוהר

השבת. אני רוצה שהגישה לתוכנית תהיה קצת יותר בלתי־אמצעית, כמו באמריקה. תוכנית שתשודר יום־יום, בשעה מאוחרת בערב ובצבע. כשתוכנית משודרת פעם בשבועיים בערב־שבת היא מעוררת ציפיות, והדברים נמדדים מעבר לכל פרופורציה.

● האם לא היית רוצה שיינתנו לך יותר שניים?

לא, זה לא מפריע לי שאין לי שניים מהסוג שאת מתכוונת אליהם.

● מדוע לא הופיעה קסאווירה הולנדר בתוכנית?

צל"ש

שירת הברבור ?

● **ליאיר שטרן**, עורך ומפיק מישדר תחזית־הטלוויזיה בליל־הבחירות לכנסת העשירית, שהצליח להחזיר למחלקת־החדשות מעט מהזוהר והגאווה המיקצועית שלה מלפני ארבע שנים. שטרן, שעם מינויו לתפקיד זה הבטיחו לו הכל כישלון, הצליח להרכיב לוגיסטיקה של מישדר, בממדים של קודמיו, **דן שילון** ו**אלכס גילעדי**.

למרות פיקוח־צמוד על חדר־הבקרה, שנעשה בידי המנכ"ל **יוסף לפיד** ועוזרו **נקדימון רוגל**, עלה בידי שטרן לתרגם את תוצאות הקלפי הניסיוניות של הטל־וויזיה, לעמוד בלחצי־בניים של מיפלגות, שתוצאות־המידגם לא נראו להן בשעה 10 בערב, וללחוץ את הכתבים בשטח להביא תגובות הולמות מנציגי המיפלגות, כדי לתרגם את הדראמה של התוצאות הראשוניות למדיום הטלוויזיוני. ההשלכות הציבוריות של המישדר, כמו הקומדיה של שימעון פרס והתנהגותם של עסקנים אחרים, אינן בתחום־האחריות של הטל־וויזיה.

אם יקים **מנחם בגין** ממשלה, תהיה אחת המטרות של כמה מבכירי שריו, **יעקוב מרידור** ו**אריאל שרון**, קיצוץ שארית הנוצות בכנפי מחלקת־החדשות של הטלוויזיה. שרון רמז על כך במהלך מישדר ליל־הבחירות. הישגיה של מחלקת־החדשות במישדר־התחזית עשויים להיות שירת־הברבור של מחלקה זו.

מאחרי הקלעים

הדוברת

ביום החמישי התכנסה ועדת־מיכרזים מותאמת של רשות־השידור כדי לבחור במועמדת המיועדת למישרת דובר רשות־השידור, **אריאלה רבדך**.

היו גם 11 מועמדים אחרים, רובם בעלי כישורים בלתי־מבוטלים, כמו הבמאית־כתבת **גידי טל**, העיתונאית הוותיקה **תמר מרוז** פרשה מהמירוץ, כאשר התברר לה כי המדובר במיכרז תפור.

רבדל נבחרה ברוב קולות, כאשר הנציג הבכיר של אגודת העיתונאים וחבר מליאת רשות־השידור, **זיו יצחק הירושלמי**, נמנע. ועדת־המיכרזים לא היתה מאוזנת מבחינה ציבורית, והשתתפו בה יו"ר רשות־השידור, הפרופסור **ראובן ירון**, מנכ"ל הרשות **יוסף לפיד**, יועצו של לפיד, **נקדימון** ("נקדי") **רוגל** ו**חיים יפת**, איש המינהל של אגודת־העיתונאים בירושלים.

מינויה של רבדל, שהוא פוליטי לחלוטין, עורר מורת־רוח רבה בקרב עיתונאי רשות־השידור והעיתונאים המסקרים את הטלוויזיה מטעם העיתונות המודפסת.

המליאה והבחירות

הגוף הציבורי, המכונה "מליאת רשות השידור", שהתכנס ביום הראשון במלון פלאזה בירושלים לפגישתו החודשית, לראשונה אחרי הבחירות, הוא גוף חסר כיסוי ציבורי, לאור תוצאות הבחירות לכנסת העשירית. משתתפים בו 30 "נציגי ציבור" המייצגים את הציבור לפי מפתח מיפלגתי, וזהו הגוף הציבורי השולט על פעולותיה של רשות־השידור.

ההרכב המיפלגתי שלו חדל למייצג את יחסי־הכוחות בכנסת. חודשיים ימים לפני הבחירות, מינה שר־החינוך־והתרבות, **זבולון המר**, את הרכב המליאה, לפי מפתח־הכוחות של הכנסת התשיעית, מתוך חשש לשינויים העתידים להתרחש כתוצאה מ־הבחירות לכנסת העשירית. השר לא שעה לפנויות של אישי־ציבור ואנשי־תיקשורת, שביקשו לדחות את מינוי "נציגי הציבור" עד אחרי הבחירות.

עתה אין ספק כי המערך יתבע שידוד־מערכות בהרכב "אישי הציבור", היושבים ב"מליאת רשות השידור" וב"ועד המנהל" שלה. לטענתם של אלה, לא ייתכן שיו"ר הרשות (פרופסור **ראובן ירון**) ושלושה מתוך חברי הוועד המנהל יהיו נציגי ה־ליכוד והמפד"ל (**אהרון פאפו**, **אהובה מירון** ו**מיכה יגיון**), בעוד למערך רק שני נציגים. לפרופסור ירון, יש גם קול כפול, שבו הוא עושה שימוש במהלך ישיבות של הוועד־המנהל. מאזן הקולות הוא 5 נגד 2, דבר שאינו מייצג את הלכי־הרוח של הציבור, כפי שבאו לידי ביטוי בבחירות לכנסת.

אין ספק שאחת המטרות הראשונות של סיעת המערך בכנסת, ושל נציגי מיפלגה זו בפורומים אחרים, תהיה השבת האיזון לגוף המנהל את רשות־השידור.

"הרזיסטנס"

בעתיד נראה־לעין עומד להתחולל קרב־מאסף נוסף על דמותה של הטלוויזיה הישראלית.

עובדי־טלוויזיה רבים במחלקת־החדשות ובמחלקת־התוכניות מכנים קרב זה בשם מושאל מהמחתרת הצרפתית בימי מילחמת־העולם השניה: רזיסטנס ("ההתנגדות").

היריות הראשונות במאבק עובדי הטל־וויזיה על עצמאות רשות־השידור יהיו עם שובה של סידרת עובדים לעבודה.

ראשון השבים הוא **מרדכי קירשנבוים**, ששב כבר לפני כחודשיים לעבודה, אחרי חופשה־ללא־תשלום שבמהלכה ניהל את הרוויו הסאטירי יורדים

דוברת רבדך
מיכרז תפור

על השבוע. קירשנבוים עוסק בימים אלה בהכנת תוכנית משותפת על ארץ־ישראל עם הסאטיריקן **עמוס קינן**.

אחרי קירשנבוים עומדים לשוב **יורן** (עלי כותרת) **לונדון**, המבקש להשתלב, בהתאם לכישוריו, במיבנה של מחלקת התוכניות העבריות.

איש־מפתח נוסף העומד לשוב בימים אלה מארצות־הברית, הוא **דן שילון**, מי שהיה מנהל חטיבת־החדשות של הטלוויזיה, ששהה בשנים האחרונות כשליח רשות־השידור בניו־יורק. שילון, שמנהל־הטל־וויזיה **יצחק שימעוני** הציע לו, בעת ביקורו האחרון בארצות־הברית, להיות סגן־מנהל הטלוויזיה לעניינים אירגוניים (מישרה שאינה בתקן כיום) טרם החליט מהו התפקיד שהוא מוכן למלא בטלוויזיה. בעת ביקורו האחרון בארץ, בתשובה ל־שאלת ידידים, סיפר שילון בנימה סארקסטית כי יש בכוונתו לעבוד בשטח, ולא בהנהלה.

מהפכת התרבות

מהפכה־זוטא לגבי סיקור התרבות בטל־וויזיה עומדת להתחולל בקרוב.

הנהלת הטלוויזיה החליטה החלטה עק־רונית על איחוד מחלקת הדראמה (תיאט־רון שידורי ישראל — שחל מלשדר) בראשותה של **דנה קוגן**, עם מחלקת מגזיני התרבות, שבראשה עומד הבמאי **אפרים סטן**.

בימים אלה פורסם מיכרז פנימי של רשות־השידור למישרת מנהל מחלקת־התרבות. המיכרז הוא פנימי. מאחר וקיימת סבירות גבוהה שלא יימצא אדם מתאים מתוך הטלוויזיה לאיוש מישרה זו, יוצא מיד אחרי ישיבת ועדת־המיכרזים מיכרז חיצוני.

כוונת ההנהלה באיחוד שתי היחידות של קוגן וסטן היא לחזק את יכולת־היצירה של הטלוויזיה, תוך קירוב כוחות יוצרים מן החוץ. סיבה נוספת: ניצול יעיל יותר של עובדים ותיכנון קפדני יותר של המשאבים המצומצמים העומדים לרשות התרבות בתקציב המקוצץ.

החמצה במכביה

אחת ההחמצות התעמולתיות החשובות ביותר של הטלוויזיה, מאז הקמתה, היתה במהלך מישחקי המכביה ה־11, אשר נפתחה בתחילת השבוע הזה. הוחמצה האפשרות של הפקה משותפת של צילום מישחקי המכביה בשותפות עם חברת־הטלוויזיה האמריקאית סט"פ, שהציעה ל־הנהלת רשות־השידור קו־פרודוקציה ב־צבע.

החברה האמריקאית, שהיתה בעלת ענ־יין להפיץ את הסרטים על מישחקי־המכ־ביה בארצות־הברית, לשידור בתחנות־טלוויזיה מקומיות, באיזורים שיש בהם ריכוזים יהודיים, היתה מוכנה לשלם 35 אלף דולר (קרוב ל־3.8 מיליון ל"י), ב־תנאי שמישחקי־המכביה יצולמו על־ידי שתי ניידות־צבע, ובאיכות הולמת.

במיסגרת הגישה החסכונית של הדר־גות הגבוהות ברשות־השידור, נערך דיון נוקב ביותר, שבו הוחלט כי רק ניידת מש"י (מכונית־שידור ירוקה), ובה רק שלוש מצלמות אלקטרוניות, תסקר את מישחקי המכביה (בצבע).

השותפים־בכוח מאמריקה לא היו מוכ־נים לכך, שהרי צופי הטלוויזיה בארצות־הברית מורגלים לסיקור הרבה יותר נר־חב ומורכב של אירועים ספורטיביים.

הקו־פרודוקציה שהוחמצה עם חברת סט"פ היתה מעניקה גם לצופה הישראלי את האפשרות לראות את מישחקי־המכ־ביה בצורה נוחבת יותר מאשר הצורה שאושרה על־ידי הנהלת הטלוויזיה. על־ידי סירוב אדמיניסטרטיבי זה הוחמץ גם אפקט תעמולתי של ישראל בארצות־הברית.

פסקול

פירסומת סמויה

במהלך מיבצע הסיקור בחירות 81' ב־טלוויזיה, כאשר התברר שיש קושיים בהעברת סיקורו של **מנשה רז** ממטה הבחירות של תל"ם, צעק **יאיר שטרן**: "מצידי תל"ם יכולים ללכת לקיבינימאט...". במהלך התוכנית, כאשר האריך דובר רק"ח, **עוזי בורשטיין**, בדבריו, העיר מנהל חטיבת־החדשות: "הוא מעניין את הקטן שלי..." ● במהלך ליל הבחירות הופ־עלו לחצים על מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**. רובם הופעלו ב"אולפן הפרשנים". לפיד העביר את הלחצים אל **טוביה**

יו"ר ירון
הלכי־הרוח של הציבור

בעד, שעשה כל שביכולתו כדי למנוע שידור דיברי־פרשנויות מ"אולפן הפרשנים" והעדיף "אקשן" ממטות־הבחירה של ה־מיפלגות ● בתוכנית זה הסוד שלי, ש־הוקרנה בשבוע שעבר באולפני הרצליה, היתה פירסומת סמוייה. אחד הילדים היכה בגונג של **טוביה צפיר**, כשהוא לובש חולצת טריקו שעליה מודפס "אשראי וטוב לי". בניגוד לתקנות של רשות־השידור. כאשר נשאלה מנהלת התוכניות העבריות בטלוויזיה בעניין זה, הגיבה: "זה לא היה בכוונה, לא הבחנו בזה בביקורת התוכנית, ואנחנו נוריד הנחיות לאולפני הרצליה להימנע מדברים כאלה בעתיד."

יצחקל'ה וישמעל'ה - בבג"ץ!

באחד דחו שלושה שופטי בית־המישפט העליון עתירה מטעם ירחון הילדים פילון נגד רשות־השידור, התוכנית כלבוטק והמפיק **רפי גינת**.

העתירה עסקה בתוכנית שבמהלכה קרא **דניאל פאר** מסיפורי התנ"ך של **עזרא בורא**, הנושא את הכותרת יצחקל'ה וישמעל'ה, סיפור בעל סיגנון אווילי ולשון וולגרית. פאר העיר בסוף הקריאה כי החוברת מודפסת "בהמלצת מישרד־החינוך", ושאל: "על זה ממליצים?"

בעתירה תבעו עורכי פילון "זמן אולפן", כדי להגיב. השופטת **מרים בן־פורת** קבעה, למיקרא העובדות: "לבג"ץ יש לבוא בצדיק גמור, ולא כאשר אתה כל־כך רחוק מזה." השופט **דב לוין** הגיב: "קראתי את יצחקל'ה וישמעל'ה, ואני מקווה שעורך פילון למד משהו מהביקורת של כלבוטק והפסיק לפרסם סיפורים בסיגנון זה."

אחרי שבית־המישפט העליון דחה את עתירת פילון, העיר רפי גינת: "בכל המישפטים שהוגשו עד היום נגד כלבוטק ניצחה התוכנית, דבר המעיד על אמינותה."

ההימור של איציק קול

סיפור המהלך בעקשנות מזה שבועות בחוגי טלוויזיה ומפיקי־סרטים מספר על עיסקה־סודית, שנעשתה בין מנכ"ל אולפני הרצליה, **יצחק** ("איציק") **קול**, ובין **שימעון פרס**. נאמר שלאולפני הרצליה הובטח מונופול להקמת ערוץ טלוויזיה מיסחרי בארץ במיקרה של חזרת המערך לשלטון.

מישדרי־הבחירות של המערך, שנערכו באולפני הרצליה מהווים חלק מעיסקת־חליפין גדולה. שבה הבטיח קול לעצמו, והתאגיד של עוד כמה חברות־הפקה בינוניות, את הקמת הערוץ השני, שיהיה מקורב להשקפות־העולם של המערך.

למרות הכחשות עקרוניות מפי אנשי־מפתח במערך ואולפני הרצליה, ישנם סימנים רבים המעידים על קיומה של עיסקה כזאת.

יום רביעי

8.7

● **סידרה ליידים: עזיזמו של וודט דיסני (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הסרט מיבחן האומץ מספר על נער שחי עם שיבטו על אי בודד, ושפחד מהים, עד שגילה אומץ־לב הראוי לציון.

● **מדע־בידיוני: חלוצי החלל (6.15 — שידור חוזר).**

ג'יראדו: ד"ר גייאנג
יום רביעי, שעה 10.03

בצבע, מדבר אנגלית): חלוצי־החלל מנסים לשכנע את סטרשה ואלכס לשוב עימם לכדור־הארץ, וכמה מחלוצי־החלל מחליטים להישאר על איסכנדר, ונוטלים עימם את ניבה.

● **סידרה בידורית: ספינת־האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** פרק נוסף בסידרה, המספרת על הרפתקות רומנטיות, המתרחשות על ספינת־נופש בים הקאריבי.

● **סרט קולנוע: ד"ר פרנסואז גייאנד (10.05 — שידור בצבע, מדבר צרפתית):** דראמה צרפתית של הבמאי ז'אן לואי ברטולוצ'י, המספרת על רופאה מצליחה, הלוקה בסרטן. הסרטן בוחן את בעייתה מהבחינה הנשית והרפואית. משתתפים בסרט: אני ג'ראדו, פרנסואה פרייה, ז'אן פייר קאסל, איזבל הופר.

יום חמישי

9.7

● **תעודה: הנכחרים (9.30 — שחור־לבן):** פרק ראשון בסידרה, הסוקרת את מערכת הבחירות לכנסת העשירית (ראה: מיסגרת).

● **סידרת מתח: וגאס (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „הזינוק הגדול" מספר על לי־און הייזנלגאס (קליפטון דיי־וויד), בנו של נהג מונית, שזכה במדליית־זהב אולימפית בקרב־עשרה, שב ללאס־וגאס, וזוכה בקבלת־פנים ההולמת אלוף ספורט בינלאומי. אך האירוע המשמח הוא דבר מכאיב ליאון, הרתוק עתה לכיסא־גלגלים, משותק ברגליו לאחר תאונת־דרכים. הוא סולד מאירוע הצדקה שידידו, דן טאנה, תרם לאירגונו, אך הוא גאה ומקבל את התרומות.

● **בורסה: מהון לחון (11.20 — שחור־לבן):** מגזין דו שבועי, הסוקר את המתרחש בשוק ההון בישראל.

יום שישי

10.7

● **סידרה ליידים: הקלברי פין וידידו (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „סופו של סיכסוך" מספר על מישפחת גרנג'. רדפורד מנסה למנוע את נישואיה של סופי לבן. האק וג'ים נמלטים אל הנהר.

● **דת: באה שבת (8.00 — שחור־לבן):** לאחר הפסקה של יותר משנה, שב הרב שמואל אבידור־הכוהן לשיחות ליל־השבת שלו.

● **סרט קולנוע: היה שלום צ'ארלי (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** טוני קרטיס, דבי ריינולדס ואלן בורסטין משתתפים בסירטו של וינסנט מינאלי. הסרט מבוסס על קומדיה קופתית מצליחה, המספרת על קורותיו של תסריטאי, העוגב אחר נשים נשואות.

ריינולד: שלום צ'ארלי
יום שישי, שעה 9.15

שבת

11.7

● **ספורט: מבט ספורט (9.05 — שחור־לבן).**

● **סידרת טלוויזיה: דאלאס (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** ג'וק מרגיש את עצמו חסר־תועלת, כאשר אשתו מתנהגת אליו כמו אל ילד, וילדיו נוהגים בו כאילו היה נכה. על־כן, כאשר שבה ג'ולי גריי (טינה לואיז), מזכירתו לשעבר של ג'יי.אר., לדאלאס, ונפגשת איתו, מתפתחת ביניהם ידידות, המטרידה מאוד את מנוחת שאר בני־המישפחה. ג'יי.אר. סבור שאם יספר לאמו על כך, היא תשים קץ ליחסיהם, אך מתברר שג'וק נחוש בדעתו להמשיך להתראות עם ג'ולי.

יום ראשון

12.7

● **מוזרת אהבתי (8.03 — שידור חוזר, שחור־לבן):** תוכנית

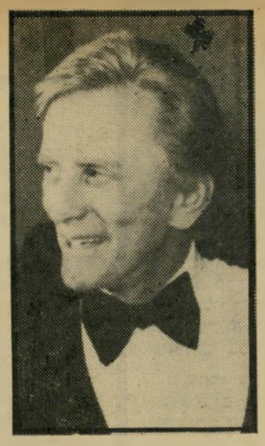

דוגלס: כיבר הזכוכית
יום שני, שעה 10.00

לאהבת ארץ־ישראל, בהנחיית מאיר שלין.

● **תיעוד / חדשות: מבט שני (9.30 — שחור־לבן):** התוכנית שובה לאחר פגרת בחירות מאונס.

● **סידרת טלוויזיה: לו גראנט (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „ההטרדה" (תחליף לכותרת האנגלית, שהיא „בילי ניומן נאבקת נגד ניצול מיני בטריביון"), ובו מסופר על האופן שבו חושפת הכתבת, בילי ניומן, מצב של ניצול מיני בקידום בעבודה בעיתון שבו היא עובדת. היא מתמודדת עם לו גראנט עצמו, המגלה יותר מעניין מיקצועי בכתבת חדשה ומתחילה.

● **דיון: שיחה כי שניים (10.50 — שחור־לבן).**

● **סידרה בידורית: כוכבת (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** מרי קאמפבל מקבלת שיחת־טלפון מג'ודי, הנמצא באלסקה, במסעו לאתר את קארול ואת בתו, ונדי. בעוד היא מנסה לשוחח עם ג'ודי, מפריע לה בוב בשאלות על ונדי. כאשר מארי מספרת לצ'אק שג'ודי טרם מצא את ונדי, בוב פורץ בבכי. כאשר דני בא, ומארי מספרת לו על ג'ודי, הוא אומר כי חשב שדברים כאלה מתרחשים רק בסרטי טלוויזיה. וממשיך ומספר למארי כי התאהב בגוון. מארי מאושרת, ושואלת למעשיה של גוון, והוא מספר לאמו כי גוון היא פרוצה. מארי הולכת לביתה של ג'סיקה טייט, כדי לספר לה על הבשורה על דני. ג'סיקה חוגגת את גירושיה מצ'סטר, ומתלוננת על שכר עורך־הדין. היא מספרת על בעייתה עם אל, שאינו מוכן לשכב איתה עד שהם יינשאו, והיא אומרת שזה מחיר גבוה מדי בעבור לילי־תענוגות אחד.

יום שני

13.7

● **שעשועון: זה הי סוד שלי (8.00 — שחור־לבן).**

● **בידור: שמונה וחצי (8.30 — שחור־לבן):** תוכנית אחרונה של הבידורון התרבותי.

● **מדע שימושי: עולם המיסתורין של אר־תור סי. קלארק (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** פרק ראשון בסידרה מדעית חדשה, בת 13 פרקים, שאותה מנחה ארתו סי קלארק, מחבר 2001—אודיסיאה בחלל ועוד סיפרי מדע בידיוני ידועים — ובעצמו איש מדע נודע. סידרה זו מתייחסת לפרטים שונים מהסבוע, המצויים בשימושו של האדם.

● **דראמה: כיבר הזכוכית (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** גירסה קולנועית המבוססת על מחזה של טנסי ויליאמס. המחזה מגולל את סיפורה של נערה נכה, המתגוררת עם אמה, החייה באשליות הזוהר של יפהפיות הדרום, ועל פגישתה של הנערה עם צעיר, המחדיר בה תחושה שיש גם עולם מחוץ לביבר הסגור שבו היא חייה. בתפקידים הראשיים: גרטרוד לורנס, ג'יין וייימן, קירק דוגלס וארתור קנדי.

יום שלישי

14.7

● **מגזין: תצפית (8.03 — שחור־לבן).**

● **צרכנות: כוכבוטק (8.30 — שחור־לבן).**

● **תעודה: כסופה מרכבותיהם (9.30 — שחור לבן):** סרט תעמולה של צה"ל, המביא את סיפורו של טנק המרכבה, שהותחל בפיתוחו בשנת 1970. בסרט ראיון בלעדי עם האלוף ישראל טל.

● **בידור: פוקי סיימון (10.00 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית):** הזמר, פול סיימון, אחד הזמרים הנודעים בארצות־הברית, הקים בשנת 1964 ביחד עם ארט גורפנקל את הצמד „סיימון וגורפנקל". שנים מאוחר יותר הם נפרדו.

● **סידרת־מתח: סטון (10.55 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „שפיות אטומית" מביא אל האקרן שוב את הבלש־סופר, שאותו מגלם דניס ויבר.

טד: כסופה מרכבותיהם
יום שלישי, שעה 9.30

לקראת שידור: הנבחרים

ביום חמישי (9.7) יוגש הסרט התיעודי הראשון, מתוך שישה סרטים, שאותם ביים והפיק חיים יבין. הסידרה מלווה את מערכת הבחירות לכנסת העשירית, מאז ההודעה על הקדמת הבחירות בחורף האחרון, מאז ועידת מיפלגת העבודה וההתמודדות בין שימעון פרס ליצחק רבין ועד ליל היוודע תוצאות הבחירות.

המצלמה עוקבת אחרי פעילות העסקנים המיפלגתיים מכל המיפלגות, ההתמודדות בכל המיפלגות, הליכי הבחירה הפנימיים בתוך המיפלגות. כיצד מרכיבים את הרשימות לכנסת, כיצד „רצים" בתוך המיפלגה וכיצד פועלים בקרב ציבור הבוחרים. יומו של עסקן. מה קרה במיפלגה הליבראלית? כיצד הורכבה הרשימה במערך? מהי שיטת ה„שביעיות" בליכוד.

מרכז הסידרה הוא המירוץ בין פרס לבגין, על כל תהפוכותיו, החל מהתקופה שבה הראו הסקרים עליונות ברורה למערך, דרך הופעותיו הראשונות של בגין באסיפות־עם, האסיפות של פרס והאלימות שבהן, דרך התעמולה בטלוויזיה, על שיטותיה וגיבוריה השונים. העימות הטלוויזיוני בין שני האישים, ההודעה על הצטרפות רבין כמועמד המערך למישרת שר־ביטחון עד ליל הבחירות ותוצאותיו.

בסידרה תהא גם התייחסות לפרשות פוליטיות כפרשת הטילים בסוריה, פגישת בגין—אל־סאדאת באופירה, הפצצת הכור הגרעיני בעיראק. גם סיפור המיפלגות הקטנות, רשימת דיין, שינוי, ר"צ, התחייה ושל"י. סיכום עבודה של שישה חודשים, שבהם עקב חיים יבין עם צוותו אחרי מערכת הבחירות, מן הסוערות והמרגשות שידעה ישראל בתולדותיה.

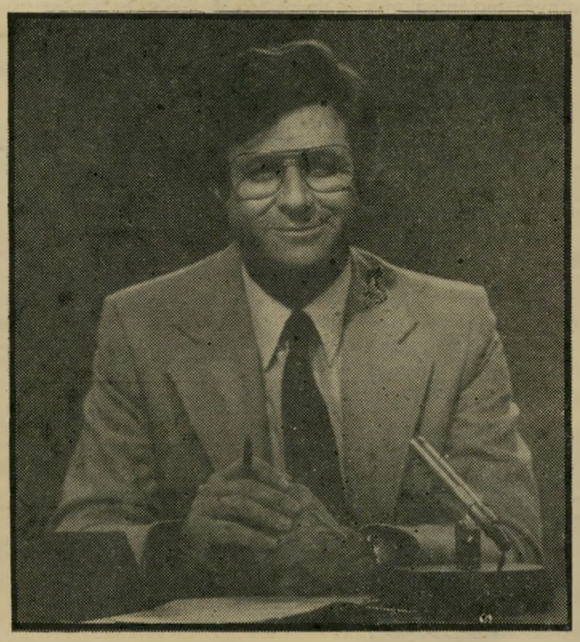

יבין: הנכחרים
מדי יום חמישי, שעה 9.30

שיחת העיר:
שירות מזון לבעלי-חיים

"הב־לי"
היישר לביתך
שירות חינם!!

מתקשרים ל"הב־לי" בכל שעה משעות היממה.
בוחרים את המזון האהוב על כלבך מתוך מגוון של 30 סוגי מזון מוכן וטרי באיכות מעולה (דוגלי; דוגמור, בונזו, גיינס, בשר טרי לסוגיו ועוד).
מקבלים הכל הביתה ע"י נציג "הב־לי" בתוך 24 שעות. השירות, הייעוץ וההדרכה חינם.
הב־לי מספק מזון לכלבים, חתולים, צפורים ודגים ואת מוצרי הטפול והטפות של "אקו מכתשים" — והמחיר: בדיוק כמו בחנות!

אקו תכשירים לבריאות חיות הבית

רח' בן יהודה 134 ת"א, טל. 223651
24 שעות ביממה טל. 291251 קוד 26

"כי הערב הוא רק
עם אחרת, אבל
הפעם הבוץ לי-
פעם בקלפה.
איך בלגתי
לבאוס שלי?"

פינה קולדה

המשקה שעושה חיים מעניינים...

יבואנים ומפיצים בלעדיים בישראל: י.ר. עסקים בע"מ, ת"א טל. 832236

עקב ההוזלות של משרד האוצר
15% הנחה על רמקולים של

BOSE

הקניה העובה ביותר
באמריקה לשנת 1980

דגם 301
● 5 שנות אחריות
● תוצרת ארה"ב

דגמים נוספים להספקה
BOSE 501
BOSE 601
BOSE 901

נציגים בלעדיים בישראל **Elmor**
אלמור ככר המדינה, ה' באייר 52, ת"א
טלפונים: 03-455620, 455938

AMBRE SOLAIRE TOTAL

קרם השיזוף הנמכר ביותר באירופה
מבית L'OREAL פריס

שיזוף עם הגנה

פרס ראשון-מיליון שקלים
(10.000.000 ל"י)

שלוש הגרלות בכרטיס אחד:

בהגרלה הרגילה-מאות אלפי זכיות.
בהגרלת הזוטא-זכיות מידיות עד 50 שקל.
בהגרלת הספח-מאות פרסים נוספים.

ההגרלה החדשה של מפעל הפיס

פיס פלוס

קנה כרטיס פלוס ספח-והכפל את זכייתך הגדולה!

מאמר פרובוקטיבי של אשה אוסטרלית טוען: מזה אלפי שנים מעמידות הנשים פנים שיש להן אורגזמה כדי להחניף לגברים - ולרובן פשוט אין מושג כיצד להגיע אל השיא המייוחל

מיסתורי האורגזמה הנשית

מאמר בכתב־עת אוסטרלי עורר ויכוח סוער בין נשים — אם כי בחדרי־חדרים. ויכוח זה פשט גם בישראל. כי אותו מאמר אינו מגלה רק דברים חדשים בעיני נשים רבות, על הפעילות המינית שלהן, אלא גם מכטא את הדברים בצורה נוקבת ופרובוקטיבית ביותר.

גילה רזין, כתבת „העולם הזה" לענייני רפואה, ראיינה נשים ישראליות, כדי לעמוד על רמת הידע שלהן בשטח חיוני זה.

„העולם הזה" מפרסם להלן את נוסח המאמר האמריקאי ואת התגובות של נשים ישראליות ממיגזרים שונים — תגובות שחלקן מפתיע ביותר.

הן סיפורה של האשה האוסטרלית:

מעולם לא הגעתי לאורגזמה עם גבר. אולם אני מגיעה לזה בקלות כשאני עושה זאת לעצמי, כשאני מלטפת את הדגדגן שלי במשך זמן מה. רוב הגברים, לעומת זאת, ממשיכים למשש בכיוונים הלא־נכונים. בעצם אין שום סוד לגבי השיטה להשגת אורגזמה.

אבר־המין הנשי הוא הדגדגן. צריך להניח שכל גבר יודע זאת, אחרי ההסבר של הסכסולוגים ויליהם מאסטרס וורג'יניה ג'ונסון, ואחרי ששרי הייט כמעט ראיינה את הדגדגן. אחרי כל זה לא היה צריך להתעורר ויכוח על נושא זה.

אבל יש ויכוח. אני רוצה לגלות לגברים איך לגרום לכך שהאשה תגיע לאורגזמה, מפני שזה אבסורד שאשה כמוני, בגיל 32, יכולה לטעון שהיא עדיין בתולה מבחינה מסויימת, אחרי עשר שנים של חיי־מין חופשיים עם מיספר רב של גברים.

כרגע אני מאוהבת בגבר נהדר — בשבילו האורגזמה קלה, בשבילי זה עינוי. אני רמזתי לו רמזים חסרי־בושה, והוא התעלם מהם בעקשנות.

התוצאה היא, שאני במצב תמידי של גירוי מיני — ותיסכול. יותר מזה, אני מוכנה להתערב שרוב הנשים הנשואות, כמוהן כידידותי, נמצאות באותו מצב. גם הן לא השיגו מעולם אורגזמה שלא באמצעות אוננות.

הנה זה סיפורי:

הייתי בת 21 ב־1965. כמו רוב הנשים בנות דורי, התנסיתי בהרבה מין, עם הרבה אנשים. התחלתי ללכת למיטה עם נערים כשהייתי באוניברסיטה, לפני יום הדין, כלומר לפני גילוי הדגדגן. התאכזבתי מבני זוגי לעיתים כה תכופות עד שהתייאשתי לזמן מה מהגברים ואז התנסיתי במין עם נשים לסביות.

אף פעם לא היה עלי להעמיד פנים שיש לי אורגזמה עם אשה. מה שנשים עשו לי פעל תמיד, במישור הטכני ה־טהור. לא היה עלי לרמוז. לא היה עלי לשים דבר־מה בתוכי. אך היה עלי, עם זאת, לדמיין שאני נמצאת עם גבר. תמיד קיוויתי, ועדיין אני מקווה, שאוכל למצוא גבר שיוכל לנהוג בי כמו שנהגו בי הנשים הלסביות.

עד לנקודת הרתיחה

לאחר התנסויות במין עם נשים הפכתי אדישה להן. אל תבינו אותי שלא כהלכה: אני אסירת־תודה על התנסויות המין עם נשים, שרובן לא היו לסביות יותר ממני, מפני שהתנסויות אלה לימדו אותי שאין בי שום מום מיני או א־נורמליות מינית.

בשנה האחרונה התחלתי שוב להתנסות במין עם גברים. ציפיותי היו גבוהות, שכן עתה היו הגברים שהיה לי מגע איתם מודעים למימצאים של מאסטרס וג'ונסון.

זייפתי אורגזמות מאז שהייתי בת טיפש־עשרה. כמו רוב הנערות, לא רציתי שהנערים יחשדו בי שאני מאוננת. אך

„מעולם לא הגעתי לאורגזמה עם גבר... רוב הגברים ממשיכים לממש בכיוונים הלא־נכונים... אבר־המין הנשי הוא הדגדגן!"

(המשך מעמוד 61)

עתה הייתי נחושה בדעתי שלא לזייף יותר דבר.

עד מהרה הפך הדבר מגוחך. אחרי כמה ניסונות נואשים להביאני לכלל אורגזמה, שלחו בי הגברים מבטים נעלבים, כמו ילדים קטנים, או מבטים מאשימים, בשעה שהתפארו בכך שהביאו נשים אחרות לכלל אורגזמה.

אז־אז הבנתי שחלק מהאשמה יש להטיל על הנשים. נשים זייפו אורגזמות ואגינאליות בדרך כה מוצלחת, עד שהגברים היו בטוחים שאין דבר טוב יותר מהחדירה הקלסית כדי להביא אשה לשיאה. האורגזמה הקליטוראלית לא היתה בשבילם אלא סיסמה פמיניסטית חדשנית. הגעתי למצב זה חרף כל ניסיונותי הנעדרים להסביר, עד כמה גורם הטיפול בדגדגן הנאה לנשים.

הייתי זהירה. הייתי עדינה. אמרתי להם שנשים סבורות שאבן־המין הגברי מרגש עד מאוד, מעורר מאוד, אך שהחדירה אינה תכליתה־הכל של המגע המיני. הסברתי להן כי הנשים אותן הם כבשו בעבר אהבו אותם מאוד, ולכן זייפו את האכסטזה שעליה סיפרו הגברים. אך דבר מכל זה לא הועיל. הגברים ראו איום נורא בגילוי, שיתכן כי מעולם לא הביאו אשה לשיא אמיתי, אם כי הדבר קל.

והרי לפניכם מה שהנשים רוצות באמת. אווירה. עמעם אורות. בבקשה. רק נשים מעטות בטוחות ביפי עורן וצורתן עד כדי כך שתרגשנה נוח באורות מלאים. עליך ליצור אווירה פסיכולוגית שבה אתה הרופא והאשה הינה הפציינטית. תן לה להבין כי ברגע זה לא מוטלת עליה חובה כלשהי לעשות דבר למענך או למען גופך. הנח את גופה בתנוחה נוחה. אשה מוצאת זאת כמושך מאוד כאשר הגבר מטפל בה. המגעות תוגשנה עד מהרה, אך הנשים הן כמו רוטב טוב, יש להביאן באיטיות לנקודת הרתיחה.

הניחו לנשים לשכב בדום מוחלט. כל התנוחות המשעממות, שקראת עליהן במדריכי־מין, אינם אלא מפריעות לריכוז האירוטי של האשה.

כל התנוחות האקרובטיות טובות רק בעת החימום, כך נדמה לי. רוב הנערות התפתחו כשהן מאוננות בשקט רב, מתחת לשמיכות, כדי שאימותיהן לא תשלחנה אותן למוסד הקרוב. רוב הנערות הותנו והוכנו למעשה לשכב דו־ממות ולהיעשות שקטות יותר ודוממות יותר ככל שמתקרב השיא. לאחרונה שמעתי גבר צעיר מתרברב ומספר על האורגזם הנפלא שהעניק לאשה, שצרחה ושרטה וכמעט קפצה מהמיטה. מגיע לה פרס אוסקר על ההצגה הזאת, אמרתי לי עצמי, בידעי שכל הרעש והצילצולים הם סימן ברור לאורגזמה מדומה לגבי נשים, מילבד אלה שגודלו בשבטים מאורים, שם מעודדים אוננות פומבית מטורפת.

אם האשה שאתה נמצא עימה מתחילה לנהוג בדרך זו, היא מנסה לרצות אותך. עודד אותה בעדינות לשכב בשקט. היא תודה לך על כך מאוחר יותר.

כמו ילד זללן

הארך במיזמוז. נדמה לי שיש להעניק למדריכי־מין פרס על כך, שהגבירו את הפופולאריות של המיזמוז ה„אקזוטי". מעטים מאריכים במיזמוז עד כדי ממוצע של 20 דקות — בדיוק כפי שמומלץ במדריכי־מין. למעשה אני סבורה שאני מקבלת עכשיו כשתי דקות, בשד א' וכארבע בשד ב', ורק כדי להוכיח לי שהבן־זוג שלי מעודכן ובקי במסטארס וג'ונסון, הוא גם מעביר אצבע חטושה על הדגדגן.

המאהבים שלי, רואים אתם, הם כולם אנשי־עולם מנוסים. אחד מהם לקח אותי לראות את הסרט גרון עמוק, ואחד אחר הביא למיטה קטלוג של סאדו־מאזוכיזם — שני אמצעים אלה אמורים היו להלהיט אותי. אך מה שמלהיט אותי באמת הוא ליקוק הגזן של הדגדגן — הנחשב לשיא הפריצות ולסטיה מינית.

עובדה עגומה היא, שלנשים היו חיי־מין עשירים יותר כאשר היו בתולות, כאשר החדירה היתה אסורה, וכאשר על נערים וגערות היה להתמזמז במשך שעות במושבים האחוריים של המכוניות. ראשית, היה צורך בשעה שלמה של נשיקות. שנית, שעה שלמה של ליטוף השדיים מחוץ לחזיה, שעה בתוך החזיה ואז — סם־סדם — מיזמוז בתחתונים; אף לא אחד מהנערים ידע באותם ימים מה דגדגן, אך כאשר מיזמזו את התחתונים חלפו ידיהם על הדגדגן לעיתים תכופות יותר וביסודיות רבה יותר מכפי שהדבר נעשה מאז ועד היום.

אך דבר־מה אומר לי שאסור לאבד תיקווה; יתכן שזו המסירות החדשה שאני חשה בגברים שאני באה עימם במגע. הניחו לי להציע כאן דרך בטוחה להלהיט אשה.

שכב על צידך, כשפניך אל האשה, כך שתוכל להתבונן כווריד הצוואר שלה. פעימות הווריד שלה זהות לפעימות הווריד שלך, כאשר אתה מגיע לשיא; קצב הדופק גובר, ואז ברגע האורגזמה, הפעימות תכופות מאוד. עודד את האשה לאונן לעצמה, כך שתוכל ללמוד ממנה את עוצמת הלחץ שהיא מעדיפה. אם היא עצורה מכדי לאונן בפניך, לטף בעדינות את הדגדגן, מסביבו ומעליו, בעוצמת־לחץ משתנה. ואז, כאשר אתה מגיע למגע הנכון, תוכל לראות כי פעימות וריד הצוואר שלה מתגברות.

היה עדין. אין מילים מספיקות כדי לתאר עד כמה עדין הוא הדגדגן; די שתהייה מעט גס עם הדגדגן כדי שתקהה כל תחושה. המגע שלך חייב להיות כמו זה של ילד זללן, הדוחק את אצבעו לסיר כדי ללקק מוס־שוקולד — עדין ועיקבי. אם אשה מבקשת ממך להפסיק לגרות את דגדגנה, אין ספק שאתה נוהג בה בגסות. הדגדגן הוא אבן־הפינה של מיניות האשה, ואין אשה שתבקש ממך לחדול אלא אם כן אתה רחוק מאוד מהמגע הנכון. לאחר שמצאת את המגע הנכון, המשך בו. אל תתחיל לעשות דברים — נאה ככל שיהיה — בחלקי גוף אחרים. עליך להמשיך בעקביות ובהתמדה בליטוף הדגדגן, אך תן לה להירגע. תן לה להרגיש שאינך מתעייף, ואין זה חשוב כמה זמן ידרש לך כדי להביא לשיא.

הקצב המהיר השיא האמיתי

דכנס את אצבעותיך לתוך נרתיקה ומרח את הריר על פני הדגדגן. אם אין מספיק רטיבות, השתמש בשמן־תינוקות. אל תשאל אותה, פשוט עשה זאת. זה יחסוך ממנה מבוכה אפשרית ויגרום לך להראות אביר האהבה. תרגיל נחמד אחר הוא ללקק את פיטמותיה כאשר אתה מניח את ידיך על פני עצם הערווה; כאשר הפיטמות מתחילות להתמלא ולהזדקף, בדוק בנרתיק שלה כדי להרגיש אם הוא לח. כאשר גוברת התרגשותה, עליך להגביר את קצב מגעיך. אם היא הודפת את האגן שלה כלפי ידך, פירוש הדבר שהיא מבקשת לחץ נוסף. הדגדגן, שהוא המקביל לפין, יתנפח ויתקשה. התחושה שלו תהיה כמו של כדור־מיסב הנע בחופשיות בתוך שמן. בנקודה זו הנח את קצה הפין שלך מחוץ לנרתיק, כאשר אתה ממשיך ללטף את הדגדגן. קרוב לוודאי שהיא תהדוף את האגן שלה כלפי מעלה, כדי לקלוט את הפין לתוכה, כאשר תהיה קרובה לשיא. כאשר נשים מזייפות אורגזמה הן מפעילות בכוונה את השרירים בדפנות הנרתיק, כדי לחקות עוויתות שריריים, אך הן לעולם לא תוכלנה לחקות את הקצב המהיר של שיא אמיתי. הן גם לא תוכלנה לחקות את ההרפיה הסופית שהינה פיתאומית יותר וגדולה יותר מכל מה שבא קודם לכן. סימן אחר לאורגזמה אמיתית הינה שהפיטמות יבלטו החוצה באורח קיצוני, כאילו הן עומדות להתפוצץ.

אתה יכול לדעת בוודאות שאשה מזייפת אם היא ממהרת להתגרות שוב, מיד לאחר שאמרה כי הגיעה לאורגזמה, משום שעל אשה לחכות לפחות כמו הגבר כדי להמשיך בסיבוב שני. למרות שאשה יכולה להגיע לשיא בלי שיהיה לה דבר בתוכה, היא באמת ובתמים אוהבת כי הפין — או אפילו אצבע, יהיו בתוכה.

בבקשה, אל תחשוב שאני אומרת כי עצם נוכחות הפין בתוך אשה אינה חוויה מגרה. זוהי חוויה מגרה, גם כאשר החדירה אינה מלווה בגירוי הדגדגן בשום צורה. אך התחושה, באופן גס, מקבילה למצב שבו האשה מאוננת לך, אך נוגעת רק באחד מאשכיך, האם תוכל להגיע לשיא? נרתיק האשה, אני סבורה, מקביל, פחות או יותר, לבסיס הפין שלך, ודגדגנה מקביל לכותרתו.

נשים רבות נהנות מכך שיש פין בתוכן — אני נהנית מכך באמת — וכאשר אני מתבוננת במכשיר דילדו חשמלי, או ויברטור ואשכים מלאכותיים, המוצגים לראווה בחנויות־המין, כל מה שאני מרגישה הוא יאוש עמוק. אני יכולה לרכוש בקלות את כל הצעצועים הללו, אך לא את הדבר שניתן למצוא כמעט בכל בית, ידו של גבר או לשונו.

כן, הבה ניגש לעניין עצמו; ליקוק. רוב הנשים חשות כי הגברים נרתעים מביצוע פעולה זו. גברים מתוחים מאוד ומבקשים לדעת אם האשה התקלחה ממש לפני המגע; הם גם חוששים שיעבור זמן רב מדי עד שהנשים יגיעו לשיא. וזה בתורו גורם לנשים אי־נוחות ואי־יכולת להשתחרר.

הגברים סבורים גם שעליהם להחדיר את לשונם לתוך הנרתיק. פעולה שהם סבורים כי היא מעליבה, ואינה גורמת לנשים להגיע לשיא. יותר מאשר החדרת הפין, לפעמים גבר סבור שהוא יכאיב לי בשיניו. ראשית, כל עוד אתה באמת רוצה שאשה תגיע לאורגזמה, עליך לנהוג כאילו אתה באמת אוהב אותה, ואינך

יכול להמתין עד שלא תטעם ממיצי־האהבה שלה.

כשמדובר בשימוש בשיניים, חסוך זאת למיסעדות.

ליקוק הוא משהו שאתה עושה לדגדגן, ואיבר זה יכול להיפגע ולהגיע לאובדן תחושה מוחלט על־ידי נשיכות של מאהבים חובבים. כמו־כן, אצבעותיהם של כמה מהגברים עלולות להיות ארוכות מדי, או נוקשות מדי, מכדי להעניק גירוי מתאים לדגדגן של האשה.

הלשון, מאידך גיסא, אינה מכילה עצמות, לעיתים־נדירות היא נוקשה מידי, והיא תמיד לחה די הצורך כדי למנוע פגיעה. כאשר אתה מלקק לאשה, בבקשה ממך, הזז את שיער הערווה הצידה, כך שלא יחתוך את הרקמות העדינות.

כאשר אתה מלקק מסביב לדגדגן, הכנס יד אחת מתחת לישבן, את הבוהן הכנס לנרתיק. זה מעניק לאשה תחושה מגרה, שהיא מוחזקת תחת פיקוח, ובאותה עת מעניק לה משהו להישען עליו ברגע השיא. כמו־כן, נסה ללטף את ביטנה, או את צידי ירכיה המתוחות. הליטוף מאזור הברך ועד לאזור האגן, בשעה שאתם מלקקים ללא־הרף, ישלח תחושות ישירות למרכז הגירוי המיני, אל עבר הדגדגן.

ולבסוף, כמה עצות נוספות:

1. כאשר האשה אומרת שהגבר הוא מאהב טוב, מבינות זאת הנשים האחרות כמו צופן. אין פירוש הדבר שהוא מביא אותה לשיא, פירוש הדבר שהוא מסעיר יותר מן הממוצע.

2. יהיו נשים שישקרו, כדי להגן על האגו הגברי, באומרן שיש להן שני סוגים של אורגזמה — אחד משני, שהיא אורגזמה בדגדגן, והשני, העיקרי, שזו האורגזמה בנרתיק. למעשה, ההפך קרוב יותר לאמת.

3. לאחרונה פיתחתי הרגל לאונן כאשר אני לצד חברי. ערב אחד הוא הגיע לשיא לפחות שלוש פעמים, ואני החלטתי שהגיע תורי. ביקשתי ממנו שיחבק אותי בשעה שאני מאונן. הוא עשה זאת, אולם ללא התלהבות. החזיר הקטן כבר היה מרוקן לחלוטין, והחיבוק שלו לא הביע שום תשוקה. כך שלמעשה אוננתי והגעתי לשיא בוכחותו של גבר. הוא לעומת־זאת שקע בתנומה, ולא חש כלל בכל השינויים שחלו בגופי ושהיו עשויים לסייע לו לעזור לי בעתיד. אם יש בכלל עתיד עבורינו.

4. הסיפור האחרון. לאחר שסיימתי את לימודי באוניברסיטה ונסעתי למלבורן, השגתי מישרה כעובדת־סוציאלית באיזור מסוכן בעיר. לאחר זמן קצר נאנסתי. עם תחילת המישפט נראה היה כאילו אני היא העומדת לדין. פרקליטו של הגבר האשים אותי בכך שהגעתי לאורגזמה במהלך חמש הדקות שארכה ההתנפלות הנפשעת. למעשה, ביליתי חמש דקות בדאגה שמא יישוסעו פני. אך נראה שהגברים בחבר־המושבעים הניחו, כמו הפרקליט, שנהנתי מהאונס — אני, שמעולם לא הגעתי לאורגזמה כשאבר־המין של הגבר נמצא בתוכי. נדהמתי. האנס יצא לחופשי. הדבר שלמעשה גרם להרשעתי היו הזיופים שלי ושל נשים אחרות כאילו יש להן אורגזמה, כאשר גם נשות המושבעים שיקרו להם תמיד.

אי לכך יש לי בקשה צנועה: יש צורך להסביר למושבעים באשר הם כי מבחינה אנטומית אין הדבר אפשרי. אשה לא יכולה להגיע אפילו לדבר הדומה לאורגזמה במהלך אונס רגיל. הם חייבים לדעת. בקיצור, כי הטיפול בדגדגן הוא המהותי.

עד כאן סיפורה של האשה האוסטרלית. הווידוי של האשה האוסטרלית, עובדת סוציאלית במיקצועה, המם בעיקר גברים. אולם מחקריהם של הסכסולוגיים מאסטרס וג'ונסון חיזקו את השקפתה של הכותבת.

התמיהה שעוררו הדברים נובעת מתסביכים קדומים. זיגמונד פרויד קבע, שאורגזמה בפות היא צורה בשלה יותר של אורגזמת־דגדגן. הוא אף קבע שאורגזמה בדגדגן היא למעשה סטייה. מבחינתו היה נרתיק האשה העיקר — אמת־מידה לתיפקודן הנורמלי של הנשים. לעומתו קבעה שרי הייט בדו"ח המפורסם שלה על מיניותה של האשה, כי אשה עם אוריינטציה על הנרתיק חרדה יותר ומנוסה יותר במצוקה פסיכולוגית מבעלות אוריינטציה על הדגדגן.

אשה נשואה: חיפשתי הרבה שנים עד שבעזרת פסיכולוג גיליתי שאורגזמה אינה צילצול פעמוני־כנסייה או ציפצוף ציפורים...

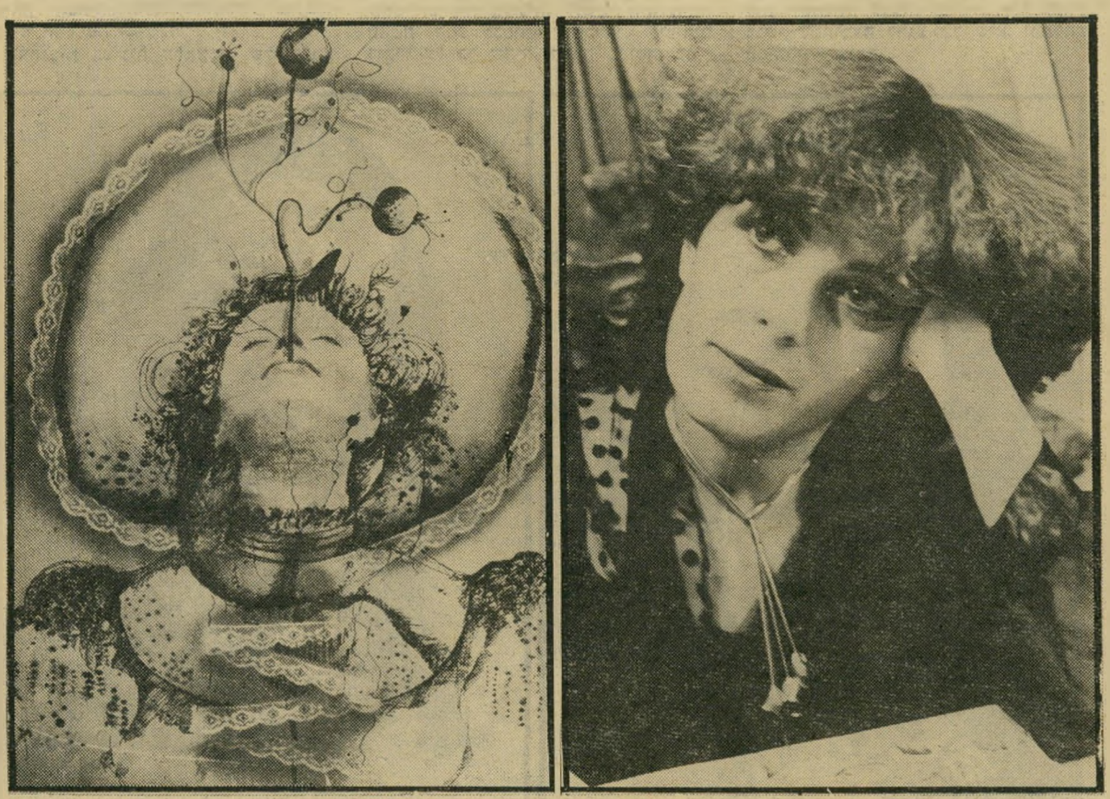

ציירת מרים ברנארד וציור־האורגזמה שלה

„גיליתי שזה לא שימחה ביום־העצמאות, אלא רעד בשיאה של התרגשות..."

מ רים ברנארד, אשה נשואה בת 35, אם לשלוש בנות; ציירת שעבודותיה „משדרות סכס," לדבריה.

מספרת מרים:

הקווים המעוגלים, המערות, החורים והנקבים הם טקסטורות הפורצות מהתחושות הגופניות שלי אל הניר. כל חיי סובבים סביב הסכס, וכשאני מורחת צבע על הניר זהו סוג של אנרגיה המפרה את חיי.

לא ידעתי מה זאת אורגזמה. חיפשתי למה זה דומה. בספרות קראתי שזה משהו כמו פעמוני־כנסיה. בשיחות קלטתי שזה רעד. בדמיון שלי חשבתי שזה ציפצוף של ציפורים. הבאתי ציור שלי אל הפסיכולוג, וישבנו יחד לנתח אותו. זו היתה ליידי שהפנים שלה בתנוחת שכיבה. כובע תחרה מעטר את ראשה. בפה היא אחזה פרח. זה היה צמח אופיום שייצר תחושה שהפנים מרחפות. הפסיכולוג הכריח אותי לעשות אנליזה של הציור, והרגשתי כמו באונס רגשי.

למה בפה? הוא שאל בתקיפות וציפה לתשובה. יחד איתו הבנתי שהפה הוא מקום לח, ושהצמח זקוק ללחות. שורשי הצמח חדרו לעומק הפנים, והראש כולו הביע זעקה. הצוואר והפנים היו בצבע ורוד. השיער בצבע אדום, כמו צבע הסשלייה. מלאתי אותה בנימים ועורקים שיצרו הזנה לפנים. נוכחתי לראות שהפנים הם רחם אשה. למדתי במשך השנים שתחושת אורגזמה ביחסי־מין זו לא כמו תחושת שימחה בחג־העצמאות, אלא רעד בשיאה של התרגשות. ושאין אורגזמה כל עוד לא גיליתי מהי. הנרתיק הביא אותי להתעברות והולדה, ואילו הדגדגן המרוחק גרם לי להנאה.

הגעתי מבית שמרני. אבי כלא את אימי כדי שתישאר רק שלו. גם אותי חינכו לחיות בהסוואה מוחלטת. נעלו אותי מתוך החשש שאברח מהבית בטרם עת. ההתפתחות הגופנית שלי היתה מאוחרת. אולם גם לאחר שהבשלתי בלמתי את תשוקותי הגופניות, כדי להישמר טהורה עד לנישואין. בגיל 20 הבין בעלי שאני זקוקה לפתחי־איוורור. מכיוון שעסקתי באמנות, ניתנה לי הלגיטימציה לצאת בגפי לסדנאות ולתערוכות. זה הדבר שבנה מחדש את הנישואין שלנו. בעלי למד שהמחזרים שלי אינם מסכנים את מקומו בחיי. לעומת זאת הפכתי לאשה יותר מאושרת, בשל מבטיהם של המחזרים.

בד תחרה שקוף הוא סיגנון הבגד שלי. לבוש המדגיש נקודות סכסואליות כמו ירכיים וחזה. תלתלים, שיער שאיננו מסורק ותנוחות הראש מסגירים את האנרגיה שאני חפצה להקרין.

האופי הצועני שלי נותן לי לגיטימציה לחוסר משמעת. לעשות כל מה שאני חפצה, ולזכות ביחס של סלחנות. אני מרגישה כאשה מינית. כך רואים אותי הבריות. אני לא מחפשת איך להסוות זאת. כל מה שאני רוצה אני משדרת החוצה. החיים חולפים, ואין מה להפסיד.

אשה בוגרת עם אימפולסים

א ני מיפים המוכן לסכן את לשוני בכל טעימה חדשה. והלשון מחוברת אל המוח. אם הלשון נכווית או נשרפת, אפשר להגיע לטירוף ולהשתגע. למרות האמונה הזו אני מוכנה לקחת סיכון ולנסות הכל.

כאשר כולאים אותי, אני חושבת על החופש, כמו כל אסיר. המחשבות שלי על החופש הן דימיון סכסואלי חוגג. האסטרולוגית שערכה לי מפה קבעה שאני זקוקה ליחסי־מין מדי יום, אחרת אני מרעילה את עצמי. האמת היא שכדי להגיע להנאה ממשית ממין אני זקוקה לתקופה של צום.

המוח שלי ניטען חשמל כל הזמן. בעיות והרדות יום־יומיות לוחצות על המרכז הנעול במוח. יחסי־מין הם שפותחים אצלי את הראש ומנקים את המוח. יחסי־מין מעוררים אותי. הם גורמים לי מצב־רוח אופטימי, והרגשה קלה מבחינה פיסית עד כדי תחושת ריחוף.

הסכס נפגע כשאני רעבה. הוא מתמלא עוצמה כשאני מצליחה. קאריירה מוצלחת תופסת אצלי תמיד טרמפ על היצר המיני. אני מקנחת יום מוצלח באקט מיני. כשאני נהנית מהיצירה ביום־עבודה, יש לי חיי־מין מוצלחים יותר.

ויכוח שפוגע באגו שלי מונע ממני לעשות מין. מילים משפילות, אי־הגינות, לא לומר מאיפה חזרת בשעה מאוחרת. בעיות בריאותיות של ילד חולה וריחות לא נעימים מונעים אותי מלערוך חגיגה במיטה. יחסי־מין מקבילים אצלי לשימחה. אבל סכס יכול גם לסיים ריב שלא נפתר במלל. אחרי סכס אני מסוגלת לעבור למצב־רוח סלחני.

למדתי גם לזייף אורגזמה בנישואי. האמנתי שאם לא כן, אני משחקת שלא לפי הכללים ואקבל עונש. מאז הבשלתי והבנתי שבמקום שאשה מזייפת — מזייף גם הגבר. היום אין אפשרות עוד לזייף. אנחנו מכירים יותר מדי טוב האחד את תגובות השני. קרן קטנה בקצה העין מסגירה כל ניסיון של זיוף. כשלמדנו שזה קיים, הייתי מזהירים לפני, ונזנפים אחרי. רק אדם עם אישיות אוטיסטית לא יודע להרגיש את הפרטנר. בניישואין אין צורך לומר. כל אחד לומד להיות הברומטר של השני. למדתי שלזייף לבן־זוג זה כמו לשקר לעצמי. אם חשובה לי ההנאה מיחסי־מין, לא אזייף, כדי לא ליצור לעצמי בעיה.

העובדה שאני מצליחה לשלב את הקאריירה האמנותית שלי בתחושות המיניות שלי, היא שעוזרת לי להצליח בכל מה שאני עושה. אני אשה בוגרת, עם אימפולסים צעירים. אני חשה ומגיבה והגיל שלי נעלם. העובדה שאני דולה נושאים לאמנות שאני יוצרת מהתחושות המיניות שלי, משאירה אותי, בסופו של דבר, קרובה לבית, צמודה לקן המישפחה.

עד כאן סיפורה של מרים.

רווקה בת 19: „איני מסוגלת לגלות מפני שלא מצאתי את הגבר המתאים..."

ז יוה צורן בת ה־19 היא רווקה, סטודנטית במגמה לעיצוב אופנה בבית־הספר שנקר.

מספרת זיוה:

בבית־הספר התיכון למדתי בכיתה שבה היו רק בנות. גם בצבא שירתתי ביחידה על טהרת הבנות. הרגשתי תמיד חסר בחברת בנים והיעדר הזדמנויות להכיר אותם. בגיל 16 הכרתי בחור והחלטתי לבדוק באמצעותו מה זה מין, עליו קראתי ושמעתי בשיחות עם חברות ואפילו מהורי היקרים. גיליתי שגם בן־הזוג שלי לחוויית הלמידה חיפש בי מין, ורק מין. הוא נהג להסתכל בי ולתכנן איך יכניס אותי למיטה. כשהתקשר אלי בטלפון נהג לשאול: מתי נראה לך. אולם אותי סיקרן הנושא עד כדי רצון עז להתנסות בו.

בין חברותי רווחה הדיעה שנערה צריכה להגיע ליום נישואיה בתולה. לא גיליתי להן את הסוד שלי, שגופי חפץ להתנסות בחוויה מינית. הבחורים נתנו לי הרגשה שהם עושים לי טובה כשהם מסכימים לצאת איתי, ואני פירשתי זאת בכך שצורתי החיצונית אינה מושכת. היום אני יודעת שההתפתחות שלי, מבחינת המראה והצורה, היתה מאוחרת. לא נחשבתי אז ליפה ומושכת.

ההתנסות המינית הראשונה שלי היתה חווית מוספת עד כדי כך שהחלטתי לוותר להבא על כל נושא המין. במשך הזמן הגעתי למסקנה, שאני פשוט לא מכירה את האנשים הנכונים. אנשים מסתכלים עלי ולא מבינים איך זה שאני נראית כל־כך סכסית ולא עושה סכס. אני מאוכזבת. זה מאוד חסר לי, אבל אני לא מסוגלת להתיידיין ואחר־כך פשוט לקום ולהיעלם. מפריע לי שהגבר לא מוכן להשקיע מעט רגש. רק היום, בגיל 19, קיבלתי בפעם הראשונה פרח ממחזר. אני מחפשת סממנים של חיזור ותשומת־לב. שהגבר יחמיא לי, שיתן לי הרגשה שאני נחשבת יפה בעיניו, שיתן מתנה קטנה, שיזמין אותי גם לתערוכה. לא רק למיטה. שלא ארגיש שהוא יוצא איתי רק כדי להיראות בחברת חפץ יפה.

אני מתנהגת אחרת. אני נותנת את עצמי וגם משקיעה רגש הם בבן־הזוג. אני נוהגת להתאים את עצמי אליו. בן־הזוג יכול אפילו לכפות עלי צורת לבוש. היום, למשל, לא הלכתי עם ידיד רק בגלל שסירב להיראות עימי בנעלי־הזהב שאני נועלת. אני מאוכזבת ומשועממת ללא תשומת־לב מצד מחזרים. זהו הגורם המרכזי בחיי. ולהיות בלי מין, זוהי תופעה יוצאת־דופן. אני לא יכולה להישאר בחיבוק ידיים בבית רק בגלל שלא מצאתי בן־זוג אידיאלי. זאת הסיבה שאני יוצאת עם גברים וגם נכנסת עימם למיטה מבלי ליהנות מהמין שאני עושה. אני מקווה שזו לא תהיה צורת המין שלי בעתיד. הגעתי למצב אבסורדי, בו התלבטתי אם אשה בכלל זקוקה למין, כפי שנהוג לחשוב. כמעט שהגעתי להתנסות מינית עם אשה.

בחור מבוגר שהיכרתי כמעט הצליח לגרום לי לעשות זאת. אם הוא לא היה יוצא לחוץ־לארץ, אני מניחה שזה היה קורה לי. היא בחורה יפיפיה שעלתה לארץ מצרפת והעברית שגורה בפיה. היא הזמינה אותי אליה ונתנה לי הרגשה שאני יפהפיה בעיניה. לטעמי היא היתה האשה הכי סכסית שהיכרתי. סיפורים דיברו על כך שהיא אדירה במיטה. כנראה שהכל היה בראש. לא הלכתי אליה. אני לא יכולה להיות עם גבר שאני לא אוהבת. אני מאוכזבת מעצמי. אני מרגישה שאני לא מצליחה לגלות את עצמי. אני מפחדת להיות עצמי. אני מפחדת שאם אגלה את עצמי, אהיה פגיעה. אני מפחדת שאם אגלה את עצמי, אהיה פגיעה. אני מפחדת שאם אגלה את עצמי, אהיה פגיעה.

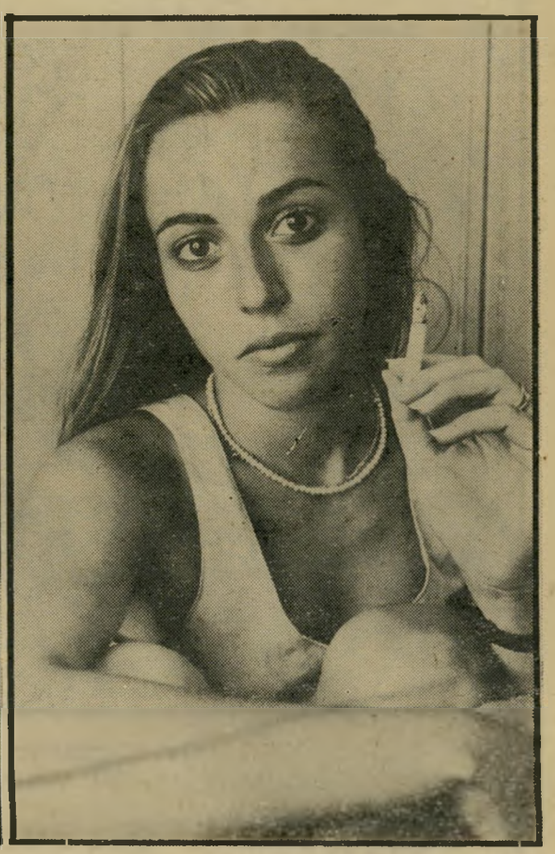

מעצבת־אופנה זיוה צורן
„מין זה לספק את הגבר..."

המשוררת: „אני יכולה להגיע לאורגזמה לבד, אני מאוכזבת מהגבר האשכנזי..."

ד יונה וויך, רווקה, בת 37, משוררת אוונגרדיה. שירתה מעוררת מחלוקת. חלק משיריה אינו זוכה בשל כך לפירסום, או שעובר שינוי כדי שיתקבל ב־מערכות העיתונים או בפסטיבלי־שירים. „תנו לנו סכס אחר" הוא אחד משיריה.

מספרת יונה:

אורגזמה היא תחושה של התפרקות מינית. כמו התפוצצות אטומית. זהו שיא רגשי, גופני ונפשי. זהו סוג של התפרקות חשמלית, עצבית ופיסית. זהו תהליך רגשי שמתומצת לרגע של שיא, ומתרחש במהירות עצומה.

אומית. התחושה יכולה להיות ממושכת או חפוזה. יכולה להתמשך שעות, או אפילו להצטמצם בחמש דקות. אולם בשני המיקרים היא מלווה אצלי בהנאה באותה המידה. זו התרגשות שאני מחפשת בה ציפיות גדולות. היא אינה רק אקט פיסי. דמיון יכול לעורר בי את אותו הריגוש.

אני מגלה שאיני זקוקה לזולת כפי שחשבתי. זה מאפשר לי דרך יצירה ללא צורך באדם נוסף. אני חיה חיי־מין שלמים גם ברחוב. אנשים שאינם יודעים לעשות זאת הם טיפוסים מבוהלים. יש לי כל דבר בכל מקום. אני לא אעשה מין ברחוב רק בגלל שלא אקבל אהבה ברחוב. אולם לא אחפש יתר־פרטיות, כדי שלא לתת יותר מדי לאחר. חשוב לי שההנאה תישאר גם לעצמי. כל חיי אני חוקרת את גופי. לא אתפש לכישלונות אלא אמשיך לחקור ולחפש את עצמי. מי שלא מכיר בזכות האשה ליהנות ממין, הוא שותף פעיל לחוסר אנושיות.

לעשות מין עם אדם מרגיש

א ין מין ללא רגש. אינני נשואה, אולם בליבי יש אהבה. יש לב אחד עימו יש לי חיים רגשיים אמיתיים. יש כישלונות, ואני מתעוררת מהם בהרגשה רעה, אבל לא אראה עצמי כקורבן. כל קורבן הוא למעשה שותף לאשמה.

קל יותר לעשות מין עם אדם רגיש. אדם מחונן יש לו תיחכום, אולם הוא עקר מבחינה רגשית. אשכנזים מחוננים הם אפסים רגשיים. גבר יוצא עדות־המיזרח הוא מאהב הרבה יותר מוצלח, בגלל הרגש שקיים בו. האשכנזים צריכים ללמוד מהזרם הכהה, אחרת הם לא יהיו מאהבים טובים. אני רואה עצמי כעיראקית. גדלתי לידם ולמדתי מהם את הרגש, שהוא הקשר האמיתי אל החיים. אני מתפלאה לגלות עד כמה שהם מסתגלים מהר למדתי מכך לקח חשוב בחיי.

יש לי סקרנות היסטרית לתופעת ההרמוסכסואלית. היתה לי התנסות חד־פעמית עם אשה. אני מאמינה שאם לא הייתי מתנסה בזה לא הייתי מבינה לעולם מה זה. הייתי עניה בידע. בהתנסות מינית עם לסבית מצאתי את עצמי מתייחסת אל האשה השנייה כאל אשה. היא רצתה שאראה בה גבר. לא הייתי מוכנה לכך. היא הגיבה ברוגז ובחוסר שקט עד כדי תוקפנות. היא נהפכה לרעה. אז הבנתי שהיא בעצם מאוד אומללה וזקוקה לטיפול.

מצידי זו היתה סקרנות שלא באה על סיפוקה. גיליתי דרך החוויה הזו שמספיקה לי גם ספקולציה אינטלקטואלית. גיליתי שגם סרטים פורנוגרפיים הם סכניים בלבד. גיליתי שהדימיון שלי יכול להוביל אותי לחוות חווייה מינית.

בילדותי עברתי כמה קרבות־רחוב. בחורים חשבו שיוכלו לפתות אותי בכביש. הם באו מתרבות שרדפה אחרי זונות. כל אשה נחשבה בעיניהם זונה. דחיתי אותם. הם למדו שאותי לא יצליחו להשפיל. הלבוש שלי נתפס בעיניהם כמגרה. בלי הסכמה שלי אני לא מוכנה לשמש עבורם אובייקט מיני. אני לא מוכנה שיסתכלו בי כדי ליצור הזיות מיניות.

אה שהסקרנות שלי, בכל הנוגע ליחסים עימה, לא הגיעה עד לדרגה כזו שאחפוץ להתנסות בהם. עובדה היא שזה לא קרה.

כשהראש מרחף בעננים

ע ם גברים אני רק משחקת במין. אני לא יודעת מהי תחושת אורגזמה. אני יודעת אך ורק להיכנס למיטה ולגרום לבן־הזוג שירגיש טוב. איני יודעת לדאוג לעצמי במיטה. בחורים שאני יוצאת עימם הם כאלה שיש לי מוטיבציה לגרום להם הרגשה טובה.

בשבילי ההתרגשות ממין מתחילה ונגמרת בעובדה שנכנסתי למיטה עם גבר. אם גבר שואל אותי אם גרם לי הנאה, אני נוהגת לומר לו שכן. חלק מהדרך שלי לגרום לו הנאה הוא לזייף בפניו תחושות, כאילו אני נרגשת ונפעמת מגילוי מיניותו. יש גברים שלא שואלים אם נהניתי. הם בכלל מתעלמים מהעובדה שיש מקום לשאלה כזו. גבר שמושך אותי גורם לי לאבד את הראש. אני הופכת להיות בובה בידיו, ומשחקת במישחק שבו אני לא אני.

רק פעם אחת, בהשפעת סמים, נתתי את עצמי בצורה כל כך מרחיקת־לכת על פי מושגי, עד שלא היכרתי את עצמי בסיטואציה שנוצרה. עד לאותו יום ידעתי שגירוי הדגדגן יכול להביא להרגשה נפלאה, אולם מנעתי מבן־הזוג להגיע אליו. תמיד חסמתי בכוח את הגישה אל הדגדגן. בפעם הזו הייתי, לראשונה בחיי, משוחררת. זו היתה הפעם הראשונה שנהניתי מיחסי־מין. כל הגוף רעד. לא הייתי יכולה לעמוד על הרגליים. הרגשתי שטוב לי, שאני יפה יותר, ושהראש שלי מרחף בעננים.

זה לא חזר על עצמו. לא מצאתי את בן־הזוג הנכון. אפשר להתפוצץ ולבכות ולא להגיע ליותר מזה. וזה לא אומר שהמין פסק לתפוס מקום מרכזי בחיי.

עד כאן דברי זיוה.

משוררת יונה וויך
„זה הרגע שלי בחיים!"

(עדויות נוספות של נשים — בגיליון הבא)

מלכת התים 1981

מטעם
העולם הזה

בחסות:

עץ הזית
יצרני זברה, קאפרי, שמפו רויאל
והשמפו בריח תפוחים

ובשיתוף מנכ"ל חברת „א. גינדי", אברהם גינדי, אשר יעניק למלכה הנחה של —.500,000 ל"י לרכישת דירה בחברתו

א. גינדי

המלכה תציג את הדגמים החדשים לשנת 1981

GOLDTEX

פלוא שבה
אפנת הנשים היפות

תטפל בשערה בתכשירי טיפול וצבעי שיער מיספר אחד בעולם
L'OREAL

תציג את המשקה שכבש את העולם פינה קולדה ה-אמיתית של „קו-קטיילס-פור-טו"
COCKTAILS FOR TWO. PINA COLADA

תאופר במוצרי הקוסמטיקה הטבעיים של
נייטשר ביוטי

הדרכת המועמדות: אולפן לאה פלטשר ✶ עיצוב תיסרוקות: סלון ג'ימי ומרסל חיפה ✶ איפור: „נייטשר ביוטי" ✶ עיצוב הכתרים: „אנדין" ✶
טיפוול בשיער: תכשירי „לוריאל" ✶
אירגון: מירי ורפי זכרוני

המועמדות הסופיות

תציג את שמלות חכלה של
אולמי אמבר

תדגים את דגמי 1981 של
Merano

תשלב את יופיה הנשי בתצוגת חולצות גברים של
הוואי 2000

תגיע לנשפים באוטובוסי
יונייטד טורס

תוכתר בכתרי
ANDIN

תטוס ותתארח בכרתים ע"י
דיזנהויז

המועמדות הסופיות • מלכת המים 81' • ה

אילנה סיבוני במערכת דו־חלקית: בלוזון ומכנסיים. המערכת עשוייה מאריג כותנה אווירי. מדגמי „ניבה". למטה: „המועמדות בבגדי־הים החדשים של „גוטקס". המועמדות הסופיות תהיינה אורחות חברת הנסיעות „דיזנהויז", בטיול משגע בגדול האיים היווניים, כרתים.

א ילנה סיבוני היא רק בת 21 וכבר דוגמנית מבוקשת. זה לא פלא אם מביאים בחשבון את המטר שבעים ושלוש שלה, את גופה התמיר ואת עיניה החומות היפהפיות. אילנה באה מחיפה, עובדת בתל־אביב כדוגמנית־בית של חברה ידועה ומתגוררת בנתניה. „התפשרתי על האמצע," היא אומרת.

בצבא היתה פקידה פלוגתית בצנחנים, והיא מספרת: „לבד מהשירות המלא שלי התנדבתי לשרת שלושה וחצי חודשים, כי רציתי לסיים את המסלול עם החיילים.

אילנה סיבוני

הצנחנים זה כמו משפחה. גדלנו יחד, התבגרנו בצבא. אני למעשה חיילתי את החיילים. הרגשתי מאוד קרובה אליהם."

כשהיא נשאלת מהו תפקידה של פקידה פלוגתית, היא משיבה: „קודם כל להיות עם החיילים, להקל עליהם כמה שאפשר, לעשות איתם הכל. תרגילים, צניחות!" מי היה מאמין כי הנערה עדינת־המראה אכן השתתפה בתרגילים ובצניחות עם חיילים קשוחים? למי שלא מאמין אומרת אילנה בביטול: „מה זאת אומרת לא מאמינים? עובדה, צנחתי ארבע פעמים. זו היתה חוויה נעימה מאוד. נכון, זה קצת מזוכיסטי לקחת את עצמך ולקפוץ, זוהי הרגשה כמו לפני התאבדות, אבל עם בטחון רב שתגיעי למטה על בטוח. זוהי חוויה שלא הייתי מוותרת עליה. החיילים אהבו את זה שצנחתי איתם. אני צנחתי ראשונה מהמטוס ואחרי שראו אותי צונחת אף אחד לא העז לסרב."

אילנה, שאמה מרוקאית ואביה ספרדי, מודה בפה מלא כי הגיעה לתחרות מלכת המים כי היא רוצה להיות מלכת מים. החווייה גם היא חשובה, אך היא לא העיקר.

דליה כהן באוברול אופנתי מעוטר באימרה נוגדת במכנס, מאריג דלוות של אופנת „ניבה". כל המועמדות אופרו לצורכי הצילומים במוצרי הקוסמטיקה הטבעיים של „נייטשר ביוטי", והדבר ניכר עליהן היטב. בשיערן הן טיפלו לפני הצילומים במוצרי „לוריאל דה־פריז".

הצנחנית הצנחנית

החן שמאחורי גומת החן

ד דליה כהן היא בחורה חייכנית, בת 22, עובדת כפקידה בתנובה ואוהבת להצטלם ולטייל. היא אוהבת תחרויות יופי וכבר השתתפה בתחרות אחרת. היא עושה את זה בשביל הכיף, בשביל החווייה. אחת האהבות הגדולות של דליה היא האופניים. היא יכולה לרכב על אופניים שעות, לחשוב לעצמה מחשבות ולסדר את החיים. יש לה חבר קבוע. שמו אודי, והוא חקלאי מזכרון־יעקב. הם יוצאים קבוע, וכשהיא נשאלת אם היא מתחתנת עם החבר שלה היא משיבה בחיוכה השובה „הלוואי".

דליה אוהבת לקרוא ספרים, בעיקר את דן בן־אמוץ. כרגע היא עסוקה בקריאת ספרו האחרון זיונוני הדרך. לא, היא־לא משתגעת אחריו כמו כולן ובשבילה הוא לא סמל המין הגברי. למעשה פגשה אותו ולא התרשמה מי יודע מה. „הוא איש משונה. אבל מצידי כל אחד יכול לעשות מה שהוא רוצה. חוץ מזה אני כבר זקנה בשבילו. הוא אוהב צעירות בנות 17," היא אומרת בחיוך ממזרי.

לתחרות מלכת המים היא מתייחסת ברוח ספורטיבית.

מועמדות הסופיות • מלכת המים 81' • המ

„אצליח — אצליח, לא אצליח — לא אצליח, העיקר שאסע לכרתים." היא אוהבת אנשים שמחים מכיוון שהיא עצמה בן־אדם שמח. החיוך שלה ממריץ כל אחד להחזיר לה חיוך. היא באה ממישפחה מרובת־ילדים, יש לה שיער שחור וגומת־חן מקסימה. אביה עובד באוניברסיטת תל־אביב ואמה היא עקרת־בית. יש לה גוף חטוב והיא אוהבת לבלות שעות בים. יש לה אמביציות בכיוון עולם הדוגמנות. מדי פעם היא משתתפת בתצוגות והיא מקווה מאוד להפוך לדוגמנית מקצועית.

דליה כהן

התחום המושך אותה ביותר הוא דוגמנות־מסלול. „אז יש מגע עם בני־אדם וזה מה שבאמת מעניין בחיים."

כשהיא נשאלת למה היא מרבה כל־כך לחייך ב־עיניה החומות הצוחקות, היא משיבה בשובבות: „אני אוהבת לחייך לא כל־כך בגלל העיניים החומות אלא בגלל גומת החן. אני פשוט רוצה שיראו אותה."

אין לה פחד במה. בנשפים, שיתקיימו בכל רחבי הארץ היא כבר הודיעה שאם המנחה „ייתפס" עליה, היא תשיב לו.

דליה מלאת מרץ, בקושי יושבת רגע במקום אחד. היא מצפה בכליון עיניים לתחרויות הכרוכות בנסיעות רבות.

אורנה אירני במערכת ספארי דו־חלקית: ירכית ומכנסי ברמודה עשויים „דלווה" — אריג כותנה אווירי. מדגמי הקו החדש של אופנת „ניבה" לקיץ של 1981. העגילים שלאוזניה ושאר התכשיטים שהבנות עונדות, הן תוצרת „אנדין" — חברת התכשיטים הגדולה בארץ.

אורנה אירני היא מתל־אביב, בת עשרים ושתיים ובוגרת שנה אחת בסמינר־הקיבוצים. כשסיימה את השנה, החליטה שזה לא בשבילה, ובחרה במקצוע חדש: כיום היא עומדת להתמנות כמפקחת על סוכני ביטוח. היא אוהבת את העבודה שלה „כי זוהי עבודה עצמאית. אני פוגשת המון אנשים במשך כל היום. וכסף חשוב לא־פחות מדברים אחרים, לכן בחרתי במיקצוע שהוא גם מעניין וגם מכניס." אורנה היא בוגרת קורס לדוגמנות של חניתה צנטנר. יש לה חבר כבר חמש שנים,

אורנה אירני

שחקן כדורגל בקבוצת בית"ר תל־אביב. היחסים ביניהם הם רציניים. „אני אוהבת כדורגל," היא אומרת, „אבל כדורגל זה לא הכל בחיים. יש עוד דברים."

אורנה אוהבת לטייל: „טיילתי כבר כמעט בכל העולם, באירופה ובארצות־הברית." את אביה היא אוהבת במיוחד ומגדירה אותו כ„אהבת חיי." האב, שהוא רוכל בשוק הכרמל, מקדיש המון לבתו בעלת השיער הבלונדי.

נוסף על אורנה יש במישפחה שני בנים ושתי בנות, אחות נשואה המתגוררת בחו"ל ואח צעיר בן 11 שאורנה רואה עצמה כאחראית עליו: „אני מטפלת באחי הקטן ולכן אני לא ממהרת להתחתן."

אורנה קוראת המון ואוהבת במיוחד את פלובר ואת טולסטוי. היא הגיעה לתחרות מלכת המים בשביל ההרג־שה הטובה „ובשביל לעבור עוד חוויה בחיים."

אין היא מתייחסת אל העניין כאל עניין של חיים ומוות. בגלל אהבתה הגדולה לטיולים היא מחכה בקוצר־רוח לנסוע לכרתים, נסיעה שמארגנת חברת דיזנהוף ושבה ישתתפו לא רק המלכה וסגניותיה, כי אם כל המועמדות הסופיות. גם הטיולים ברחבי הארץ חשובים לה.

הכדורגל זה לא הכל

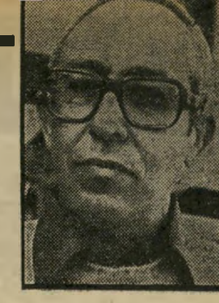

יעקב שרת / איש ממאדים

פרס, שב בשקט!

אם הערבים עשו חושבים, והחליטו להצביע לפי ההיגיון של „זה־טוב־לערבים־או־רע־לערבים", התאמצו לעומת־זאת יהודים רבים — והצליחו, ללא כל ספק — להצביע לפי ההיגיון של „זה־טוב־לערבים־או־רע־לערבים". או שמא צריך לנסח זאת כך: רבים מאוד מבני עדות המיזרח המשיכו וחיזקו את התהליך של הצבעה לאומנית, כדי להרחיק מעל עצמם את תווית הזיהוי עם ארצות מוצאם, בהפכם את הליכוד למיפלגה „מיזרחית" יותר ויותר מבחירות לבחירות, שעה שערבים רבים יותר ויותר השתחררו מאורח חשיבה לאומני והוכיחו יכולת מבוגרת להשליט שכל על רגש. מצד אחד זה מוזר, ומצד אחר מוזר מאוד, כמאמר נסיס אלוני.

אין ספק, הברית המפתיעה שקמה בין המערך ה„אשכנזי" ברובו ובין ערביי ישראל רק תפרנס את המשטמה של המאגר האנושי של מצביעי הליכוד נגד משתתפיה, ועוד יהיה שמח.

אבל אם איזכרתי את השכל והרגש, המסתמלים בראש ובלב, מן הראוי להשלים כאן את הסידרה, כמאמר הבדיחה הנודעת על ארבעת היהודים הדגולים משה, ישו, מרקס ופרויד, שהעמידו איש־איש את עיקר ההוויה האנושית על אבר מסוים בגוף — הראש, הלב, הקיבה, המבושים — בהמחישם בכך, כל אחד בתורו, את הידרדרות האדם מטה, כביכול. אכן, בבחירות לכנסת העשירית היה לקיבה ולמבושים תפקיד רב־חשיבות.

המבושים, אם נתחיל מלמטה, מסמלים היטב, כמדומה, את הגורם הדמוגראפי. כידוע, בשל סיבות שלא זה המקום לדוש בהן, מתרבה והולך חלקם של בני עדות המיזרח באוכלוסיה הישראלית, ואם אכן נוצרת זהות גוברת בין מיגזר חברתי זה ובין הליכוד, כי אז אולי יש לעם ישראל בעיה, אבל למערך בוודאי יש. אומנם, גם תהליך עליית שיעור הנישואין הבין־עדתיים גובר והולך בהתמדה, ואם איני טועה עומד עכשיו כבר על 20%, אך עד שהוא יתן אותותיו בשינוי המערך הפוליטי בישראל יתנהלו כמה וכמה מערכות בחירות בישראל, ואולי לא רק מערכות בחירות. הנסיון הישראלי מלמד, כי המערכות האח־רות — המילחמות — אינן מעריפות לקחי שפיות על בשר תותחיהן.

למרבה המזל, כאשר חל שיבוש במערכות הראש, הלב והמבו־שים, עדיין אין לומר נואש, שכן אין זה מן הנמנע, שהקיבה תמשיך לתפקד ואפילו תשפיע השפעה מוחצת לטובה על המערכות בשטחים.

כן, לא יזיק להיות משהו מרקסיסט במשמע הערכת מעמדה של הקיבה האנושית וחלקה הנכבד במחשבת האדם ועשייתו. ועם שמדובר כאן באבר מיסתורי למדי, אולי מיסתורי לאין שיעור יותר מהמוח, הלב והמבושים, אפשר לקבוע בבירור, כי עובדה גלויה היא שבבחירות לכנסת העשירית היה לקיבה מעמד מכריע ממש. הקיבה הישראלית מלאה. על זה לא יוכל להיות שום ויכוח (אגב, בימי שילטון קיבה אלה נתקלתי באחד הצה־רונים בתמונה של שלושת ראשי „רשות שמורות הטבע", וציינתי ביני לביני, כי מקומם יכירם גם בראש „רשות שמורות הכרס"). וכאשר הקיבה מלאה, או לפחות כאשר זו ההרגשה השלטת, יקשה לצפות לשינוי מישטר. יקשה אף לצפות להתנהגות פוליטית „קיצונית", כפי שנוכחו לדעת השמאל והימין המובהקים יותר גם יחד.

אירידור־אשר־על־הקיבה עשה זאת ב„תגיד, עכשיו רע לך?"

בסיטואציית־מצב זו, על קיבה מלאה עדיין, לא יהיה צעד אווילי יותר מאשר מאמץ של המערך לחקים ממשלת קואליציה בישראל. אתה רואה את האנשים, שומע אותם, ויכול רק להש־תומם על ליקוי המאורות. הרי המערך החזיר לעצמו את כוחו. הוא מהווה את האופוזיציה החזקה ביותר שידעה הכנסת מעודה. ישב נא מנגד, שלו ובוטח, נכון לקפוץ לזירה בעת צרה ומשבר, ויצפה בהתמוססות האירידוריידע, שלא לדבר על הבגינוידע. מה הם דוחרים שם, בצמרת המערך, על כנפי הצלחתם בבחירות, הישר אל חומת המשברים הבלתי־נמנעים הממתינים לישראל מעבר לפינה? הניחו ללאומנים לספוג את החבטות בכיס, בימית, בשטחים.

הרגע נא, שימעון פרס. כבר התהללת דייך כחוגר במוצאי ליל־הבחירות וחשפת את קוצר־יראותך, שלא לדבר על אי־שליטה בכללי התיאטרון הפוליטי, הקובעים כי הפרימדונה צריכה לחופיע הופעה דרמטית מאוחרת — וגם מושכלת — יותר; כבר הנחת לבגין להפליט כמה „חוכמות" נואלות על חשבונך, נואלות, אך תואמות להפליא את המנטליות של הצ'חצ'ח־האשכנזי־המצוי שבשכבת הקצף הלבן העליון של הליכוד. הנח נא, שימעון פרס, את ההגה למנחם־אנד־קומפני — כי בגין, ולא אתה, יקירי, ראוי לאכול את קיאו ולקצור את סופת אי־מדיניות חוץ ואי־מדיניות ביטחון אשר זרע ברוח. שב בשקט, שימעון פרס, והנח לאירידור לגרד את תחתית הקופה, והנח לעם השמן לצעוד קצת על קיבה ריקה. כי רק קיבה ריקה, רק זעקות „לחם! עבודה!" מפי זועקי „בגין מלך ישראל!" יחזירו את „העבודה" לשילטון.

ומה תעשה בינתיים? בינתיים אולי תתפנה לחנך את הצ'ח־צ'חים האשכנזים שלך, הדודו־טופזים והישראל־פלגים, לא לצעוק לעולם „פ־רס! פ־רס!", לא למחוא לעולם כפיים בקצב של עדר, מנהג שאול מן העולם הטוטליטרי, שנקלט ונבט כה יפה בקרקע המיזרח־תיכונית.

משימה לא קלה, אבל אולי עדיין אפשרית.

נוע ינוע

נוע ינוע גלילאו מרידור כאשר לא נע אדם עלי אדמות מאז הוצמא הגלגל. נוע ינוע ויגלגל מלים וידפיס מודעות עצמיות על פני עמודים שלמים, יפריך את קביעות קודמו המנוח אלברט איינשטיין על־מנת לחזור ולהפריך את עצמו ולהשיב את אלברט איינשטיין הנ"ל על כנו. נוע ינוע וימרח אותנו במעשיות על קלוריות מיסתוריות, מתאנוליות, ויבטיח לשים קץ לשילטון הנפט באדם באשר הוא בסך הכל נפט ותו לא.

נוע ינוע כל עוד יש לו כסף לרכוש עמודי מודעות, למרבה אושרם של עיתונינו המצומקים לאחר פרוספריטי הבחירות. אני, בינתיים, אוגר במגירותי את המודעות המפוצצות הללו, כדי לאכלן עד תומן ביום שגלילאו מרידור יצליח לממש סוף־סוף הבטחה מיני רבות שבה התבשרנו מפיו בשנים האחרונות, לרבות הבטחת חבשר.

אכן, הפעם, אף־על־פי־כן, הוא אולי נוע ינוע ונוע יניע, שכן גלילאו מרידור רתם למרכבת האנרגיה שלו לא רק מדענים מיסתוריים העורכים נסיונות עלומים, אלכימאיים, אלא גם את המישנה הקדושה, אשר כפי שנתבשרנו מפי דוברו היא־היא העומדת ביסוד מהפך ההמרה האנרגטי. אומנם טרם זכינו בציטוט הפסוק והמסכת והסדר במישנה, שעל יסודו נוע ינועו גלגלי העולם ויחרקו שן במיפעלי הליכוד (שם, בכל־אופן, המו־טורים כבר שורקים ותרועות בגין־בגין! מתלבדות להמנון חריקה בעולם של חלום מזויין), אבל אני מוכן ומזומן לשער, שמדובר לאו דווקא במרמז קדוש החבוי בפסוק קדוש במישנה חקדושה, שנתגלה למדעני דור מרידור־אירידור־אוב־עין־דור.

לפי מידע שהגיע אלי ממקורות מישנתיים ותלמודיים מוס־מכים, מדובר בניצול כללי הרבה יותר של עקרונות הפלפול, ועקירת הרים וטחינתם זה בזה באנרגיה רוחנית, שכל קשר בינו ובין מתאנול אינו אלא לצורך הטעיית אילי הנפט. הפטנט הגלילאי החדש מבוסס על המרת תנועה אנכית ואפקית לתנועה סיבובית, הלא היא תנועת הגלגל ששינה את פני התרבות האנושית. כידוע, מעולם לא היו בעמנו הקדוש לומדי תורה במיספרים כה עצומים כבימינו — וכל זה בישראל הקטנה! ובכן, כזכור לכל מי שצפה בתשדירי בחירות־על־אחריות־המיפלגות בקטע של המפד"ל (בין הפרש־בעל־הכיפה ואסף־התרנגולות־האומ־ללות), לומדי המישנה נוע ינועו בקצב אחיד בזמן התלמוד, ויש אשר אף יוסיפו לתנועת הגוף תנועות יד ואגודל. גלילאו מרידור מיודענו המציא מין חוט בלתי־נראה, אבל חזק ביותר, אשר ייקשר אל אגודלו ואל מותניו של כל לומד תורה בישראל בקצהו האחד, שעה שקצהו האחר יימתח וייקשר דרך קבע אל „גלגל האנרגיה הלאומית" (כרגע בתהליך עיבוד סופי). ניסויי מעבדה כבר הוכיחו, כי בלא שום תוספת מאמץ ניכר, מפיקים לומדי התורה בישראל כמויות בל־ישוערו של אנרגיה המתבזבזת לחינם בתנועות סרק. החוט הבלתי־נראה אשר ייקשר אל אבני גופם — וכל המרבה אברים הרי זה משובח — ירתום אנרגיה קינטית זאת וימיר אותה בתנועה סיבובית אדירה של „גלגל האנרגיה הלאומית" (כרגע בתהליך עיבוד סופי; עניין של כמה שבועות בלבד). מרגע שהגלגל החוזר הזה יתחיל להסתובב תיפתר בעיית הדלק שלנו אחת ולתמיד.

גורו לכם, אילי הנפט! לא תוכלו לנו עוד! גלגל חוזר בעולם, ורק פתי יאמין לכל דברי גלילאו מרידור, שר־על בממשלת בגין מלך ישראל.

מי מכיר, מי יודע?

זין שובל
יגאל ידין
אסף יגורי
שמואל תמיר
יגאין־לי הורביץ
משה דיין
מיזוג גלויות
ירוחם משל

יורדים עלינו רבנינו

לרשימת האישים הדגולים המפארת את חברי אל"י — „אגודת אנדת ישראל למניעת ירידה" — מיסודו של מנכ"ל הסוכנות שמואל להיס, המזעיק שמים וארץ אהובה על פגע הירידה, נוספו באחרונה שני הרבנים הראשיים אשר לעדת הספרדים ועדת האשכנזים בישראל. אין ספק, זוהי תוספת נכבדה ביותר, לסגל חבורה, ההופכת את כמות ראשי אל"י לאיכות חדשה. והיורדים שמעו — ונבוכו!

נוכח התופעה המדהימה של היחלשות הגורמים הדתיים־פוליטיים בבחירות, והתחזקותם שבעתיים כמנוף סחטני בעת בעונה אחת, יש לברך על הצטרפות שני המאורות הליברליים הנ"ל לאל"י. מעתה ואילך יראיין כל יורד — לפי מוצאו — על־ידי רב ראשי וישמע מפיו „קללת הדרך" בטרם ישים לדרך פעמיו, לברוח לארצות הים מאימת חוקי דת חדשים לבקרים, שכבר נמצאים על אובני הממשלה השניה של המלך בגין הראשון.

נמסר, כי באל"י מעיינים עכשיו באפשרות, כי חוק חדש יונח על שולחן הכנסת העשיריה, ולפיו יחוייב כל יורד לשהות תחילה עשר שנים בעמידה בישיבה של חוזרים בזחילה. כמה מרבני „האגודה למניעת ירידה", המבקשים לשנות את שמה בפשטות ל„אגודת ישראל", טוענים להארכת משך השהייה הנ"ל בישיבה לעשרים שנה עם עבודת פרך בשכיבה.

כך או כך, דומה שזו סערה בצלוחית מים אחרונים, שכן מומחים צופים להתפרקות אל"י לאלתר ולו בשל הסיבה הפשוטה שלאחר בחירות יוני 1981 נעלמו בהיגף אחד כל סיבות היריידה, ונאמר אמן, אשרי העם שככה לו, ואם יריצה־שם, גם בגין מטאטא חדש.

הזרוסקופ

(המשך מעמוד 10)

כשהירח מוקרן קשה — רג־זנות ועצבנות, יותר מדי ביקו־רת וחוסר שביעות־רצון. הנטיה לדאגנות מתגברת ופוגעת בברי־אות, סובלים מפחדים ומבעיות בעיכול. לסוחרים יכולים להיגרם נזקים.

כשהירח במאזנים — מת־יחסים לזולת, הנימוסים הטיב־עיים באים לידי ביטוי, דואגים שלשני תהיה הרגשה טובה, משתפים פעולה, ומוותרים על רצונות אישיים. חביבות, קלילות וקסם ומשיכה לאמנות.

כשהירח מוקרן קשה — צריך להיזהר ממעשי מירמה, מתלב־טים ולא מסוגלים להחליט. מריבות בין אמנים, שינויי מזג־אוויר פיתאומיים, אכזבות ממו־פעי־בידור, וסבל ממחלות כל־יות וסוכר.

כשהירח בעקרב — רגשות חזקים, עוצמה מגנטית והחל־טיות. גאווה ועקשנות. התשוקות המיניות מתגברות — חושבים על בעיות הנסתר, והעניינים ה־כספיים מסתדרים.

כשהירח מוקרן קשה — ה־אלימות מתגברת, פשעי־מין, מיק־רי רצח, תאונות, כעס ולעיתים חוסר־מוסריות. אנשים מופנמים מסתגרים בתוך עצמם. מבחינה בריאותית — מחלות־מין, לידות־נפל והרעלות שונות ומשונות.

כשהירח בקשת — אופ־טימיות ועליזות, השיחה קול־חת — אהבת החופש והרצון לעצמאות בולטים. צורך בפעילות פיסית, התעמלות, ספורט, מהי־רות תנועה, חולמים על נסיעות רחוקות. מחפשים הארה רוחנית, נמשכים לפילוסופיה, ובאים ב־קשרים עם ארצות רחוקות.

כשהירח מוקרן קשה — חו־סר־זהירות, דיבורים פוגעים, סיכ־סוכים מישפטיים, תאונות במ־סעות לחו־לארץ. סחורה מתקל־קלת לעוסקים ביבוא וביצוא. בענייני בריאות — מחלות ה־קשורות במחזור הדם או הכבד, או הגב.

כשהירח בגדי — מודגשות תכונות של זהירות, חריפות ו־שכל ישר, מקדמים עניינים מיק־צועיים ומעשיים, מגלים שקד־נות, ויכולת ליטול אחריות, עבו־דה עיקבית ושאיפות נסתרות מתגשמות.

וכשהירח מוקרן קשה — קד־רות יתירה, שמרנות מוגזמת, צרות בעניינים מיקצועיים, הת־מוטטות בתים, הפרעות רוחניות ומלנכוליה. מחלות ראומטיות, שבירות עצמות, גל קור ובעיות לאנשים קשישים.

כשהירח בדלי — מצבי־רוח נוטים אל הבלתי־שיגרתי, דגש על קשרים חברתיים וידי־דויות. עצמאות אישית, הומני־טריות ונדיבות. מקוריות, שאי־פות נראות בטווח־הגשמה.

כשהירח מוקרן קשה — אכ־זבות משאיפות, קשרים חברתיים מתנפצים, התעקשויות ומוזרויות שהחברה אינה מקבלת. בדידות וכישלון ביחסים ריגשיים, התנ־הגות תלושה מהמציאות, מיק־רים מוזרים בהמצאות טכניות חדשות. מילחמה על רעיונות חד־שים, מחלות־דם, נזקי־ראיה ו־מחשבות על התאבדות.

כשהירח בדגים — הדמיון מפותח, טוב לעיסוקי אמנות ומיסטיקה. האדם חש טוב עם עצמו לבדו. טוב למדיטציה, צום, שתיקה וחלומות.

כשהירח מוקרן קשה — עיי־פות, דיכאון, בדידות, פינוק עצ־מי, נטייה חזקה לשנות את ה־דעה כל הזמן. חילופי מצבי־רוח קיצוניים, מצבים מעורפלים במי־שור הפוליטי, נזקי סערה בחו־רף, שיטפונות, אסונות בגלל מזג־אוויר גרוע, מחלות מדבקות, בעיות ברגליים וחולשה כללית.

סי.אי.קי שלגי וטוב

טל־ארויו

U-CLU CGU.U.

O.K.

עכשיו או־בֵּה סופג גם את ההתיקרויות

20% הנחה על אריזות החסכון של 40 יח' ו־80 יח'

עד 31.7.81

החודש או־בֵּה, סופג גם את ההתייקרות. במשך חודש יולי תוכלי לקנות את הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם במחירים שכמותם לא היו. הקיץ תוכלי לעשות כל מה שבא לך ... לטייל, ללכת לים, לשחות, לרכב, לרקוד, הכל ללא חשש ודאגה, גם בימי המחזור שלך. טמפון או־בֵּה הינו בעל כושר הספיגה הטוב בעולם, מתרחב ואוטם לחלוטין. טמפון או־בֵּה אינו זקוק לדיאודורנט - כי בעצם פעולתו הוא מונע מלכתחילה היווצרות ריחות בלתי נעימים. או־בֵּה קטן וקל להחדירו: דחיפה קלה והוא בפנים. בלתי מורגש ונעלם מעיני כל. גדולתו של או־בֵּה בקטנותו.

קל לשאתו ולסתירו אפילו בכיס הקטן של הג'ינס או בארנק הכסף.
שימי לב: לטמפון או־בֵּה אין מוליך - וזה חשוב! כי מוליך ולו גם העדין ביותר הינו גוף זר, מיותר ולא טבעי ולכן הוא עלול לפגוע. המוליך הטבעי ביותר נמצא בקצות האצבעות.

נסי את או־בֵּה, אין טוב ממנו!

טמפון או־בה ב־3 גדלים: מיני - לבתולה ולנערה המתבגרת. נורמל-למרבית הנשים אקסטרה - לנשים עם דימום רב.

לכ' או־בֵּה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020
נא לשלוח לי את חוברת ההדרכה והשי: 3 טמפונים בנרתיק

שם _____
כתובת _____
_____ גיל _____
□ משתמשת בטמפונים □ לא משתמשת

o.b.
או־בֵּה טבעי ובטוח

מחיר מומלץ לצרכן לאחר הנחה: אריזת 40 מיני, נורמל: 53.60 שקל, אקסטרה: – .60 שקל, אריזת 80 נורמל: 94.40 שקל.

על המסלול

יום־הולדת לשמלות הקיץ

ישנן דרכים רבות לחוג את יום־ההולדת. יש כאלה המזמינים את כל החברים והידידים, מעמיסים שולחן עם מזון בשפע, מוסיקה טובה דופקת באוזניים, וכך עברה לה עוד שנה. ויש האומרים: יום־ההולדת הוא שלי, אז מה איכפת לי מהאחרים. אורזים את המיזוודה, ומפלי־גים למרחקים לציון יום ההולדת. אבל אין ספק שהכיף הגדול ביותר הוא להתפאר במעשי ידיך, במיוחד ביום־ההולדת, ולקבל את המחמאות מכולם.

אינדיאנים והודים

אחד הדברים המאפיינים את הקיץ הוא הסנדל. גם כאן יש אופנה ויש סיגנון. השנה קובעת האופנה שהסנדלים יהיו שטוחים, בסיגנון תנכי, משופעים בקלי־עות, ואפשר להוסיף חרוזים ציבעוניים, המעניקים אווירה של שובבות, נעורים וצבע. ישנן גם רצועות־עור מוצלבות ורצועות־עור נרכסות סביב הקרסול, ב־מטרה להדגיש את עדינות כף־הרגל.

הסיגנון הוא הודי ואינדיאני, והצבעים האופנתיים לקיץ השנה הם כל צבעי האד־מה, כגון: ירוק־חאקי, בריק, צבע עור טבעי, צהוב, חום כהה ולבן קלאסי.

מיפעל נימרוד, מהוותיקים בענף זה, עם עליונות של כסף, מרבית הצבעים השולטים בקו הכלה הם ורוד, קרם ולבן. כדאי לציין את ריקמות־היד היפהפיות, שאותן רוקמת דורין במו ידיה על גבי שמלות אלה. בגדי־כלה של דורין — נת־פרים במיוחד באופן כזה, שיהיה להן שי־מוש גם לאחר החופה.

שטוחות בסיגנון תנ"כי הן הסנדלים האופנתיים לקיץ זה. הסממנים האופנתיים לסנדלים הם קישוטי חרוזים ציבעוניים, רצועות עור מוצלבות, ורצועות הנרכסות סביב הקרסול. סגנון מיוחד הוא הסגנון ההודי, והוא מודגש ע"י תפרים לבנים על עור כהה בעבודת יד.

אלגנטיות ושובבות ביחד מציגה האופנאית דורין פרנקפורט לקיץ 1981, אוסף בגדיה מורכב מבדים צבעוניים ועליזים. בדי שיפון, ולורקס ומשי חלק ומנפס, בבגדי ספורט וערב בלטו שסעים עמוקים החושפים רגליים שזופות, ושלובי מכנסיים עם טוניקות מעניינות.

כך בדיוק עשתה מעצבת־האופנה דו־רין פרנקפורט. בבוקרו של יום שני הז־מינה את ידידיה ומכריה, ובצד שולחנות, שעליהם פירות־העונה, הציגה את הקו־לקציה האחרונה שלה, שהביאה משב־רוח רענן בבוקר קייצי. הקולקציה התחלקה ל־שלושה חלקים: בגדי־בוקר, בגדי־ערב ובגדי־כלה.

בגדי הבוקר של דורין פרנקפורט מצ־טיינים בעיצוב שובב. שמלות־בוקר מעו־צבות בקו ספורטיבי חצוף, עם שסעים עמוקים, החושפים רגליים שזופות, ואלה לצד שמלות מיני נועזות. הצבעים השול־טים בקבוצה זו הם אדום, אפור, צהוב, לבן ושחור. בכל הסידרה משולבים קי־שוטים בחרוזים וברקמות.

קו בגדי־הערב מבוסס על בדי משי, שיפון, למה ולורקס. חלק מקו בגדי־הערב מעוצב בסיגנון יפאני. יש כאן מיכנסיים בכל האורכים ועליוניות הניתנות ללבי־שה בכל העונות.

קו בגדי הכלה הוא ללא־ספק מקורי ומיוחד. יש שמלות בסיגנון הצ'רלסטון, בסיגנון מעטפה מעניינת, שילוב של לבן ומייצר את סנדליו בהתאם לקו האופנתי החדש.

מגבת לכל דבר

ביגוד ספורטיבי נאה מבד פרוטה ארוג מציגה חברת ורדינון. הדגמים כו־ללים סרבל קצר לנשים, מיכנסיים קצרים לנשים, חלק עליון הנקשר מעל המות־ניים ומעוטר בסרט ציבעוני, שכמיה לגבר עם מכנס קצר, ז'קט בגיזרת קימונו עם שרוול קצר עם עיטורים גיאומטריים ל־גברים ולנשים. כדאי לציין שבד המגבת הוא כביס, סופג זיעה, ומותאם במיוחד לימי הקיץ החמים, שומר על מראהו, ואופ־נתי גם ברחבי־העולם.

לפעילות ספורטיבית ולחוף הים, החלק העליון מעוטר בסרט צבעוני ונקשר במותניים, ניתן ללבוש מעל בגד ים. שני החלקים עשויים מבד פרוטה־מגבת, ומעוצבים על־ידי מיפעל ורדינון.

אמנות

החוצה מהמוסיאון – החוצה מהגלריות

המאורע המעניין ביותר בתחום האמנות הפלסטית החודש הוא יריד־האמנות במתכונתו החדשה — תל־אביב 81, שאירגנה אגודת־הציירים, בתמיכתה של עיריית תל־אביב. לאירוע זה נקדיש את מירב מדור האמנות הפעם.

בשנים עברו היה בשדרות ח"ן בתל־אביב יריד אמנות במשך ה־שבוע שבו התקיים שבוע הספר העברי. החל מהשנה חל שינוי קיצוני במתכונת היריד. במקום תצוגה לשם מכירה של חפצי־עור, קרמיקה וציורים ברמה נמוכה,

„עבודה" של האמנית־שחקנית רבקה בכר
חיי החייטים שהיו פעם בתל־אביב

אתי לב ליד שניים מציוריה
תליה על שתי קוביות — פיתרון לבעייה

מאירי ניתן היה לראות בתערוכה תל־אביב 81. שמות חדשים, שלא היו מוכרים עד כה, הפתיעו ב־ציורים ובפסלים חדשניים ומעו־ררי התפעלות. פסל קיבוצניק, בעל חזות של תימהוני מזוקן, הציג שורה של פסלים בסיגנון המזכיר את המיוחד בדליה מאי־רי, שילוב של אבן, עץ וחומרים נוספים היו חידוש בשדרות ח"ן. כדי להעביר את זמנו בנעימים, הביא איש הטבע שולחן, שעליו היו לו כלים לשתיה ולאכילה, כ־עין פיקניק של איש הטבע בעיר. אמנים אחרים הביאו עימם טייפ רקורדים, והשמיעו מוסיקה בסיג־נון ציורם. **איציק עדי**, המוחה נגד חרם הנפט, החומייניזם וה־כוח של הזהב השחור, השמיע מו־סיקה ערבית.

תלבושת אחידה. הקבוצה האחידה בסיגנונה, שהמכנה ה־משותף לכל אמניה היה היותם תלמידי **רפי לביא**, בצד כמה קבוצות קטנות יותר, אך איכו־תיות במיוחד, היו צידו האחד של המטבע. מצידו השני נצבו האמ־נים שלא הצליחו לארגנם בקבו־צות, וזו היתה בעיה שהאגודה לא התגברה עליה השנה.

החברה של תלמידי רפי לביא הופיעו בתלבושת אחידה — הכוו־נה לעבודותיהם. מעולם לא הציגו

החליטו לשנות כיוון. אגודת ה־ציירים והפסלים שיכנעה את ה־עירייה שאמנות זה עניין רציני, ויש להפריד בין אמנים לבין אר־מנים. את אומני עבודות־היד הפ־נו ליריד נפרד, שיתקיים ביפו העתיקה, מה שיביא לו הישגי מכירות טובים יותר, ואילו את שדרות־חן פינו לאמנים חברי ה־אגודה.

לומר שזהו הדבר המושלם ב־יותר שניתן היה לערוך, לא יהיה האמת הצרופה. עדיין נותרו בין המציגים כמה, שאיכותם עמדה ב־ניגוד משווע לרצון המארגנים. אך יש לתת קרדיט לבעלי הכוונות הטובות, ולהתחשב בשפע המיכ־שולים שנערמו בדרכם. יש לשער, שבשנים הבאות ייגברו על בעיות אירגוניות, שיצרו מתחים ועימו־תים מיותרים כמו המיקרה הלא נעים, שבו אחד הציירים, **יבגני ברזקמן**, שעלה מרוסיה, כעס מאוד על המקום שהוקצה לו, ו־שלא נראה לו. בבוקר שלפני ה־פתיחה החל לשבור ולהרוס את ציוריו מרוב כעס על המארגנים. סוף טוב — הכל טוב. בערב הפ־תיחה הוא נראה ליד ציוריו, ש־לא היו מהסוג הראוי להתרגז כל־כך עבורו.

חברי־השופטים, שקבע מי יציג, ניצב מול בעיות חמורות, כי קשה לפסול חבר אגודה מלהציג, מה־סיבה שאינו ברמה. כיצד אומרים לו את זה?

בעיה שנייה, שדרשה פיתרון, היתה ההחלטה להציג בקבוצות. רעיון דומה בוצע לפני כשנתיים, בעת שהאגודה הציגה בתערוכת אמנים בוחרים אמנים במוסיאון תל־אביב. אז נבחרו „ראשי קבו־צות", שבחרו כל אחד את הצייר־רים לקבוצתו לפי ראות־עיניו. היתה זו פריצת־דרך בחיי האמנות הישראלית. אמנים שעד אז לא זכו להציג במוסיאונים, או בגלר־יות־יוקרה, בגלל היותם צעירים, או לא שייכים בדיוק לקליקות ה־נכונות, הגיעו אל בין כתלי המו־סיאון, ודרכם האמנותית החלה להיות סלולה. דוגמה • אופיינית: הפסלת הצעירה **דליה מאירי**, שמאז הפכה מוכרת כאחת המעו־לות בפסלי הארץ.

דוגמה להבזקים כמו של דליה

„עבודת־בטון" של ישראלה חריגיך
מישקל של שש טונות

ציירים כה רבים מהאסכולה של רפי באסכניה אחת, והיתה זו אפ־שרות יוצאת מן הכלל לסקור או־תם, תוך אפשרות להשוות. חבל שלא ניתן היה לערוך עבודת־מחקר על השדרה השנייה, שבה הם הציגו. יש חשיבות להיסטוריה של האמנות הישראלית לסקור פרק זה בתולדותיה. להפריד בין החקיינים והאמנים היצירתיים, שרק קיבלו כלים ממורים, ויצאו לדרך. בין המעניינים היו **פרגי שרגורודסקי**, הצעיר הרוסי בן ה־21, שראוי לתשומת־לב בתע־רוכותיו הבאות. הצעיר המופנם

נפיחות? עצירות?
איך תכנסי לביקיני?
תה ביקוניס לעיכול טבעי:
נמס (היחידי בישראל), עלים וטבליות.
תה ביקוניס מיוצר מצמחים.

Bekunis
תה בְּקוּנִיס

להשיג בבתי המרקחת בלבד.
אישור משרד הבריאות 002־11146־929
עייני בעלון לצרכן המצורף לאריזה שאושר ע"י משרד הבריאות.

בראש פינה
דירת־נופש
בבית־אבן ישן ומקסים
מצויידת בכל הדרוש
90 שקל למבוגר, 75 שקל לילד
טלפון: 067־35336

מועדון 5
לתרבות חדשה
רח' זוס 5, תל־אביב
טל' 297263

יום שלישי 14.7.81
בשעה 9.00
פגישה עם
המשוררים
ארז ביטון
סמיח אל־קאסם
המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

טובות יותר
פחיות־טייפ
מחשבים
שעונים
צילום
סוללות
VARTA
תוצרת גרמניה
טל 726394
VARTA Quality
טל 736138

תן טרמפ לחייל

והרגיש הביא עימו לישראל את מיטען התרבות הרוסית שקלט ב־מולדתו, בביתו האינטלקטואלי, ומיזג זאת בשפת האמנות שקיבל ממורו, רפי לביא.

יצירה שלא היתה יכולה לה־יות מוצגת, בגלל גודלה, כגודל חדר, בשום גלריה, וודאי לא במו־סיאון, בגלל היות האמנית חד־שה בשטח ולא מוכרת — היא עבודתה של שחקנית הבימה לש־עבר, **רבקה כבר.** השחקנית, שכבשה לב כל בתפקיד הבת ה־היה כחמישה־שישה טון, הובאו מהסטודיו שלה, הנמצא במיקלט ציבורי בהרצליה, מפאת חוסר מקום אחר ליצור בו. מקור ההש־ראה לפסליה הם סלעי סיני, בעלי קווי־הרוחב החקוקים בהם. ישר־אלה זכתה עבור הפסל העגק ב־פרס מטעם עיריית רמת־גן, והוא יוצב בעתיד בעיר זו. אל הפיסול הגיעה למעשה מהארכיטקטורה. בעת שהותה בשיקגו, כשבעלה, דורי, שימש כשליח הסוכנות שם, היא למדה עיצוב־פנים ופיסול.

ציומים של האמן יוסי אשר משחק עם בנו
מרשים בחופשיות הבעת הרגשות

אילמת במחזה אמא קוראז', הח־לה לצייר באופן אוטודידקטי, עבודותיה המעניינות, הכוללות שילוב של פיסול, ציור וקולאז'ים, הוצגו באכסדרת תיאטרון הבימה בשנה שעברה. הפעם בחרה רבקה לתאר את עולמם של קשיי־היום, החייטים והתופרות. בימי תל־אביב הקטנה שכנו אלה ברחובות נחלת־בנימין והמלך ג'ורג'. כיום נותרו מעטים מאוד מקרב אלה. רבקה בכר יצרה כעין מחוה ל־אנשים קטנים, אפורים וקשי־יום אלה. בפיוטיות וברגישות היא מציגה את כל הפריטים שמהם יוצרים החייטים את החליפות וה־חולצות, ובעבודה התלת־מימדית שלה כמו החזירה לחיים מעמד של אנשים. שהיה קיים פעם ועוד מעט ייכלה מן העולם. למה חייטים? כי במישפחתה היו כאלה.

מי שחשב שהיריד נשאר יריד, אינו אלא טועה. מפורסמים וטובים הציגו בו הפעם. לעולים במעלה השדרה הראשונה התגלו עבודו־תיהם של אמנים ידועים כמו **אלכסנדר בוגן, מיכאל אר־נון, רפי לביא, שמעון אב־ני,** שחברי קבוצתו הציגו ציורים מעולים, ביניהם **דליה הרץ** (לא המשוררת).

מדור הצעירים נראו **יוסי אשר, איציק עדי וחיים אב־רהם,** שהמשותף להם הוא ה־מקור שבו קנו את השכלתם — בית־הספר הגבוה לציור, שעוד רבים וטובים מבוגריו הציגו הפ־עם, ביניהם — **מירי שפר.** לא נפקד מקומו של שועל תערוכות ותיק — **גד אולמן.**

הפתעה בתערוכה היתה תצוגת ציוריה של אמנית, שהיא עצמה דמות ציורית, **רבקה מאיר,** אשת המליונר. ציוריה היו ממוסג־רים במיסגרות יקרות־ערך, והיו יוצאי־דופן בין שלל ציורי ה־אונגרד המתקדם והפסלים החד־שניים.

ללא מתווכים. הקהל שסבב בין הציורים והפסלים היה שקט, תרבותי, אם כי לרבים היתה הפ־תעה גדולה, בשל הסגנון השונה ממה שהורגלו אליו בשנים הקוד־מות. „האם הייתם קונים ממה ש־ראיתם?" נשאלו. „לצערנו לא, כי אנו רגילים לסיגנון יותר שמרני" — ענו.

הפסלת **ישראלה הרניך** הצי־גה פסלים מאיטונג. הגושים ה־ענקיים, שמישקל פסל אחד מהם מגוונת, וכה רבים היו המשתתפים בה (שרבים מהם, חדשים וותיקים כאחת כבר נסקרו במדור זה), ש־יקשה לפרט את שמות כולם. **הרולד רובין** בציורים־רישומים מעולים, **שרה אינסלר,** בגופים תלת־מימדיים, שהיוו המשך ל־תערוכה שערכה השנה בגלריה דוגית, שבה הוציאה את הכח־מים של ציוריה המפושטים מהבד החוצה. **אליהו גת** הציג יחד עם קבוצה של אמנים, שנראו כ־חיקוי של המקור, אליהו גת עצמו.

לסיכום, תערוכה רבת־היקף זו היוותה פריצה החוצה מהממסד, מבין כתלי המוסיאונים והגלריות אל העם וההמון. בפני האמנים נפ־תחה האפשרות להציג בגדלים לא מקובלים עבודות רציניות. הקהל זכה לחשוף טפח ממה שמתרחש באמת בסטודיות של ציירים מ־אסכולות שונות, בלי להיות זקוק לתיווכם של קומיסארים לאמנות ואוצרים למיניהם. מרענן, מחדש וטוב, חרף כל הטעויות של מת־חילים ובונים.

כתמים

שרה לוי מציגה בגלריה שלה את **טלי לב.** זוהי אמנית צעירה, שקנתה את השכלתה באנגליה, ב־עיקר בפיסול בחימר. שתי מדיות אלה משמשות אותה בתערוכתה בגלריה שרה לוי. הציורים הת־לויים עשויים משילוב של חומרים היוצרים כעין תבליטים. הנושאים פשוטים — נופים, פרחים, בגוו־נים מעודנים ורכים. הרבה ליריות גם בחומר, וכישרון צעיר מב־טיח.

●

בעיר חיפה, ברחוב ירושלים 23, קיים בית תיאטרון־קפה בשם זוזות. הציירת **רחל גרשטך** מאז שימשה כמעצבת־פנים ואר־כיטקטית, אך הקדישה את כל זמנה לפיסול, תחריט ואמנות בכ־לל. אל החומר הלא רגיל — גושי האיטונג, הגיעה לאחר שפיסלה ב־קל־קר, יצקה יציקות ברזל, ועס־קה בהלחמות קרות וחמות. ישר־אלה היא דוגמה לכך שתערוכה זו, בשדרות ח"ן, הצליחה להביא אל הקהל הרחב יצירות, שכמותן לא היה יכול לראות במוסיאון או בגלריה.

„נוף" של טלי לב
שילוב חומרים המזכירים תבליט

פסל מוזר ולא קונבנציונלי היה שורה של נעליים צבועות בצב־עים עזים של צהוב, אדום וכחול, שהושחלו על־ידי הפסלת, **דניה,** מקיבוץ געש, לתוך עמוד ברזל בגובה ארבעה מטרים. המבקרים בתערוכה נהנו ממראה הפסל ה־מוזר, המייחד והשונה ממה ש־מקובל לחשוב כאמנות. כמוהו היה פסל מחומר לא ברור, עשוי גו־שים־גושים התלויים בחוטים מ־למעלה, מתנדנדים קלות ברוח ה־ערב הנעימה בשדרה. **אתי לב,** המציירת בסמפרמנט סוער ציורים גועשים, היתה בעיה. היא קיבלה שני קירות, הנמצאים בזוית של 90 מעלות כלפי המסתכל. איך מצמידים ציור המורכב משני חל־קים אל קיר כזה? הבעיה נפתרה בצורה פשוטה, ויצרה מין דיפטיך מיוחד במינו.

תערוכת תל אביב 81 היתה כה פתחה שם את עידן האמנות ה־פלסטית בתערוכת ציורי אקריליק ושמן. זהו רעיון מצויין לשלב כמה אמנויות בכפיפה אחת. דבר דומה נעשה באכסדרת תיאטרון הבימה והיכל התרבות בתל־אביב, ובאכסדרת תיאטרון ירושלים.

●

עיצוב תיאטרון הוא חוג מיוחד באוניברסיטת תל־אביב ברמה אקדמאית ככל שאר המיקצועות. הצגת תיאטרון האוניברסיטה, תמונות ציד מבאוהאוס תחתית מאת מרטין שפר, הגרמני הצעיר, חשפה עבודת תפאורה יוצאת מן הכלל של **יוסי בן ארי.** מקרב החוג יצאו כבר כמה מעצבים ש־הם גם אמנים מוכשרים, ביניהם **אריה ברקוביץ,** שהתפאורה שהכין להצגה פונדק הרוחות, גם כן של תיאטרון האוניברסיטה. היתה אחת הסיבות לקבלת פרס ראשון בפסטיבל התיאטרון האחר בעכו, בקיץ שעבר.

3000 קניינים אוהדי ישראל ישתתפו בקונגרס במסגרת „יריד ירושלים 81"

למעלה מ־3000 אוהדי ישראל חברי ארגון F.O.T מרחבי העולם יערכו את מפגשם השנתי במסגרת „יריד ירושלים 81" שיפתח ב־11 לאוקטובר בבנייני האומה בירושלים.

חברי הארגון הפועלים בארצותיהם לעידוד השימוש במוצרי ישראל והמטיפים לאהבת ישראל ישלבו השתתפותם בקונגרס עם צד מעשי ויפגשו עם מציגים, יצרנים ומוצרים ישראליים אשר ישתתפו ב„יריד ירושלים 81" בחול המועד סוכות.

מהנהלת חברת יריד האומה המארגנת את היריד נמסר כי בנוסף לחברות הנוטלות חלק ביריד מדי שנה והעוסקות בריהוט, מזון, כלי בית, קוסמטיקה, אנרגיה, ספורט, כלי חשמל וכו' נשקלת אפשרות של שילוב תצוגה של מוצרי התעשיה הקיבוצית במבנה הצמוד לבנייני האומה שנחנך השנה.

כבשנה שעברה יתרכזו התצוגות על פני ארבעת קומות הבנין כשהרחבה בכניסה תוקדש, ככל הנראה, לתצוגת כלי נשק מתוצרת התעשיות הבטחוניות, תצוגת אשתקד של טנק המרכבה והתותח המתנייע זכתה להדים חיוביים ולהתעניינות רבה.

ב„יריד ירושלים 81" יוגברו אירועי הבידור ויורחבו תחומי הפעילות היוצרת לילדים ונוער.

יריד ירושלים אשר הינו היריד היחיד מסוג זה הנערך בבירה, הפך לחלק בלתי נפרד מאירועי חג הסוכות. לאור ההתעניינות הרבה מצד חברות וארגונים שונים בדבר השתתפותם ביריד 81 יש להניח שיהיה זה היריד הגדול והמקיף שהתקיים עד עתה בבירה.

היריד יינעל ב־21.10.81.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים. בשמירה על בריאותך וביטחונך.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
איתן עמיחי - הדברת מזיקים

"לא טוב היות האדם לבדו"
רעים
הכרויות למטרת נישואין
19 שנות מוניטין
העסק הנבחר לשנת 1981
תל אביב, רח' בן יהודה 58 טל: 03-282932

איך להשיג את ה„גרין קארד" של ארצות־הברית!!!
נגלה לך סודות מדהימים!!!...
חוברת המראה בפרוטרוט, צעד אחר צעד, איך להשיג את זה... אחרי איזה כללים לעקוב... ומאיזה להתעלם...
בקיצור כל „המידע הפנימי" על הנושא... התוצאות מובטחות...
שלח אל מפעלי מילטון — 35. שקל,
ת.ד. 39775, ת"א 61379.

גילוי העתיד
קלפים בעברית — 30. ש'
חוברת „6 שיטות לגילוי העתיד" — 45. שקל.
חוברת „הטמון בספל הקפה" — 75. שקל.
גד־אור, ת.ד. 37612 תל־אביב
מיקוד 61375
טל. 396075 מ־17.00

למדו קצרנות
עברית ו/או אנגלית
במהירות ובהצלחה מובטחת
ב„אולפן גרג" (בר־קמא)
ת"א: וייצמן 22, טל. 254826
(באזורים אחרים — לפי פניה)
קורס חדש נפתח ב־14.7.81.

ששת הזאבים

דני דותן (למעלה)
וחברתו מיכל דינר
עם בתם לני.

„ילדי המבחנה הם קרים ומבחילים, והמימסד שהמציא אותם הוא מנוון", אומר דני דותן, כוכב להקת „קליק"

הסוף של להקת קליק, דני דותן, רוצה לגרום הלם לאנשים, להרוס את המימסד וללדת במקומו משהו חדש. להקת קליק התחילה לפעול לפני שנה — זוהי אחת הלהקות הפופולאריות ביותר בקרב הנוער הישראלי. אך דני דותן, ה־מחבר בעצמו את מילות השירים, אינו רוצה לבדר סתם. הוא אומר:

„אמנם המימסד מנוון," הוא אומר, „אך למרוד בו באורח ישיר לא כדאי, כי אז פשוט ינדד אותך. צריך להיות גייס חמישי בתוך המימסד, ומתוכו להקים מימסד חדש, או צורת־חיים חדשה המת־אימה לנו. בדימוקרטיה צריך להמשיך. היא דבר נפלא. אך באוויר זורם לו זרע הגיוון, ואם לא נילחם בו, ניכחד כולנו."

והוא שר: משהו נוזל / לכל כיוון / משהו שופך / עוד זרע ניוון / מישהו מקים / עוד דוד אומללות / מישהו מז־רים / קוד ושיפלות / זרע של ניוון / זורם לכל כיוון / מת האלוהים / מת השטן / מתה האמת / השקר כאן / זרע של ניוון / נוזל עכשיו לכל כיוון.

מספר דני על עצמו:

נולדתי כבן בכור להורים שהם פרופ־סורים לארכיאולוגיה בירושלים. הם אנ־שים שלווים ורגועים. בבית הורי קיבלתי חינוך די שמרני. דיברו איתי על אהבת ארץ־ישראל, על העיר הקדושה, ועל שי־קום אחרים מן העבר. בגיל צעיר הת־חלתי להרגיש את הלחץ החברתי, את הגיוון. למדתי אז בגימנסיה ירושלמית נוקשה ושמרנית, והרגשתי שכל מה ש־סביבי חונק אותי.

כשהייתי בן 16 פרחו „ילדי־הפרחים". גידלתי שיער ארוך מאוד, וזה לא מצא חן בעיני המורים וההנהלה. האנרגיה ש־היתה בי פרצה החוצה גלים־גלים, כמו לבה רותחת. אלי אברמוב ואני השתו־ללנו כהוגן. היום אלי מלחין את שירי הלהקה שלנו, קליק.

ההנהלה דרשה שאקצר את שערי, ו־אתאים את עצמי למימסד. הנידנוד של־הם חדר לתוך הנשמה ואז גילחתי את שיער ראשי, והשארתי פס שיער רק באמצע הקודקוד. הייתי למשוגע בעיני כולם.

יום אחד בניתי לי ארון־מתים, והת־חלתי לישון בתוכו, כי התחלתי לחשוב על חיי האדם ועל מותו. עברתי גם תקו־פה קצרה של עישון סמים, אבל זה לא עשה לי כלום.

כשהגיעה השעה להתגייס לצבא, לא האמנתי באידיאלים הללו — להגן על המולדת ולמות למענה. לא התגייסתי. זה נגד כלי את החינוך שקיבלתי בבית הורי, אך הם לא עשו מזה עניין. קי־בלתי פרופיל רפואי של פסיכי, למרות שלא חשבתי שאני פסיכי. אך הייתי מו־כן לקבל את הקביעה הזאת, ובילבד ש־לא אתגייס.

אחר כך עסקתי בגילוי מערות־קבורה ובשיקום ציורי־הקיר שלהם. עשיתי גם תערוכה. בינתיים התחוללו שינויים במח־שבה שלי, והחלטתי להתגייס לצבא. לא רציתי ללכת ללהקה צבאית. לא אהביתי את החומר של הלהקות. הוא לא דיבר אלי. ואני אדם שעשה רק מה שבראש שלו, אפילו אם צריך לרמוס גוויות. שרתתי בחיל־הים, ואחרי שהשתחררתי הייתה לי תקופה של חיפוש עצמי. אז היכרתי את מיכל דינר, בת קיבוץ ראש־הניקרה. נפגשנו בטרמפ לירושלים, וגי־ליתי שהיא בראש אחד איתי. מאז אנחנו ביחד.

מצאתי עבודה בעיתון־עירום ועבדתי שם זמן־מה. באותה תקופה החלטנו, אלי אברמוב ואני, להקליט שירים ביחד. ה־שירים לא הצליחו. הם נולדו מוקדם מדי, ונגדו את טעם הקהל.

עד כאן דברי דני.

זו שעתם של השוטים / לוותר על מלכותם / זו שעתם של השומרים / לנ־טוש את מישמרתם / זו שעתם של בני־

יוצא לחלל

ושם פס על המימסד הרקוב. המסר של להקת קליק: תחי החברה החדשה, שתקום כגייס־חמישי מתוך הריקבון. „אני אדם שעושה מה שבראש שלו, אפילו אם צריך לרמוס גוויות" — אומר דני.

חוזר הביתה

אחרי השיחרור מהצבא מצא דני דותן את מיכל דינר בטרמפ לירושלים. הבת לני לא נולדה במבחנה. „לא הבינו את השיר שלנו," אומר דני. „אנו, כמובן, נגד עשיית ילדים במבחנות."

האדם / לברוח מעולם נרדם / זו שע־
תם של הזאבים / זו שעתם של הזא־
בים לטרוף הכל / זו שעתן של ממש־
לות / לשקוע וליפול / זו שעתן של
להבות / לפרוץ מן השאול / אלחש לכל
המתלחשים / זורק קהות חושים.

להקת קליק אינה להקת פאנק. היא אינה מצדדת באלימות, כיעור ומלאכ־תיות. דני דותן אוהב את הטבעי. הוא כועס על־כך שלא הבינו כהלכה את שי־רו על ילדי המבחנה. למיכל דינר ולו נולדה בת. קוראים לה לני, והיא לא נולדה במבחנה.

„חשבו שאני מדבר בזכות ילדי המב־חנה," אומר דני, „אך האמת היא הפוכה. אני בעד המשכיות רגילה, בדרך הטבע. להביא לעולם ילד שהוריו יוכלו לומר: אהבנו אותו וכאבנו אותו. ילדי המב־חנה גדלים בתוך זכוכית. הם יצורים קרים ומבחילים. הם לא יצליחו. הם יהיו זיכרון חולף. המימסד שהמציא את ילדי המבחנה הוא מגוון וחולה, ועליו לעבור מן העולם."

„מפוצצים לי את המוח"

ב שיר עד ילדי המבחנה אומר דני: ילד־מבחנה אטומי / יוצא אל הח־לל / מי זה מעוניין בכלל / בילד־מבחנה / קשה לדעת מה יגידו ההורים / הם ישנים והוא נולד לאחרים / אתה נולד ומתקמר / ומתקמט ומת / אתה רק זיכרון חולף / תינוק מבחיל / נולדת להרע / ואין לך ברירה.

מספר דני: „ילדים עליכו לעשות לבד. הרי לשם כך אנו קיימים. כדי להתרבות ולחזק את הקשר לכדור הארץ. בכלל, עצם חוויית הלידה היא דבר פנטסטי. אני מציע לכל אדם לעבור אותה. ה־חווייה היא מהממת.

„אהבתי את ילדי מהרגע הראשון. היה קליק מיידי בינינו. כשאני יוצר קליק עם אדם, אני מתייחס אליו. אם אין קליק אין כלום. קראנו לילדה לני, כי לני הוא צליל והצליל הוא בדמי.

„מיכל ואני החלטנו ליצור את לני כשמיכל הפסיקה לקחת גלולות. אז ידענו שזו השעה ליצור את ההמשכיות שלנו. קראנו לילדה לני דותן־דינר, עם שמות המישפחה של שנינו, כי היא יצירה משותפת. מיכל ואני לא נשואים, ואני יודע שאנשים חושבים מה יקרה אם ניפרד. איננו רוצים לחשוב על כך עכ־שיו. טוב לנו ביחד. אם ניפרד, לא נדע מה לעשות בלני. כל אחד מאיתנו קשור אליה מאוד ורוצה לתת לה הכל. אם ניפרד נצטרך לוותר, וזה קשה מאוד.

„יש לי שיר שבו אני מתייחס לחור־יית ההנקה, מצידו של התינוק. ההנקה היא חיובית ורצוייה. האם צריכה להה־עביר לילד מה שיש לה. זוהי המשכיות טבעית."

השיר „אני לא רוצה להיגמל" מדבר במילים ברורות: אם אפסיק לינוק / אתחיל להשתולל / אמא, אני לא רוצה לעמוד / אם אלמד, ילמדו אותי לר־קוד / אמא אני לא רוצה לדבר / אם אלמד יכריחו אותי לשקר / אמא, גומ־לים אותי בכוח / מפוצצים לי את ה־מוח / אמא, לוקחים אותי ממך / אמא, את רוצה שאחייך / אהה, נגמלתי, למד־תי לעמוד / אוה, נגמלתי, למדתי לש־קר / אהה, נגמלתי, עכשיו אני גדול / אהה, נגמלתי, נגמלתי מהכל.

ילד־טבע עומד בניגוד מוחלט לאותו ילד־מבחנה שהוא גולם:

בן לתוכנית שתוכננה מזמן / בן ל־אהבה כושלת / בחדר המראות המעוו־תות / בין שתי נשמות מתות / נוצרת בטעות / כך אני חי / כך אתה תמות / נוצרת בטעות של מבחנה / בין איכות ובין כמות / תקעו לך מפתח מאחורי הגב / סובבו לימין ושמאל / נשארת קטן וחסר מטרה / רק המפתח המשיך לגדול / בן לתוכנית שתוכננה מזמן / על־ידי מדענים נעלמים / בן לאהבה כו־שלת / בין שני מיני גלמים.

מעריצות ומזדנבות

א ומר דני על דני: אני חושב שהשירים מביעים את דע־תי בצורה המדוייקת ביותר. אולי יש אנשים שחושבים שאני קיצוני מדי, וח־ריף מדי, אך זה אני, וזהו זה. מי שלא מקבל — שישק לי.

יש לזה קשר גם עם לני. אני יודע שללני תהיה בעייה כשתיגדל. אך אני מקווה שאם יציקו לה בקשר לזה שמיכל ואני לא נשואים, היא תהיה מספיק חכ־מה ובוגרת ותוכל להתמודד עם זה ולע־מוד נגד. אנו נשתדל לטעת בה את עמדתנו, שצריך להתעלם מן הסובב או־תנו, מן העולם הגדול בניונו, ושצריך ללגלג עליו. אסור לתיות גולם של ה־חברה ואסור להשתעבד לה. אנו חיים כדי לחיות ולהשאיר חותם בעולם הזה, עד שיעבור זמננו.

כולנו נולדנו בעל־כורחנו. ללא ה־תיכנון שלנו, וללא ההכרה שלנו. אנו חיים בין הלידה והמוות. גם המוות בא עלינו בעל כורחנו. אנו חלשים מכדי להתמודד עימו. בין הלידה והמוות אני רוצה להשאיר את חותמי. אני עושה זאת עם שירי דעם להקת קליק. יש בי חשמל, ואני רוצה להזרים אותו לכל עבר, ולנסות לשנות ולהטות אל הכיוון שלי.

אני יודע שיש בזה סכנות — גם לחיי האישיים. הלהקה מתחילה להצליח, וכ־סולן הלהקה אני עשוי לזכות בפופולא־ריות רבה. יהיו מעריצות ומזדנבות, ידברו עלי כעל אליל־מין, תהיה רכי־לות על אהבותי ועל נטיותי.

חזק, חריף, שונה ומעורר

ה זוהר לא מעניין אותי. אני מקווה של תבלבל אותי. עובדה שגם היום אני לא מגיע לכל מיני מוקדי־בילוי. זה פשוט לא בשבילי, וגם בעתיד זה לא יהיה. למזדנבות אין שום סיכוי אצלי, כי חיי הפרטיים הם שלי. רק את רעיונותי אני רוצה להעביר לכולם. אם כדי להעביר אותם אני צריך להיחשב כאליל־מין, לא איכפת לי. לא איכפת לי גם מה יגידו עלי, מה שידברו יותר — כן ייטב.

ובקשר לנטיות המיניות שלי: אני שו־כב רק עם נשים, אך אני חושב שבכל גבר ובכל אשה קיים משהו מההומוסכ־סואליות. יתכן שאם אפגוש גבר שימ־שוך אותי כמו אשה, פשוט לא אהסס ואכנס איתו למיטה. אני יודע שלמיכל יהיה איכפת אם אבגוד בה, עם גבר או עם אשה. הגטייה לא משנה.

בינתיים כולנו יחד — מיכל, לני, ה־שירים שלי והלהקה. נמשיך יחד כמה שנוכל לסחוב. אני אמשיך להשמיע את דיעותי ואיישם אותן, ולא מעניין אותי איך החברה תגיב. אך לא אעשה דבר באלימות או בדרכים פוליטיות — רק באמצעות שירים.

אני ולהקת קליק נפציץ את האירווי־זיון הבא בשיר שיביע את דיעותי על האדם, החברה והמימסד. איך לנהוג ב־דרך הנראית לי. לנסות לתקן מבפנים. ולשקם את החרבון. אם אצליח, אשרי. אם לא — אז לא. אבל בכל מיקרה אומר את הכל — בטחה, חזק, חריף, שונה ומעורר. זו הדרך.

קליק מיידי

יוצרים רק אנשים, לא בובות פלסטיות. מיכל דינר ובובה שאין בה רוח־חיים ואי־אפשר להניקה. ההנקה יוצרת את הקליק הראשון. אחד השירים של להקת קליק מתייחס לחוויית ההנקה מצידו של התינוק. „ההנקה היא חיובית ורצויה, והאם צריכה להעביר לילד את מה שיש לה. זוהי המשכיות טיבעית." אומר האב הטרי דני.

נמר שנ עיר

החלוצים שהאמינו ב„כל הארץ קיבוץ" ✷ העסקנים שמכרו החלוציות בנזיד עדשים ✷ אגדה על אדם בודד ושמו ברל

✷ המציאות הצינית של בן־גוריון ✷ ראשיתו של עימות אידיאולוגי

פתיח

ארץ־ישראל האבודה

מאז שהוקמה מדינת־ישראל, הלך ונש־תכח לו חלום החלוצים המייסדים, להקים בארץ־ישראל חברה שונה, צודקת, שת־שמש נר לחברות אחרות. חברה של חלוצים שנטשו בתי הוריהם באירופה ושרו את שירו של **דויד שמעונוביץ (שימעוני):** *„אל תשמע, בני, אל מוסר אב / ולתורת אם אל אזנו תט, / כי מוסר אב הוא, קו לקו / ותורת אם: לאמ, לאמ.'"*

אלא שעד מהרה הסתאב חלום החברה החדשה. ארץ־ישראל הפכה בנק אחד גדול, חברה של ספקולנטים, שסימלה הבולט הוא סמל המעמד — לא סמל היעוד. בהדרגה התפתחה לה בארץ־ישראל מנהיגות, שסימן ההיכר שלה הוא הבינו־ניות. את הערכים העקרוניים של החברה החלומית החליף ערך אחד ויחיד — רדי־דות מהולה בנוסטאלגיה, ועיוורון מוחלט ביחס לעתיד. כך החמיצה החברה, שהחלום היה דגלה, את האפשרות לדו־קיום בשלום עם העם השכן בארץ. כך דהה לו רעיון החברה השיוויונית. כך נמוגו שרידי ה־תיקווה.

ארבע שנות שילטון הליכוד, הצליחו להאפיל על שרידי החזון והחלום. תנועת־העבודה נכשלה בניסיונה לשקם את הער־כים שלה ואת המנהיגות שלה.

אין ספק שבארץ טמונים כוחות המסו־גלים להפוך את קערת הניוון על פיה, ולהביא לשינוי ערכים מקיף; להבנה ריאליסטית של פיתרון מיכלול הבעיות, החל בבעייתו של העם השכן וכלה במיבנה החברתי והתרבותי של ישראל.

גילוי ראשון של תסיסה זו התבלט בשנים האחרונות במיסגרתם של מחקרים אוניברסיטאים. חוקרים שונים פיענחו — בארוך מדעי, נסול רגשות — כמה מהתרח־ליכים שאותם עברה החברה הישראלית. הם הציגו ראייה חדשה, אם כי עדיין לא מגובשת, של תולדות ישראל.

הסקירה שלהלן מטפלת בכמה מן המחק־קרים הללו.

קומונה

גדוד העבודה

אחת מאגדות־היסוד של החברה הישׂ־ראלית היא אגדת גדוד העבודה על־שם **יוסף טרומפלדור**. בחינה מדעית למח־צה של תופעה יוצאת־דופן זו מביא **אלקנה מרגלית** בספרו קומונה, חברה ופוליטיקה, שראה־אור בספריה האוניבר־סיטאית של עם־עובד, במיסגרת מחברות מקר*. כבר בפרקי הפתיחה מתאר מרגלית את התהוות הרעיון העממי הציוני, מול הלם המילחמה והמהפכות ששטפו את אירופה, ואת התשתית האקולוגית חברתית־תרבותית של יהודי הגולה. את המטרה הראשונית של גדוד העבודה מצטט מרגלית מפי אחד ממייסדיו, **מנדל אזקינד**: *„יצירת מיפעם עזבד חופשי, בונה הארץ ומגינה."* עד מהרה הגדיר הגדוד, שהיה מורכב מקבוצה של קומונות פועלים ב־רחבי ארץ־ישראל, את מטרתו: *„ביניין הארץ על־ידי יצירת חיים משותפים לכל העובדים בארץ־ישראל."*

אחד מחברי הגדוד, **יצחק רוכל**: *„התרחבותו והתפשטותו של הגדוד, עד שיקיף את כל העובדים לכל מקצועותיהם... במקום ההסתדרות הכללית צריך לבוא גדוד העבודה היחיד..."* ניסוח קיצוני יותר הוא ניסוחו של חבר אחר, **יהושע לנדסמן**: *„הגדוד הוא, בזעיר־אנפין,*

גדוד העבודה*
אי קטן של חיי־חברה חופשית

הריפובליקה הסוציאליסטית שצריכה כ־עתיד לתפוס את כל החיים... (ביתיים) בתוך מידבר החיים הקפיטליסטיים והניצול ששורר עכשיו בארץ, אנו יוצרים אי קטן של חיי חברה חופשית ועובדת..."

המטרה העיקרית של מייסדי גדוד העבודה היתה להפוך את ארץ־ישראל כולה לקיבוץ אחד גדול — קומונה, שעל אשיותיה תוקם אותה חברה חדשה ואו־טופית. אחד המאבקים הראשונים בגדוד העבודה היה הוויכוח בין **מנדל אלקינד** ו**שלמה לבקוביץ (לביא)**, שהעדיף להקים *„יחידה מישקית־טריטוריאלית"* — משמע: קיבוץ. ויכוח זה, המכונה *„הסיכ־סוך בפרשת עין־חרוד"*, הוליד את המשבר הראשון של הגדוד, שחבריו היו מפוזרים בפלוגות־עבודה ברחבי הארץ.

פרק שני בתהליך התפוררות רעיון גדוד העבודה מתבטא בתהליך הצמיחה הראשון של מנהיגות, שהקדישה את מירב זמנה לעסקנות, והשתלבה, מאוחר יותר, בשיכבת העסקנות של מה שנהוג לכנות *„ארץ־ישראל העובדת".*

שלב שלישי בתהליך הפירוק ההדרגתי: המצב, שאותו מכנה מרגלית *„אפיסמריה בין התפתחותו של מיכנה ההסתדרות לבין מיכנהו של הגדוד,"* כאשר **דויד בן־גוריון**, ששימש אז כמזכיר הכללי של ההסתדרות, דחה את רעיון הדצנטרלי־זציה של הגדוד, בתמיכתו של **יצחק טבנקין**, וניסה לנתבו למטרות ריווחיות, כפי שמפעילים כיום את חברת־העובדים של ההסתדרות.

שלב רביעי ומכריע באותו פירוק היה העליה הרביעית, העליה החנוונית מוואר־שה, עליה אמר מנדל אלקינד: *„אופנה גנות היהודית־רוסית, על־ידי נשפים, קונצרטים, תיאטראות, ועוד על־ידי כמה־וכמה קמטות כאלה — העלינו את רמת־החיים למדרגה המעמידה אותנו בניגוד ממש אל כוחות התוצרת של הארץ שאותה אנו מיישבים..."* תמונת־מצב הניתנת ל־תירגום מיידי לתמונת הניוון הנוכחית של החברה הישראלית, שרמת־חייה מצויה *„בניגוד ממש אל כוחות התוצרת של הארץ..."* ועל כן ציין אלקינד: *„(על הצורך של) הריסת החוויי הבורגני והיסו־דות הכלכליים והפסיכולוגיים של התרבות הקפיטאליסטית, ביטול היסוד הכלכלי של המרשפחה, שיחרור האשה מטיפול בילדיה ושירות בעלה, הכנסת האשה לעבודה פרודוקטיבית, הרס המישפחה בתור תא תרבותי־יסודי של החברה..."* אלקינד הו־קיע את *„הריאקציה האנטי־תרבותית בגדוד ושיכרון ההתפשטות..."*

גדוד העבודה עבר סידרה של משברים פנימיים שנבעו מעימותים עם המרכז החקלאי ומחלקת העבודות הציבוריות. ה־משברים יצרו קיטוב בגדוד. באחד משלבי העימות העיר אלקינד על ההסתדרות: *„כל זמן שאיתנו רוב לא ייקרא עלינו שמה של ההסתדרות."*

על מזכיר־ההסתדרות בן־גוריון כותב המחבר: *„בן־גוריון חזה, כדרכו, את אפשרויות העתיד וצרכיו באופן השונה מזה של רמז ואחרים. הוא חש, כי צורות החיים שפותחו כתקופת העליה השניה — הקבוצה הקטנה, המשב ודומיהם — אינם הולמים עוד את הצרכים והאפשרויות שניפתחו עם מתן המנדט ועם הצפייה לעליה המונית..."*

בן־גוריון, בסיגנון הברוטאלי, הכניס את זרע הפירוד לכינוסי הנהגת גדוד העבודה. אלקינד טען כלפי בן־גוריון: *„הגדוד הוא קיבוץ חופשי. בן־גוריון לא ידע שהמפקה כללית היא רעיון יסודי של הגדוד ומעה..."* שיא־העימות בין בן־גוריון לחברי הגדוד התמקד בעין־חרוד. בן־גוריון: *„בין צעירי עין־חרוד ישנם מהיותר טובים, אילם המנהלים חפצים להרוס את ההסתדרות ורק משתמשים בקהל שמגדוד ככלי־זין. אלה אנשים מוכנים לכל. שם שינאה כבושה להסתד־רות שגידלוה במשך הזמן באופן שיטתי..."* מילים מזרות מפיו של אדם, שחייו רצו־פים *„שינאות כבושות".*

בהדרגה כפה בן־גוריון את רצונו על מרבית חברי הגדוד, והביא בכך לחיסולו ההדרגתי. הוא סיכסך זורע אי־אמון בין ראשי הגדוד, לפי העקרון של *„הפרד ומשול".*

חלק מתהליך הסיכסוך הפנימי נעוץ בפוליטיזציה, שבן־גוריון עמד מאחריה. מצב תמה לגבי מי שניצל, כעבור שנים, את רעיון ה*„ממלכתיות"* כדי להרוס את תוצאותיה של אותה פוליטיזציה. אנשי אחדות־העבודה היו אלה שעשו את המלא־כה השחורה עבור בן־גוריון. הם שהוציאו את הערמונים של גדוד העבודה מהאש. אין ספק שאלקינד, מנהיג האגף השמאלי של הגדוד, היה מודע לאופן שבו עתידות ההסתדרות וחברת־העובדים להתנוון. יחד עם **דויד הורוביץ** ניהל את קרב־המאסף של הגדוד נגד בן־גוריון וטבנקין. במרס 1925 הטיח אלקינד: *„שורת המעשים שקיפחו את הגדוד נעשו בהשראה של מפלגת אחדות־העבודה, במידה שהיא שלטת במיסדות..."*

תהליך זה של התפוררות ושיסוי איש ברעהו, בהשראתו של בן־גוריון, הביא ב־1926 לפילוג בגדוד, בין שמאל לימין, ולירידתם של אלקינד וחברים אחרים מהגדוד לברית־המועצות. הם עסקו ב־ניסיון־כשל להקים שם חברה יהודית סוציאליסטית. גורלו המר של אלקינד בברית־המועצות אינו שונה מגורלם המר של יריבים אידיאולוגים אחרים של בן־גוריון, אך גרוע מגורל יריבו של בן־גוריון הוא גורל רעיון גדוד העבודה.

הגמוניה

השתלטות

פרק טראגי, אפוף הסוואה אידיאולוגית, הוא פרק שותפות־הדרך שבין דויד בן־גוריון ותנועת־העבודה, בימי המנדט־הבריטי, עד לתקומת ישראל. ספר מאת

משתיט בן־גוריון
שינאות כבושות

יעקוב גוידשטיין, שראה אור באחרונה — בדרך להגמוניה — מפא"י — התגבשות מדינותה — 1930—1936* — נקרא כמו היה פרק המשך בסיפור השתלטותו של בן־גוריון על המהלך ההיסטורי של שיבת העם היהודי לארץ־ישראל, תוך הפיכת התהליך למעשה־יצירה כמעט בילבדי של בן־גוריון.

הספר מתמקד בשלילת רעיון המדינה הדו־לאומית נוסח ברית־שלום בידי בן־גוריון, תוך התמודדותו עם **זאב זבו־טינסקי**. המחלוקת בין בן־גוריון לרוויז־

---

* אלקנה מרגלית — קומונה, חברה ופוליטיקה; הוצאת מחברות חקר, ספריה אוניברסיטאית, עם עובד; 408 עמודים (כריכה רכה).

* יעקוב גולדשטיין — בדרך להגמוניה — מפא"י — התגבשות מדיניותה — 1930—1936; הוצאת עם עובד — תרבות וחינוך, ובסיוע אוניברסיטת חיפה; 295 עמודים (כריכה רכה).

* צללית גזורה, מ. גור־אריה.

יוניסטים היתה עוד אחת ממחלוקותיו המלאכותיות של האיש.

ספרו של גולדשטיין נפתח במבוא, שבו הוא מגולל את המהלכים השונים שהביאו לייסודה של מפא"י ההיסטורית, ואת הרקע הפוליטי והאישי לעיצוב מדיניותה.

בראשית שנות השלושים לא היה בן־גוריון דמות דומינאנטית עיקרית בתנועת־העבודה. הוא נתקל בגלריה של דמויות־מפתח, כמו **ברל כצנלסון** ו**חיים ארלוזורוב** (שהיה צעיר ממנו בשנים רבות, ושאיים לתפוס את מקומו). גלריה זו התחסלה מאוחר יותר; הראשון הפך בובת־מנהיג, והשני נרצח בידי גורם בלתי מזוהה עד עצם היום הזה. בלשונו של גולדשטיין מוגדר בן־גוריון כבעל **„התפרצות מלאת ייצרים"**, ואילו ארלוזורוב **„ניסה להשליט גישה שכלתנית בפוליטיקה"**.

פרק רב־עניין הוא הפרק „מעמדו של וייצמן ובעיית המישטר הקואליציוני ב־ציונות". בסיגנון של קואופטציה מצליח בן־גוריון, בעזרת איחוי שברי המפלגות הסוציאליסטיות, ליצור מערכת קואליציונית עם גופים פוליטיים נוספים. כך הוא מגיע לעמדת־הכוח החזקה ביותר בהסתדרות הציונית, ובעיקר בהנהגת יהודי ארץ־ישראל.

בפרק „המאבק על ההגמוניה בציונות בין מפא"י לבין הרוויזיוניסטים עד 1935", סוקר המחבר את האיבה הפוליטית שבין שני המוזנות עד רצח ארלוזורוב; סיווגו של הרוויזיוניזם במחנה הפאשיסטי העולמי; השגיי הערכי שבהשקפות החברתיות־כלכליות; העימות בסיכסוך־העבודה הנודע בכפר־סבא; רצח ארלוזורוב ועוד.

מן הפרק ניתן ללמוד על דרך חייו עקובת הבריתות המוזרות של בן־גוריון. ב־1934 חתם הסכם עם זאב ז'בוטינסקי ונאלץ לבטלו, בשל לחצה של תנועת־העבודה, שלא היתה נכונה להכניס את השרץ הרוויזיוניסטי אל תוך המחנה (זהו אחד המיקרים שבהם נאלץ בן־גוריון לחזור בו מעיסקה־פוליטית, בשל התנגדות אידיאולוגית שהתגבשה נגדו בתוככי מפלגתו).

למקרא הספר מתברר כיצד הרכיב בן־גוריון תשבץ גס הבנוי מניגודים של רעיונות ואידיאולוגיות, כדי להתמודד עם בעיית השעה במסווה של חזון, תוך התעלמות מוחלטת מהפרספקטיבה (הדבר בולט ביחסו של בן־גוריון להתמודדות עם בעיות ערביי פלסטין ועדות המיזרח, אותם כינה **„הפיכת אבק־אדם לעם"**; עמדה זו הביאה כיום לפילוג העדתי המאיים על עצם קיומה של החברה הישראלית, יותר מאשר הקונפליקט הישראלי־ערבי).

בפרקים המתארים בספר זה את העימות בין מפא"י לתנועה הרוויזיוניסטית בא"י, מצוי חומר רב, המוגש בצורה מאוד פרוצה, לא מאורגנת, צורה המאלצת את הקורא לחפש חומר נוסף, שיש בכוחו להבהיר את תמונת המצב האמיתית בארץ באותה תקופה.

מבחינת ביקורת חלקו של דויד בן־גוריון, בראייה מחודשת, הרי, שספר זה מחטיא לא במעט את מטרותיו, ובין התרכים שלו ניתן לראות כיצד מבצבץ בן־גוריון, אבי „הביטחוניזם" של שנות החמישים, מייסד האקטיביזם של רפ"י בשנות השישים, והורה הימין־הקיצוני של „נאמני ארץ־ישראל", שהתאחדו בשנים האחרונות עם הימין של חרות.

מנהיג

ברל

• מזכיר „אגודת הסופרים", **אברהם ברוידס**, שהיה גם משורר לעת־מצוא, חיבר ביום מותו של **ברל כצנלסון** שיר, שבין מילותיו היה כתוב **„איזה אסון, / איזה אסון, / מת ברל כצנלסון..."** כצנלסון מת ב־12.8.1944 משטף־דם במוחו. לדעת רבים היה זה רק המוות הקליני של המנהיג, אשר בפועל הודח מהנהגת היישוב היהודי בארץ־ישראל כבר בראשית שנות השלושים, בידי תלמידו, **דויד בן־גוריון**, שהוציא ממנו את כל עוצמת הכוח השילטוני והסמכותי שלו הוא היה ראוי, והדחיקו לקרן זווית של ספק שילטון מוסרי על ארץ־ישראל העובדת, ספק שילטון בובתי.

קרוב לארבע שנות שילטון הליכוד בישראל הפכו מונוגרפיה של **אניטה שפירא** על כצנלסון, תחת הכותרת ברל *, לרב־מכר. בהפיכת ברל לרב־מכר היה משום ניסיון של ספק התדפקות, ספק התרפקות על העבר הרחוק, התרפקות תוך ניפוץ אלילים.

המונוגרפיה של שפירא, למרות היקפה הרחב, היא תעודה מרתקת העוסקת באותו דור מייסדים; תעודה שמעלתה העיקרית היא בחשיפה הקלילה, ובהחייאתם של תנועת־העבודה וברל, בלשון לא־מליצית. מבין שורות סיפרה עולה דמות מאוד

מזכם ברל כצנלסון
איזה אסון, איזה אסון...

מסוגפת של מנהיג, שהסיגוף העצמי מנע ממנו את היכולת להתפתח למעמד של עוצמה. כותבת שפירא בסיום: **„הפעתו של ברל בתור מנהיג העלה השניה לוט בערפל, ויש בה מיפוי התגלות, המתלווה לפיפורי עלייתם־לגדולה של מהנהיגי כאריזמאיים..."**

ברל היה בבחינת מנהיג טבעי של דור, שהיה ספוג באמונה כי בארץ־ישראל חייבת לקום לה חברה איכותית. הוא היה מנהיג, ולעיתים אף מנהיג־מגוחך, בשעות מצוק וקושי, אדם שהאמין באחדות וביושר של תנועת־הפועלים בארץ־ישראל, אך מנהיג שלא היה מסוגל ליטול על עצמו את השררה הנתבעת ממנהיג. הוא מסר את רסן השררה לבן־גוריון, שחיפש את המלוכה, ולא את אתונות הישר, הנאמנות והאמת.

אניטה שפירא הצליחה, בניגוד למחברי מונוגרפיות אחרות של דמויות מתנועת־העבודה, להגיע אל נבכי נשמתו של ברל, מיכלול בעיותיו האישיות, בצורה המזכירה את חשיפתו של **תיאודור הרצל**, בידי **עמוס אילון**. אך היא הילכה בין השיטין כשבחנה כמה מידידיו הקרובים, וביניהם בן־גוריון, אשר ניצל את בעיותיו הנפשיות של ברל, כדי להרחיקו בהדרגה ממרכז הבמה הפוליטית, והפכו למנהיג רוחני של התנועה.

לציבור הקוראים, שרומה במשך שני דורות בידי מערכת משומנת של מייצרי תדמיות למנהיגי העבר של תנועת־העבודה, מהווה הספר משום משב רוח מרענן. יחד עם זאת, ולמרות ניסיונה של שפירא, הרי דמותו של ברל מתגמדת מעט בצד דמויות עולמיות, כמחוללים היהודים של המהפכה הרוסית, כמו טרוצקי, ראדק ואחרים.

• אניטה שפירא — **ברל**; ספרית אופקים — הוצאת עם עובד; 796 עמודים (2 כרכים בכריכה רכה).

דור הבנים

על המוקד

במשך שנות דור עסקו הספרות והמחזאות של ישראל ב„פולחן העקידה", פולחן דור־האבות המייסדים שהעלה את דור־הבנים על המוקד. שיא הישגיו של דור־הבנים היה במילחמת־השיחרור, כאשר השיג בקרבות עקובים מדם את מפת החלומות של דור־האבות.

הדור ששפך את דמיו בשדות הקטל, הגשים את האידיאל המאחד של דור־האבות, הותיר את הארץ בלא אידיאל או שאיפה של אידיאל חברתי. לוחמי תש"ח מצאו, בשובם מהקרבות, מערכת מימסדית, גדושה בעסקונה משופשפת, שכל קשר אמיתי בינה לבין שרידי האידיאלים של ראשית המאה הוא מיקרי לחלוטין.

מנהיגו של הדור ששב משדות תש"ח, היה **יגאל אלון**, שהיה מיזוג של היפה, הנבון והטהור עם התיקווה שכל הדם שהוקו הוקרב על מיזבח הקמתה של חברה צודקת ושונה.

אלון, ומנהיגים צעירים אחרים של דור זה, הוקפאו למשך תקופה ארוכה במקרר ההיסטוריה היהודית, והותר להם לנגן רק בכינורות השניים. דור זה היה עד לחורבן ההדרגתי של שאיפת הערכים של ארץ־ישראל־העובדת, תוך צפייה בתהליך הקמתו של מולך הממלכתיות, המולך האישי של **דויד בן־גוריון**, שהוליך את החברה הישראלית עד אל עברי פי פחת של „מחדל" יום־הכיפורים והקרע־העדתי, שהתרחב באחרונה ומאיים על עצם קיומה של החברה הישראלית.

לפני יותר משנה דומה היה, כי המאבק של **בן־גוריון** נגד **ברל כצנלסון**, מאבק של סיגנון, יושר והשקפת־עולם — עומד לחזור במהדורה שניה, בין **שימעון פרס**

קורבן אזון*
חלל אידיאולוגי

ויגאל אלון. יתכן שהיה טמון במאבק זה הגרעין, שהיה בכוחו להקים את ארץ־ישראל־העובדת מחורבותיה, ולפתוח מחדש במאבק אידיאולוגי על פניה של מדינת־ישראל.

אלא שההיסטוריה היא בבחינת טראגדיה לגיבוריה, והרע ניצח את הטוב עוד בטרם עימות. ליבו של יגאל לא עמד לו במאבק זה, והוא הותיר את היום־יום, את גורלה המעורפל של תנועת־העבודה, לתלמידו הנאמן ביותר של בן־גוריון, שימעון פרס, שמאז נעוריו היה איש־ביצוע, ספק טכנוקראט ספק נושא־כלים.

נפילה זו של אלון אינה אישית בילבד. היא מייצגת מוות־בהדרגה של דור שלם: מוות רעיוני של שרידי דור תש"ח, אשר כשלו במערכה על שינוי החברה הישראלית, מוות של חלום ארץ־ישראל האחרת.

בימים אלה ראה אור סיפרו של יגאל אלון מוקדים *, ובו ניסיון, שדוף למדי, של ניתוח גורמי המשבר בחברה הישראלית. מוקדים הוא ספר המתמודד בנושאים של עשייה, תוך התעלמות מחרידה ממחשבה בהירה, שיש בכוחה לשבץ את העשייה בינות לערכים.

למקרא הספר מתברר כי אלון לא השכיל להעמיד עצמו כסמכות מוסרית לבני דורו, והוא אף נכשל בניסיון זה ונגרר אחרי ניסוחים בעלי צליל של מערכת־בחירות, כיריבו בתנועת־העבודה שימעון פרס.

ספר עצוב, המציג את החלל שדורו של אלון הותיר בחברה הישראלית; חלל אידיאולוגי והיעדר יכולת להתמודד באורח לא קונפורמי בנושאים כמו הפלסטינים, עדות המיזרח, המיגבש התרבותי בישראל ושאר בעיות, שעל פיהן תיפול או תקום החברה הישראלית.

מוקדים הוא מצבה נוספת בתהליך הסירוס שאותו עבר דור שלם בארץ הזאת.

---

* יגאל אלון — **מוקדים**; סידרת קו אדום; הוצאת הקיבוץ המאוחד, 133 עמודים (כריכה רכה).

שיחזור

יריבות מחודשת

בתרבות הכתיבה הדלילה המתמודדת בבעיות האידיאולוגיות של ארץ־ישראל העובדת והמובסת, בולט סיפרו של **יהודה גוטהלף**, תנועת העבודה, יריביה ובעלי־בריתה **, שראה אור באחרונה.

זה ספר המסתייג הסתייגות אידיאולוגית חדה מהימין־הישראלי, הישן והחדש. הספר נפתח בסיקור מקיף של שורשי תנועת־העבודה, וחושף סידרה של היבטים מקוריים, אם כי ידועים. כמו מכלול הגורמים אשר הובילו לצמיחתו של מעמד בעלי הצווארון הלבן בישראל, או התהום שבין איגודים־מקצועיים לגופים כלכליים, או הזעיר־בורגנות שהובילה לעליית הליכוד ו„פוטנציאל הלאומנות האנטי־דימוקרטית" הטמון במישנת תלמידי ז'בוטינסקי.

סיפרו של גוטהלף, שהיה בעבר חניך השומר הצעיר ואחר כך עורך דבר, אינו טהור מראייה מיפלגתית, אך יש בספר שברי כלים שניתן להרכיב מהם בסיס לראייה עובדתית מחודשת של תמונת־המצב התרבותית־פוליטית בישראל. הספר כמו חושף שורשים ליריבות אידיאולוגית מחודשת בין מחנה השמאל והימין, יריבות שיהא בכוחה, אולי, לחולל תפנית בתהליך הניוון העובר על החברה הישראלית; תפנית אידיאולוגית, של שיבה לציונות ולסוציאליזם הומאניים, שאבדו מהארץ מאז עליית בן־גוריון להגמוניה במעמד־הפועלים ובמדינת־ישראל.

סיפרו של גוטהלף מביא מידע, שיש בכוחו להעניק לאנשים צעירים קרקע־צמיחה לרעיונות חדשים, שיש בכוחם להציל את החברה הישראלית מהניוון הסופי המאיים לכלותה.

** יהודה גוטהלף — **תנועת העבודה, יריביה ובעלי־בריתה**; הוצאת עם עובד; 232 עמודים (כריכה רכה).

מאת בן עמר

זה היה השבוע הזה שהיה

לפני 25 שנה

בגיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסם „הדו"ח המלא הראשון על השערוריה האחרונה — הריקבון במישטרה". (ראה להלן). הפרק השני בסידרה „מחנה הריכוז של אחוד אבריאל", תחת הכותרת „החברה לפיתוח הטיירור בקריית־שמונה", תיאר את השחיתות של מפ־לגת השילטון ראז, מפא"י, בעיירת־הפיתוח בגליל. „העולם הזה" העניק צל"ש לארבעה שרי ממשלה, שסירבו בתוקף לקבל דירות־שרד ממשם המדינה. הארבעה: שר־הבריאות ישראל ברזילי (מפ"ם); שר־החקלאות קדיש לוז (מפא"י); שר המים־חר והתעשייה פינחס ספיר (מפא"י) ושר־הפיתוח מרדכי בן־טוב (מפ"ם).

כמדור הפשעים, תחת הכותרת „ילדה קטנה זעקה בשטח", פורסם „השחזור המלא הראשון של הפשע החולני שבוצע בשטח הגדול ביותר". במדור הספורט סיפר שחקן נבחרת יש־ראל בכדורגל, יוסף מרימוביץ', על הדרך שעשתה הנבחרת מתל־אביב למוסקבה, כדי לשחק עם נבחרת ברית־המועצות.

בשער הגיליון: כוכב נבחרת ישראל בכדורגל יהושע („שייע") גלזר.

יגאל אלון מטיף למילחמת־מנע ✱ עמוס בן־גוריון והסבל של אביו ✱ גניבה מהלול של פינחס ספיר

„העולם הזה" 978
תאריך: 12.7.1956

העם

החלל הריק

הטבע שונא חלל ריק.

השבוע נשבה במרחב רוח־פרצים אדי־רה, שגרמה על־ידי חלל ריק כזה: מ־לכת הירדן, יצור מלאכותי, נראתה ה־שבוע קרובה להתמוטטות סופית. ישר־אל הודיעה על ריכוזי־כוחות של הצבא המצרי. ירדן הודיעה על ריכוזי צבא עיראקי. כל הערבים יחד הודיעו על ריכוזי צבא ישראלי. בעולם כולו נדלק האור האדום: סכנה!

נחיתה בעקבה. מעבר למסך השמו־עות וההכחשות הזדקרה בעיה לאומית מדרגה ראשונה: מה יקרה אם תתפרק ממלכת חוסיין?

אפשר היה לצפות כי מצריים תנצל את ההזדמנות ותנחית את גדודיה בתוף עקבה, תתפוך את ירדן לממלכת־בובות פלסטינית, אולי בהנהגת המופתי הירו־שלמי. במקרה זה היתה ירדן הופכת ל־חלק מן הפדרציה המצרית־סורית, המת־כוננת עתה להתאחד רשמית.

הותאצה: גבול אחד ומאוחד ייתמשך מדן ועד נחל עוז, מאחריו יעמוד צבא אחד ויחיד, כפוף לפיקוד אחיד.

פלישה לירדן. היתה זאת סכנה גו־ראה. מה היה על ישראל לעשות?

לפחות איש אחד העז לגלות בפומבי דיעה השוררת בחוגים רחבים: על יש־ראל להקדים מכה למכה. המציע היה ח"כ אחדות־העבודה גבה־המצח, יגאל אלון. למעשה: על ישראל לפלוש ליר־דן ולהציב גבול חדש על הירדן.

היתה זאת הצעה מפתה. אולם ככל הצעה כזו היא היתה קצרת רואי. פלי־שה ישראלית מוצלחת היתה מוסיפה מיליון איש למחנה פליטי ערב, וגורמת לזעזוע אדיר במרחב הערבי. בזעזוע זה היה גמאל עבד־אל־נאצר משתלט בנקל על כל המרחב, ממוסול ועד אסואן.

הגבול החדש שהיה נוצר בצורה זו היה הופך חזית־מילחמה. שמאחוריה יע־מד צבא מאוחד של כל מדינות ערב, שיכלול כמה חטיבות של פלסטינים, ב־הנהגת חאג' אמין אל־חוסייני. סיכוי ה־שלום היה נעלם לעולם ועד, הסיבוב השלישי היה הופך לוודאות מוחלטת. יחסי הכוחות היו משתנים תוך זמן קצר באופן מכריע לרעת ישראל, שתהיה מבודדת בעולם.

מצריים בירושלים. היתה קיימת גם אפשרות שניה. היא נדונה בחוגים סגורים, ולא זכתה לפירסום. היא לא היתה פופולארית. אחד ההוגים בה היה רוסטום בוסתוני, חבר־הכנסת לשעבר של מפ"ם. ערבי פלסטין הם עם ככל שאר עמי ערב. יש להם גאווה לאומית, אף שנפגעה קשה עקב מילחמת תש"ח ו־תוצאותיה. הם מתקוממים נגד השיעבוד הירדני, והם עשויים להתקומם מחר נגד השיעבוד המצרי, אפילו אם יבוא בדמו־תו המוזנקת של המופתי הירושלמי.

לו ידעה ישראל למצוא את הדרך אל ליבם של ערבים אלה, באמצעות ערביי ישראל, היתה יכולה לעזור בגיבוש תנו־עת־השיחרור של פלסטין החופשית, ל־שבירת ממלכת הירדן ולהתהוות מדינה ערבית פלסטינית עצמאית. מדינה כזאת, בלתי תלויה במצריים ובסוריה, יכלה להסיר את הלחץ מן הגבול הארוך ביו־תר של ישראל.

בידי ישראל כל האמצעים למיבצע נועז כזה. אולם היה חסר לה העיקר: הנכונות לצאת לדרך חדשה של מדיניות עצמאית, חופשית מהשיגרה רבת הכישי־לונות של הדור האחרון. גם בצמרת יש־ראל קיים חלל ריק ממחשבה חדשה.

לכן היו קיימים השבוע כל הסיכויים כי החלל הריק של ממלכת ירדן יתמלא באוויר מצרי לחוץ, וכי חיילי עבד־אל־נאצר ישכנו בקרוב במרחק של קילו־מטר אחד מבניין הכנסת בירושלים.

משטרה

הריקבון במישטרה

השבוע נידהמו אזרחי ישראל משורה של שערוריות, שירדו על ראשיהם כמ־הלומות פטיש. בזה אחר זה נודעו גי־לויים שהוכיחו כי הריקבון פשט בתו־גים הגלכים וגדלים של מישטרת־ישראל.

גם לאזרח התמים לא נשארה ברירה אלא להסיק כי המישטרה, המוסד הח־שוב ביותר השומר על החוק והסדר ב־מדינה, הפכה לכלי בידי כנופיות של חמסנים, סרסורים לדבר עבירה, מזייפי קלפי ומארגני קנוניות פוליטיות אפלות. אולם לאזרח לא היתה כל זכות מוס־רית להתלונן או להתמרמר. לפני למ־עלה מחצי שנה יצא העולם הזה בשורת גילויים מדהימים, שאיש לא הטיל ספק בנכונותם. גילויים אלה הוכיחו עד מ־עבר לכל שמץ של ספק, כי צמרת המטה הארצי של המישטרה היא גם מכשיר בידי קומץ של עסקני מיפלגות וגם מר־כז לעיסקות שחיתות מן הסוג המפוקפק ביותר. טובי הקציינים ההשוטרים אשר לא נתנו את ידם לשחיתות זו, סולקו או הורחקו.

בכל מדינה אחרת היו גילויים אלה גורמים להתקוממות לדעת הקהל ולטי־הור יסודי של המישטרה כולה במטאטא של ברזל. בישראל קרה ההיפך. הכנסת ניסתה להשתיק את השערוריה. המפל־גות הקואליציוניות והאופוזיציוניות כא־חת, מימין ומשמאל, מילאו פיהן מים מתוך חשש להרגיז את ראש־הממשלה. עיתונים מכובדים כתבו מאמרים שכל מטרתם היתה לחפות על אנשי הצמרת, בושאי החיידקים.

מה שקרה השבוע אינו אלא תוצאה מפשע ציבורי זה. כאשר הדג מסריח מהראש, אין להתפלא כאשר גם סנפירי הזנב מתחילים להבאיש.

ציונות

התן מיילל

בימים הטובים, שנים רבות לפני תקו־פת המישגים האסתטיים, ניהל לוי אש־כול משא־ומתן עם השייך על אדמות החולה, ועל רכישת קרקעות האגם. ב־אמצע המשא־ומתן פירסם על־כך עיתון ציוני בארצות־הברית, וסיכן בזאת את כל העניין. מיד תבעו חוגי המופתי ה־ירושלמי מן השייך להפסיק במעשה ה־בגידה. אמר השייך הערבי ללוי אש־כול: „אתם דומים לתן. במקום להת־גנב בשקט לכרם ולאכול את הענבים, מיילל התן עוד לפני שהוא מגיע ל־כרם, והוא מעיר את השומר."

קרן ההצידה. לפני שבוע פורסמה בישראל ידיעה מפוצצת. פיליפ בן (וישי־ניבסקי), כתב מעריב, שיגר מאירופה כתבה סנסציונית ובה הודיע כי ממשלת פולין עומדת להתיר עליה המונית מ־ארצה.

הידיעה גרמה לסיבוך בינלאומי. דוב־רים פולניים בווארשה בתל־אביב הכ־חישו מיד את התועבה הציונית, ואישרו רק שייתנו הקלות מסויימות לעולם אינ־דיווידואלים, ולא תהיה שום עליה המונית.

מדוע יילל התן לפני שהגיע לכרם? הפעם היתה לכך סיבה הגיונית: הד"ר נחום גולדמן עצמו דאג לכך. הנשיא הציוני הבין שהפסקת העליה ממארוקו עלולה לפגוע במלאכת המגביות באר־צות־הברית. כשאין את מי להציל, קשה לדרוש תרומות להצלה. אולם המוני ה־תורמים בברוקלין, שרובם ממוצא פולני, היו נזעקים בהתלהבות להציל את אחי־הם מפולין האדומה.

הצית הקרן. אותו רקע מציין גם את הידיעות החוזרות ונישנות כאילו תבוא בכל זאת עליה המונית ממארוקו. גם שם יילל התן מוקדם מדי.

יתכן כי העליה ההמונית משם היתה יכולה לצאת לפועל, לולא הפירסומת ה־ציונית האדירה, שנועדה להרים את קרן המגביות ואת מגבית הקרנות. ההמולה עוררה את תשומת ליבה של קאהיר, ש־דרשה לסגור את הברז. הברז נסגר. במ־קום סילון טיפטפו ממנו טיפות.

השבוע שוב ניסו כמה כתבים ציוניים להפיץ שמועות על חידוש העליה ההמו־נית ממארוקו. לא היה להן שחר. תחת זאת התכוננה מארוקו לקבל פני אורח חשוב: חאג' אמין אל־חוסייני, שהיה מנ־היג ערביי הארץ בשנות ה־30 וה־40.

אנשים

● סגן המפקח הכללי במישטרת־יש־ראל, **עמוס בן־גוריון**, הוזמן השבוע לבלות שלושה ימי־חופשה בחברת אביו, ראש ממשלת ישראל, **דויד בן־גוריון**. עמוס עצמו הסביר את ההזמנה: „הוקן חושב כנראה שהוא צריך לערוך אותי אחרי מסע ההשמצה נגדי. הוא חושב שאני סובל מפני שאני בנו. האמת היא, שהוא סובל מפני שהוא אבי."

● בעוד **פינחס ספיר** עסק השבוע בתוכניות מקיפות להבראת כלכלת המדינה, נפגעה באורח חמור הכלכלה הפרטית שלו: גנ־בים פרצו ללול שליד ביתו בכפר־סבא והוציאו מתוכו את התרנגולות.

בשערי איצטדיון דינאמו

שישה מתוך 11 שחקני נבחרת ישראל בכדורגל, שיצאה להת־מודד במוסקבה נגד נבחרת ברית־המועצות. בין השישה, שלושה שחקני מכבי תל־אביב הצעירים רבינוביץ, נחמיאס ומתניה. שלישיית שחקנים נוספת היא זו של הפועל פתח־תיקווה: בועז קאופמן, יוסף חזדי ונחום סטלמך. שחקני הנבחרת התבקשו לשנות את שמותיהם לשמות עבריים לפני צאתם למוסקבה.

תמיד חשבתי שיש רק סיגריה אחת-

עד שגיליתי את BROADWAY 80.

מוקד

חדש

תערובת אמריקאית

80 מ"מ

המחיר 5 ש'

מתאים לי...

ו' תמוז תשמ"א, 8.7.1981 מיספר 2288 88 עמודים
שנה 45 המחיר: 15 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

דודו טופז

סיפורו האישי של האיש ששינה את תוצאות הבחירות

דודו וה"צחצחים"

הגילויים העשויים לשנות את חייך

מה את יודעת על האורגזמה